

Grafica interioară și coperta: Mariana Șăin

Redactor: Gabriela Moldoveanu

Tehnoredactori: Pr. Valentin Bogdan și fiz. Gherghina Vlădesc

Toate drepturile rezervate autorilor

ISBN 973 – 95098-0-0

MEDITAȚIE

LA MEDICINA BIBLICĂ

Dr. Pavel Chirilă

Pr. Mihai Valică

Cu un cuvânt înainte de Pr. Prof. Dr. Constantin Galeriu

ASOCIAȚIA MEDICALĂ CREȘTINA CHRISTIANA

București, 1992

Cuvânt înainte

A vedea și a înțelege lumea și îndeosebi omul cu ochii lui Dumnezeu înseamnă a ne cunoaște real, în înțelegerea adâncă a Autorului nostru, a

Ziditorului. Spre o asemenea înțelegere ne conduce cartea de față a Dr. Pavel

Chirilă și pe Mihai Valică. Tocmai o asemenea viziune a condiției umane și a restaurării din atâtea alienări, căderi, degradări viziune prin Autor și voința

Lui – ne dă certitudinea că ne aflăm în adevăr, ne dă certitudinea unei viziuni autentice și integrale a conștiinței umane, concepută dihotomic: suflet și trup.

și mai ales această ordine ierarhică a structurii noastre, pornind de la suflet la trup, de la spirit la materie, îi conferă valoare fundamentală. E de altfel un moment istoric de autentică semnificație și bucurie că știința de astăzi a ajuns la o mărturie a adevărului în acest sens, reînstituind spiritul, conștiința în poziția centrală a făpturii și a devenirii umane. E de ajuns să evocăm aici mărturia Dr. Rogerăperry Laureat al Premiului Nobel (1981): „Concepțiile actuale privind relația între spirit și treier ne vorbesc de o ruptură radicală în raport cu doctrina materialistă și behavioristă, care a dominat neurologia timp de mai multe decenii. În loc să renunțăm la studiul conștiinței sau să o

ignorăm, interpretarea nouă recunoaște pe deplin primatul fenomenului interior al conștiinței ca realitate cauzală” (în *Annual of neurosciences*).

Acest postulat și crez conferă misiunii cvasisacerdotale a medicului creștin o bază de o însemnătate capitală. În actul terapeutic el pleacă de la spirit la materie, de la factorul indestructibil al spiritului la refacerea trupului degradabil și căzut în degradare, a trupului care, potrivit menirii lui ontologice, este templu, locaș al spiritului. Încă nu reușim să subliniem îndeajuns însemnătatea unei asemenea viziuni, pentru că nu putem omite drama de a-l privi pe bolnav doar prin trupul lui degradat, uitând de sufletul, de spiritul lui care, deși solidar cu trupul, dispune de alte legi și o altă rezistență.

Un bătrân de peste 70 de ani, om sfânt, mărturisirea: cu trupul sunt mort de mult, dar cu sufletul sunt ca unul de curând născut. Ce punct de sprijin neclintit

II

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

și de neînlocuit are medicul înrădăcinat într-o astfel de viziune spiritualereștină, cooperând profesional cu forțele, virtuțile spiritului – credința, nădejdea, dragostea –, eliberând sufletul patimii: de stări morbide, pesimiste, cu gândul doar la iminența unui final tragic e și ajutându-l să creadă în bine, în sănătate precum și în realitatea supraviețuirii după moarte a ceea ce e nemuritor în noi. Cât de tragic este în misiunea medicului să lase bolnavul să uite sau „să piardă” această forță interioară în momente de criză și de hotar.

Medicul să aibă curajul ca, privind un trup oricât de istovit, de epuizat, să nu înceteze a face apel la sursa fundamentală a spiritului întemeiat și adăpat continuu din izvorul energiilor divine. Și e de observat profund că o asemenea înțelegere a refacerii alcătuirii umane e susținută temeinic de crezul creștin ortodox care învață fier, n că sufletul omului, purtând pecetea chipului divin în el, deși afectat de păcat, cu mintea întunecată, inima pervertită, voința slăbită, fundamental este de nedistrus. Numai pe o asemenea bază se poate rezidi făptura umană în orice stare s-ar afla. Se cunosc atâtea cazuri cu grave afecțiuni cerebrale în care spiritul rămâne nealterat, capabil să se

roage și uneori să impună un regres al procesului patologic. În cartea de față se și află o multitudine de asemenea exemple. De la acest adânc al sufletului susținut de Harul dumnezeiesc trebuie să pornească medicul cu încredere și speranță, pentru a sluji „chipul lui Dumnezeu” în lume. Cu o conștiință creștină să îngrijească pe bolnav, comparându-se cu el după cuvântul biblic: „Când am văzut fața ta parcă aș fi văzut fața lui Dumnezeu” (Facerea 33, 10) – cu acea conștiință că profesia și actul terapeutic înseamnă o harismă, un dar al

Duhului Sfânt, „darul vindecării” (1 Corinteni 12, 9), cu răspunderea în fața judecății supreme a lui Hristos, care ne spune „bolnav am fost și M-ați cercetat” și „întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei prea mici, Mie

Mi-ați făcut” (Matei 25, 40).

Cartea de față e scrisă în acest spirit. Capitolele ei: Minunata alcătuire a ființei umane, Igiena, Despre sănătate, despre boală, Bolile pomenite în

Biblie, Vindecări, Sănătatea și terapia prin credință, reprezintă o viziune comprehensivă, un început și o inițiere în ceea ce am putea cuteza să numim mai mult decât o concepție psihosomatică, mai profund, o medicină creștină, o sacroterapie. Ea se adresează deopotrivă medicilor și preoților, credincioșilor și celor sceptici, bolnavilor și celor sănătoși, oricărui suflet de bună credință care vrea să-l cunoască pe om real, și cât mai integral.

Cartea, prima tipăritură a Asociației medicale creștine CHRISTIANA e totodată o expresie și un simbol al acestui așezământ creștin, al acestui așezământ care îmbină în chip fericit dimensiunea științific-profesională ai

CUVÂNT ÎNAINTE în cea spiritual-morală, se înțelege, creștină. Exprimă mai adânc simbioza celor două valori divine fundamentale: Adevărul și Iubirea, Adevărul divin despre om și Iubirea pentru om. Valori care nu pot viețui decât împreună, întrucât uneori „adevărul” fără iubire poate să și ucidă: „noi lege avem și, după legea noastră, El trebuie să moară” (Ioan 19, 7), iar iubirea fără adevăr e oarbă, e adesea o slabă vibrație sentimentală. De aceea, Apostolul învață „să ținem adevărul în

iubire" (Efeseni 4, 15).

Fiind în epoca noastră o lucrare singulară, care conjugă armonios datele științifice despre om cu cele biblice, deci Biblia cu știința, într-o perspectivă mai largă, revelația naturală cu cea supranaturală, cartea face operă de pionierat în lumea noastră secularizată. Se întâlnesc în ea cooperând parcă, în slujirea omului, Părinți ai Bisericii, Vasile cel Mare, Grigorie Teologul, Ioan

Gură de Aur, Maxim Mărturisitorul, cu părinți ai Științei (Flammarion.

Cuvier, Mendeleev, Linne, Pascal, Emerson, Paulescu, Eddington, Carrel).

Depășește părerile nejustificate care, printr-o abordare superficială, mai susțin încă o contradicție între știință și credință; depășește și acea teză a unui gen de armistițiu, considerând aceste două dimensiuni umane ca aparținând unor domenii separate, separarea ținând de sfâșierea lor lăuntrică; și, dimpotrivă, redescoperă unitatea acestor domenii care pot avea doar metode distincte de cercetare. Redescoperă fundamental unitatea noastră. Face și prin aceasta un serviciu excepțional omului de astăzi, căci omul adevărat este omul unificat interior.

Părintele Constantin Galeriu

Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri.

Mat», 10, 32

scriem această carte întâi pentru noi nevrednicii, apoi pentru semenii noștri, ca să nu încetăm a ne mira de alcătuirea minunată a ființei omenești, ca să încercăm împreună a înțelege de ce suntem sănătoși și de ce ne-am îmbolnăvit și iarăși ca să se urce neconținut la inima noastră gândul luminat și smerit despre puterea dumnezeiască atotvindecătoare...

Autorii

PARTEA ÎNTÂIA

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

Că nu este cuvânt pe limba mea. Și iată.

Doamne, Tu le-ai cunoscut pe toate și pe cele din urmă și pe cele de demult; Tu m-ai zidit și ai pus peste mine mâna Ta. Minunată este știința

Ta, mai presus de mine; este înaltă și n-o pot ajunge.

Te voi lăuda, că sunt o făptură așa de minunată. Minunate sunt lucrurile Taleși sufletul meu le cunoaște foarte.

Psalm 138, 4, 5, d, 14

Creația omului începe astfel:

Facerea 1, 26: Și a zis Dumnezeu: „Să facem om după chipul și asemănarea Noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se târăsepepământ, și totpământul!”

Facerea 1, 27: Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie.

Facerea 2, 7: Atunci, luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul suflet viu.

Facerea 2, 18: Și a zis Domnul Dumnezeu: „Nu este bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el”.

Facerea 2, 21: Atunci a adus Domnul Dumnezeu asupra lui Adam somn greu; și, dacă a adormit, a luat una din coastele lui și a plinit locul ei cu carne.

8

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Facerea 2, 23: Și a zis Adam: „Iată acesta-i os din oasele mele și carne din carnea mea; ea se va numi femeie, pentru că este luată din bărbatul său.

Fa cerea 2, 24: De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi amândoi un trup”.

Astfel a încununat Creatorul opera Sa, în ziua a șasea.

După glasul Cuviosului Nichita Stithatul, omul – împărat al tuturor celor de pe pământ – este „o lume mare” așezată într-o „lume mică”.

Teologia dogmatică ortodoxă ne învață că omul este o „doime”,

adică este alcătuit din trup și suflet. Iată baza scripturistică a acestei învățături.

Facerea 2, 7: Atunci luând Domnul Dumnezeu țarină din pământ a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul suflet viu.

Pilde 20, 27: Sufletul omului este un sfeșnic de la Domnul; el cercetează toate cămările trupului.

Eclesiastul 12, 7: Și ca pulberea să se întoarcă în pământ cum a fost iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu care la dat.

Matei 6, 25: De aceea zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea?

Matei 10, 28: Nu vă temeți de cei ceucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeți-vă mai curând de acela care poate și sufletul și trupul să le piardă în gheenă.

Iacov 2, 26: Precum trupul fără suflet este mort, așa și credința fără fapte este moartă.

În alte locuri se vorbește de trup și duh:

Corinteni 5, 3: Ci eu, deși departe cu trupul, însă de față cu duhul...

I Corinteni 5, 5: Să dați pe unul ca acesta satanei, spre pieirea trupului, ca duhul să se mântuiască în ziua Domnului Iisus.

I Corinteni 6, 19: Sau nu știți că trupul vostru este templu al Duhului

Sfânt care este în voi, pe care-L aveți de la Dumnezeu și că voi nu sunteți ai voștri?

I Corinteni 6, 20: Căci au fost cumpărați cu preț! Slăviți, dar, pe

Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu.

MINUNATA ALCĂTUIREA FIINȚEI UMANE

9

Corinteni 7, 34: Și este împărțire: și femeia nemăritată și fecioara poartă grijă de cele ale Domnului, ca să fie sfântă și cu trupul și cu duhul. Iar cea care s-a măritat poartă grijă de cele ale lumii, cum să placă bărbatului-Gal 5, 17: Căci trupul poartă împotriva duhului, iar

duhul împotriva trupului...

Efe's era 4, 4: Este un trup și un Duh, precum și chemări ari fost la o singură nădejde a chemării voastre;

I T i în o l ei 3, 16: Și cu adevărat, mare este taina drepte credințe:

Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri.

S-a propovăduit. Între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălțat întru slavă.

În alte locuri apare și a treia noțiune:

Luca 1, 46: Și a zis Maria: Mărește sufletul meu pe Domnul.

Luca 1, 47: Și s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu.

1 Te să ionice n i 5, 23: însuși Dumnezeul păcii să vă sfințească pe voi desăvârșit, și întreg duhul vostru, și sufletul și trupul să se păzească, fără prihană, întru venirea Domnului nostru Iisus Hristos.

Evrei 4, 12: Căci cu vântul lui Dumnezeu e viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri și pătrunde până la despărțitura sufletului și duhului, dintre încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii.

Hans Legiehn spune că „substanțial suntem compuși din două părți

(dihotomism) iar funcțional din Irci părți (tribotomism)”.

Vechiul Testament vorbește îndeosebi de suflet, Noul Testament de duh.

Despre trup

Biblia vorbește despre trup în multe versete.

Prin opțiunea spre o existență nedemnă de originea lui divină, omul își poate micșora în mod dureros alcătuirea până la minusculul rest trupesc, înțelegem aceasta din *Facerea 6, 3: Dar Domnul Dumnezeu a zis: Nu va rămâne Duhul Meu în oamenii aceștia pentru că sunt numai trup...*

Încă în primele capitole ale Vechiului Testament oamenii aveau conștiința ființei create: *Nu în e r i i 16, 22: Iar ei au căzut cu fețele la*

pământ și au zis: „Doamne, Dumnezeul duhurilor și a tot trupul...”

10

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Forța cea mai teribilă, puterea homeostazică care ține trupul **într-o** vigoare armonioasă și limpede este nădejdea – virtutea creștină, căci psalmistul zice: *Psalm 23, 7: Spre El a nădăjduit inima mea și am fost ajutat și a înflorit trupul meu.*

Când omul realizează minunata-și alcătuire, nu trebuie să se trufască, ci să-și laude Creatorul: *Psalm 138, 14: Eu te laud pentru că sunt o făptură atât de minunată.*

Solomon ne descoperă taina întreținătoare a vieții trupesti: *Pilde 14.*

30: O inimă fără patimă este viața trupului...

Există o unitate, o nedespărțire desăvârșită între măduarele trupului, și o prelungire ființială între vremea de aici și vremea de dincolo; lucrarea prezentă a fiecărui mădular are semnificația trăirii viitoare, veșnice, a trupului întreg: *Matei 5, 29: Și dacă mâna ta cea dreaptă te smintește pe tine, taie-o și aruncă de la tine, căci mai de folos îți este să piară unul din măduarele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă.*

Lucrarea mântuirii se face câtă vreme suntem în trup ducând lupta cea bună în oceanul răutății și al ispitirii. În această încrâncenare sufletul trebuie salvat chiar cu riscul de a pierde trupul: *Matei 10, 28: Nu vă temeți de cei ceucid trupul, iar sufletul nu pot să ni-l ucidă...*

La Cina cea de Taină, Mântuitorul lumii ne-a lăsat Taina cea înfricoșătoare a împărtășaniei: *Matei 26, 26: Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâine și binecuvântând, a frânt și, dând ucenicilor, a zis: Luați, mâncați, acesta este trupul Meu.*

Ioan 1, 14: Și cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr. Aceste cuvinte arată marea taină a întrupării aproape cu neputință de înțeles cu mintea omenească.

După nașterea din trup, Evanghelia mântuirii aduce renașterea din duh:

Ioan 3, 6: Ce este născut din trup, trup este; și ce este născut din Duh, duh este.

Descătușarea din robia trupului înseamnă implicarea ființei noastre – prin credință – la răstignirea christică: *Romani 6, 6: Cunoscând aceasta, că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu El, ca să se nimicească trupul păcatului, pentru a nu mai fi robi ai păcatului.*

În Romani capitolul 8 este redată prăpastia, împotrivirea, lupta între trup și suflet. Dar această luptă nu este spre moarte ci spre victoria vieții:

Romani 8, 13: Căci dacă viețuiți după trup, veți muri, iar dacă ucideți, cu

Duhul, faptele trupului, veți fi vii.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

11

Ființarea în trup este un prilej și o cale de probă și ascensiune după cuvintele marelui apostol: *Romani 12, 1: Vă îndemn, deci, fraților, pentru îndurările lui Dumnezeu, să înfățișați trupurile voastre ca pe o jertfă vie, sfântă, bine plăcută lui Dumnezeu, ca închinarea voastră cea duhovnicească.*

Mădularele alcătuiesc un trup pentru că sunt **într-o** comuniune și slujire reciprocă: *Romani 12, 5: Așa și noi, cei mulți, un trup suntem în Hristos și fiecare suntem mădulare unii altora.*

Cea mai sublimă însușire a trupului este aceea de templu al duhului; cei care reușesc să împodobească și să lumineze acest templu cu virtuțile creștine capătă puteri nebănuite și darul de a face minuni prin facultățile trupului: *I Corinteni 6, 19: Sau nu știți că trupul vostru este templu al*

Duhului Sfânt care este în voi, pe care-L aveți de la Dumnezeu și că voi nu sunteți ai voștri?

Cum sămânța evoluează spre coroană, floare și fruct – tot așa trupul cel pământesc trebuie să rodească **într-o** înviere duhovnicească: */ Corinteni 15, 44: Se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc...*

II Corinteni 5, 8: Avem încredere și voim mai bine să plecăm din

trup și să petrecem la Domnul – este expresia unei existențe care a venit în trup ca o coborâre și va pleca din imp ca o urcare.

În G al e n! 5, 19 – 21 sunt prezentate faptele trupului: adulter, desfrânare, necurăție, destrăbălare, închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mâinii, gâlcevi, dezbinări, eresuri, pizmuiți, ucideri, beții, chefuri și cele asemenea acestora, pe care vi le spun dinainte, precum dinainte v-am și spus, că cei ce fac unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu.

Trupul simbolizează Biserica: Coloseni 1, 18: Și El este capul trupului, al Bisericii; El este începutul, întâiul născut din morți, ca să fie El cel dintâi întru toate.

Alt simbol: Evrei 10, 20: Pe calea cea nouă și vie pe care pentru noi a înnoit-o, prin catapeteasmă, adică prin trupul Său.

Trupul nu poate viețui fără suflet: Iacov 2, 26: Căci precum trupul fără de suflet mort este, astfel și credința fără de fapte moartă este.

Părinții filocalici, adânci pătrunzători ai Scripturii, ne-au lăsat lămuriri despre trupul acesta:

vorbele „după chipul lui Dumnezeu” nu trebuie înțelese trupește căci necuprinsul dumnezeiesc nu suferă comparare cu mărginitul trupesc

(Nichita-Stithatul);

el (trupul) este trecător;

12

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

este slab, chiar neputincios;

„... el ne-a omorât pe noi” (Sfântul Ioan Scărarul);

este un prieten nerecunoscător și viclean (Sf. Ioan Scărarul);

e o clipă, când poți să dovedești că măreția spiritului nu se sufocă în strâmtoarea trupului;

e un teren, un stadion de încrâncenare între duhuri: „mocirla uscată nu mai place porcilor și trupul veștejit nu mai odihnește pe draci” (Sf. Ioan.

Scărarul);

focul păcatului se întreține din vreascurile trupului (Marcu Ascetul);

noi vom fi judecați după cele făcute în trup;

„Împărăția minții presupune răstignirea trupului” (Sf. Isaac Sirul);

neputința și păcătoșenia trupească se salvează pe drumul smereniei.

Părinții creștini n-au încetat să aducă laude bunului Dumnezeu pentru alcătuirea minunată a trupului. Ei se minunau în fața făpturii pentru mulțimea mădurelor lucrătoare în liniște, pentru frumusețea feței, pentru statura verticală și altele.

Încoace, spre secolele noastre, anatomiștii au luat în vârful bisturiului fiecare colț al trupului omenesc.

Ambroise Pare este întemeietorul chirurgiei moderne. Pentru el „anatomia conduce direct la cunoașterea Creatorului cum efectul duce la cunoașterea cauzei”.

Henri Rouvière – unul din cei mai vestiți anatomiști francezi – spune că

„Materia nu e niciodată cauză; că nu e decât condiție”.

Întocmirea trupului omenesc în pântecul mamei este un mister și un miracol în același timp.

Știința medicală cunoaște doar câteva lucruri:

Celula sexuală masculină este spermatozoidul, descoperit de studentul Ludwîg Ham în anul 1677 și descris de dascălul său Anthony van

Leeuwenhock. Are forma unui ac cu gămălie cu lungimea de 50 – 60 micrometri;

un ejaculat conține 500 – 600 milioane spermatozoizi; dacă numărul lor scade sub 200 milioane, șansa de fecundare scade.

Celula sexuală feminină este ovula; a fost descoperită de K.E. v. Baer în 1827; are un diametru de 150 – 200 micrometri, fiind cea mai mare celulă din organism. La naștere, o fetiță are 300.000 – 2.000.000 ovocite; sfârșitul primei diviziuni meiotice va avea loc numai după pubertate și va interesa un număr mic de ovocite (300 – 400), celelalte

fiind supuse din nou riscului degenerării; cele două ovare ale unei femei sănătoase au până la 60 de foliculi terțiari (ovocitul cu învelișul și lichidul folicular); la fiecare 28 de

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 13

zile câte unul din ei ajunge la maturitate în timp ce ceilalți rămân în repaus;

dacă, în mod cu totul excepțional, într-o lună se maturizează doi foliculi, ei pot da naștere unei sarcini gemelare.

Ovula este eliberată în trompă la fiecare ciclu menstrual, aproximativ între a 12-a și a 15-a zi; ea este captată de pavilionul trompei care se aplică pe suprafața ovarului; musculatura trompei, vibrațiile unor cili ai pavilionului concură la formarea unui curent lichid ce antrenează ovula.

Spermatozoidul pornește din vagin un drum lung și primul obstacol este colul uterin (un „tunel” în fața uterului); aici există glera cervicală, un gel cu structură fibrilară; în zilele ovulației fibrele se orientează paralel lăsând între ele canalicule cu diametrul de 3 microni care permit și ghidează înaintarea spermatozoizilor; în celelalte zile glera ia forma unei rețele dense cu spații de numai 0,3 microni.

Dacă spermatozoidul cu ovula se întâlnesc – după destinul fiecăruia – atunci întâlnirea are loc în trompă în orele care urmează ovulației; înaintarea spermatozoidului spre acest loc se face cu o viteză de 3 milimetri pe minut.

Ovula își păstrează capacitatea de a fi fecundată 12 – 36 ore, iar spermatozoidul – capacitatea fecundantă – cel mult două zile.

Atracția celulelor sexuale masculină și feminină, una spre alta s-ar datora și unor substanțe numite gamone.

La întâlnire, spermatozoidul pătrunde în ovulă prin mecanisme încă necunoscute, misterioase, și astfel ia naștere oul, viitorul embrion, apoi făt, deci o nouă ființă omenească.

Începe astfel o călătorie tubară, spre uter, care durează 5 – 8 zile. Mucoasa uterină este pregătită în fiecare lună în vederea nidării oului, îngroșându-se până la 6 – 8 milimetri.

Sarcina, starea de graviditate durează 280 zile, adică 10 luni

selenice sau 9 luni calendaristice și o săptămână.

Încă în drumul său spre uter oul se brăzdează în sens meridional, apoi apare o nouă brăzdare perpendiculară pe prima tot în sens meridional, apoi o nouă brăzdare de data aceasta ecuatorială; mai departe diviziunea se face rapid rezultând numeroase celule.

În uter oul se lipește de peretele posterior, mai rar în altă parte.

Placenta este un organ de legătură între mamă și făt, având funcții multiple:

respirația;

excreția;

14

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

secreția hormonală;

depozit;

sinteză.

Are forma unui disc cu diametrul de 20 cm și greutatea de 500 grame.

Alcătuirea ei este minunată: circulația fetală nu este în nicio regiune în contact direct cu cea maternă, fiecare formând o circulație închisă; schimburi continue se fac de la mamă la făt și de la făt la mamă; hormonii secretați de placentă împiedică maturarea unui nou folicul și blochează implicit menstra în timpul sarcinii.

Cordonul ombilical leagă fătul de placentă, având o lungime de 50 – 60

cm; el este alcătuit din două artere, o venă și două canale-vestigii; arterele poartă sângele fetal bogat în deșeuri metabolice, spre mamă, iar vena ombilicală duce sânge curat spre făt; pereții vaselor au o musculatură circulară și longitudinală care – la naștere, după tăierea cordonului ombilical – se contractă și opresc sângerarea, ferind copilul nou-născut de hemoragie; deoarece cordonul nu are vase proprii de hrănire, la 7 zile după tăierea lui la naștere se mumifică și cade. Cordonul ombilical emană de obicei din centrul placentei spre centrul embrionului – ombilicul.

Dezvoltarea ființei umane în timpul perioadei uterine are un

ritm extraordinar de accelerat: în 280 zile își mărește lungimea de 2500 de ori și greutatea tot de 2500 de ori.

La sfârșitul primei luni de sarcină, există un tub neural, un aparat cardiocirculator deja funcțional, un mugure traheal, unul hepatic, unul pancreatic.

Începând din luna a treia se precizează gâtul, pleoapele (care se sudează una de alta), ochii și urechile, articulațiile membrelor, unghiile, organele genitale.

În luna a patra și a cincea apar mișcările spontane și tegumentele se acoperă de lanugo.

În luna a șasea punctul de implantare al cordonului urcă spre poziția sa definitivă.

În luna a șaptea pleoapele se separă din nou și globii oculari redevin vizibili.

În ultimele două luni creșterea greutateii și a taliei este deosebit de intensă.

Tot timpul sarcinii fătul este adăpostit într-un lichid alcalin, ușor gălbui

— Lichidul amniotic; în mijlocul sarcinii, ajunge până la 2 litri, iar spre sfârșit, la nașterea fătului, scade până la $1/2 - 1$ litru.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

15

Noul-născut este un viitor adult. Câteva remanieri se mai petrec totuși și după naștere: dispariția lanugo-ului, închiderea fontanelei, involuția timusului, dentiția.

Corpul omenesc este alcătuit din aparate și sisteme:

aparatură cardiovasculară are o pompă centrală care trimite sângele prin artere la toate țesuturile ca să le hrănească și primește sângele de la țesuturi pe calea venelor;

aparatură respiratorie este formată din căi respiratorii și plămâni care trag aer curat și elimină aerul cu reziduuri;

aparatură digestivă - formată din esofag, stomac, intestin, ficat, pancreas - primește hrana cea întreținătoare a trupului, o prelucurează și elimină reziduurile;

aparatur urinar – format din rinichi, vezica urinară și căi urinare
– filtrează sângele tot timpul, îl curățește și elimină urina încărcată cu otrăvuri;

aparatur genital îndeplinește funcția de reproducere;

aparatur locomotor – format din oase, mușchi, tendoane, articulații – îi dă omului statura și mersul falnic;

sistemul nervos – format din emisfere cerebrale, cerebel, trunchiul cerebral, măduva spinării, nervi cranieni, nervi periferici, căi nervoase – conduce bunul mers al tuturor organelor, îl face pe om să se simtă **într-un** anume fel și să ia decizii;

sistemul hematopoietic și ganglionar format din sânge, ganglioni, splină – asigură înnoirea continuă a celulelor sanguine și apărarea imunitară a organismului;

sistemul endocrin este format din glande care varsă în umorile organismului hormoni – substanțe reglatoare ale creșterii, metabolismului, ritmurilor, senzațiilor etc;

organele de simț – ochi, auz, miros, gust, pipăit – îl ajută pe om să simtă tot ce îl înconjoară și să primească cu măsură ceea ce vine asupra lui.

Corpul omenesc are intrări și ieșiri, are bariere (tegument, mucoasă intestinală, suprafață alveolară, foițele înconjurătoare ale sistemului nervos), are organe de depozit (splină, ficat, hipoderm), are sisteme de percepție la distanță (vedere, auz, miros, temperatură), are organe duble (ochi, urechi, plămâni, rinichi, emisfere cerebrale, membre, ovare, testicule etc.)

și organe unice; are capacitatea să preia prin unele organe funcția scăzută a altora.

16 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Trupul este alcătuit din celule felurite, celulele împreună formează țesuturi, țesuturile servesc alcătuirii organelor, organele împreună fac aparatele și sistemele.

Legăturile între organe sunt minunate și neconținute, și se fac prin nervi și umori (sânge, limfă, lichid cefalorahidian, secrețiile glandelor endocrine și exocrine).

Unele mădulare sunt tari ca piatra, altele sunt firave, dar apărate de pereți osoși puternici ca zidurile unei cetăți; unele sunt nemișcate, altele sunt curgătoare sau ritmic mișcătoare.

Corpul omenesc nu are ascuțișuri, ci numai rotunjimi.

Unele organe se mișcă numai cu voia noastră (încheieturile), altele se mișcă de la ele, ca să nu murim (inima, plămânii).

Compoziția corpului omenesc este o constelație de substanțe și combinații de substanțe inimaginabile.

Apa reprezintă 50 - 90% (de la un organ la altul) din organismul uman.

Copilul are mai multă apă în corp (75%), dar scade treptat spre bătrânețe până la 55%. Țesuturile embrionare, cu intensă activitate enzimatică și de înmulțire celulară, au un procent mare de apă (94% la fătul de 3 luni).

În țesuturile de susținere, apa nu depășește 50% (0,2% în smalțul dentar, 22% în țesutul osos, 30% în cel grăsos, 55% în cartilagii); în mușchi crește la 76%, iar în țesuturile cu intensă activitate biologică - tiroidă, splină, rinichi, creier - crește la 85%.

Patru elemente chimice alcătuiesc structurile organice fundamentale ale materiei vii în proporție de 95%: Carbonul, Oxigenul, Hidrogenul și

Azotul; împreună cu alte șapte elemente (Sulf, Phosphor, Clor, Natrium.

Kalium, Calcium, Magnesium) constituie 99, 7% din materia vie; ele se cheamă elemente plastice.

În afară de ele, materia vie mai conține - indispensabil - și oligoelemente în cantități foarte mici (sub 1%).

În total, s-au găsit 41 elemente chimice.

Compușii organici din structura materiei vii sunt: glucidele, lipidele, protidele.

Glucidele au în genera! rol energetic eliberând rapid energia chimică potențială conținută în molecula lor. Cantitatea de energie acumulată în organism sub forma glicogenului hepatic și muscular este în jur de 3.000

kcal.

Lipidele se găsesc în organism sub trei forme: de constituție, de circulație și de rezervă.

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE

17

Țesutul adipos asigură un depozit energetic de 50.000 – 90.000 kcal.

Protidele formează 95% din materia vie uscată. Teoretic, 18 aminoacizi

(mai frecvent întâlniți din cei 24 identificați) **s**-ar putea combina între ei în

6500 bilioane combinații diferite prin secvența lor. Proteinele sunt foarte diferite ca structură de la o specie la alta și de la individ la individ în cadrul aceleiași specii.

Biblia pomeneste multe organe ale corpului omenesc.

Inima

Acest organ este consemnat de circa 739 de ori în Vechiul Testament și de 169 de ori în Noul Testament.

Am putea spune că toate pleacă din inimă, toate vin spre inimă, toate trec prin inimă și toate există în inimă.

Ea este cel mai de seamă mădular al trupului nostru.

Schimbarea destinului poate însemna schimbarea inimii: ...*îi dădu Dumnezeu altă inimă și s-au împlinit cu el toate acele.*

Dacă vrem cu adevărat să cunoaștem un om, trebuie să pătrundem cu părerea dincolo de fața lui, în inima lui: „*Eu nu Mă uit ca omul; căci omul se uită la față, iar Domnul se uită la inimă (I Regi 15, 7); ... Căci Domnul cercetează toate inimile și cunoaște toată mișcarea gândurilor (1 P aralipomena 28, 9).*

Pentru cunoașterea adevărului, inima se desprinde de trup și poate fi de față la orice întâmplare: Iar Elisei i-a zis: „*4 u doară inima mea nu le-a întovărășit*”? (IV Regi 5, 26)

Cumpăna care cântărește relațiile între oameni și care descoperă pe fiecare după intențiile lui ascunse bune sau rele își are mișcarea în inimă:

...Jbiima ta este ea oare cum este inima mea către inima ta?" ... (IV Regi 10, 15)

Venirea cu pace este o topire a discordiilor și a trupurilor **într-o** singură inimă... *„De ați venit cu pace, ca să-mi ajutați, atunci să fie în mine și în voi o singură inimă” ... (IParalipomena 12, 17)*

Bucuria – sentimentul echilibrant, mobilizator și uitător de rele și răufăcători, invadează ființa prin inimă: *... Să se bucure inima celor ce-L*

caută pe EU (IParalipomena 16, 10)

Devotamentul trebuie să vină din inimă: *Și tu, Solomon, fiul meu, cunoaște pe Dumnezeuul tatălui tău și îi slujește din toată inima și din tot sufletul... (I Paralipomena 28, 9)*

18

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Jertfele erau aduse din inimă: *Și s-a bucurat poporul de râvna lor pentru că din toată inima au jertfit Domnului... (I Paralipomena 29, 9)*

Când omul este încercat, este încercată inima lui și, câtăd este curat, este curată inima lui: *Știu Dumnezeuul meu, că ispitești inimile și iubești curățenia inimii (I Paralipomena 29, 17).*

Gândurile vin din inimă, iar calea spre Dumnezeu este luminată când inima se îndreaptă spre El: *Doamne Dumnezeuul lui Avraam și altui Isaac*

Și al lui Iacov, părinți noștri, păzește acestea în veci, această aplecare a

Raidurilor inimii poporului Tău și îndreaptă inimile lor către Tine (I Paralipomena 29, 18).

Minunata descoperire divină și puterea neprihănirii sunt darurile cele mai de preț pentru fiii noștri: *Iar lui Solomon, fiul meu, dăruiește-i inimă dreaptă ca să păzească poruncile Tale și legile Tale (I Paralipomena 29, 19).*

Hotărârile mari, spre lauda lui Dumnezeu, se iau din inimă: *Iarlui – David, tatăl meu, îi intrase la inimă să înalțe templu numelui Domnului Dumnezeului lui Israel (II Paralipomena 6, 7).*

O inimă devotată Creatorului este mai de preț decât toată întinderea pământului: *Căci ochii Domnului văd oriunde peste tot pământul, pentru ca să sprijine pe cei care sunt cu inima lor întreagă la El* (II Paralipomena 16, 9).

...Și cele ale pântecului sunt lămurite de cele ale inimii: *...inima regelui s-a înveselit devin* (Est era 5, 1); *... inima mea s-a dezgustat de pâinea mea* (Iov 6, 7).

Slăbiciunea, păcătoșenia, nimicnicia, trufia, neputința se văd ca niște roabe tremurătoare când inima se întâlnește cu grandoarea divină: ...

mărefta Domnului robește și cutremură inima (Iov 37, 22).

Triumful vieții veșnice apare celor ce-L caută pe Dumnezeu: *...iar cei ce-L caută pe Dânsul vii vor fi inimile lor în veacul veacului* (Psalm 21, 30).

Prin nădejde inima mea privește în cer și-mi aduce pronia divină:

Domnul este ajutorul și apărătorul meu, în El a nădăjduit inima mea și mi-a ajutat (Psalm 27, 9).

Când fărădelegea a umplut mădularele mele, inima mea nu mai este cu mine: *... și inima mea m-a părăsit* (Psalm 39, 17).

Predarea ființei noastre smerite și neputincioase ajutorului divin se face prin punerea înaintea a cuprinsului inimii noastre: *... revărsat înaintea Lui inimile voastre că El este ajutorul nostru* (Psalm 61, 8).

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FONTEI UMANE

19

Inima este tezaurul ascuns al cuvintelor dumnezeiești, bunul păzitor al unui drum fără păcat: *în inima mea am ascuns cuvintele Tale ca să nu greșesc fie* (Psalm 118, 11).

În sens anatomic inima este în mijlocul pieptului ca un soare în mijlocul planetelor, iar în sens spiritual este sus, ca soarele față de pământ: *Când înțelepciunea se va sui la inima ta...* (Pilde 2, 10).

Comoara de înțelepciune trece de la o generație la alta ca o transfuzie de sânge roșu, viu, așa cum David a predat-o lui

Solomon: ...” *Inima ta să păstreze cuvintele inimii mele*” ... (Pilde 4, 4).

Izvorul vieții este în pulsația sublimă și neostenită a inimii: *Păzește-ți inima mai mult decât orice, că din ea țâșnește viața* (Pilde 4, 23).

Flacăra întreținătoare, energia vitală care hrănește trupul, secretul acestei vieți trupești este o inimă liniștită; *o inimă fără patimă este viața trupului...* (Pilde 14, 30).

Cămările inimii sunt bogate și greu de pătruns cu cunoașterea: ...*dar numai Domnul ântărește inimile* (Pilde 21, 2).

Noi deosebim oamenii după față, iar adâncul înțelepciunii lui Dumnezeu după inimă: *Precum nu se aseamănă față cu față, tot așa inima unui om cu inima altuia* (Pilde 27, 19).

Ecclesiastul vede înțelepciunea sau nebunia după locul unde petrece inima: *Inima celor înțelepți este în casa de tânguire, iar inima celor nebuni în casa veseliei* (Ec e les ias tu 1 7, 4).

Ceea ce vedem pe față vine de la inimă; că fața se supune inimii: *Inima omului schimbă fața lui ori spre bune, ori spre rele* (Ecclesiastul 13, 30).

Descoperirea mesianică a fiecărei inimi, ca și a lumii întregi, se însoțește de semne minunate: *Atunci vei vedea, vei străluci și va bate tare inima ta și se va lărgi...* * (Îs aia 60, 5).

Inima are adâncuri de adâncuri; autocunoașterea și cunoașterea omului de către om este aproape de necuprins: *Căci dacă adâncimii inimii omului voi nu-i puteți da de fund și nici nu puteți să cuprindea șirul cugetării ei, cum atiputea voi, oare, să pătrundeți pe Dumnezeu, Care a făcut toate acestea și să cunoașteți gândurile Lui? Niciodată, fraților! fiu di ta 8, 14).*

Curățenia inimii conferă ființei care o poartă cea mai mare vrednicie:

Feriți cei curați cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu (Matei 5, 8).

Inima este câmp semănat; el poate fi purtător de rod greu auriu, al sfintelor cuvinte, sau răpit de duhurile satanice: ...*îndată vine satana și ia cuvântul cel semănat în inimile lor* (Mar cu 4, 5).

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Răul de care este capabil omul, prin voia sa liberă, prin căderea sa, prin slăbiciunea sa, vine tot de la inimă: *Căci dinăuntru, din inima omului ies cugetele cele rele, desfrânările, hoțiile, uciderile* (Mar cu 7, 21).

Adulterul, lăcomiile, vicleniile, înșelăciunea, nerușinarea, ochiul pizmaș, hula, trufia, ușurătatea (Marcu 7, 22).

Alegerea noastră ca vas de cinste, învrednicirea de a lucra spre lauda

Creatorului și răspândirea cuvântului mesianic decurge din inimă: *Șirugându-se au zis: „Tu, Doamne, Care cunoști inimile tuturor, arată pe care din acești doi l-ai ales... (Fapte 1, 24)*

Dacă legea iubirii ne este rădăcină adâncă și cămările inimii noastre se deschid spre credință, cu adevărat prin sălășluirea lui Hristos se lucrează îndumnezeirea noastră: *Și Hristos să se sălășluiască prin credință în inimile voastre, înrădăcinați și întemeiați fiind în iubire* (Efeseni 3, 17).

Lauda Creatorului, a proniatorului întregii Zidiri, trebuie să emane din inimă, ca îndată să ajungă la cer: *...cântați în inimile voastre lui Dumnezeu, mulțumindu-l, în psalmi, în laude și încântări duhovnicești* (Colos era

3, 16).

Un pas mare spre cer am făcut când toată lucrarea noastră făptuitoare o dedicăm lui Dumnezeu; prin Dumnezeu, semenii noștri ajung sigur beneficiarii operei noastre lucrătoare, căci El nu ne lasă să facem nici cel mai neînsemnat rău. Când lucrăm în numele Lui, totul este bine și spre binele celor înconjurătoare nouă: *Orice ați face, lucrat din toată inima ca pentru Domnul și nu ca pentru oameni* (Col o seni 3, 23).

Inima este un mădular încăpător și ea cuprinde mulțime mare de felurite simțiri, calități, îndemnuri, pierzării, virtuți, judecări strâmbe și drepte, opțiuni; împărăția lui Dumnezeu este gata oricând să coboare în adâncurile inimii.

Iată câteva sensuri și înțelesuri din Cartea Sfântă, legate de inimă:

smintire: ...*Și femeile i-au smintit inima lui* (III Regi 11, 13)

Întoarcere: ...*și că Tu le întorci inima la Tine* (III Regi 18, 37)

Îndreptare: *Așadar îndreptați-vă inima și sufletul vostru, ca să caute pe*

Domnul Dumnezeuul vostru (I Paralipomena 22, 19)

slujire: *Și tu, Solomon, fiul meu, cunoaște pe Dumnezeuul tatălui tău și îi slujește din toată inima și din tot sufletul* (I Paralipomena 28, 9)

jertfire: *Și s-a bucurat poporul de râvna lor pentru că din toată inima au jertfit Domnului* (I Paralipomena 29, 9)

plănuire: ... *tot ce plănuise Solomon în inima sa să facă pentru templul*

Domnului (II Paralipomena 7, 11)

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 21

mândrie: *Și când a ajuns puternic, el s-a mândrit în inima lui spre pieirea lui* (II Paralipomena 26, 16)

Învârtoșare: ...*și s-a învârtoșat inima sapână într-a Așa că nu s-a mai întors la Domnul Dumnezeuul lui Israel* (II Paralipomena 36, 13)

hotărâre: *Căciezdra se hotărâse cu toată inima să învețe legea Domnului*

(IEzdra 7, 10)

frica: ... *iar inima ei era apăsată de frică* (Est era 5, 1)

iubire: ...*planurile acelea făcute cu aiâia iubire în inima mea* (Iov 17, 11)

cutremur: ... *măreția Domnului robește și cutremură inima* (Iov 27, 22)

amăgire: *Dacă mi-a fost amăgită inima mea de vreo femeie...* (Iov 31, 9)

binecuvântare: ...*fără ca inima lui să mă fi binecuvântat* (Iov 31, 20)

deșertăciune: ...*inima lor este deșartă* (Psalm 5, 9)

Îndemn: *Binecuvânta-voi pe Domnul Cel ce m-a înțeleptii; la aceasta și noaptea mă îndeamnă inima mea* (Psalm 15, 7)

laudă: *Lăuda-Te-voi, Doamne, cu toată inima mea* (Psalm 19, 1)
aprindere: *Cercetează-mă, Doamne, și mă cearcă; aprinde rărunchiile și inima mea* (Psalm 25, 2)

tulburare: *...tulburatu-s-a de mânie ochiul meu, sufletul meu și inima mea* (Psalm 30, 9)

cerere: *Desfătează-te în Domnul și îți va! împlini ție cererile tale* (Psalm 36, 4)

părăsire: *...Și inima mea m-a părăsit* (Psalm 39, 17)

fărădelege: *... inima lui aduna fărădelege sieși...* (Psalm 40, 6)

mâhnire: *...când s-a mâhnit inima mea pe piatră m-ai înălțat* (Psalm

60, 2)

blestemare: *...cu gura lor mă binecuvântau și cu inima lor mă blestemau*

(Psalm 61, 4)

dreptate: *Cât de bun este Dumnezeu cu Israel, cu cei dreapți la inimă*

(Psalm 72, 1)

stingere: *Stinsu – s-a inima mea și trupul meu* (Psalm 72, 25)

nepricepere: *Tulburatu-s-au top cei nepricepuți la inimă* (Psalm 77, 5)

Ispitare: *Și au ispitit pe Dumnezeu în inimile lor, cerând mâncare sufletelor lor* (Psalm 77, 21)

Îndreptare: *învață-ne să socotim bine zilele noastre, ca să ne îndreptăm inimile spre înțelepciune* (Psalm 89, 14)

22

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

rătăcire: *„Pururea rătăcesc cu inima”* (Psalm 94, 11)

nesăjiozitate: *Cu celmândru cu ochiul și nesățios cu inima, cu acelan-am mâncat* (Psalm 100, 7)

umilire: *El a umilit întru osteneli inima lor;...* (Psalm 106, 12)

ascunziș: *în inima mea am ascuns cuvintele Tale, ca să nu greșesc Ție*

(Psalm 118, 11)

aplecare: *Pleacă inima mea la mărturiile Tale și nu la lăcomie*
(Psalm 118, 36)

Înfricoșare: *...iar de cuvintele Tale s-a înfricoșat inima mea*
(Psalm 118, 161)

nedreptate: *...care gândeau nedreptate în inimă* (Psalm 139, 2)

Încremenire: *Mâhnit e duhul în mine și inima mea încremenită înăuntrul meu* (Psalm 142, 4)

mila și adevărul: *Mila și adevărul să nu te părăsească; leagă-le împrejurul gâtului tău, scrie-le pe tabla inimii tale* (Pilde 3, 3)

Îngâmfare: *Ochii semeți și inima îngâmfată sunt sfeșnicul păcătoșilor*

(Pilde 21, 4)

schimbare: *Semnul schimbării inimii este față și se arată împatru chipuri:*

binele și răul, viața și moartea, și limba pururea stăpâneștepe acestea (

Ecclesiasticul 37, 21)

Înălțare: *Inima sa, de dimineată o înalță spre Domnul, Cel care l-a făcut pe el și înaintea Celui Preaînalt se va ruga* (Ecclesiasticul 39, 6)

veghere: *De dormit dormeam dar inima-mi veghea-...* (Cântarea Cântărilor 5, 2)

slăbănogire: *...Tot capul vă este numai răni și toată inima slăbănogită*

(Îs ai a 1, 5)

Înșelare: *... inima lui înșelată l-a dus în rătăcire* (Îs aia 44, 20)

lege: *...popor care este cu legea Mea în inimă* (Îs aia 51, 7)

frângere: *...Sălășluiesc într-un loc înalt și sfânt și sunt cu cei smeriți și înfrână ca să înviorez pe cei cu duhul umilit și să îmbărbătez pe cei cu inima frântă* (Îsaia 67, 15)

lărgime: *Atunci vei vedea, vei străluci și va bate tare inima ta și se va lărgi*

(Îs ai a 60, 5)

Ierusalim: *...Să-și găsească Ierusalimul loc în inima voastră!*
(Ieremia 2, 50)

Îndărătnicie: ...*ci trăiește după îndărătnicia inimii lui...* (Ie re mi-a

13, 10)

viclenie: *Inima omului este mai vicleană decât orice și foarte stricată*

(Ieremia 17, 9)

cunoaștere: *Le voi da inimă ca să mă cunoască pe Mine* (Ieremia 24, 7)

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

23

tânjire: *Pentru aceasta inima noastră tânjește și ochii s-au întunecat*

(Plângeri 5, 17)

umilire: ... *voi umili inima lor cea desfrânată care s-a abătut de la Mine*

(Iezechiel 6, 9)

Închipuire: ...*dar tu, deși nu ești Dumnezeu, ci om, îți închipui în inima ta că ești la fel cu Dumnezeu* (Iezechiel 28, 2)

aducere aminte: *Căcimi-am adus aminte de Dumnezeu cu toată inima mea* (Tobit 1, 12)

blândețe și smerenie: *Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la*

Mine, căsânt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre

(Matei 11, 29)

Înțelegere: ...*ca nu cumva să vadă cu ochii și să audă cu urechile și cu inima să înțeleagă* (Matei 13, 15)

depărtare: ...” *Acest popor mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de mine*” (Marcu 7, 6)

Împietrire: ... *și l-a mustrat pentru necredința și împietrirea inimii lor, căci n-au crezut pe cei ce-L văzuseră înviat* (Marcu 16, 14)

păstrare: *lor Maria păstra toate aceste cuvinte, punându-le în inima sa*

(Luca 2, 19)

vistierie: *Omul bun, din vistieria cea bună a inimii sale, scoate cele bune, pe când omul rău, din vistieria cea rea a inimii lui, scoate cele rele. Căci din prisosul inimii grăiește gura lui* (Luca 6, 45)

Îngreunare: *Luați seama la voi înșivă, să nu se îngreuneze inimile voastre de mâncare și de băutură și de grijile vieții...* (Luca 21, 34)

zăbăvnicie: ... *O, nepricepuților și zăbavnici cu inima ca să vedeți toate câte au spus prorocii!* (Luca 24, 25)

osândire: *Fiindcă, dacă ne osândește inima noastră, Dumnezeu este mai mare decât inima noastră și știe toate* (Ioan 3, 20)

tulburare: *Să nu se tulbure inima voastră: credeți în Dumnezeu, credeți și în Mine* (Ioan 14, 1)

pătrundere: *Ei, auzind acestea, au fost pătrunși la inimă...*

(Fapte 2, 37)

umplere: *Iar Petru a zis: Anania, de ce a umplut satana inima ta...?*

(Fapte 5, 3)

Întoarcere: ...*și inimile lor s-au întors către Egipt* (Fapte 7, 39)

furie: *Iar ei, auzind acestea, fremătau de furie în inimile lor...*

(Fapte 7, 54)

24

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

statornicie: ... *își îndemna pe toți să rămână în Domnul cu inima statornică* (Fapte 11, 23)

deschidere: ...*Acesteia Dumnezeu i-a deschis inima ca să ia aminte la cele grăite de Pavel* (Fapte 16, 14)

nesocotință: *Pentru că, cunoscând pe Dumnezeu, nu l-au slăvit ca pe*

Dumnezeu, nici nu i-au mulțumit, ci s-au rătăcit în gândurile lor și inima lor cea nesocotită s-a întunecat (Roman i 1, 21)

tăiere împrejur: *Ci este iudeu cel întru ascuns, iar tăierea împrejur este aceea a inimii, în duh, nu în literă; a cărui laudă nu vine de la oameni ci de la Dumnezeu* (Romani 2, 29)

durere: *Că mare îmi este întristarea și necurmată durerea inimii* (Rontșani 9, 2)

bunăvoință: *Fraților, bunăvoința inimii mele și rugăciunea mea către*

Dumnezeu pentru Israel este spre mântuire (Romani 10, 1)

credință spre dreptate: *Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mântuire (Romani 10, 10)*

neclintire: *Dar cel ce stă neclintit în inima sa... (I Cor în te ni 7, 37)*

table: *Arătându-vă că sunteți scrisoare a lui Hristos, slujită de noi, scrisă nu cu cerneală, ci cu Duhul Dumnezeului celui viu, nu pe table de piatră ci pe tablele inimii (II Corint era 3, 3)*

strălucire: *...El a strălucit în inimile noastre ca să strălucească cunoștința slavei lui Dumnezeu, pe fața lui Hristos (II Corin te ni 4, 6)*

lărgime: *O, corinlenilor, gura noastră s-a deschis către voi, inima noastră s-a lărgit (11 Corinteni 6, 11)*

sălășluire: *Și Hristos să sălășluiască prin credință, în inimile voastre...*

(Efeseni 1, 18)

Împietrire: *întunecați fiind la cuget, înstrăinați fiind de viața lui Dumnezeu, din pricina necunoștinței care este în ei, din pricina împietririi inimii lor; (Efeseni 4, 18)*

mângâiere: *...casă mângâie inimile voastre (Colos era 4, 8)*

Încercare: *...e/ lui Dumnezeu care ne încearcă inimile (I Tesaloniceni 2, 4)*

nedespărțire: *Iar noi, fraților, fiind despărțiți de voi, o bucată de vreme, cu ochii nu cu inima... (I Tesaloniceni 2, 17)*

Îndreptare: *Iar Domnul să îndrepteze inimile voastre spre dragostea lui*

Dumnezeu și spre răbdarea lui Hristos (II Tesaloniceni 3, 5)

odihnă: *...întrucât inimile sfinților s-au odihnit prin tine, frate (Fiii mori 1, 7).*

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

25

liniștire: *Da, frate, eu te rog, fă-mi binele acesta în Domnul; liniștește inima mea în Hristos (Filimon 1, 20)*

viclenie a necredinței: *Luați seama, fraților, să nu fie cumva, în vreunul din voi, o inimă vicleană a necredinței, ca să vă depărteze de la Dumnezeu cel viu* (Evrei 3, 12)

Întărire prin har: *Căci bine este să vă întăriți prin har inima voastră...*

(Evrei 13, 9)

amăgire: *Dacă cineva socotește că e cucernic, dar nu își ține limba înfrâu, ci își amăgește inima, cucernicia acestuia este zadarnică* (Iacov 1, 26)

râvnire amară, zavistie: *Iar dacă aveți râvnire amară și zavistie în inimile voastre, nu vă lăudați nici nu mințiți împotriva adevărului* (Iacov 3, 14)

răsărire: *...până când va străluci ziua și Luceafărul va răsări în inimile voastre* (1 Petru 3, 15)

lăcomie: *...inima lor e deprinsă la lăcomie și sunt fii ai blestemului* (11 Petru 2, 14)

Închidere: *Iar cine are bogăția lumii acesteia și se uită la fratele său care este în nevoie și își închide inima față de el, cum rămâne în acela dragostea lui Dumnezeu?* (I Ioan 3, 17)

Părinții filocalici au cunoscut însemnătatea acestui organ... inima – care bate în pieptul nostru până când sufletul ne părăsește, cuprinzătoare în fiecare clipă a gândurilor, faptelor, omisiunilor și intențiilor noastre; este respingătoare sau primitoare a împărăției lui Dumnezeu, măsura cu care vom fi judecați, **într-un** cuvânt – mântuirea sau pierzania noastră.

Ei caracterizează ceea ce se cheamă inima curată astfel:

„... Aceea care nu mai are în niciun fel nicio mișcare naturală, spre nimic. În aceasta venind Domnul, pentru simplitatea ei desăvârșită, își înscrie legile Sale ca **într-o** tăbliță bine netezită” (Maxim Mărturisitorul).

„... Aceea care își înfățișează memoria sa lui Dumnezeu cu totul fără formă și fără chip, gata să se lase însemnată numai de înțipăriturile Lui, prin care obișnuiește să se facă arătat”.

„Inima curată nu o poate înfăptui nicio virtute, nici două, nici

zece, ci toate împreună fiind, așa zicând ca una singură și dusă până la capătul din urmă. Dar nici acestea nu pot face singure inima curată fără venirea și lucrarea Duhului” (Sfântul Simeon Noul Teolog).

„Eu am înțeles că inima curată constă nu numai în a nu fi tulburat cineva de vreo patimă, ci și în a nu cugeta vreun rău sau ceva al vieții, atunci când vrea, ci a avea în sine numai amintirea lui Dumnezeu printr-o iubire neînfrântă” (Sfântul Simeon Noul Teolog).

26

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

„Inima curată este și se zice aceea care nu află în sine nicio închipuire sau gând lumesec, care e atât de dăruită lui Dumnezeu și de unită cu El, că n-are nicio amintire, nici a lucrurilor supărătoare ale vieții, nici a celor pricinuitoare de bucurie, ci petrec în contemplație ca în al treilea cer și e răpită în rai (*Îl C o r în te n i 12, 2 – 4*) și vede arvuna bunătăților făgăduite sfinților și se face martorul bunurilor veșnice pe cât e cu putință firii omenești. Acesta e semnul adevărat al inimii curate și dovada sigură prin care cunoaște cineva și măsurile curăției și se vede pe sine însuși ca într-o oglindă” (Sfântul Simeon Noul Teolog).

„Și ce este curăția pe scurt? O inimă miloasă pentru toată firea zidită”.

(Calist și Ignatie Xanthopol).

„Când îi vede pe toți oamenii ca buni și nu-i apare vreunul necurat și întinat, atunci este cu adevărat curat cu inima” (Sfântul Isaac Sirul).

„Curăția este uitarea chipurilor cunoașterii celei contrare firii, aflate în lume sub fire” (Sfântul Isaac Sirul).

„Fericiți deci cei curați cu inima, că nu este timp în care să nu se bucure de desfătarea aceasta a lacrimilor și în ea pururea vor vedea pe Domnul”.

(Sfântul Isaac Sirul).

Așadar curățirea inimii presupune trepte:

Mai înainte, lacrimile pocăinței și înduioșării de dragostea divină trebuie să cadă în râuri bogate pe întinderile inimii!

Aruncarea departe de noi, de trunchiul inimii noastre, a așchiilor acestei lumi, a imaginilor ei, a complacerilor ei, a momelilor ei amăgitoare;

Oprirea mișcărilor ei naturale spre cucerirea acestei lumi;

Oprirea cugetului ei în fața relor și bucuriilor trecute, prezente și viitoare;

Înmuierea binefăcătoare a inimii de mila simțită pentru întreaga zidire;

Mult se ridică omul spre curăția inimii când se topesc din cămărilor ei umbrele întunecate ale judecării aproapelui; când pe toți oamenii îi vedem ca buni, razele acestei bunătăți se întorc în pieptul nostru făcându-ne inima cer luminos;

Virtuțile trebuie toate să lucreze (nici măcar una să nu lipsească) și inima încă nu se face curată „fără venirea și lucrarea Duhului”.

Marcu Ascetul spune că dacă „te înalți cu inima... cazi cu mintea”.

Același gânditor spune că sfârșitul nostru poate fi cunoscut după felul cum inima a petrecut o viață întreagă: dacă am optat și am trăit ușor, sub povara plăcerilor, inima noastră în momentul morții devine sufletului „închisoare și lanț” prelungind chinuitor suferința despărțirii de trup; dacă am acceptat

MINUNATA ALLĂ TUIRE A FIINȚEI UMANE 27

ostenelile și am văzut în ele numai pedeapsa meritată sau încercarea inițiatică, inima se face „în vremea ieșirii... poartă deschisă”.

Maxim, în „Răspunsurile către Talasie”, ne spune că „zidirea celor văzute cuprinde atât rațiuni duhovnicești pentru minte cât și o putere naturală pentru simțire. Înțeleșurile lor sunt ca un pom în mijlocul inimii...”

Isichie Sinaitul zice că „inima ajunsă la liniște prin cunoaștere (în chip gnostic) vede abis înalt”. Adevărata cunoaștere este de-o măsură cu liniștirea, căci atâta timp cât suntem agitați, iuți, stăpâniți de neastâmpărul cotidian și zarva micilor realizări, loviți încoace și încolo de grijile stupide ale existenței, nu putem să pătrundem înaltul abisului și nu putem ajunge la cunoașterea prin liniștire ori la liniștirea

prin cunoaștere...

Ioan Carpatiul ne aduce aminte că există o „strigare salvatoare”, căci dacă rugăciunea lui Faraon a fost ascultată și dracii, rugând pe Domnul să nu fie trimiși în adânc, au fost ascultați cu atât mai mult creștinul va fi ascultat. Este o strigare salvatoare, care nimicește, prin vibrația ei, deznădejdea...

Calist Patriarhul face o deosebire a plăcerilor: spune că „cea propriu-zisă” este cea „a inimii, neurmată de părerea de rău... pururea izvorătoare, neosândită...”

Sfântul Isaac Sirul zice că „cel ce are mima scufundată cu totul în cele pământești și mănâncă pururea țărână ca șarpele... e cu adevărat căzut de la bine”.

Același ne învață o cale sigură de sfințire a inimii noastre: pomenirea neîncetată a lui Dumnezeu.

Smerit cu inima este un înțeles sublim prin care, dinspre noi, acordăm firii înconjurătoare, semenilor noștri, libertatea absolută; atunci noi nu mai suntem piedică nimănui, voințele potrivnice dispar pentru că nu-și mai au rostul și nu-și mai înțeleg sensul; iar Dumnezeuului atotputernic ne prezentăm „ca robi netrebnici”; atunci vom primi Duhul descoperirilor, pe Cel ce arată tainele...

Pentru Isaac Sirul, frica ce ne urmărește în viață are o semnificație specială: ea e semnul inimii căreia „Îl Lipsește cineva”.

Annick de Souzaenelle în celebra carte „Le symbolisme du corps humain” scrisă în spiritul tradiției iudeo-cr ești ne vorbește de inima-centru pe care Apostolul Ioan **s-a** aplecat **s-o** asculte în pieptul Mântuitorului lumii.

Iuda și Ioan sunt întunerecul și lumina; Iuda, inima dreaptă-întunerec; Ioan, inima stingă-lumină.

28

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Cei doisprezece Apostoli sunt aparatul circulator trimiși la depărtare, în toată lumea să ducă sângele oxigenat și primenit al Evangheliei.

Inima-centru, invizibilă stăpână și izvor a toate este icoana

Tatălui.

Inima-organ cruciform, loc de moarte-înviere, este icoana Fiului, care-l

manifestă pe Tatăl și îi împlinește poruncile.

Aceeași autoare citează apoi, înțelepciunea chineză: inima-centru este suveranul, împăratul, stăpânul care deține puterea. Ea este izvorul vieții, izvorul luminii, soarele Omului. Inima-organ este ministrul de stat, ambasadorul care execută ordinele, care înfăptuiește lucrarea.

Medicina acestei civilizații, prin metodele ei de studiu – embriologia, anatomia, fiziologia, patologia – a scris atâtea mii de tomuri despre inimă încât abia ar încăpea într-o bibliotecă mare.

Se știe că la vârsta de trei săptămâni, când embrionul nu are decât circa

2 – 3 mm, aparatul cardiovascular este prefigurat.

La omul adult, anatomia și fiziologia sistemului circulator ne prezintă inima astfel: mușchi cavitari, cu patru cavități, având oarecum forma și mărimea pumnului, adică trei fețe, trei margini, o bază și un vârf; este situată asimetric: două cincimi în dreapta, trei cincimi în stânga; cavitățile din stânga nu comunică cu cele din dreapta, dar cele de sus comunică cu cele de jos;

comunicările dintre cavități și cu arterele care pleacă de la inimă se fac printr-un aparat valvular (supape).

Pe secțiune peretele inimii are următoarea structură:

pericard – la exterior miocard – la mijloc endocard – la interior
în afară de aceste trei straturi inima mai are în alcătuirea sa:

vase de sânge proprii pentru propria hrănire;

nervi pentru conducerea muncii ei;

un sistem cardionector adică un dispozitiv neuromuscular care asigură generarea impulsului de contracție intermitent și transmiterea lui din atriul la ventricule.

Proprietățile funcționale ale miocardului:

excitabilitatea: se exprimă printr-o alternanță continuă de polarizare – repolarizare;

automatismul, adică capacitatea inimii de a se contracta ritmic chiar când este în afara organismului (dacă este menținută în condiții fiziologice);

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

29

ritmicitatea: constă în descărcarea ritmică a unor excitații în sistemul cardionector;

conductibilitatea: înseamnă răspândirea excitației din sistemul cardionector în întreaga masă a inimii; viteza variază de la o zonă la alta între

0,05 – 4 metri pe secundă;

contractilitatea: înseamnă generarea de către unda de excitație a unei unde de contracție în miocard;

tonicitatea: este starea de semicontrație ce se păstrează între contracții.

Ciclul cardiac constă în contracții (sistole) prin care sângele este trimis în corp și relaxări (diastole) în timpul cărora are loc umplerea cavităților;

tot acest ciclu durează 0,8 – 0,88 secunde; la naștere inima omului bate de

140 ori pe minut, după un an de 120 ori pe minut, la cinci ani de 100 ori pe minut, iar la adult de 70 ori pe minut.

La fiecare bătaie cardiacă este aruncată în circulație o cantitate de 60 – 70

ml sânge din fiecare ventricul; lucrul inimii este de 7 – 8 kgm pe minut, adică de 12.000 kgm pe 24 de ore (enorm și totuși nu obosește).

Greutatea inimii față de a corpului este de 0,5%, iar consumul energetic de 5%.

Activitatea inimii este reglată prin centri nervoși, zone reflexogene, umori; unii nervi au asupra inimii efecte acceleratoare, alții încetinitoare.

Excitații de la orice suprafață receptivă a corpului determină, peste un anumit prag, modificări în activitatea centrilor nervoși cardiaci.

Munca inimii se face în chip minunat, astfel: ventriculul stâng (încăperea) aruncă sânge curat, îmbogățit în oxigen, spre întregul corp, prin artere care se divid în tot mai multe ramuri; el este folosit la țesuturi și organe pentru a întreține viața și munca lor; acolo se încarcă cu bioxid de carbon și alte reziduuri metabolice și se întoarce pe calea venelor la inima dreaptă; de aici este trimis în plămâni unde este curățat și înnobilit cu aer curat (oxigen), apoi coboară, intră în inima stângă și același ciclu se repetă neconținut întreaga viață a omului; când iese din inimă, sângele are o viteză de 50 cm pe secundă, iar când ajunge departe într-un capilar subțire (de 1 mm), viteza lui este de 0,03 cm pe secundă; timpul total de circulație al sângelui este de 18 – 23 secunde.

Pulsățiile neconținute ale inimii, bătăile ei silențioase, sunt un miracol ființial; noi spunem că atunci când inima se oprește, existența acesteia încetează; poate că este dimpotrivă: când viața de aici sfârșește, inima încetează a mai bate; ultima bătaie este hotarul între două vieți, între două

30 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

timpuri, între două spații. Credința că această ultimă bătaie deschide o poartă a cerului pentru fiecare din noi este puterea temerară care îl salvează pe muribund de cumplita frică și înstrăinare.

Sângele

După consemnările lui Daniel Vernet, cuvântul „sânge” apare în Vechiul

Testament de 334 ori și în Noul Testament de 102 ori.

Semnificația lui este profundă:

Primul fratricid comis pe pământ nu poate fi ascuns de la știința lui

Dumnezeu căci „glasul sângelui fratelui tău strigă” (Facerea 4, 10).

Ieșirea din țara robiei spre Țara Făgăduinței a fost marcată cu sânge:

...Eu sunt Domnul (Ieșirea 12, 12). Iar la voi sângele va fi semn pe casele în care vă veți afla... (Ieșirea 12, 13).

Darea și primirea Legii cărmuitoare este legată de stropirea cu sângele vițelor: *După aceea luând Moise sângele, a stropit poporul zicând: /acesta-i sângele legământului, pe care l-a încheiat Domnul cu voi, după toate cuvintele acestea" (Ieșirea 24, 8).*

Viul trece de la un mădular la altul și toate laolaltă își manifestă creșterea, primenirea și viețuirea prin baia neconținută a sângelui: *Pentru că viața a tot trupul este în sânge... (Levi tical 17, 11).*

De aceea, porunca de a nu mânca sânge se întinde cu putere peste veacurile Vechiului și Noului Testament: *...Nimeni din voi să nu mănânce sânge și nici străinul care locuiește la voi (Levit ic ui 17, 12).*

Ci să le scriem să se ferească de pângăririle idolilor și de desfrâu și de

(animale) sugrumate și de sânge (Fapte 15, 20).

Mântuitorul face chiar o deosebire între trup și sânge când spune că descoperirea mesianică este o descoperire dată omului de la Dumnezeu:

Iar Iisus răspunzând i-a zis: Fericit ești Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sânge ți-au descoperit ție aceasta, ci Tatăl meu, din ceruri (Matei 16, 17).

Istoria vremilor omenesci mărturisește că sângele nevinovat, sângele dreptilor, odată ce a atins pământul, strigă peste timp și spațiu astfel că vinovații nu au scăpare: *Ca să cadă asupra noastră tot sângele dreptilor, răspândit pe pământ, de la Sângele dreptului Abel, până la sângele lui Zaharia, fiul lui Varahia... (Matei 23, 35).*

La Cina cea de Taină, Mântuitorul lumii ne-a lăsat taina înfricoșătoare a împărtășaniei: *Și luând paharul și mulțumind, le-a dat zicând: „Beți dintru acesta toți (Matei 26, 27). Că acesta este sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor" (Matei 26, 28).*

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

31

După moartea lui Iisus pe cruce, sulița neagră a păcatului omenesc a făcut să curgă sânge mesianic pe pământul întunecat de fărâdelegile și neștiința noastră: *Ci unul dintre ostași cu sulița a împuns*

coasta lui și îndată a ieșit sânge și apă (Ioan 19, 34).

Minciuna simțirii și a gândirii noastre peste timp, scurtimea vederii noastre de-a lungul veacurilor ne-a făcut să uităm frățietatea, și nu mai știm că atunci când ridicăm pumnul sau cuvântul împotriva semenului, prin sângele lui curge sângele comun și unit al omenirii: *Și a făcut dintr-un sânge tot neamul omenesc, ca să locuiască peste toată fața pământului, așezând vremile cele mai dinainte rânduite și hotarele locuirii lor (Fapt e 17, 26).*

Biserica, luminată de viețile creștinilor, a fost câștigată spre nemurire, prin jertfa crucii; când simțim și înțelegem prezența acestui sacrificiu, apare în inimile noastre dorința și curajul sacru de a-l mărturisi și urma pe Hristos:

...ca să păstrați Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu însuși sângele

Său (Fapte 20, 28).

Răstignirea și vărsarea sângelui lui Hristos pe cruce ne-a albit trupul și sufletul întunecat de patimile noastre; clipa când înțelegem și credem aceasta este „nașterea din nou”, este trimiterea noastră la început atunci când suntem la mijlocul rătăcirii; este șansa noastră să ne păstrăm cu sfințenie alegerea, să urcăm pe raza cristianică ca pe singurul drum posibil:

Cu atât mai vârtos, deci, acum, fiind îndreptați prin sângele Lui, ne vom izbăvi prin El de mânie (R Oman i 5, 9).

Carnea și sângele sunt chipul omului pământesc, esența creștinismului aceasta este: optimismul ardent că prin mărturisirea și urmarea lui Hristos se lucrează în noi trecerea grandioasă din firesc în duhovnicesc, din moarte în nemurire: *Aceasta însă zic, fraților: Carnea și sângele nu pot să moștenească împărăția lui Dumnezeu, nici stricăciunea nu moștenește nesincăciunea (I Corinteni 15, 50).*

Dumnezeu nu dorește asuprirea și mortificarea trupului și a sângelui nostru ca în scop în sine, căci ori ne-am usca fără folos înainte de vreme, ori ne-am trufi cu performanțele ascezei.

Înapoia trupului și sângelui sunt duhurile răutății, gata să le înșface și să le folosească spre pierzania noastră; „lupta cea bună”

trebuie dusă la acest hotar și atunci înfrânarea este ușoară, iar dușmanul cunoscut nouă: *Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva domniilor, împotriva stăpânilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, răspândite în văzduhuri (Efe seni 4, 12).*

32

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Sângele Celui crucificat pe Golgota a împăcat omul cu pământul, a coborât aici pacea îngerilor și a urcat acolo nădejdea oamenilor: *Și printr-însul toate cu Sine să le împace, fie cele de pe pământ, fie cele din ceruri, făcând pace prin El, prin sângele crucii Sale (Coloseni 1, 20).*

Biruința neamului creștinesc asupra duhurilor răutății este sigură și glorioasă prin picăturile de sânge de la piciorul Crucii: *Și ei l-au biruit prin sângele Mielului și prin cuvântul mărturiei lor și nu și-au iubit viața lorpână la moarte (Apocalipsa 12, 14).*

Prețul sângelui apare astfel:

Avraam, părintele lui Israel, este gata să-și sacrifice pe fiul lui, Isaac;

Moise iese din robia egipteană după ce îngerul a sacrificat noii născuți egipteni;

Hristos se naște în mijlocul masacrului copiilor inocenți;

Și Iisus însuși este ultima victimă sângerândă.

Astfel, sângele este peste tot în Biblie; e un cuvânt care traversează începutul, mijlocul și sfârșitul Cărții Sfinte. Înțelesurile purtate de acest cuvânt sunt multe:

origine comună a tuturor oamenilor semn de recunoaștere vinovăție nevinovăție jertfă darea legii viață moarte împărțășanie, albiere, spălare de păcate pace biruință.

Maxim Mărturisitorul, când citește cuvântul Apostolului „Carnea și sângele nu pot moșteni împărăția lui Dumnezeu”, le tălmăcește astfel:

„Carnea este pofta, iar sângele mânia”; deci trebuie mai întâi să ne curățim de acestea...

Ava Dorotei vede renunțările, postul, nevoințele, ca o sângerare

purificatoare și binefăcătoare: „Dacă nu dai sânge, nu vei lua Duh”.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

33

Daniel Vernet spune că Dumnezeu a ales Golgota ca loc de întâlnire a

Dreptății și Iubirii și sângele lui Hristos, care a atins aici pământul, este impulsul unicei speranțe a omenirii; este legătura între oameni, între oameni și Iisus și – prin El – între oameni și Dumnezeu.

Mântuitorul lumii este un donator universal venit să transfuzeze omenirii viața Sa pentru a-i asigura nemurirea.

Annick de Souzenelle consideră că sângele este pulsator de energie și că inima preia aceste pulsații. Dar se întreabă care este misterul prin care la nivelul măduvei globului se încarcă de această energie; A șaptea zi – ca **într-un** sabbat – hematia își pierde nucleul, nimeni nu știe ce devine acest nucleu. A șaptea zi, Dumnezeu **s-a** odihnit de toată lucrarea Lui, lansând creația la viață. Autoarea citată crede că în inima măduvei osoase se petrece cel mai mare mister divino-uman: retragerea nucleului liberează energiile

„Eului” constituind pompa arhetipală care o determină pe aceea a inimii.

Dar este în misterul sângelui faptul că Dumnezeu o amorsează.

Viața hematiei este de 120 zile. În *Facerea 6, 3* Domnul precizează lungimea vieții omului: ... *totuși zilele vieții lui vor fi de 120 ani.*

A răscumpăra sângele înseamnă a răscumpăra sufletul, a răscumpăra dreptul de a iubi și de a fi iubit.

După tripla ispitire, Iisus înfăptuiește prima sa minune printre oameni:

preface apa în vin. Înainte de răstignire săvârșește înfricoșătoarea taină a prefacerii vinului în sânge. Apă-vin-sânge: este o evoluție, o metamorfoză, o putere crescătoare, o înaripare, o subțiere ființială de la transparent la transcendent, este salt de la viață la nemurire.

Celulele sângelui încep să se formeze în ziua a 16 – 18-a de viață

embrionară (deci foarte repede), din insulele sanguine; în săptămâna a șasea această funcție este preluată de ficat și splină și durează de obicei până la naștere; în săptămâna a XII-a hematopoieza începe și în măduvă și durează de aici înainte toată viața individului.

Sângele este format din:

plasmă: un lichid de culoare gălbuie, omogen, puțin vâscos;

celule: hematii - 4, 5 milioane **într-un** mm; trombocite - 300.000 **într-un** mm; ieucocite - 7.000 **într-un** mm.

Un adult are 4 - 5 litri de sânge (77 ml/kg corp); raportat la greutate - un copil are mai mult sânge (100 ml/kg corp).

Hematiile transportă oxigenul de la plămân spre țesuturi; ieucocitele au rol în apărarea antiinfecțioasă; trombocitele mențin coagulabilitatea normală a sângelui.

34

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Culoarea roșie a sângelui este dată de hemoglobina.

Temperatura sângelui este diferită de la un organ la altul: 36 °C în plămân, creier, testicul; 40 - 41°C în ficat.

Vâscozitatea sângelui este de 4, 5 ori mai mare ca a apei.

Reacția sângelui este ușor alcalină: pH 7, 35 - 7, 40; o serie de sisteme tampon apără organismul de o creștere excesivă a acidității.

Hematiile trăiesc cca. 120 zile. Viața leucocitelor nu e încă bine cunoscută, dar se știe că zilnic dispar din sânge 1, 14.10 granulocite; limfocitele au o durată de viață variabilă, de la câteva ore până la luni sau ani - fiind purtătoarele memoriei imunologice; trombocitele persistă în sânge

4 - 15 zile, după care sunt distruse.

Amestecarea sângelui unor persoane este compatibilă sau incompatibilă după grupele sanguine; există patru grupe sanguine în sistemul ABO, două în sistemul Rh și peste 30 subgrupe, cunoscute până în prezent, dar probabil mult mai multe în realitate.

În cartea „Boli evitabile” dr. S.I. McMillen prezintă două aspecte deosebit de interesante:

vitamina K - cu rol în coagularea sângelui, atinge un nivel

maxim începând din ziua a 5-a – a 7-a de viață;

protrombina – de asemenea cu un rol în coagulare, se află la un nivel maxim în ziua a 8-a de viață.

Aceste observații se potrivesc perfect cu ziua circumciziei indicată de

Avraam poporului evreu și celor care locuiesc în casele lui: ... *tot pruncul departe bărbătească... să se taie împrejur în ziua a opta*

(Facerea 17, 12).

Prin sânge circulă de la un mădular la altul mii de substanțe trebuincioase vieții: celule, glucide, lipide, proteine, electroliți, hormoni, enzime, anticorpi, gaze etc.

Esențele dătătoare de viață luate din hrană, aer, apă și otrăvurile care vor părăsi organismul prin plămâni, rinichi, piele – merg deodată prin sânge fără să se strice una de la alta.

Sângele mamei nu se amestecă cu sângele fătului, dar își transmite unul altuia tot ce au nevoie.

Sângele urcă prin vene împotriva gravitației.

Prin el măduarele noastre află unul despre altul; prin el unii sfinți ajung să trăiască zile în gir numai cu aer, fără hrană; deși are în el substanțe câte stelele cerului, toate sunt în armonie și pleacă sau se opresc la locul lor; în

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 35

sânge găsim laolaltă diferite „subțirimi” ale materiei: oxigen, apă, celule adică aer, apă, pământ; sângele e mădular umblător prin toate ungherele trupului și pe la toate barierele.

Sângele e un torent de viață care ne inundă trupul ca un fluviu și ca un ocean, având conlucrarea cu inima pulsantă; cuvântul sânge nu poate fi despărțit de cuvântul viață; amândouă încep și se opresc deodată.

Fața

Această parte a făpturii noastre este locul cel mai luminat și cel mai luminos.

După cădere, omul și-a ascuns fața lui de fața lui Dumnezeu; neascultarea a adus o umbră pe obrazul omului și l-a făcut incapabil să

mai privească lumina sfântă, iradiantă și arzătoare a feței dumnezeiești: *Iarcând au auzit glasul Domnului Dumnezeu, Care umbla prin rai, în răcoarea serii, s-au ascuns Adam și femeia lui de fața Domnului Dumnezeu printre pomii raiului* (Facerea 3, 8).

Căderea adamică a fost urmată de întoarcerea feței spre pământ, astfel că existența nevolnică se duce sub picurii de sudoare a frunții: *în sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care ești luat; căci pământ ești și în pământ te vei întoarce* (Facerea 3, 19).

Dacă puterea arzătoare a perfecțiunii dumnezeiești s-ar apropia prea mult de umila, păcătoasă și neascultătoare față omenească, omul ar pieri ca o neînsemnată scânteie **într-un** ocean de lumină: *Apoi a adăugat: „Fața*

Mea însă nu vei putea s-o vezi, că nu poate vedea omul fața Mea și să trăiască”.

(Ieșirea 33, 20).

Când Dumnezeu vorbește omului, vorbele Dumnezeului cel Sfânt se prefac **într-o** coroană de lumină pe fața smerită a celui care le primește: *Iar când sepogora Moise din Muntele Sinai, având în mâini cele două table ale legii, el nu știa că fața sa strălucea, pentru că grăise Dumnezeu cu el* (Ieșirea 34, 29).

Iată o binecuvântare, cu adevărat de mare preț: *Să-și întoarcă Domnul fața sa către tine și să-ți dăruiască pace!* (Numerii 6, 26)

Călători pe acest pământ, întorși pururea spre Dumnezeu, lăsam în urmă întunericul patimilor și greutatea păcatului omenesc: *Alergați la*

Domnul și la ajutorul Lui; căutați pururea fața Lui (I Paralipomena

16, 11).

Oamenii caută unii la fața altora, judecându-și statura lor omenească, micșorându-se sau măriindu-se unii pe alții; Dumnezeu citește dincolo.

36

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

lăuntru și întinderea, văzutul și nevăzutul: ... *Care nu caută la fața celor mari, și nu face deosebire între bogat și sărac, pentru că toți sunt lucrarea mâinilor lui...* (Iov 34, 19)

Vederea și bucuria la vederea descoperirilor dumnezeiești este un privilegiu care aparține numai dreptului și neprihănitului: *Iar eu întru dreptate mă voi arăta feței Tale, sătura-mă-voi când se va arăta slava Ta*

(Psalm 16, 15).

Puterile infinite și covârșitoare ale Dumnezeuului cel Unu, Atotbun și

Drept sunt emanații de răsplătire, protecție, binefacere, îndrumare – spre cel curat, și forță pieritoare spre făcătorii de rău; așa ne învață lira psalmistului, că fiecare om își atrage din cer ceea ce merită: *Ochii Domnului spre cei dreapți și urechile Lui spre rugăciunea lor* (Psalm 33, 14).

Iar fața Domnului spre cei ce fac rele, ca să piară de pe pământ pomenirea lor (Psalm 33, 15).

Unde mă voi duce de la Duhul Tău și de la fața Ta unde voi fugi?

(Psalm 138, 7)

Viețuitoarele nevăzute și fără număr din adâncurile mării celei mari sunt ținute în ființă de lumina feței dumnezeiești: *Dar întorcându-ți Tu fața Ta se vor tulbura...* (Psalm 103, 30)

Înțeleptul Solomon ne învață că întotdeauna fața este răsfrângerea întinderii inimii; între cele două există canale de comunicare neșesute și așa privind la fața omului cunoaștem inima omului: *O inimă veselă înseninează fața...* (Pilde 15, 13)

Lacrimile pe care le varsă omul din cauza omului nu le poate șterge decât Dumnezeu: ...*Și Domnul Dumnezeu va șterge lacrimile de pe toate fețele...* (Îsaia 25, 8)

Păcatul este im zid între fața omului și fața Creatorului: *Ci nelegiuirile voastre au pus despărțire între voi și Dumnezeuul vostru și păcatele voastre*

L-au făcut să-și ascundă fața ca să nu vă audă (Îs aia 59, 2).

Pentru ca mesajul postirei noastre să nu se oprească la micimea

slavei omenești, trebuie să-l ascundem cu grijă și să-l păstrăm în sinea noastră numai pentru Cel ce vede în ascuns: *Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală* (Matei 6, 17).

Ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție (Matei 6, 18).

Lumina taborică înseninează până astăzi, ca o rază mesianică, orice față care crede și mărturisește evanghelia lui Hristos: *Și S-a schimbat la față înaintea lor, și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina* (Matei 17, 2).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

37

Judecata nedreaptă a oamenilor și supliciul pe cruce au fost precedate de rugăciunea arzătoare a lui Iisus făcută cu fața la pământ: Și mergând puțin mai înainte a căzut cu fața la pământ, rugându-Se și zicând: *Părintele Meu, de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta! însă nu precum voiesc*

Eu, ci precum Tu voiești (Matei 26, 39).

Când Ștefan – primul martir al creștinismului – vorbea sinedriului despre

Acest Iisus Nazarineanul, ei vedeau fața Lui ca de înger, căci harul lui

Dumnezeu aduce semne cerești pe pământ spre judecarea celor ce le resping și spre mântuirea celor ce le primesc: *Și ațintindu-și ochii asupra lui, toți cei ce ședea în sinedriu au văzut fața lui ca o față de înger* (Fapte 6,

15).

Hotarele trupului mărginesc cunoașterea; acum ea este deplină într-un singur sens, de la Creator la cel creat; creștinul arată vremea desăvârșirii, a cunoașterii „față către față”: *Căci vedem acum prin oglindă, în ghicitură, iar atunci, față către față; acum cunoaștem de departe, dar atunci vom cunoaște deplin, precum am fost cunoscuți și eu* (I Corinteni 13, 12).

Ce simbolizează și ce ne arată fața?

vinovăție muncă istovitoare descoperire strălucire protecție

soare dirigitor arătarea bogăției pământești lumină descoperirea păcatelor noastre descoperirea bucuriei inimii purtătoarea lacrimilor arătarea disprețuirii fățarnicia smerenia rugăciune fierbinte arătarea slavei cerești arătarea îngerilor cunoașterea desăvârșită.

Maxim Mărturisitorul vede în față simbolul vieții celei din lăuntru. Prin cuvintele lui Matei „spală fața ta și capul tău îl unge” înțelege „să ne curățim viața de toată pata păcatului”, iar capul este mintea, prin ungere înțelegând

„Strălucirea de cunoștință dumnezeiască”.

38

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

Cuviosul Nichita Stithatul spune că „starea din afară a feței obișnuiește să se schimbe cu starea din lăuntru a sufletului”. Pentru cei ce știu să vadă, fața exprimă veselie sau posomorârea inimii datorită gândurilor dominante din om. Alteori din voia și planul divin omul se schimbă odată cu fața lui spre lumină. Cuviosul ne asigură că răsadurile bune cultivate în inimă și limba cântătoare la rugăciune fac față luminată și luminătoare.

Sfântul Grigorie Sinaitul scrie în „Capetele” sale că „vederea Luminii dumnezeiești este schimbarea la față”.

Dumitru Stăniloae vede în „chipurile subțiri transparente și luminoase”.

ale icoanelor bizantine „o redare a stării de înviere, anticipată încă de aici de sfinți”.

A.de Souzenelle este de părere că fața celei mai urâte femei radiază de frumusețe atunci când iubește și când așteaptă un copil.

Una din bolnavele vindecate miraculos la Lourdes avea fistule tuberculare multiple. În momentul vindecării care s-a produs în câteva minute, o bolnavă vecină a observat „o fizionomie schimbată” a suferindei.

Ian Wilson demonstrează că între chipul lui Iisus de pe giulgiul de la

Torino, cel din arta și cel preluat din tradiția maramei Veronicăi există asemănări aproape perfecte.

Redăm mai jos după același autor un tabel comparativ al diferitelor elemente ale feței la diverși autori ai portretului lui Hristos:

Portretul lui Hristos

Aspectul morfologic a **b** e de **f**

1. Șanț transversal pe frunte ++ st +
2. Triunghi între sprâncene ++ st. st. st.
3. Formă în V pe muchia piramidei nazale ++
4. A1 doilea V mai sus între sprâncene ++
5. Sprânceana dreaptă ridicată ++
6. Obraz stâng accentuat ++
7. Obraz drept accentuat ++
8. Narină stângă mai dilatată ++
9. Rid marcat între nas și buza superioară ++

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE

39

10. Rid marcat pe buza inferioară +? ++
- 1 **l**. Regiune glabră între buza inferioară și barbă +? ++
12. Barbă bifurcată ++
13. RM transversal la nivelul gâtului ++
14. Ochi larg deschiși, puternic accentuați ++
15. Părul în două meșe ++

a – **S**-Apouinare Nou (sec. V) st. = stilizat **b** – S. Pontianus (sec. VIII)? = pictură ștearsă e – Northex de Sainte-Sophie (sec. X) în acel loc **d** – **S**-Angelo în Formis (sec. X)

e – Pantocrator de Daphni (sec. XI)

f-Cefalu (sec XII)

Când regele Abgar al Edessei a privit Mandylionul purtător al Chipului lui Hristos, prezentat de Theoden, i-a apărut **într-o** luminăintensă, aproape de nesuportat și vindecarea lui de o paralizie **s-a** produs pe loc.

Tradiția spune că imaginea Mandyuonului „nu este făcută de mână de om”.

Aceeași tradiție creștină spune că imaginea lui Iisus **s-a** imprimat pe o maramă cu care Veronica – o femeie de bine din

Ierusalimul care îl răstignează pe Mântuitorul lumii – i-a șters fața acoperită de sudoare și sânge, pe drumul calvarului.

La devotion des predestines ou les stations de Jérusalem et du Calvaire pour servir d'entretien sur la passion de Notre Seigneur J.C. este o lucrare care a apărut între 1696 și 1892 în 14 ediții. Redăm pasajul care prezintă această tradiție: „Veronica era în casă când auzi strigătele și plânsetele unei mulțimi care înconjură soldații ce duceau pe Iisus la răstignire. Ea se ridică în grabă, ieși în poartă și, peste capetele mulțimii, îl văzu pe Mântuitorul nostru... Extaziată, ea luă voalul său, se aruncă în stradă, uitând insultele și loviturile soldaților care o împingeau înapoi. Ajunsă în prezența Domnului nostru a cărui față era inundată de transpirații și sânge ea i-o șterse cu voalul său... Onoare ție, femeie curajoasă... Mântuitorul lumii ți-a oferit darul cel mai de preț pe care-l putea face unei creaturi a acestei lumi, chipul său imprimat... pe voalul tău”.

40 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Fața omului este din primul capitol al Bibliei, până la ultimul, un punct de reper între ființe, un punct de reper pe pământ, un punct de reper în univers.

Dumnezeu a suflat în fața omului „suflare de viață”, fața lui Iisus **s**-a schimbat în lumina taborică ca un semn mesianic, fața lui Ștefan, primul martir al creștinismului, a fost văzută ca de înger, iar în viziunea apocaliptică „fața Lui era ca soarele când strălucește în puterea lui”.

Ochii

După datele extrase de Daniel Vernet, Biblia vorbește despre lumină de 190 ori; verbul a vedea apare de 345 ori; cuvântul vedere de 82 ori și cuvântul ochi de 775 ori.

Drumul de la cădere până la evanghelia desăvârșirii trece prin trepte lungi, astfel: omorârea fratelui de către frate (**glasul sângelui fratelui tău strigă**); răsplătirea cu rău pentru rău (**Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, mână pentru mână, picior pentru picior – *Leșirea 21, 24***); iar mai apoi

Dumnezeirea **s**-a întrupat printre oameni, ca să ne urce pe cea

mai grea treaptă creștină, iubirea de vrăjmași.

Porunca Creatorului pentru ființele create este un imperativ luminator al ochiului; este o rază strălucitoare demnă de urmat, este o invazie strălucitoare spre interiorul alcătuirii noastre; cine îndeplinește poruncile divine este luminat de către Dumnezeu și luminător aproapelui: ...*porunca*

Domnului este strălucitoare, luminează ochii (Psalm 18, 9).

Teama sfântă de Dumnezeu atrage pentru omul umil și smerit privirea protectoare a Atotputernicului Creator: *Iată ochii Domnului spre cei ce se tem de El...* (Psalm 32, 18).

Prin ochi se înalță la cer nădejdea... *Ochii tuturor spre Tine nădăjduiesc...* (Psalm 144, 15)

Trufia, păcatul luciferic este una din cele șase lucruri pe care le urăște

Domnul... ba chiar șapte de care se scârbește cugetul Său și poate fi citit în privirea omului: *Ochii mândri, limba mincinoasă, mâinile care varsă sânge nevinovat...* (Pilde 6, 17).

Privirea atotcuprinzătoare a lui Dumnezeu supraveghează miile de căi posibile ale fiecărei ființe: *Pentru că ochii Mei sunt asupra tuturor căilor lor...*

(Ieremia 16, 17).

În esența fiecărei lacrimi curate se află o mângiere viitoare: *Fericiți cei ce plâng că aceia se vor mângâia* (Matei 5, 4).

Ochiul este un mădular prețios; dar dacă este pricină de păcat, trebuie să renunțăm la el pentru ca păcatul să nu tragă tot trupul în iad: *Iar dacă*

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

41

ochiul tău cel drept te smintește pe tine, scoate-l și aruncă-l de la tine, căci mai de folos îți este să piară unul din măduarele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă (Matei 5, 29).

Bârna păcatelor noastre ne împiedică să vedem paiul greșelilor altora:

Fățarnice, scoate întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea să

scoți paiul din ochiul fratelui tău (Matei 7, 5).

Simeon, inspiratul de Duh Sfânt, nu a putut să moară în pace până ce nu

L-a văzut pe Mântuitorul lumii: 4 cum slobozește robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace (Luc a 2, 29).

Că ochii mei văzură mântuirea Ta... (Luc a 2, 30).

Pentru a ne da lecția unei smerenii desăvârșite, Mântuitorul lumii a coborât în chip de rob trăind cu privirea plecată sub privirea oamenilor: Și

El, ridicându-și ochii spre ucenicii Săi... (Luc a 2, 30).

Deci ridicându-și Iisus ochii și văzând că mulțime multă vine către El...

(Ioan 6, 5).

Dacă rugăciunea de cerere se face „cu fața la pământ”, rugăciunea de mulțumire se face cu privirea îndreptată spre cer: ... iar Iisus și-a ridicat ochii în sus și a zis: Părinte, îți mulțumesc că M-ai ascultat (Ioan 11, 41).

Omul firesc cunoaște din ceea ce vede cu ochii, aude cu urechile și înțelege cu inima; omul duhovnicesc cunoaște prin descoperirea Duhului

Sfânt o devenire, un viitor neînțeles cu simțurile firești: Ci precum este scris:

„Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El”.

(I Corinteni 2, 9).

La prima sa venire, Iisus a fost văzut numai de contemporarii să-i; la o a doua venire toate cunoștințele – neprihănite sau păcătoase – vor fi penetrate de vederea Lui: Iată, El vine cu norii și orice ochi îl va vedea...

(Apocalipsa 1, 7).

În Apocalipsă, privirea Judecătorului lumii devine arzătoare pentru păcatele noastre: Capul Lui și părul Lui erau albe ca Una albă și ca zăpada, și ochii Lui ca para focului (Apocalipsă 1, 14).

Ce văd ochii și ce se vede așadar prin ochi?

pază vederea adevărului luare-aminte supraveghere slăbiciune
răsplătire dreaptă

42

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

frumusețe smerenie urmarea căii drepte vederea minunățiilor
nădejde trufie nesăturarea privirii izvor de lacrimi flăcări ca de foc
prilej de păcătuire lumina trupului bârnă sau pai vederea mântuirii
ochii inimii vederea începutului pofta lumii.

Evagrie Monahul spune că atunci când vrei să urci pe treptele
mântuirii

„Mai întâi roagă-te pentru dobândirea lacrimilor ca prin plâns să
înmoi sălbăticia care este în sufletul tău”.

Diadoh al Foticeei costată că pe măsură ce vederea
duhovnicească crește, vederea trupească se micșorează, astfel că ne dă
bunul sfat ca să

„Petrecem în această viață înșelătoare ca niște lipsiți de vedere”.

Maxim Mărturisitorul face asemănarea ochiului cu un prieten
sau cu o conștiință contemplativă. Dacă primul te smintește sau a doua
te trufește – trebuie îndepărtați.

Același mai închipuie cugetul trupesc cu Cain, iar plânsul sau
pocăința cu Abel.

Petru Damaschin compară ochiul cu credința; pentru primul
există raza de lumină, pentru a doua cunoștința dumnezeiască, dar ele
sunt primite numai dacă vrea omul, purtătorul lor: dacă el nu vrea să
deschidă pleoapa, nu vede și dacă nu crede, nu cunoaște.

Prin „Fericiți cei ce plâng” el înțelege „bine este a se plânga
cineva pe sine însuși și pe aproapele din dragoste și râvnă”.

Același Părinte vorbește de deschiderea „ochiului celui de-a
stânga”.

adică de treapta când omul vede deșertăciunea lucrurilor sau cu
alte cuvinte adevărata lor valoare; atunci el nu mai este furat de
„frumusețea cea de

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 43

Ochiul cel de-a dreapta este ochiul care vede cele spirituale.

Atât de importantă consideră Petru Damaschin vărsarea de lacrimi încât e convins că „mintea fără plâns nu se poate curăți”.

Simeon Mclafrastul e de părere că vedenia de pe drumul Damascului a fost o „luminare ipostatică în suflet a puterii Duhului celui bun” – și a fost atât de puternică încât ochii trupului neputând-o răbda au orbit.

Și Sfântul Simeon Noul Teolog spune că „ochii sensibili nu pot cunoaște mărimea cerului și lățimea pământului deoarece acestea nici măcar mintea nu le poate cuprinde”.

După același sfânt Părinte „apa primului Botez preînchipuiește lacrimile”. Prinsul după Dumnezeu csic precedat de o adâncă smerenie și urmat de o adâncă bucurie, iar „plânsul este îndoit în lucrările lui”: unul este ca apa care stinge văpaia patimilor... altul este ca focul care înflăcărează inima de dragostea și dorul lui Dumnezeu”.

Cuviosul Nichita Stithatul face o minunată descriere a felurilor de lacrimi: „lacrimile din pocăință sunt ca un râu care dărmă și duce toate întăriturile păcatului; lacrimile din umilința inimii sunt ca o ploaie pe pajiștea sufletului sau ca o rouă pe plante”.

Acest simț Părinte vede lacrimile ca tămăduire a sufletului: „De vei fugi de această lume, îți va răsări ție lumina de dimineață, vei vedea viața în

Dumnezeu și-ți vor izvorî curând lecurile sufletului tău, adică lacrimile”.

Redăm mai departe cuvintele lui Dumitru Stăniloae privind vederea

Luminii taborice: „Lucrarea simțurilor nu e despărțită de cea a puterilor sufletului, când sunt sănătoase și unele și altele. Omul vede deodată cele sensibile și cele inteligibile prin simțurile trupului pline de puterile de sesizare ale sufletului. Dar unitatea deplină a lucrării lor și extinderea sesizării realităților spirituale până la Dumnezeu, prin mijlocirea lucrării simțurilor trupesti, se realizează prin Duhul Sfânt. Așa au văzut Apostolii

Lumina dumnezeiască pe Tabor, chiar prin simțul văzului trupului plin de puterea Duhului Sfânt”.

Sfântul Grigore Sinaitul înțelege prin Schimbarea la față vederea Luminii dumnezeiești, adică atunci când omul vede această Lumină, fața lui se schimbă.

Gândurile cele rele pot fi alungate din noi de către Dumnezeu purificator când – oboșiți de rugăciune fiind – e de ajuns să ridicăm mâinile și privirea spre cer.

Sfântul Grigorie Palama vorbește despre o „lăcrimă de Dumnezeu iubitoare”. El citează pe „careva dintre părinți” zicând că „izvorul lacrimilor

44

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

de după Botez e mai mare decât Botezul”, aceste lacrimi îndumnezeiesc ființa omenească și „sunt o lucrare comună a trupului și a laturii pătimitoare a sufletului”. Acest sfânt Părinte are un capitol larg despre Sfânta Lumină;

el deosebește o lumină sensibilă și o lumină inteligibilă; prima e supusă simțurilor, a doua nu; această lumină „inteligibilă” e socotită de Grigorie

Palama „mai presus de minte, ivindu-se în minte numai prin puterea

Duhului, în vreme ce încetează orice lucrare a minții”. Despre această lumină pe care o văd sfinții spune – într-o expresie magnifică – că „e văzută în chip nevăzut și înțeleasă în chip neînțeles”. Ea este modul prin care

Dumnezeu „coboară din Înălțimea Sa pentru a încăpea întrucâtva în firea noastră”.

Lumina taborică este o lumină-mărturie sau o luminăadeverire. Prin ea, Dumnezeu „a luminat și auzurile” căci apostolii au auzit cuvinte:

„Acesta este Fiul meu cel iubit...”

Dionisie Areopagitul declară limpede că „lumina care a înconjurat pe învățăcei la Schimbarea la față ne va lumina în veacul viitor în chip neîncetat și fără sfârșit cu raze atotstrălucitoare, că pe unii ce vom fi atunci, potrivit făgăduinței, pururea cu Domnul”. El îi

scrie slujitorului Dorotei că „întunericul dumnezeiesc e lumină neapropiată... Cel ajuns în lumina aceasta vede și nu vede...”

Simțul Grigorie Palama îl citează pe Isaac privind existența a doi ochi sufletești: „cu unul vedem cele ascunse în firi (adică pronia Lui cu privire la noi) ... cu celălalt privim slava sfintei Lui firi...”

Sfântul Isaac Sirul dovedește cum lacrimile sunt cel mai „vădit semn al trupului” că „războiul simțurilor se liniștește și inima se adună înăuntru”;

ele sunt „hotar între cele trupești și cele duhovnicești, și între pătimire și curăție”. Când este întrebat asupra semnelor curățeniei, Isaac Șirui răspunde și cu versetul 13, cap. 1 din *A vacuum*: „Ochii Tăi sunt. prea curați ca să vadă răul...” Iar viața de monah o definește cuprinzător prin aceste cuvinte:

„Căci ce este altceva îndeletnicirea monahului în chilia sa decât plânsul?”

În *Marc u 9, 1* Domnul a spus către ucenicii Săi: *...Adevărat grăiesc vouă că sunt anii, din cei ce stau aici, care nu vor gusta moartea, când ce nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu venind cu putere*”. Sfântul Grigorie

Palama interpretează acest verset ca fiind urmat de vederea Schimbării la față, la care Petru, Iacob și Ioan au avut prilejul să asiste; acest mare eveniment **s-a** petrecut **într-o** lumină orbitoare, fiind arătarea împărăției lui Dumnezeu.

Ioan Scărarul vede o bună cale de curățire în lacrimile generate de gândul morții. Oricât de mincinoși, răi sau egoiști am fi, acestea sunt lacrimi

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 45

sincere, căci privesc propria noastră ieșire din lumea aceasta: „Căci nu este în acestea înșelare sau părere de sine, ci mai degrabă curățire și înaintare în iubire de Dumnezeu și spălare de păcate și nepătimire”.

Lacrimile arată nu numai poziția și relațiile omului cu cerul, ci și raporturile dintre oameni: „căci iubirea are obiceiul să izvorască lacrimi când își amintește de cei iubiți” (Calist și Ignatie Xanthopol).

Pentru Calist Patriarhul „ochii sunt mai de încredere decât urechile”. El arată că cine aude are nevoie să și vadă, dar cine vede nu mai are trebuință să audă, căci înțelege totul prin acest simț.

Calist Angelicude în „Meșteșugul liniștirii” ne îndeamnă ca în timpul rugăciunii gândul „să privească la locul acela al inimii de unde curge lacrima...”

Mai departe face o deosebire astfel: *plânsul* are ca izvor frica de dumn ezeu și întristarea, iar *lacrimile* dragostea dumnezeiască și pe Dumnezeu... Cel dintâi este al începătorilor, cel de al doilea, al celor ajunși la desăvârșire prin har.

Sfântul Ioan Scărarul zice despre plâns că este „o tristețe bucuroasă”. În treapta a șaptea a „Scării” spune că „dacă nu poți plânge, plângi pentru aceasta”. El vede în plâns și lacrimi minima condiție pentru a avea un

„Răspuns bun la înfricoșata judecată a lui Dumnezeu”; „Nu vom fi învinuiți, o, prieteni, la ieșirea sufletului, că nu am săvârșit minuni, nici n-am teologhisit, nici că n-am fost văzători, dar vom da negreșit socoteală lui

Dumnezeu că n-am plâns”.

În părerea lui D. Stăniloae, lumina dumnezeiască „nu este o emanație”.

ci o dăruire în comun a însuși Tatălui și însuși Fiului ca persoane... Slava sau lumina e modul de intrare a unei Persoane dumnezeiești în legătură cu persoanele omenești care se deschid prin credință, așa cum ceva analog se întâmplă între persoanele omenești”.

Unirea, înaintarea spre centru pe raza cercului este tot o lumină: cel ce privește, cel privit și acela prin care se privește – fiecare și toate sunt lumină”.

De fapt, credința noastră este o vedere mai presus de minte. Dar dobândirea celor crezu* e o vedere mai presus de acea vedere care e mai presus de minte” (Gr. Paiarna).

Puterea de cunoaștere în această viață pământească este strâns legată de credința și încrederea în lumina care vine din cer; căci numai aceasta învederează cu claritate lucrurile și întâmplările de pe pământ

care capătă sens pentru noi: „cei ce nu cred celei mai mari lumini cad și din lumina cunoștinței” (Gr. Palama).

46

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

Lumina și lacrimile sunt ca două esențe ale ochilor: una cerească, alta pământească; prin ele omul părăsește pământenescul și se ridică ca pe o rază; privirea ridicată spre cer este o conectare instantanee a ființei umane cu spațiile grandioase ale infinitului; ea realizează o legătură fizică între cer și pământ; este asemenea unei prelungiri ființiale în ceresc, prin unul din simțuri. Dacă toți ar privi mai mult cerul, pământul ar fi mai aproape de cer și cerul de pământ.

Lumina și lacrimile au fost și sunt subiect de sublimă meditație creștină.

Pentru a caracteriza pe cel ce crede și tinde spre „cea mai mare lumină”, dăm cuvântul lui Dumitru Stăniloae: „Ba chiar sie însuși își apare neînțeles, ascuns în întunericul depășitor al misterului, întuneric supraluminos”. El găsește cuvinte minunate pentru a reda adevărata și falsa cunoaștere între care oscilează omul: „Cu cât se reduce omul pe sine mai mult la procese biologice, cu atât își apare mai înțeles, dar în același timp nu înțelege nimic din ceea ce este de fapt. Există un întuneric cu pretenția de perfectă cunoaștere (întunericul care reduce realitatea la banal) și există un întuneric al adâncimilor nesfârșit de bogate și de complexe care tocmai prin recunoașterea lui oferă o lumină covârșitoare și o rezervă de nesfârșită înaintare în el. Cu cât ne cunoaștem pe noi înșine în mod real mai mult, cu atât ne apărem nouă înșine mai neînțeleși, mai plini de taină, mai ascunși nouă înșine; sau invers, cu cât ne apărem nouă înșine mai neînțeleși, cu atât ne cunoaștem mai bine. Dar aceste adâncuri nesfârșite ale noastre ni se descoperă nouă când trăim în infinitul dumnezeiesc”.

Daniel Vernet ne amintește că lumina a fost prima creație, că *I a - e o b* în 1, 17, îl numește pe Creator Părintele Luminilor și că din toată

Biblia reiese că lumina este simbolul și izvorul omniscienței; este ceea ce spun Sfinții Părinți că atunci când ți se descoperă Sfânta Lumină înțelegi totul, timp, spațiu, existență, fără participarea minții.

O observație pe care o face Daniel Jerdan **într-un** studiu remarcabil este că atunci când Petru a înviat-o pe Lavița din Jope, primul semn că sufletul **s-a** reîntors în trup sau prima mișcare spre viață, a fost deschiderea ochilor (Fa/? re 9, 40).

Annick de Souzenelle, analizând ideograma cuvântului „ochi” în ebraică constată că valoarea numerică este 70, a cărei simbolistică implică moartea necesară învierii. Mai departe, autoarea scrie că o lacrimă este „sângele ochiului” sau „sângele la izvorul lui”, iar acelaia care își vede și își plânge propriul păcat coborând spre originea lui i se dă puterea de a cunoaște cuvintele „ceruri noi, pământuri noi”.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANI?

47

Urmărind aparițiile de la Medjugorje, o echipă de medici francezi condusă de Prof. Henri Joyeux de la Universitatea din Montpellier a înregistrat activitatea electrică a musculaturii globilor oculari în timpul viziunii extatice. Electrooculogramele arată că: – mobilitatea spontană a globilor oculari este normală înaintea extazului; în timpul extazului se instalează o fixitate a globilor oculari; ochii încetează să mai exploreze spontan lumea exterioară; mișcările spontane ale globilor oculari se reiau la sfârșitul extazului în circa 1/5 secunde.

Formarea și alcătuirea ochiului este cu adevărat fascinantă.

La sfârșitul primei luni de sarcină, când embrionul are doar 5 mm, organele vederii sunt marcate doar prin simple îngroșări epiblastice. În 1 una a doua, mugurii oculari se apropie de linia mediană. În luna a treia, apar pleoapele, care se sudează una de alta, iar ochii iau poziția definitivă pe față. În luna a șaptea, pleoapele se separă și globii oculari redevin vizibili.

În forma lor definitivă ei seamănă cu o sferă, puțin curbată anterior.

Formațiunile anatomice ale ochiului alcătuiesc un sistem de lentile, diafragmă, cameră obscură, receptori pentru preluarea imaginii.

Irisul are rol de diafragmă; fibrele musculare circulare închid

pupila când lumina de afară e prea puternică; fibrele musculare radiale deschid pupila când lumina de afară e prea slabă; în funcție de nevoi, suprafața pupilei poate crește de 16 ori.

Lumina, cu imaginile pe care le poartă din univers, străbate un drum lung în micul mădular al vederii: mai întâi trece prin *corneea* – o membrană transparentă curbată ca o lentilă; apoi prin camera anterioară cu *umoarea apoasă*; urmează *cristalinul* sub formă de lentilă biconvexă; după aceea – *umoarea vilroasă* transparentă și ea, dar mai consistentă; după străbaterea acestui spațiu lumina cade pe *retină* – o membrană bogat vascularizată conținând receptori vizuali și neuroni dispuși în 10 straturi; prelungirile acestora părăsesc ochiul prin nervul optic, urmând încă unele încrucișări

(parțiale) și stații intermediare, fibrele nervului optic ajung în lobul occipital al creierului unde se face prelucrarea și înțelegerea imaginii aduse din afară.

Umorile ochiului, adică partea fluidă, curgătoare, sunt ținute de ochi ca un ocean al globului pământesc: – *umoarea apoasă*: volumul variază între

100 – 400 mm; vâscozitatea este mai mare ca a apei și mai mică decât a plasmiei; conține apă (98, 75%), anticorpi, aglutinine, hemolizine, enzime.

Na (0,39 meq/minut), K, la, Mg, Ci, Acid ascorbic (de 15 – 30 ori mai mult decât în plasmă); – *corpul vitros*: este un țesut conjunctiv transparent care

48

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

ocupă tot spațiul între cristalin și retină; conține apă (99%) sub formă liberă și legată; Na, K, la, Mg, Cl, Ph, 15 aminoacizi, lipide, glucide, hormoni steroizi, acid hialuronic, gamaglobuline; apa circulă în vitros cu un debit de

85 cm /minut; transparența pentru radiațiile infraroșii, vizibile, ultraviolete este selectivă în funcție de lungimea de undă; – *lacrimile*: debitul este de

1, 55 ml în 24 ore; apar încă din prima zi de viață; la femei, în

săptămâna care precede ciclul, secreția este mai mică; sunt dispuse ca un strat (film lacrimal)

gros de 4 microni la nivelul conjunctivei și 8 microni la nivelul corneei;

conțin: apă (98, 2%), Na (4, 45 g/l), Cl, K, glucoza, uree, proteine, lizozim, transferaze, lipaze și circa 500.000 celule pe mm.

Transformarea energiei electromagnetice (a luminii) în: – biochimică mai întâi, apoi în energie bioelectrică este un proces minunat participă un mare număr de pigmenti, enzime, vitamine, FormațiuniH.

biochimice și anatomice sunt ultraspecializate pentru lungimi de undă diferite, intensități diferite, culori diferite, distanțe diferite etc.

Irisul are culori diferite fascinante, cu nuanțe de nedescris. Unii oameni de știință au studiat mult corelația aspectului figurativ și colorativ al irisului, cu diferite temperamente și boli.

Ochiul este un organ dublu și simetric; el poate fi rotit în toate planurile.

Forma ochiului se aseamănă cu forma oricărui astru; acest mădular – plin de miracole în alcătuirea lui – este făcut pentru a duce în creier și în inimă lumina cea creată în prima zi a genezei, iar mai apoi, la sfârșitul vremurilor, ca să vadă și să înțeleagă pe Dumnezeu cel întrupat.

Urechile

Auziu este un alt staiț prin care omul intră în comuniune cu vocile

Cerului.

Să-I rugăm și noi pe bunul Dumnezeu, odată cu psalmistul, să ne audă strigătul de om căzut de mai multe ori: *...în orice zi mă necăjesc, plemă, spre mine urechea Ta! (Psalm 101, 2).*

Omenirea primește de două mii de ani cuvântul evanghelic, vestea cea bună, prin auz, prin cuvinte auzite; dacă de vederea luminii evanghelice au avut parte numai contemporanii lui Iisus și mai apoi niște aleși, niște înălțați spiritual, cuvântul evanghelic nu va ocoli pe nimeni până la sfârșitul veacului;

ziua, momentul când omul a auzit Cuvântul Noului Testament este hotar mare de graniță în destinul lui; din acea clipă el hotărăște dacă urmează acestui drum auzit sau continuă surd și orb pe un drum care nu duce nicăieri: *Cine are urechi de auzit să audă* (Matei 11, 5).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

49

Vindecarea urechii înseamnă capacitatea noastră de a auzi și înțelege ceea ce alții aud dar nu înțeleg; *Effalta!* adică *Deschide-tel* – este o reverberație peste secole, aducătoare de bucurie, atunci când cuvântul auzit devine cuvânt crezut, iar mai departe cuvânt înțeles și încă mai departe cuvânt tămăduitor... *Și privind la cer a suspinat și a zis lui: Effalta! ceea ce înseamnă Deschide-te!* (Marcu 7, 34).

Dacă suntem drepți, Dumnezeu ne ascultă rugăciunea: *Căci ochii Domnului sunt peste cei drept și urechile Lui spre rugăciunile lor, iar fața Domnului*.

este împotriva celor ce fac rele (I Petru 3, 12).

Urechea este un mădular, deci, care înseamnă:

luare-aminte plecare spre strigătele noastre deschidere auzire fără înțelegere vindecarea dușmanului

— Întoarcerea de la adevăr ajungerea la Domnul.

Marcu Ascetul spune că „este o credință care e adevărarea lucrărilor nădăjduite”.

Smeritul Monah Maxim în „Răspunsuri către Talasie” crede că urechea e simbolul rațiunii.

Isichie Sinaitul are noțiunea de „urechea liniștii” și zice despre aceasta că „va auzi de la Dumnezeu lucruri nespuse de fericite”.

În același sens crede și Petru Damaschin când îl citează pe Isaia: „Urechea celui ce se liniștește aude lucruri neobișnuite”.

În momentul arestării lui Iisus, unul... din preajma Lui... a lovit pe sluga arhiereului și i-a tăiat urechea dreaptă. Dar Iisus l-a oprit să ducă o luptă cu sabia și atingându-Se de urechea lui l-a vindecat. Prin acest act Mântuitorul lumii vindecă chiar și dușmanii, ba mai mult, chiar în momentul când vor să-i facă rău.

A. de Souzaenelle vede cum omul este născut din Marea Liniște

Divină și nu va putea să se reîntoarcă acolo decât fiind capabil să o perceapă; omul vorbește și crede în măsura în care aude. Cuvântul liniște în ebraică este format din alte două cuvinte: apă și sânge. Cuvintele autoarei: „Inima nu bate decât pentru a auzi. Auzind ea va vedea”.

În *III Regi 19* este un minunat episod care ne dovedește că Dumnezeu e liniște: *A zis Domnul: „Ieși și stai pe munte înaintea feței*

52

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

Cel ce își zice Smeritul Monah Maxim în „Răspunsuri către Talasie”.

tâlcuiește astfel simbolul capului acoperit: prin bărbat înțelege mintea activă și mintea care se exercită în contemplația naturală; el trebuie să se roage sau să proorocească fără să aibă deasupra vreo pornire sau altceva trecător, ci numai un scop evlavios și rațiunea goală a credinței; de asemenea vede prin bărbat mintea îndrăgostită de teologia mistică ce nu trebuie să aibă deasupra ceva înțeles când vorbește despre Cel neînțeles. Prin femeie înțelege deprindere a minții active și percepție orientată în chip natural spre lucrurile sensibile; că nu trebuie să cultive binele urmând unei poftă, ci având rațiunile spirituale drept acoperământ. Prin expresia

„Pentru îngeri” același smerii monah Maxim înțelege că aceștia văd și scriu pentru Judecata de Apoi toate „mișcările arătate și nearătate ale noastre”.

A.de Souzenelle vede emisferile cerebrale ca un ultim labirint în centrul cărora nu se poate intra decât prin îndrumare și însoțire divină. Golgota, mai fiind numită și „locul căpățânii” este, de fapt, locul eliberării din exilul pământesc și trupesc.

Despre minte. Sensul acestui cuvânt apare în Biblie ca o facultate a gândirii, în special ca facultatea de a acționa, de a face, de a înfăptui lucruri bune sau rele, după cum o ai sau nu o ai această facultate (mintea).

Ieremia își ceartă și își plânge poporul în momentele lui de

rătăcire și de îndepărtare de Dumnezeu, redând mesajul Domnului: *Și toate acestea sunt numai pentru că poporul Meu e fără minte și tiu mă cunoaște... (Ie reni i-a 4, 22).*

Mintea clară, născătoare de fapte bune nu vine din lutul cel de jos ci din tăria cea de sus: *Și după trecerea acestui timp, eu Nabucodonosor, am ridicat ochii mei la cer și mintea mi-a venit din nou și am binecuvântat pe Cel*

Preaînaltși Celui veșnic viu l-am adus laudă și preamărire, că puterea lui este putere veșnică... (Daniel 4, 31).

A pricepe Scripturile nu este un lucru ușor; înțelesurile acoperite de literă sunt înalte, tot mai înalte; cu puțin înainte de înălțare, Apostolii au fost ajutați să înțeleagă totul; este o mare favoare divină să înțelegi în această viață rătăcitoare Cartea Cărților, să o poți deschide la fiecare eveniment al vieții tale, la fiecare cumpănă, încrucișare de drumuri, ispită, bucurie, necaz, și să pricepi fiecare întâmplare ca pe o lecție spre zidirea ta, ca pe un îndemn de călăuză între pământ și cer: *Alunei le-a deschis mintea ca săpriceapă Scripturile (Luca 24, 45).*

A trăi fără să-L chemi pe Dumnezeu ca sprijin și ca scop, este o rătăcire fără leac, o viață de bezmetic descreierat: *Și precum n-au încercat să aibă*

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

53

pe Dumnezeu în cunoștință, așa și Dumnezeu i-a lăsat la mintea lor fără judecată, să facă cele ce nu se cuvine (Romani 1, 28).

Înnoirea și darul deosebirii vin prin minte: *Și să nu vă potriviți cu acest veac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții, ca să deosebiți care este voia lui*

Dumnezeu, ce este bun și plăcut și desăvârșit (R Oman i 12, 2).

Despre somn. Așa cum cei din Vechiul Testament au ridicat Templul cel mare și sfânt, în Ierusalim, noi trebuie să ridicăm Dumnezeului nostru atotputernic un templu în inima noastră, zidit din litera Scripturii și cu neputință a fi dărâmat de către învolburările vieții: *Nu voi da somn ochilor mei și genelor mele dormilare și odihnă*

amplelor mele (Psalm 131, 4).

Până ce nu voi afla loc Domnului, locaș Dumnezeului lui Iacob
(Psalm 131, 5).

Calitatea somnului se leagă de calitatea și cantitatea muncii de peste zi:

Dulce este somnul lucrătorului fie că mănâncă mult, fie că mănâncă puțin...

(Ecclesiastul 5, 11).

De asemenea, un somn bun nu poate avea cel care se îmbuibă de mâncare: *Cu somn sănătos se odihnește pântecele celui cumpătat; se scoală dimineața și sufletul lui e limpede* (Înțelepciunea lui 1 sus S irah 31, 22).

Somnul este făcut și pentru noapte și pentru zi: *însă Cel care dăruiește tuturor cărora voiește acest lucru bun, făcut de la început și pentru zi, adică somnul...* (Macabei 5, 11)

În timpul celei mai mari rugăciuni rostite vreodată pe pământ și în clipa celei mai vii comunicări cu cerul, în grădina Ghetsimani, în seara vnzării, apostolii aveau ochii apăsai de somn; căci somnul este piatra de încercare a omului în marile momente inițiatice; nu toți reușesc să treacă acest examen al treziei: *Și venind iarăși, i-a aflat dormind, căci ochii lor erau îngreuiți* (Matei 26, 43).

Învierea lui Hristos este pentru omenire clipa de hotar între somnul cel vechi și starea de veghe **într-o** lumină nesfârșită; este clipa când umanitatea se trezește, este dimineața clară când soarele mântuirii alungă și lasă în urmă noaptea căderii edenice: *Și aceasta, fiindcă știți în ce timp ne găsim, căci este chiar ceasul să vă treziți din somn; căci acum mântuirea este mai aproape de noi decât atunci când am crezut* (Romani 13, 11).

Apostolul Pavel îi încredințează pe tesaloniceni și pe noi odată cu ei că moartea lui Iisus pe cruce ne asigură viețuirea neconținută cu El; această jertfă supremă ne creează condiția și starea de spirit ca atât veghea cât și

Petru Damaschin arată drumul urcării spirituale ca o luptă între „somnul peste trebuință” și „topirea trupului și a sufletului prin

priveghere”.

Cuviosul Nichita Stithatul socotește momentul când a dispărut nevoia de somn, mâncare și celelalte nevoițe și trebuințe trupești, ca vremea când **s**-a împlinit cu acel om „voința lui Dumnezeu față de el”.

Sfântul Grigorie Sinaitul scrie că lenea și căscatul vin de la duhurile rele atunci când viețuim „nepurtând grijă de porunci”.

Calist și Ignatie Xanthopol îi învață pe călugării care se ostenesc pe calea mântuirii, să se culce după-amiază „un ceas dacă zilele sunt mari”.

Sfântul Ioan Scărarul scrie că „somnul este în oarecare fel o stare a firii, un chip al morții, o oprire a simțurilor”. El vede următoarele pricini de somn mult:

din fire;

din desfătare;

din post, când cei ce postesc se mândresc;

din **tr**-o postire „prelungită și dusă până la capăt”;

din obișnuință;

din trândăvie;

din mâncare multă.

El îi sfătuiește pe călugări ca somnul cel de la amiază să fie învins cu lucrul mâinilor.

Același „sfătuitor al treptelor” învață că „dracul trândăviei” pregătește calea „mergând înaintea celui al curviei”.

Dar „când ne sculăm unii din somn plini de bunătate și pașnici, suntem mângâiați în chip ascuns de sfinții îngeri”.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

55

Răul cel mai mare adus de somnul mult este „împietrirea sufletului” și

„Pricina uitării”, iar – după Isaac Sirul – „înăsprirea și întunecarea inimii”.

Același Isaac Sirul dă sfat începătorilor: „Pune-ți rânduială somnului, ca să nu se depărteze de la tine puterea care te străjuiește”.

Dr. Perre Ponsoye scrie că „somnul este viața afectivă care

umple constant și tumultuos inconștientul, descarcă în vise conflictele și spasmele psihice... pe care conștientul le-a împiedicat să se rezolve...". Autorul se miră cum în somn puterea inimii lucrează din afară: o mamă obosită nu aude în somn zgomotul străzii, dar aude scâncetul copilului; o tânără aude apropierea pașilor iubitului ei, dar nu aude pașii întregii lumi..." și fiecare ar putea regăsi sub ciclul nopților trecute privegheri ale fricii, suferinței și speranței, bucuriei și tandreței".

Daniel Vernet caracterizează starea de somn ca stare „cu totul privilegiată..." pe care Dumnezeu a ales-o pentru a comunica prin vise și viziuni cu profeții.

Werner Keller presupune că înainte vreme omul dormea foarte aproape de pământ, patul fiind un lux rezervat numai cercurilor aristocratice;

de asemenea, când mâncau, oamenii mai aveau obiceiul „să stea pe pat". În *Iezechiel 23, 41* se spune: *Te-ai așezat pe pat luxos, în fața căruia era gătită o masă...*

Somnul este deci o îndepărtare de lumea aceasta; nu știm sensul acestei alunecări în spațiu și timp; dar este ca și cum simțurile noastre nu mai suportă spre seară faptele obositoare și adeseori inutile ale inimii și mâinilor noastre, sau privirea semenilor noștri – și atunci ne izolăm în somn, plecăm departe pentru a uita, pentru a ne repauza de noi înșine. Intrăm **într-o** lume în care nu știm că suntem, în care știm doar că am fost; aici, în acest tărâm al somnului „de noapte sau de zi" se luptă trei puteri: îngerii cei buni, îngerii cei răi, și propriile noastre porniri din trezenie; primii ne apără, următorii ne înșală sau ne sperie, ultimele conlucrează.

Somnul este o stare de depășire a propriilor simțuri. Foamea, setea, pornirile „cele de jos", ura, deznădejdea încetează. Poate de aceea comunicarea din „suprasensibil" ne este mai accesibilă.

Despre vise și vedenii. Visele și vedeniile sunt o temă ades întâlnită în

Sfânta Scriptură; visul este arătarea sau ceea ce se petrece noaptea, în somn;

vedenia este arătarea în timpul stării de veghe, când este întreruptă brusc comunicarea cu lumea cea văzută, înconjurătoare, pentru a primi alte mesaje; uneori apare și în somn ca o stare de aieva.

56

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

Visul poate să apară o dată sau de mai multe ori: *Iar că visul S-a arătat de două ori lui Faraon aceasta înseamnă că lucrul este hotărât de Dumnezeu și că El se grăbește să-l împlinească (Facerea 61, 10).*

Unele vise și împliniri de vise sunt pentru încercarea noastră; dacă duc la pierderea credinței în Dumnezeu, trebuie respinse și socotite ca ucigașe:

De se va ridica în mijlocul tău proroc sau văzător de vise și va face înaintea ta semn și minune (Deuteronomul 13, 1). Și se va împlini semnul și minunea aceea, de care ți-a grăit el, și va zice atunci: Să mergem după alți dumnezei, pe care tu nu-i știi și să le slujim aceluia, (Deuteronom 13.

2) Să nu ascuți cuvintele prorocului aceluia sau ale celui văzător de vise, caprin aceasta vă ispitește Domnul Dumnezeul vostru, ca să afle de iubiți pe

Domnul Dumnezeul vostru din toată inima voastră și din tot sufletul vostru

(Deuteronomul 13, 3).

Ca împăratul Solomon să cerem Dumnezeului nostru numai înțelepciune; și toate se vor adăuga nouă pe deasupra: *La Ghibeon însă S-a arătat*

Domnul lui Solomon noaptea în vis și a zis: „Cere ce vrei să-ți dau?” (1II

Regi 3, 5)

Dăndește-i dar robului Tău minte pricepută, ca să asculte și să judece pe poporul Tău și să deosebească ce este bine și ce este rău...

(III Regi 3, 9)

Și i-a plăcut Domnului că Solomon a cerut aceasta (III Regi 3, 10).

Unele vise terifiante sunt trimise de Creator pentru încercarea noastră, așa cum se tânguiește Iov: *Atunci Tu mă spăimântezi cu vise și*

mă îngrozești cu năluciri (Iov 7, 14).

Pentru cei care așteaptă, pentru cei care pricep, Dumnezeu trimite învățăturile sale spre oameni în somnul lor adânc: *El vorbește prin vise, prin vedenii de noapte, când oamenii sunt cufundați într-un somn adânc, când dorm în patul lor (Iov 33, 15).*

Atunci El le dă înștiințare și le întipărește învățăturile Lui (Iov 33, 16).

Una din pricinile viselor sunt multele griji; cei care își încredințează destinul, cu inima deschisă, în voia Atotputernicului Dumnezeu, sunt lipsiți de asemenea vise căci grija a plecat de la ei: *Căci din mulțimea grijilor se nasc visele... (Ecclesiastul 5, 6)*

Înainte de a crede viselor să cerem bunului Dumnezeu înțelepciunea de a le deosebi: *...visele fac pe cei neînțelepți să-și iasă din fire*

(Ecclesiastul 34, 1).

Ghicitul, tâlcuirea semnelor și viselor deșarte sunt...

(Ecclesiastul 34, 5).

MINUNATA ALCĂTUIRE A Fiin (EI UMANE

57

De nu vor fi trimise de la Cel Preaînalt, ca să te cerceteze, să nu dai inima taspreele (Ecclesiastul 34, 6).

Când Steaua de la Betleem s-a arătat deasupra omenirii păcătoase, minunate vise de apărare a Pruncului au fost aduse de îngerii: *După plecarea magilor, iată Îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia*

Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă (Matei 2, 13).

Visul unei femei păgâne – soția lui Pilat – a rămas mărturie aprinsă peste veacuri, precum că un Drept a fost condamnat: *Și pe când stătea Pilat în scaunul lui de judecată, femeia lui i-a trimis acest cuvânt: Nimic să nu-i faci*

Dreptului aceluia, că mult am suferit azi, în vis, pentru El

(Matei 27, 19).

Diadoh al Foticeei face o deosebire astfel:

Visele trimise sufletului de iubirea lui Dumnezeu:

sunt mărturiile neînșelătoare ale unui suflet sănătos nu trec de la o înfățișare la alta nu îngrozesc simțirea nu aduc răsul sau plânsul așa deodată se apropie de suflet cu blândețe, umplându-l de bucurie duhovnicească după ce **s-a** trezit trupul din somn, sufletul caută cu mult dor să prelungească bucuria visului.

Visele aduse de draci nu rămân la aceeași înfățișare; schimbarea lor rapidă – chiar când au imagini frumoase – se datorează faptului că cele bune ei nu le au din fire și le împrumută puțină vreme, doar pentru amăgire au forme tulburate conțin amenințări cântă în suflet cu strigăt uneori au formă de ostași mintea curată trezește repede trupul și uneori se bucură că a recunoscut viclenia lor.

La cei care sunt foarte înaintați în smerenia cugetării și visele bune aduc o întristare dulce și lacrimi fără durere.

Dar acest învățător ne dă un sfat prețios: pentru a nu cădea în cursa diavolilor e bine să respingem orice vis; și chiar de-ar veni unele de la

„Bunătatea lui Dumnezeu”, nu am cădea în greșeală respingându-l deoarece

El știe că facem aceasta împotriva curselor diabolice.

58

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Maxim Mărturisitorul spune că cei foarte sus pe scara nevoițelor de purificare spirituală, „văd visele ca niște lucruri deșarte ce nu-i mai tulbură”.

Petru Damaschin expune o logică puternică astfel: omul nu este în stare să-și vadă nici propriul suflet, cu atât mai mult „realitățile nemateriale”. De teama diavolului care poate lua înfățișare de înger al luminii, trebuie să respingem orice vis. Având această convingere în inima noastră, duhurile rele nu mai au puterea să se arate. Iar dacă îngerul adevărat vrea să se arate, el are putere de la Dumnezeu să apară chiar fără voia noastră.

Sfântul Simeon Noul Teolog spune că o mare parte din vise sunt atrase de preocupările noastre din starea de veghe: cugetările

omenești se prelungesc în vise omenești; cugetările la cele cerești le atrag pe cele cerești.

Sfântul Grigorie Sinaitul vede astfel diferitele simboluri ale diavolilor din vise:

dracii poftei se schimbă în porci, măgari, armăsari;

cei ai mâniei în păgmi sau lei;

cei ai lăcomiei, în lupi sau leopardzi;

cei ai vicleniei în șerpi, năpârci, vulpi;

cei ai îndrăzelii în câini;

cei ai trândăviei în motani;

cei ai curviei în șerpi, corbi, gaițe;

cei ai patimilor sufletești în păsări.

Sfântul Ioan Scărarul are un capitol special rezervat „Despre visurile care urmează pe începători”.

El scrie că „visul este mișcarea minții în vremea nemișcării trupului”. Și acest sfânt părinte ne sfătuiește cu putere să nu ne lăsăm amăgiți în tărâmul viselor: „Cel ce crede visurilor este asemenea celui ce aleargă după umbra sa și încearcă să o prindă”.

Pentru deosebirea lor ne dă următoarele repere:

dacă după vise cu osândă și judecată avem la trezire un tremur și o tristețe (a pocăinței), sunt de la îngerii cei buni;

dacă după vise cu osândă și judecată ne cuprinde la trezire o deznădejde, sunt de la îngerii cei răi;

dacă la trezirea după un vis suntem cuprinși de mândria celor întrevăzute, acel vis este de la diavol.

Ioan Scărarul ne mai aduce aminte că atunci „când începem să credem în vis dracilor, ei își bat joc de noi și când suntem trezi”.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

59

Sunt călugări înaintași care „ocăărăsc pe draci chiar când vin la ei în vise”.

Părintele Ilie Cleopa de la Mănăstirea Sihăstria s-a ocupat într-un studiu larg de vedenii și vise, întemeiat fiind pe Sfânta Scriptură și Sfinții

Părinți; astfel, șapte ar fi pricinile noastre de înșelare asupra viselor și vedeniilor:

mândria slava deșartă mintea cea slabă și neiscusită râvna cea nebună și nechibzuită (râvna cea rea), adică efortul unora

„Slabi la minte” de a posti și a se supune altor grele nevoițe numai cu scopul de a lua de la Dumnezeu darul facerii de minuni sau a li se arăta îngerii sau vedenii și descoperiri cerești neascultarea și îndărătnicia nemărturisirea gândurilor la părinții cei duhovnicești necunoașterea de sine și necunoașterea dumnezeieștilor Scripturi.

Dacă cineva vrea să-și cunoască propria sa „așezare sufletească” din visurile sale, Ilie Cleopa îi răspunde cu scrierile lui Nichita Stithatul și

Studitul:

cel „iubitor de materie și de dulceți” vede în vis „chipuri de muieri și împleticiri pătimase”;

cel lacom și iubitor de argint visează „aur pe care îl încearcă și îl înmulțește cu dobânzile și îi pune în vistierii”;

cel „întors și pizmăreț” se vede „urmărit de fiare și de târătoare veninoase și este cuprins de frică”;

dacă este îngântfat și cu mărire deșartă „nălucește bune așezări și întâmplări ale norocului, scaune înalte de stăpânire și cele ce încă nu sunt le scoate ca și cum ar fi adevărate”;

de este mândru și plin de fudulie „se vede purtat în căruță strălucită; că are aripi și zboruri prin văzduh și că toți tremură de stăpânirea lui”;

dar „iubitorul de Dumnezeu curat de materie avându-și sufletul” are în somn „descoperirea vederilor” și „pașnică așezare a sufletului și trupului” iar deșteptându-se „își dă seama că pa fața lui are lacrimi, iar în gură vorbirea cea către Dumnezeu”.

Soborul Sfinților Părinți adunat la Cartagina în anul 418 a hotărât prin

Canonul 87 astfel: „Toate altarele care se vor ridica undeva în baza viselor sau vedeniilor zadarnice, în tot chipul să fie înlăturate.

60 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA – încrederea oarbă în

vise e primejdioasă pentru că diavolul poate lua înfățișarea lui Hristos, a Fecioarei Maria, a îngerilor și a sfinților, și poate îndemna la început spre fapte bune până pune stăpânire pe om.

Un coșmar, un vis rău prevestitor, pentru un creștin trebuie să aibă o singură semnificație: este un semnal îngăduit sau trimis de Dumnezeu pentru a ne întări rugăciunea și postul ca să nu se întâmple ceea ce urma să se întâmple.

Cercetarea viselor este **într-un fel „cercetarea duhurilor”** la care ne îndeamnă Sfânta Scriptură și așa cum ziua ducem lupta cea bună prin lucrarea faptelor, noaptea trebuie să curățim aria inimii noastre de năpădirea viselor deșarte.

În „Dialog despre vedenii și vise” Ilie Cleopa, întemeiat pe literatura teologică a sfinților părinți, dă următoarele definiții.

Visul: o mișcare a minții, în timpul somnului.

Vedeniile: arătări primite aievea de către ochiul minții fie în stare de funcționare normală a organismului, fie în somn deplin sau superficial, fie în starea de răpire sau uimire. În vedenii se arată oarecari taine...

Nălucirea: o amăgire a ochilor, când mintea doarme.

Descoperirea: este ceva mai mult decât vedenia fiindcă arată lucruri mai adânci decât cele ce se văd.

Străvederea: vederea unor lucruri care se petrec departe.

Menirea: vederea celor ce au să se întâmple curând.

La nou-născut durata medie de somn pe zi este de 15 – 19 ore în prima lună de viață. Adultul are media de 7 – 9 ore de somn zilnic.

Există un tip de somn agitat cu mișcări oculare rapide, respirații neregulate, traseu EEG neregulat și de jos voltaj; un somn calm și un somn tranzițional. Somnul „activ” este un somn primitiv iar somnul „calm” e un proces cerebral mai complex.

Hipersomnia se caracterizează prin somn excesiv, omul simțind nevoia să doarmă. foarte mult, fie dimineața până spre prânz, fie în timpul zilei;

adeseori are atacuri bruște de somn, invincibile; hipersomnia apare în tumori cerebrale, boli hepatice, encefalite, traumatisme,

insuficiență renală, insuficiență respiratorie sau apare fără o cauză clară.

Insomnia este imposibilitatea de a adormi multă vreme, trezirea doar după câteva ore de somn sau treziri repetate în cursul nopții.

Majoritatea statisticilor arată o frecvență mare a insomniilor în vremea noastră, de circa 30%.

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE

61

Somnambulismul este un automatism motor manifestat în timpul somnului, mai adesea la vârstă mică: copilul somnambul se ridică din pat și umblă prin cameră sau prin încăperile învecinate cu ochii deschiși și fixați în sus, uneori având mișcări dezordonate, alteori mișcări perfect coordonate de îmbrăcare, așezare, deschisul ușilor, aranjarea unor obiecte; în timpul episodului, trezirea este dificilă, iar după episod amnezia este totală

(nu-și aduce aminte de nimic).

Soiuulochia este vorbirea în somn; ea poate apare izolat sau în asociere cu gesturi diverse (masticăție, vorbit etc); nu s-a putut stabili până acum o relație sigură cu visul.

În timpul somnului mai pot apare o varietate de manifestări motorii paroxistice:

mioclonii (tresăriri musculare)

ticuri automatisme masticății sforăit automatisme mimice sindromul „picioarelor neliniștite”.

gesturi diverse tresăriri hipnagogice paralizii hipnagogice sau hipnice.

Manifestările episodice psihosenzoriale nocturne:

reveriile și imaginile hipnagogice apar în perioade de ațipire visele senzații diverse: căldură, durere, zguduire, clătinare, apăsare, sclipiri luminoase, izbucniri sonore, cădere, prăbușire iluzii hipnagogice halucinații hipnagogice, adică percepții fără obiect angostele hipnagogice obnubilarea de trezire coșmarurile.

O serie de boli se manifestă sau se agravează în somn:

angină pectorală astmul bronșic sindromul de „înghițire”

anormală reflexul gastroesofagian

62

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

hemoglobinuria paroxistică nocturnă paralizia periodică familială hipokaliemică migrena erecțiile dureroase.

Visul este un subiect care a incitat mii de cercetări și meditații ale oamenilor de știință. Numai cartea lui L. Popovici pe această temă are, de pildă, 764 referiri bibliografice.

Cităm din această carte: „Visul este o funcție psihică, cu rol încă obscur... Gândirea din vis interferează simbolic timpul pe axul trecut-rezent-viitor, permițând raportarea experienței prezente la trecut, completată de *an* viitor posibil...”

Puține subiecte sunt atât de controversate și neclare în medicină și fiziologie. Visul poate fi:

adevărat sau neadevărat înșelător sau neîțișelător trecut, prezent sau viitor tulburător sau indiferent comunicant sau gol de conținut.

După tomuri întregi scrise despre vis, din cele mai vechi timpuri până azi, este aproape imposibil să se facă corelații statistice. Savanți dintre cei mai renumiți susțin că visul „nu înseamnă nimic” sau că „orice vis înseamnă ceva”. Această întunecare a științei noastre poate însemna inaccesibilitatea, neputința sau adeseori semnificația derutei.

Mâna

Și acest mădular este pomenit de multe ori în Biblie, și cu multe înțeleșuri:

Mutarea poporului ales din Egipt în Țara Canaanului a fost o intervenție divină grandioasă; la fel se petrece cu fiecare din noi, când prin mâna puternică a lui Dumnezeu suntem luați din spațiul și vremea unde făceam cărămizi în Egipt și ridicați spre răsăritul cel de sus din Țara Făgăduinței; cărămizile sunt lutul și păcatele noastre care ne atârnă greu de picioare, sunt materialitatea lumii spre care omul a privit în jos milenii, frământând aluatul grijilor zilnice; Țara Făgăduinței este tărâmul sfânt la care omul ajunge prin credință și prin puterea dumnezeiască diriguitoare: *Iar Moise a zis către popor: „Să vă*

aduceți aminte de ziua aceasta în care aii ieșit din

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FONTEI UMANE 63

*pământul Egiptului, din casa robiei, căci cu mână tare v-a scos
Domnul de acolo..." (Ieșirea 13, 3)*

Ridicarea mâinilor spre cer e rugăciune spre biruință; de obosim trebuie să cerem ajutor semenilor noștri pentru ca Amaleciții și duhurile și patimile străine și potrivnice pe drumul mântuirii noastre să nu rămână neînvinși până la asfințitul soarelui: *Când își ridica Moise mâinile, biruia*

Israel; iar când își lăsa mâinile, biruiau Amaleciti (Ieșirea 17, 11).

Libertatea absolută este numai în conștiința de Dumnezeu; lipsa acestei trăiri îl face pe om să ființeze ca un vierme ce lovește pământul cu ochii și cu pântecele, lipsit de orizontul cerului; a trăi prezența Creatorului înseamnă a înțelege originea vieții, originea ta, calea și devenirea ta, astfel încât răul și binele pe care-l trăiești, rana și tămăduirea sunt toate deopotrivă întâmplări necesare sau trepte urcătoare... *Vedeți, vedeți, dar, că Eu sunt și nu este alt Dumnezeu afară de Mine: Eu omor și înviez, Eu rănesc și tămăduiesc și nimeni nu poate scăpa din mâna Mea!*

(Deuteronomul 32, 39).

Din mâna oamenilor răufăcători nu te pot salva oamenii; ajutorul trebuie căutat sus, peste capul oamenilor, peste pumnul lor plin de vrăjmășie:

...dar să cad mai bine în mâna Domnului, căci mila Lui este mare; numai în mâinile oamenilor să nu cad! (II Regi 24, 14).

Omul își poate asigura o tinerețe și o candoare durabilă în această viață, dacă spiritul lui este invadat de o fascinație vie în fața creației divine;

această mirare neconținută este ca o surprindere fericită a tainelor lumii create; de la tremurul unei frunze unic și nerepetabil, până la mișcarea măreață și neconținut repetată a stelelor, totul este un mister care cântă cântec de slavă Dumnezeului Creator: *Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria (Psalm 18, 1).*

Mâinile arată partea lucrătoare din om; lucrătoare întru cele bune sau lucrătoare întru cele rele. Psalmistul se întreabă: *Cine se va sui în muntele*

Domnului și cine va sta în locul cel sfânt al Lui? (Psalm 23, 3). Iar în versetul următor vine răspunsul: *Cel nevinovat cu mâinile și curat cu inima...*

(Psalm 23, 4).

Viața noastră decurge **într-o** siguranță desăvârșită atunci când ne încredințăm destinul fiecărei clipe Dumnezeuului Atotputernic; cu cât renunțăm mai mult la vanitatea deciziilor noastre, cu atât lăsăm mai mult loc intervenției divine. Dumnezeu oferă fiecărui om un plan de mântuire; prin

64

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

trufie putem crede că noi ne croim cel mai bun plan în viață; prin smerenie acceptăm planul Dumnezeuului nostru, și fiecare zi care se scurge este spre împlinirea celei următoare: *în mâinile Tale, soarta mea...*

(Psalm 30, 15).

Omniprezența Făcătorului Cerului și Pământului este pentru sprijinirea noastră: *De mă voi sui în cer Tu acolo ești. De mă voi coborî în iad, de față ești* (Psalm 138, 8) *De voi lua aripile mele de dimineată și de mă voi așeza la marginile mării* (Psalm 138, 9) *Și acolo mâna Ta mă vapovățui și mă va ține dreapta Ta* (Psalm 138, 10).

Timpul mesianic a fost anunțat poporului Israel, iar împlinirea lui va fi o epocă când acest popor ales, prin rămășița ce se va mântui, va încorona umanitatea prin slujirea Evangheliei: *Și tu vei fi ca o cunună de mărire în mâna Domnului și ca o diademă regală în mâna Dumnezeuului tău* (Îs ai a

62, 3).

Locul și vremea de a sacrifica partea pentru salvarea întregului este aici pe pământ; durata pământenescului este o probă a focului care arde o clipă și ne lămurește ca aurul: *Și dacă mâna ta cea dreaptă te smintește pe tine, taie-o și o aruncă de la tine, căci mai de folos îți este*

să piară unul din mădularele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă

(Matei 5, 30).

Când punem mâna pe plugul voinței noastre lucrătoare și arăm pământul înțelenit al păcatului din noi, înseamnă că materialitatea lumii este tăiată și aerisită de tăișul duhului înnoitor; atunci, când am pornit pe această cale curățitoare și urcătoare, nu ne mai este îngăduit să întoarcem privirea înapoi: ... *Nimeni care pune mâna pe plug și se uită îndărăt nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu* (Luca 9, 62).

Binecuvântarea înseamnă înălțarea spiritului și a mâinilor și transmiterea cu putere spre omul din fața noastră a cuvântului benefic izvorât din marea cea mare a iubirii aproapelui: *Și i-a dus afară până spre Betania și, ridicându-și mâinile, i-a binecuvântat* (Luca 24, 50).

Încrederea oarbă în universul materiei palpabile naște îndoiala ucigătoare de credință; de la venirea lui Hristos pe Pământ, saltul de la cercetare la credință se face prin traversarea dureroasă a îndoielii din duminica Tomii. A crede în ceea ce se vede este ceva; a crede în ceea ce nu se vede este ceva infinit mai mult: *Apoi a zis lui Toma: Adu degetul tău și vezi mâinile Mele și adu mâna ta și o pune în coasta Mea și nu fi necredincios, ci credincios* (Ioan 9, 27).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

65

A răspuns Toma și I-a zis: Domnul meu și Dumnezeul meu!

(Ioan 20, 28).

Alungarea bolii din trupul sau sufletul nostru se face prin rugăciune și punerea mâinilor de către preot: ...*la care intrând Pavel și rugându-se și-a pus mâinile peste el și l-a vindecat* (Fapte 28, 8).

Apostolii au transmis harul lui Dumnezeu prin punerea mâinilor; așa s-a făcut și se face până în zilele noastre: *Din această pricină, îți amintesc să aprinzi și mai mult din nou harul lui Dumnezeu, care este în tine, prin punerea mâinilor mele* (Îl T nu o tei 1, 6).

Mâna are astfel de semnificații:

lucrare bună sau rea nevinovăție vinovăție putere protecție

cunoaștere rugăciune îndurare slăbiciune călăuzire lene dărnicie propășire binecuvântare hotărâre, decizie, plan curățire.

Maxim Mărturisitorul compară mâinile cu rudele noastre sau cu o

„Făptuire cuviincioasă”; dacă primele sunt ducătoare la rău sau a doua este pricină de mândrie, ele trebuie îndepărtate.

Cel ce se numește singur Smeritul monah Maxim în „Răspunsuri către

Talasie” spune că prin braț se înțelege activitatea, deprinderea, aptitudinea cugetării și lucrarea sau cunoștința și virtutea.

Sfântul Grigorie Sinaitul ne învață că dacă suntem slabi sau obosiți în rugăciune, e de ajuns să ridicăm spre cer mâinile și privirea, și Dumnezeu însuși pune pe fugă gândurile vrăjmașe.

A.de Souzenelle își începe studiul asupra simbolisticii mâinii amintind că în ebraică rădăcina verbului „a cunoaște” înseamnă „mână”.

66

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Autoarea vede în vindecarea omului cu mâna dreaptă uscată, într-o zi de sabbat, faptul că „rigoarea legii, fără viață, este sterilă”.

Cele cinci degete leagă simbolistic mâna de unele organe ale corpului:

degetul mare de cap;

Indexul de vezicula biliară;

mediusul de splină, pancreas;

Inelarul de ficat;

auricularul de inimă.

Cifra 5 este simbolul germenului; cele două mâini ar fi cele două fețe ale unității, ale unicei puteri; împreună cele 5 degete realizează numărul 10 – simbolul puterii creatoare divine.

În India, în tradiția populară veche, familia cere medicului să-i dea bolnavului medicamentele, „cu mâinile lui”.

Una din bolnavele vindecate miraculos la Lourdes, în momentul în care s-a produs vindecarea, avea senzația „unei mâini care îi

răscolea interiorul”.

Apostolul Pavel era lucrător de corturi. Mai târziu, călugării alternau orele de rugăciune cu împletitul nuielor sau făceau alt „lucru cu mâna”;

era un sfat pe care și-l transmiteau din generație în generație.

Abia în secolul nostru fiziologia sistemului nervos a demonstrat că o mare parte din creier este ocupată de zona de proiecție somestcica a mâinii și în special a degetului mare. În felul acesta se explică cum orice „lucru cu mâinile” este împotriva căderilor fizice și psihice și întreține prin excitația cerebrală o stare de trezenie foarte necesară oricărui suflet pe calea mântuirii.

În creștinism, mai mult decât în orice altă religie, punerea mâinilor este un gest ritualic încărcat de putere transmițătoare în îndeplinirea tainelor, ierurgiilor, exorcismelor, vindecărilor etc.

Primordiile membrelor apar după prima lună de viață intrauterină.

Un nou-născut efectuează cu membrele superioare mișcări tonice destul de viguroase prinzându-se reflex de un suport oferit.

Mâna este formată din oase, ligamente, aponevroze, tendoane, teci sinoviale, mușchi, artere, vene, capilare, nervi, tegument.

Mușchii pot acționa mâna în toate planurile: sus, jos, stânga, dreapta, rotator în ambele sensuri.

Tegumentele mâinii au șanțuri și reliefuri care se cheamă amprente sau dermatoglife, de un aspect și o dispoziție unică: nu există pe pământ doi oameni asemenea din acest punct de vedere.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

67

În China s-au găsit documente cu imprimări ale degetelor datate înaintea erei noastre, iar începând din secolul al VIII-lea era noastră toate actele oficiale erau semnate prin amprente. Ele apar încă din primele săptămâni ale vieții embrionare; s-au găsit corelații și asemănări ale dermatoglifelor cu circumvoluțiile cerebrale.

În cartea lui Ian Wilson este redată descoperirea și studiul lui Nicu Haas

— Om de știință israelian – asupra unui crucificat din secolul I; este de presupus că aceeași tehnică de supliciu prin crucificare au folosit-o și asupra Mântuitorului lumii; pironul a străbătut, probabil, între oasele articulației pumnului, aproape de extremitatea distală a radiusului.

Mâna este organ efector; ea face ceea ce poruncește* inima: se îndreaptă spre rugăciune și binecuvântare prin inimă bună, sau spre osândire prin relele lucrări ale zilei. Mâna este un mădular ascultător...

Rinichii

Organe profunde, sunt amintite în Biblie, alături de inimă.

Cunoașterea adâncă, totală a ființei noastre, a existenței și faptelor noastre, este reprezentată prin cercetarea rinichilor și inimii: ... *și vor cunoaște toate Bisericile că Eu sunt Cel care cercetez rărunchiile și inimile și voi da vouă, fiecăruia, după faptele voastre (Apocalipsa 2, 23).*

În toate cărțile de interpretare a învățăturilor biblice, rinichii sunt văzuți ca un simbol al înțelepciunii, al gândirii profunde.

Variante și interpreți diferiți ai scripturii traduc același cuvânt prin sensurile: rinichi, coapse, brâu.

În faza embrionară rinichii se dezvoltă în pelvis și sunt apropiati. Până la naștere urcă în regiunea lombară și se îndepărtează unul de altul. În cursul acestei ascensiuni ei sunt aprovizionați cu sânge de la surse succesive. De obicei, vasele inferioare degenerază pe măsură ce se dezvoltă vasele superioare.

Rinichii sunt organe duble, simetrice, situate profund în loja renală; au forma unui bob de fasole; măsoară circa 12 x 6 x 3 cm cântărind între 120 – 200

grame.

Unitatea anatomică și funcțională a rinichiului este nefromil – formațiune microscopică. Fiecare rinichi conține aproximativ un milion de nefroni; ei au rolul de a filtra sângele și a-l depura formând urina definitivă.

Membrana filtrantă din cele 2 milioane de nefroni are o suprafață de 1, 2

m. Filtrarea este selectivă datorită unei minunate alcătuirii a filtrului renal:

68

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

pori (unii cu diametre variabile), fante, membrana cu filamente – ce nu lasă să treacă celulele sângelui, nici substanțele cu greutatea moleculară mare.

Debitul circulator renal reprezintă 20% din debitul cardiac deși rinichii reprezintă numai 0,5% din greutatea corporală. Debitul sanguin renal, deci cantitatea de sânge care trece în 24 ore prin rinichi este de 1700 litri sânge.

Din acest volum enorm se formează cca. 150 litri urină primară, care suferă un proces de retroabsorbție a apei (apa se reîntoarce în sânge) ajungând în final 1,5 l urină definitivă în 24 ore, care se elimină.

Eliminarea urinei este un act reflex, posibil a fi controlat parțial prin voință.

Rinichii sunt mădule curățitoare de otrăvuri; din hrana cea de toate zilele trupul preia, după prefaceri neconținute, ceea ce are nevoie; din munca aceasta rezultă reziduuri metabolice; munca nobilă de curățitor al gunoaielor din noi o fac rinichii.

Oasele

Sunt pomenite încă în primul capitol al Bibliei.

Descendența directă, legătura de rudenie trupească între doi indivizi este numită cu numele acestui mădular: ...” *lată acesta-i os din oasele mele și carne din carnea mea*” (Facerea 2, 24).

Vremurile mesianice profețite de Isaia își arată bucuria și slava în ființa oamenilor prin lucrarea a doua mădule; oasele vor fi semn de proliferare în aceste timpuri minunate: *Când veți vedea, inima voastră va tresări de bucurie și oasele voastre vor odrăsli ca iarba...* (Îs aia 66, 14).

Când Iov este pus la încercare, osul și carnea sunt organe țintă prin care Satan propune atacul: ...” *Daria întinde-ți mâna și atinge-te de osul și de carnea lui!*” ... (Iov 2, 5).

În „Rugăciunea unui necăjit” din Psaltire, scurttimea de zile este

asociată cu uscăciunea oaselor: *Că s-au stins ca fumul zilele mele și oasele mele ca uscăciunea s-au făcut* (Psalm 101, 4).

Când Dumnezeu își întoarce fața de la noi, tulburarea oaselor este ca o boală a întregii ființe: *Miluește-mă, Doamne, că neputincios sunt; vindecă-mă, Doamne, că s-au tulburat oasele mele* (Psalm 6, 2).

Făcută os din oasele bărbatului femeia fără de cinste zdruncină tocmai

— Sorgintea: *Femeia vituoasă este o cunună pentru bărbatul ei, iar femeia fără cinste este un cariu în oasele lui* (Pilde 12, 4).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

69

Puterea cuvântului bun, a cuvântului frumos este coplesitoare; vestea cea bună printre oameni ajunge până la zidurile pietruite ale oaselor ca un balsam tămăduitor: *O privire binevoitoare înveselește inima și o veste bună întărește oasele* (Pilde 15, 30).

Oasele rămân – uneori veacuri – după moartea omului, mărturie trupească a celui ce s-a întors în pământul din care a fost luat; prin pronia și planul divin ele pot fi miezul prin care Duhul recheamă la viață: *Așa grăiește Domnul Dumnezeu oaselor acestora: Iată Eu vă voi face să între în voi duh și vie (iânvia* (Iezechiel 37, 5).

Proba existenței noastre în trup sunt carnea și oasele: ... *că duhul nu are carne și oase precum Mă vedeți pe mine că am* (Luca 24, 39).

Oasele sunt organe-cetate. Ele dau statura verticală a omului și prin esența lor ca de stâncă apără măduva hematogenă ca într-un ascunziș adânc și sigur, unde în liniște și departe de mediul zbuciumat, se naște sângele purtător de viață.

Din Vechiul și Noul Testament reiese că oasele:

arată descendența;

sunt cele mai dure organe, persistând multă vreme în pământ, după dezintegrarea celorlalte, ca numai în cele din urmă să ajungă „tărână și cenușă”;

participă la toate evenimentele pozitive și negative ale organismului

(stresuri, vești bune, suferința altor organe etc);

sunt dovada palpabilă a trupului după înviere.

Annick de Souzenelle ne aduce aminte că în ebraică cuvântul „os” se traduce prin „esență”. Autoarea spune că oasele sunt „locul unde se înscriu sub formă de blocaj toate refuzurile noastre de a ne lăsa prinși, refuzul de a evolua, refuzul de a iubi... De aceea în inima oaselor, măduva este unul din cele mai înalte locuri ale corpului și de asemenea foarte misterioase”.

În structura Arborelui Sefirotic coLoana vertebrală este stâlpul central, tulpina care unește coroana cu regatul, capul cu picioarele. Ea este calea mulțimilor spre Unul, calea multiplicității spre Unicitate.

Craniul este ca și a treisprezecea vertebră transformată, superdezvoltată; guvernoare, mobilă, putându-se roti în toate planurile.

Îngerii care urcă și coboară pe „scara lui Iacov” sunt „energiile mobilizate în lungul coloanei vertebrale... care nasc puterea dinamizatoare ca

Omul să se întâlnească cu mediul exterior în prima parte a vieții, apoi cu el

70

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Însuși și – în final – cu nucleul său, cu NUMELE său, cu nunta divină” (A.

de Souzenelle).

Cartea *Ieșirii* ne prezintă un alt simbol al coLoanei vertebrale, „o coLoană vertebrală a umanității”: norul care ghida poporul ales, ziua și stupul de foc care-l ghida noaptea. Obscuritatea acestui lung deșert este trecerea noastră terestră, coloana noastră vertebrală este ghidul nostru luminos, al aceluia ce știe să vadă... Ea este drumul aceluia care poate urca

(A. de Souzenelle).

Ceea ce în mitologie este scară, coloană, stâlp, arbore, în creștinism este însăși Persoana lui Iisus: *Eu sunt Calea, Adevărul, Viața* (Ioan 14, 6).

Coloana vertebrală înscrie toate tensiunile și suferințele generate de acestea; de asemenea suferințele necesare propriilor noastre creații (A. de

Souzenelle). Ea este formată din 33 vertebre – numărul anilor lui Iisus pe pământ.

Articulațiile membrelor se precizează încă din luna a III-a de viață embrionară. În luna a IV-a apar mișcările spontane.

În prima lună de viață creșterea staturală este foarte rapidă. La 3 luni apare lordoza cervicală, la 6 luni cifoza dorsală, la 9 – 12 luni, lordoza lombară. După 6 luni toracele devine, din conic, turtit anteroposterior.

Între 1 – 3 ani osul are o structură reticulară, pe când la adult este lamelară.

Oasele constituie în ansamblu scheletul; există oase lungi, plate, scurte;

adultul are în total 206 oase.

Oasele sunt unite între ele prin articulații.

Pe secțiune transversală și longitudinală oasele au o structură interesantă.

Înăuntrul acestor mădule este adăpostită măduva hematogenă – izvorul sângelui.

Țesutul osos compact este format dintr-un dispozitiv de lamele concentrice cu grosimi variind între 4 și 30 microni; ele sunt dispuse în număr de 5 – 30 lamele în jurul unui canal de 20 – 100 microni, zis canal haversian, conținând vase, nervi, țesut conjunctiv, elemente mieloide. Un canal haversian cu lamele care-l înconjoară se cheamă osteon; există 5 – 15 osteoane pe milimetru pătrat. Această alcătuire conferă oaselor o rezistență deosebită.

Rezistența oaselor la solicitare este foarte mare; astfel tibia rezistă la o greutate de 1.000 kg dacă acționează în axul ei.

Celulele osoase sunt de trei feluri: formarea de os, celule mature și celulele distrugătoare de os.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 71

Circulația sanguină în os este de 200 – 400 ml/minut.

Sistemul osos are un însemnat rol în adăpostirea măduvei hematogene, este cel mai important rezervor de săruri minerale, protejează prin rezistența lui organele vitale, dă statura verticală ființei noastre, are rol fundamental (împreună cu mușchii) în realizarea mișcărilor corpului.

Când omul moare, ele putrezesc ultimele. Privindu-le în morminte ele te fac să înțelegi că toți oamenii sunt la fel, săracul, bogatul, împăratul, robul, cel liber ca și cel legat.

Piciorul

Când puterea dumnezeiască coboară sub forma unui foc nemistuit, locul acela este pământ sfânt și piciorul nostru trebuie să-l atingă cu sfințenie: Și Domnul a zis: „*Nu te apropia aici! Ci scoate-ți încălțăminte de la picioarele tale, că locul pe care calci este pământ sfânt!*”

Piciorul este un simbol al drumului, al opțiunii pe una din miile de căi posibile pe care omul își cârmuiește pașii; psalmistul ne învață că omul s-ar rătăci cumplit dacă Creatorul cerului și al pământului nu ar ocroti pașii omenești de la pruncie până la vremea plecării pe cale... *A auzit rugăciunea mea. M-a scos din groapa ticăloșilor și din lina noroiului*

(Psalm 39, 2).

Și a pus pe piatră picioarele mele și a îndreptat pașii mei

(Psalm 39, 3).

Că ai izbăvit sufletul meu de la moarte, picioarele mele de alunecare, ca bine să plac înaintea lui Dumnezeu, în lumina celor vii

(Psalm 55, 13).

Căutarea luminii, a Răsăritului cel de Sus ne este răsplătită cu aceeași lumină a rugului nemistuit când legea lui Dumnezeu a dat poporului ales un sens, iar pentru noi a pregătit vremurile mesianice: *Făclie picioarelor mele este legea Ta și lumină cărărilor mele* (Psalm 118, 105).

Slăbiciunea, îndoiala, încercarea, ar face să se clatine piciorul nostru dacă atotprezența Dumnezeirii nu ne-ar ocroti: *Nu va lăsa să se clatine piciorul tău...* (Psalm 120, 3)

Prorocul Isaia leagă cuvântul „frumusețe” de aducătorul veștilor bune:

Cât de frumoase sunt pe munți picioarele trimisului care vestește pacea, a solului de veste bună, care dă de știre mântuirea... (Isaia 52, 7).

72

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

Smerenia este victoria absolută asupra duhurilor vrăjmașe dintre oameni. Hristos a coborât din ceruri până la statura omului, apoi s-a aplecat în pulbere să spele picioarele ucenicilor; a parcurs acest drum al coborârii ca să ne arate calea înălțării. Acest gest, care pentru noi oamenii, are un profund sens autodepășitor, este garanția drumului spre mântuire, este curățirea, luminarea, deschiderea cărărilor evanghelice: *Deci dacă Eu.*

Domnul și învățătorul, v-am spălat vouă picioarele, și voi san-té ți datori ca să vă spălați picioarele unii altora (Ioan 13, 14).

Legea și învățătura, teaurizată de fiecare generație, se primește ca picurul din faguri și bulgări de aur curat, ucenicul așezat fiind la picioarele maestrului: *Eu sunt bărbat iudeu, născut în Torsul Ciliciei și crescut în cetatea aceasta, învățând la picioarele lui Gămăliei în chip amănunțit Legea părintească, plin fiind de râvnă pentru Dumnezeu precum și voi toți sunteți astăzi (Fapte 22, 3).*

Înțelepciunea și nevinovăția sunt puteri lucrătoare care fac ca Dumnezeuul păcii să-l trimită pe Satan sub picioarele noastre, dându-ne dreptul la biruință: *Jar Dumnezeuul păcii va zdrobi repede sub picioarele voastre pe*

Satana... (Romani 16, 20).

Și încălțați picioarele voastre gata fiind pentru Evanghelia păcii (*E – fesenii 6, 15*).

Piciorul are astfel de simboluri:

ținuta verticală a omului

supunere...

crucificare drumul, calea cea dreaptă clătinare întărire, alunecare, alergare la rău vestire, solie smerenie cădere în păcat învățare, ucenicie zdrobirea răului râvnă...

Maxim Mărturisitorul își închipuie picioarele ca simbolul unor slugi sau a destoiniciei **într-o** slujbă; acestea sunt foarte bune atâta timp cât nu ne sunt pricină de mândrie.

A. de Souzenelle vede picioarele ca rădăcinile arborelui uman. Pe planul fizic, picioarele sunt adevărate „emergente energetice” folosite de acupunctori pentru a trimite energiile în sus spre organe.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 73

Omul exteriorizat, vanitos, pierde energiile sale din picioare, fiind predispus la entorse, fracturi etc.

A. de Souzenelle spune atât de interesant că bolile piciorului trădează o „falsă plecare în drumul creșterii”; iar descălțării lui Moise îi găsește și o astfel de interpretare: „niciun corp străin nu trebuie să separe picioarele

Omului de pământul-mamă”.

Gambele simbolizează forța creșterii și – după aceeași autoare – simbolizează puterea alergării pe pământurile exterioare, având în rinichi un corespondent – adică „gambele” alergării și creșterii pe pământurile interioare.

În sens larg și comun „picior” înseamnă întregul membru inferior; în sens strict anatomic „picior” înseamnă numai porțiunea distală a membrului inferior de la articulația gleznei în jos.

Oasele membrului inferior sunt: femurul, tibia, fibula, tarsul (alcătuit din 7 oase mai mici) și metatarsul și falangele degetelor.

Aceste oase sunt acoperite de peste 40 mușchi, din artere, vene, nervi.

Omul aleargă 100 metri în 9, 83 secunde iar cei 42, 195 km ai maratonului îi poate străbate în 2 ore 6 minute 50 secunde, ca și cum energii nebănuite **s-ar** afla în picioarele lui.

Medicina veche orientală reprezintă pe talpă organele interne ca având o intercorelație reflexogenă.

Piciorul îl duce pe om **dintr-un** loc **într-altul**; el arată mersul falnic sau umil și tot el aleargă pentru a aduce o veste cetății.

Pe Muntele Măslinilor există o amprenta în piatră care are forma apropiată de aceea a unei tălpi omenești. Tradiția spune că de

aici **s-a** înălțat Iisus la cer.

Genunchiul

Simbol al rugăciunii sfinte:

Genunchiul plecat la pământ și capul plecat între genunchi înseamnă cădere în pulbere, aplecare a verticalei noastre, smerenia împreună cu cerere; când această frângere văzută este împreună adusă cu cea lăuntrică și nevăzută și însoțită de credință puternică, Dumnezeuul îndurării împlinește degrabă *orice veți cere: ... iarllie s-a suit în vârful Carmelului și s-a aplecat la pământ până a atins genunchii cu fața sa (III Regi 18, 42).*

Rugăciunea fierbinte de pocăință și salvare dintr-o rătăcire este cu genunchii plecați și mâinile întinse spre cer: *Iar la vremea jertfei de seară m-am sculat din locul tânguirii mele și cu hainele rupte de deasupra și de dedesubt am căzut în genunchi și mi-am întins mâinile către Domnul Dumnezeuul meu... (I Ezdra 9, 5)*

74

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

Plecarea genunchiului este deopotrivă semn de recunoaștere a Creatorului: *Veniți să ne închinăm și să cădem înaintea Lui și să plângem înaintea*

Domnului, Celui ce ne-a făcut pe noi (Psalm 94, 6).

Înaintea Mea tot genunchiul se va pleca... (I s aia 45, 23).

Cu adevărat postul pe care-l postim este bun și greu atunci când ne simțim genunchii slăbiți: *Genunchii mei au slăbit de post și trupul meu s-a istovit de lipsa untdelemnului (Ps alm 108, 23).*

Închinarea genunchiului poate fi și semnul unei inimi înfricoșate: *Ea este pustiiță, jefuită și prădată!... Inima ființă, genunchi care se încovoie, coapse care tremură de groază și fețele tuturor sunt îngălbenite de spaimă*

(Naum 2, 11).

Mântuitorul lumii **s-a** vestit cu numele lui Emanuel, **s-a** pogorât cu numele lui Iisus, **s-a** înălțat cu numele lui Hristos și acest Nume Christic este o înălțare și o lumină mesianică care supune genunchiul celor de deasupra, celor de la mijloc și celor de dedesubt: *Pentru aceea*

și Dumnezeu

L-a prea înălțat și L-a dăruit Lui nume care este mai presus de orice nume

(Filipeni 2, 9).

Ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt (Filipeni 2, 10).

Precum a sfătuit poporul ales, asemenea până astăzi, neconținut, Apostolul ne îndeamnă spre lucrare duhovnicească prin simbolul picioarelor:

Pentru aceea „îndreptați mâinile cele ostenite, și genunchii cei slăbănogiți”.

(Evrei 12, 12).

Faceți cărări drepte pentru picioarele voastre „așa încât cine este șchiop să nu se abată, ci mai vârtos să se vindece” (Evrei 12, 13).

Genunchii deci ne arată:

rugăciune fierbinte plecăciune lovire, cădere pe drumul vieții tremur, mahnire, disperare supunere.

Teolipt, mitropolitul Filadelfiei, ne spune că „plecarea genunchilor închipuie căderea păcatului de la noi și prilejuiește mărturisirea lui; iar ridicarea înseamnă pocăința, închipuind făgăduința unei vieți întru virtute”.

Iconografia creștină prezintă adesea încheietura genunchilor ca o imagine concentrică vădind lăcașul unor energii iradiante.

Articulația genunchiului este un sistem complex cuprinzând extremitățile a doua oase (femur și tibie), fața dorsală a rotulei, o capsulă întărită

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

75

de mai multe ligamente, meniscuri cu ligamentele lor, burse seroase, lichid sinovial.

La mișcarea de înngenunchere participă aproape toți mușchii; practic – toate segmentele corpului.

Primul mădular care ostenește de drumurile lungi ale existenței este încheietura genunchiului.

Pruncii primesc învățătura de-o viață fiind ținuți pe genunchi.

Coborârea genunchilor pe pământ înseamnă înălțarea spiritului spre cer.

Limba. Gura

Smerenia înseamnă unire între oameni și apropiere de Dumnezeu.

Trufia, înălțarea spre cer pe treptele materiei și nu prin coborârea în smerenie, atrage după sine dezbinarea și risipirea: *în vremea aceea era în tot pământul o singură limbă și un singur grai la toți (Facerea 11, 1).*

Haidem dar să ne coborâm și să amestecăm limbile lor ca să nu se mai înțeleagă unul cu altul (Facerea 11, 7).

În fața Creatorului, omul – ființă plăpândă și slugă netrebnică – nu mai poate grăi căci este copleșit de minunea creației însăși și de Puterea care ține în ființă toate: *Amuțitam și n-am deschis gura mea că Tu ești Cel ce m-ai făcut pe mine... (Psalm 38, 13)*

Biblia compară limba cu o sabie gata să facă rău, gata să străpungă sufletul aproapelui, gata să-l piardă, gata să se împotrivescă adevărului biblic, gata să-l lipsească pe om de nemurire: *Fiii oamenilor, dinții lor sunt arme și săgeți și limba lor sabia ascuțită.*

Cuvântul bun este viață, este pom crescător și roditor care-și întinde coroana spre alte zări; cuvântul rău și mincinos zdrobește chiar și împărăția spirituală a inimii: *Limba dulce este pom al vieții, iar limba vicleană zdrobește inima (Pilde 15, 4).*

Limba este un mădular executor de sentință: după cuvintele pe care le rostește îl trage pe om pe drumul vieții sau al morții: *În puterea limbii este viața și moartea și cei ce o iubesc mănâncă din rodul ei (Pilde 18, 21).*

Între realitatea inimii și rostirea gurii exista o condiționare totală; adică, dacă vorbele pe care le oferim celor din jur sunt minciună, înseamnă că minciuna este și în inima noastră; și dacă vorbele noastre sunt adevăr, adevăr este și în inima noastră: *Căci din prisosul inimii vorbește gura*

(Matei 12, 34).

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

În ziua Judecării cuvintele noastre vor fi de față, cu nuanțele lor, cu greutatea lor, cu adevărul din ele și dimprejurul lor: *Căci din cuvintele tale vei fi găsit drept, și din cuvintele tale vei fi osândit* (Matei 12, 37).

Când bogatul a ajuns în iad, chinuindu-se, el cere puțină apă pentru a-și răcori limba; nu întâmplător acest mädular, înainte de toate, are nevoie de răcoare în văpaia iadului; căci pe păcătos îl ard mai apoi propriile-i cuvinte:

Și el strigând a zis: Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie (Luca 16, 24).

Coborârea Duhului Sfânt lucrător, tămăduitor, întăritor al pașilor spre nemurire, marchează începutul luminatei răspândiri creștine; ca un simbol al mädularului semănător de cuvânt evanghelic-Duhul Sfânt a coborât sub forma unor limbi de foc: *Și li s-au arătat împărțite, limbi ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei* (Fapte 2, 3).

Salvarea eshatologică a ființei umane vine dintr-o simplă dar zguduitoare mărturisire: *Că de vei mărturisi cu gura ta că Iisus este Domnul și vei crede în inima ta că Dumnezeu L-a înviat pe El din morți, te vei mântui*

(Romani 10, 9).

Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mântuire (Romani 10, 10).

Omul ar fi ferit de negura drumurilor spre iad dacă în această viață ar face o adâncă plecăciune în rugă necontenită și un înalt cuvânt de slăvire spre cer: *Căci scris este: „Viu sunt Eu! – zice Domnul – Tot genunchiul să-mi se plece și toată limba să dea slavă lui Dumnezeu ”* (Romani 14, 11).

Despre limbă se spune că poate să spurce tot trupul; ea este ca o fiară veninoasă ce nu poate fi domolită; ea ar trebui să fie o curgere de apă dulce izvorătoare de binecuvântări; între oameni ar fi doar

unduirile acestor glasuri dulci și nu gurile sparte și desfigurate ale blestemelor ațâțătoare de demoni: *Foc este și limba, lume a fărădelegii! Limba își are locul ei între mădularele noastre, dar spurcă tot trupul și aruncă în foc drumul vieții, după ce aprinsă a fost ea de flăcările gheenei* (Iacov 3, 6).

Dar limba, nimeni dintre oameni nu poate s-o domolească! Ea este un rău fără astâmpăr; ea este plină de venin aducător de moarte (Iacov 3, 8).

Cu ea binecuvântămpe Dumnezeu și Tatăl, și cu ea blestemăm pe oameni, care sunt făcuți după asemănarea lui Dumnezeu (Iacov 3, 9).

Oare izvorul aruncă din aceeași vână, și apa dulce și pe cea amară?

(Iacov 3, 11)

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

77

Apostolul Petru leagă zilele bune de înfrânarea limbii: *Cel ce voiește să iubească viața și să vadă zile bune să-și oprească limba de la rău...* (I Petru 3, 10).

Limba are multe semnificații:

unitate comuniune dezbinare lingușire păcătuire videșug sabie ascuțită minciună pom de viață zdrobirea sufletului moartea și viața foc mistuitor dezlegare veselire înșelare slăbire mărturisire infirmare.

Gura arată:

minciuna întăritură de apărare blestem laudă cântare nouă bucurie prisosul inimii spurcăciune mărturisire

slavă

nimicire”.

binecuvântare trufie / ” – ...) ... ”

adevăr.

78

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

În lungul drum al nevinovăției lor, părinții filocalici au înțeles pericolul acestui mădular – limba – ca o piedică mare spre mântuire. Nu de puține ori și-au pus stavilă pentru zile, luni sau ani, oricărei

vorbiri, pentru a exclude o modalitate de păcătuire; există mănăstiri ortodoxe unde votul de o viață al călugărilor este să nu vorbească deloc sau numai strictul necesar.

Daniel Vernet observă că până la crearea omului, în Biblie apare expresia Dumnezeu zice; după crearea omului, apare expresia Dumnezeu

le zice.

Atoatecreatorul se folosește de proroci și sfinți pentru a comunica mesajele Sale oamenilor. După acest autor, cuvântul „a vorbi” apare de 1300

ori în Biblie iar „cuvânt” de 1350 ori.

A. de Souzaenelle vede momentul Rusaliilor ca sărbătoarea unirii în creștinism, când oamenii au reavut înțelegere deplină **într-o** singură limbă, așa cum a fost înainte de semeață tentativă a turnului Babel; această Sfântă

Zi a Cincizecunii prefigurează totodată vremea când vom simți, vom înțelege și vom comunica **într-o** singură limbă, aceea a dragostei universale.

Întreaga Biblie și comentatorii ei exprimă adevărul că limba – această sabie – este cea care îl târăște pe om în starea de „păcat cu cuvântul”. De aceea puterea din noi, superioară acestui mic mădular, trebuie **s-o** oblige la a rosti numai laude pentru Dumnezeu și numai binecuvântări pentru oameni.

Miracolul devenit adevăr al învierii lui Hristos i-a impresionat atât de puternic pe apostoli, încât primul și cel mai puternic impuls al lor a fost să mărturisească acest adevăr tuturor semenilor scoși de Dumnezeu în cale;

limba lor **s-a** transformat din sabie omenească în flacără îngerească trimisă să aducă vestea cea bună.

Martirizarea zecilor de mii de sfinți nu a putut opri limba mărturisitoare nici în schingiuirile dintre viață și moarte, nici în clipa sigură a morții.

Gura poate fi potir de aur din care izvorăsc mărgăritarele dulcilor vorbe de laudă și binecuvântare sau poate fi mormânt deschis,

hău despicat de iuțimea limbii noastre infernale.

Despre tăcere, liniște. Sfântul Isaac Sirul zice că tăcerea continuă și păzirea liniștei se nasc în cineva din trei pricini:

pentru slava de la oameni din râvnă pentru virtute pentru că are o convorbire în lăuntru lui și cugetarea lui e atrasă de ea.

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE

79

Același zice că „din tăcere se naște în noi ceva ce ne conduce spre tăcere”.

O urare pe care o face Isaac Sirul sună așa:

„Să-ți dea Dumnezeu să simți ceva ce se naște din tăcere”.

Apoi citează pe un altul astfel: „tăcerea celor curați e rugăciunea”.

Și în sfârșit mai zice despre tăcere că „este taina veacului viitor” în timp ce cuvintele sunt „unealta acestei lumi”.

Păcatul cu cuvântul este la mijloc, între păcatul cu gândul și cu fapta și – după cum ne este străduința – le micșorează sau le mărește pe acestea două.

Dinții

Răutatea neamului omenesc este exprimată printr-o metaforă legată de acest mădular: *Un neam ai căror dinți sunt ca săbiile... casă mănânce pe cei sărmani de pe pământ...* (Pilde 30, 14)

Dar în același timp *Cântarea Cântărilor* vede dinții ca turma albă a blânderelor oi – realizând o comparație frumoasă și cuprinzătoare cât o întreagă literatură: *Dinții par turma de oi tunse ce ies din scaldătoare făcând două șiruri strânse și neavând nicio știrbitură* (Cântarea Cântărilor 4, 2).

Dinții exprimă:

răzbunare pedeapsă ură zdrobirea vrăjmașilor răutate.

În *Le symbolisme du corps humain* autoarea consideră coroana dentară ca un zid de apărare al limbii, al sabiei, al Verbului.

Închiderea fermă a acestui zid, nedespărțirea celor două întărituri de paznici ai limbii reprezintă omul care refuză să vorbească, omul care scrâșnește din dinți a tăcere, preferând să sufere decât să-și

vorbească de rău aproapele.

Prima dentiție are 20 de dinți; perioada lor de apariție se întinde între

6 – 36 luni după naștere. Între 6 – 15 ani se face schimbarea dentiției temporare cu dentiția definitivă. Dinții permanenți sunt în număr de 32.

Fiecare dinte are trei părți: coroana, gâtul și rădăcina.

Structural dintele are următoarea alcătuire:

80

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

În interior o cavitate care se continuă cu canalele rădăcinilor pline cu un țesut conjunctiv moale, roșiatic, bogat în vase sanguine și nervi senzitivi

(pulpa dintelui);

ea este înconjurată de un țesut osos numit dentină – mai dur decât osul;

rădăcina dintelui are dentină acoperită cu un alt strat subțire de țesut osos numit cement;

coroana are dentină îmbrăcată în smalt sau email – fiind țesutul cel mai dur al organismului.

În plus, fiecare dinte are un aparat de susținere, artere, vene, limfatice, nervi.

Dinții servesc masticăției și articulării cuvintelor.

Ei pot fi mădularul care a mușcat din fructul oprit sau o trupă mică de paznici în alb împotriva păcatelor *cu cuvântul* rostite de limba ascunsă după gratiile lor.

Părul

Este podoaba omului răsplătit cu zile multe: *Faima celor tineri este puterea lor și podoaba celor bătrâni părul lor cărunt* (Pilde 20, 29).

Destinul întregii umanități este în mâinile Dumnezeului Atotputernic și numai în mâinile Lui: *Mei pe capul tău să nu te juri, fiindcă nu pot} să faci un fir de păr alb sau negru* (Matei 5, 36).

Omul este o încununare a întregii creații; cea mai firavă și neînsemnată parte a trupului este știută și ținută în existență de

Pronia divină: *La voi însă și perii capului, toți vă sunt numărați* (Matei 10, 30).

Apostolul Pavel ne lasă învățătură precisă asupra puterii noastre legată de părul capului: *Căci bărbatul nu trebuie să-și acopere capul, fiind chip și slavă a lui Dumnezeu, iar femeia este slava bărbatului* (1 Corinteni 11 7).

De aceea, femeia este datoare să aibă (semn de) supunere asupra capului ei, pentru îngeri (1 Corinteni 11, 10).

Judecați în voi înșivă: Este oare cuviincios ca o femeie să se roage lui

Dumnezeu cu capul descoperit? (1 Corinteni 11, 13)

Nu vă învață oare însăși firea că necinste este pentru un bărbat să-și lase părul lung? (1 Corinteni 11, 14)

Și că pentru o femeie, dacă își lasă părul lung este cinste? Căci părul i-a fost dat ca acoperământ (1 Corinteni 11, 15).

Cum reiese și din alte versete ale Bibliei, părul exprimă:

groază, frică;

mulțime;

dovadă a protecției;

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE

81

cunună de cinste;

acoperământ.

Monahismul ortodox practică tunderea părului la intrarea în călugărie.

Maxim Mărturisitorul spune că așa cum „capul e în fruntea tuturor mădurelor din trup, tot așa mintea deține rolul de cap în suflet. Deci aceasta trebuie tunsă de toate cugetările lumești”.

A. de Souzaenelle vede în păr simbolul forței divine (vezi istoria lui

Solomon). De asemenea, expresia fizică a „frisonului, groazei, fricii în fața Sacralui”.

Tradiția orientală creștină amintește de schimnicii găsiți în grotă lor, cărora părul a continuat să le crească și după moartea lor.

În ebraică cuvântul „părul capului” este făcut din aceleași litere – simbol ca și cuvântul „praf, „pulbere”, arătând astfel că mulțimea, multiplicitatea crește spre unicitate, spre coroană unică.

În săptămâna patimilor *o femeie având un alabastru cu mir de nard curat, de mare preț, și, spărgând vasul, a vărsat mirul pe capul lui Iisus*. Această întâmplare simbolizează întoarcerea umanității ca o biserică-mireasă spre mirele ei divin. Ea prefigurează necesitatea morții pentru răspândirea bunelor miresme. Este în același timp simbolul încoronării, al cinstirii puternicei coroane cerești.

În luna a IV-a – a V-a de viață intrauterină apare pe corp lanugo – niște fire de păr care vor dispărea ulterior.

Firul de păr are o parte liberă numită tulpină și o parte intrafoliculară numită rădăcină; aceasta se termină printr-o parte umflată numită bulb, care – în partea sa cea mai profundă – prezintă o scobitură unde pătrunde papila dermică nutritivă a părului, intens vascularizată. În contact cu papila vin celulele matriciale ale părului care sunt **într-o** multiplicare intensă;

această multiplicare continuă și în bulb iar la suprafață se oprește dând loc cheratinizării.

Structura firului de păr arată o măduvă centrală, un strat de celule solzoase cheratinizate care o înconjoară și, mai la exterior, o epidermică externă.

Firele sunt **într-o** permanentă reînnoire: 85 – 90% cresc cu aproximativ

0,3 mm pe zi, 9 – 15% au creștere întreruptă, iar 1% sunt în repaus, cu eliminarea firului vechi și apariția unui mugur pilar nou.

Alcătuirea atât de complexă (chiar complicată) a firului de păr corelată cu versetul biblic că până și perii ne sunt numărați, arată cât de însemnată este ființa omenească pentru Divinitate; nimic nu este lipsit de importanță, totul este cunoscut, totul este supravegheat din înaltul cerului între naștere și îngropare.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

Despre suflet

Țara sfântă reprezintă leagănul comuniunii cu Dumnezeu. Când un om este împins de propriile greșeli idolatre spre alte locuri rătăcitoare, el poate totuși să pună capăt acestei rătăcirii și să-și regăsească Creatorul dacă îl caută *cu toată inima... și cu tot sufletul* (Deuteronomul 4, 29).

Adevărata iubire către Dumnezeu nu poate fi decât totală. Locul ei de păstrare și emanație este inima și sufletul: *Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toată puterea* la Deuteronomul 6, 5).

Cuvintele acestea, pe care ți le spun eu astăzi, să te-ai în inima ta și în sufletul tău (Deuteronomul 6, 6).

Să le sădești în fiii tăi și să vorbești de ele când șezi în casa ta, când mergi pe cale, când te culci și când te scoli (Deuteronomul 6, 7).

Să le leg. ca semn la mână și să le ai ca pe o tăbliță pe fruntea ta (Deuteronomul 6, 8).

Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale

(Deuteronomul 6, 9).

Sufletul este acea parte din noi care îl așteaptă, îl dorește și nădăjduiește în Dumnezeu: */sufletul nostru așteaptă pe Domnul, că ajutorul și apărătorul nostru este* (Psalm 32, 19; 41, 1, 2; 83, 2; 142, 6; Isaia 26, 9).

Sufletul nu se laudă în partea creată a lumii ci în Creator; *în Domnul se va lăuda sufletul meu...* (Psalm 33, 2).

Simetria eshatologică a lumii: calitatea de rob al lui Dumnezeu pe pământ asigură mântuirea sufletului în cer: *Mântui-va Domnul sufletele robilor Săi și nu vor greși toți cei ce nădăjduiesc în El* (Psalm 33, 21).

Mâhnirea sufletului este o boală grea, care nu se poate vindeca decât cu nădejdea în Dumnezeu: *Pentru ce ești mâhnit suflete al meu și pentru ce mă tulburi?* (Psalm 41, 6).

Nădăjduiește în Dumnezeu că L voi lăuda pe El... (Psalm 41, 7)

Dorirea, căutarea, speranța, strădania, nevoințele, bucuria,

trezirea, ruga fierbinte, toate spre aceste cuvinte merg și își așteaptă împlinirea: „O.

Doamne izbăvește sufletul meu!...” (Psalm 114, 4)

Nedreptatea, viclenia, minciuna – sunt căile obișnuite și periculoase pentru pierderea sufletului: *Doamne, izbăvește sufletul meu de buzele nedrepte și de limba vicleană (Psalm 119, 2).*

Sufletul – acea parte subțire, transparentă, puternică, înălțătoare, divină, capabilă de comuniune cu cerul, neobosită, râvnitoare, trează – este

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

m mai de preț decât lumea întreagă. Pentru că ce-i va folosi omului dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?... (Matei 16, 26)

Suferința, înțeleasă și acceptată ca plan divin, trebuie să ne conducă la o stare simtă de predanie a sufletului spre Pronia creatoare: *Pentru aceea, și cei ce suferă, după voia lui Dumnezeu, să-și încredințeze lui, credinciosului Ziditor, sufletele lor, săvârșind fapte bune (I Petru 4, 19).*

Sfântul Antonie cel Mare arată semnele după care poți să cunoști sufletul: privirea, mersul, glasul, râsul, ocupațiile și întâhurile cu oamenii. El amintește că „Dumnezeu a creat sufletul liber și de sine stăpânitor în cele ce face, bine sau rău”.

Maxim Mărturisitorul arată virtuțile sufletului: iubirea, smerenia, blândețea, îndelunga răbdare, îngăduința, nepomenirea răului, nemânierea, neînfurierea, nezavistia, nejudicarea, necăutarea de slăvi, milostenia, neprihănirea, ne iubirea de argint, compătimirea, lipsa de trufie, lipsa de mândrie, străpungerea inimii.

După același sfânt părinte, sufletul poate fi simbolizat de pasăre și de cetate. Cuvintele când *vă vor izgoni pe voi din cetatea aceasta fugiți în alta* le înțelege ca referindu-se la sufletele care refuză Cuvântul, și îndemnul de a merge de aceea la alte suflete.

Ioan Damaschin scrie că sufletul se împarte în trei: rațiune, iuțime, poftă. Apoi arată:

păcatele din rațiune: necredința, erezia, nebunia, hula,

nemulțumirea, încuviințările păcatelor care se ivesc din partea pătimitoare;

păcatele iuțimii: cruzimea, ura, necompătimirea, pomenirea răului, pizma, uciderea și cugetarea neconținută la unele ca acestea;

păcatele părții poftitoare: lăcomia pântecelui, nesăturarea, beția, curvia, preacurvia, necurăția, desfrânarea, iubirea de avuții, pofta de slavă deșartă, de bani, de bogăție și de plăcerile trupești.

Ilie Ecdicul zice că așa cum de trup sunt legate plăcerea și durerea, de suflet se leagă pofta și întristarea, iar dracii răzbesc sufletul prin gânduri.

Cât despre curățire, despre vindecare, el crede că se poate face astfel:

trupul prin post și priveghere sufletul prin milă și adevăr mintea prin vorbirea cu Dumnezeu și vederea Lui.

Simeon Metafrastul vede cinci simțuri ale sufletului: înțelegerea, cunoștința, discernământul, răbdarea și mila, „dacă primesc harul de sus și

84

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

sfințenia Duhului se fac cu adevărat fecioare înțelepte. Iar dacă sunt lăsate în firea lor, se află cu adevărat nebune...”

Același sfânt părinte constată cum după căderea lui Adam moartea **S**-a arătat mai întâi în suflet „prin lipsa bucuriei cerești și duhovnicești”.

Teolipt, vorbind „Despre ostenele vieții călugărești”, arată condiționarea strânsă dintre suflet și simțuri: Descătușarea simțurilor se face lanț sufletului, iar înlănțuirea simțurilor aduce eliberarea sufletului”.

Sfântul Grigorie Sinaitul face o frumoasă și reușită comparație în cuvintele: „Precum Dumnezeu ține în lucrare și mișcă toată zidirea, așa sufletul ține în lucrare și în mișcare mădulele trupului și îl mișcă pe fiecare spre lucrarea sa”.

Despre suflet mai zice că a fost creat „cu puterea dorinței și cu vigoarea dragostei” dar „s-a îmbibat de patimi, mai bine zis de draci”,

după cădere, prin amestecarea cu trupul și prin „împărtășirea unuia din celălalt”.

Sfântul Grigorie Palama pune semnul egal între îndeplinirea poruncilor lui Dumnezeu, cunoștința și sănătatea sufletului; ele decurg una din alta și se mărturisesc una pe alta. Apoi: „sufletul, susținând trupul în care a fost zidit, e pretutindeni în trup, nu ca în spațiu, nici ca cel ce e cuprins, ci ca cel ce îl susține, îl cuprinde și îl face viu, fiind și în această privință după chipul lui Dumnezeu”.

Calist și Ignatie Xanthopol îl citează pe Maxim Mărturisitorul în două definiții:

sufletul curat: „... acela care **s-a** eliberat de patimi și se bucură neîncetat de iubirea dumnezeiască”;

suflet desăvârșit: „... acela, a cărui putere pasională înclină în întregime spre Dumnezeu”.

Iar citându-l pe Isaac Sirul vorbește de doi ochi ai sufletului: cu unul vedem „cele ascunse în făpturi” ... adică... „pronia lui cu privire la noi”, iar cu celălalt „privim slava firii Lui celei sfinte...”

Autorii observă că precum trupul are cinci simțuri și sufletul ar avea cinci puteri: mintea, înțelegerea, părerea, imaginația și simțirea.

Ei îl citează mai departe pe Marele Dionisie precum că mișcarea sufletului poate fi și în linie dreaptă, dar cea în cerc și în spirală „îi dăruiesc nerătăcirea...”

După expresia lui Calist Patriarhul, sufletul „e înjugat” la trup „în chip neînțeles” și „respiră oarecum împreună cu el” și „vrând nevrând pătimește împreună cu el...”

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 85

Sfântul Isaac Sirul ne învață că „lumina sufletului este meditarea neîncetată a Scripturii”.

În „Dicționar de teologie ortodoxă” Ion Bria caracterizează sufletul ca

„O componentă specifică a ființei umane”, ca „principiul formator unitar și dinamic al personalității”, ca „elementul substanțial și rațional, care dă forma individuală și personală a ființei omenești prin care se distinge atât de Dumnezeu cât și de celelalte creaturi”, ca

„substanța care face omul, om, ca ființă liberă, personală și nemuritoare”.

Ontologia sufletului

Cunoscând valoarea trupului și destinația lui, se pune întrebarea firească: ce este sufletul și care este menirea lui?

Spre deosebire de îngeri – ființe spirituale – oamenii sunt prin natura lor ființe dihotomice, formate din trup și suflet, din două elemente deosebite unul de altul, dar care stau mereu în strânsă legătură, alcătuind unitatea ființei.

Una din trăsăturile fundamentale ce se poate desprinde din referatul biblic este și aceea că omul se află **într-o** poziție cu totul aparte față de lumea ce-l înconjoară, ocupând un loc unic în lumea creată, în contextul întregului univers fizic. Omul a fost creat „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu”.

(Facerea 1, 26 – 27, la Asistent Rus Remus, Concepția despre om în marile religii, Teză de doctorat, în Glasul Bisericii, an. XXXVII, 1978, Nr.

7 – 8, p. 745).

Chipul este sufletul dat de către Dumnezeu, după ce a plămădit pe om din pământ. Numai prin îmbinarea sufletului cu trupul plăsmuit, se compune acea ființă vie – omul: „Alunei, luând Domnul Dumnezeu țarină din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și **s-a** făcut omul suflet viu (Facerea 2, 7).

Zidit de însuși Dumnezeu și înzestrat cu suflare divină, omul este o ființă alcătuită din două firi: „Din materia ce exista mai înainte – spune Sf. Maxim

Mărturisitorul – luând Dumnezeu trupul, iar de la Sine punând în el viață, care este după Sf. Scriptură sufletul mintal și chipul lui Dumnezeu, ca pe o a doua lume mare în cea mică, l-a așezat pe pământ ca pe un alt înger”.

(Ambigua, P.G. 91, col.10 96, B. apud. Pr. Conf. Dr. Ilie Moldovan, Cinstirea sf. moaște în B.O.; în Ortodoxia, an. XXXII, 1980 nr. 1, p.126).

Nu trebuie să înțelegem însă că sufletul omului este o fărâamă din ființa lui Dumnezeu, pentru că, în acest caz, însuși omul ar fi divin

prin**tr**-o parte din firea sa.

86

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

Sufletul omului este „creat după chipul vieții divine și este capabil să fie în unire cu ea amestecat cu ea”, cum zice Sf. Grigore de Nazians (Docmata moralia, XIV, 76 – 84 P.G. 37, col.761-762, apud. Pr. Prof. Dr. Dumitru

Stăniloae: Starea primordială a omului în cele trei confesiuni, art. În

Ortodoxia an. VIII, 1956, nr. 3, iulie-septembrie, p.328).

În cartea Facerii ni se spune că Dumnezeu a plăsmuit întâi trupul omenesc din țarină și apoi i-a dat sufletul. Dar acesta – spune Pr. Prof. Dr.

Dumitru Stăniloae – trebuie **s-o** înțelegem în sensul că, de când a început să se formeze trupul omenesc, complexitatea trupului a primit în ea sufletul, prin care Dumnezeu a contribuit în mod special la constituirea organismului biologic. În acest fel **s-a** putut concentra în noul subiect nu numai expresia întregii raționalități plasticizate a lumii, ci și calitatea de purtător conștient al acestei raționalități” (Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Teologia

Dogmatică Ortodoxă, Manual pentru Institutele teologice, vol. I, Ed. Inst.

Biblic și de misiune al B.O.R. Buc, 1978, p.379). Această unitate este posibilă pentru că trupul și sufletul încep să coexiste deodată și unirea între trup și suflet e atât de deplină, încât ele formează o singură fire, superioară naturii.

Deci, în natura umană „nu este o simplă juxtapunere de suflet pur și de trup material. Un suflet pur juxtapus trupului ar menține sufletul nepărtaș sensibilității și pasiunilor prilejuite de conviețuirea cu trupul și ar menține trupul nepărtaș calității de subiect al sufletului și inapt de spiritualizarea sa și de rolul de organ al spiritualizării lumii (Idem, pag. 383).

Numai ca suflet întrupat din primul moment al existenței sale, sufletul uman este un factor înserat în lume, rămânând totuși deosebit

de natură, dar putând face uz de natură în mod liber (Idem, Ibidem).

Mântuitorul arată deosebirea între trup și suflet, accentuând totodată superioritatea sufletului: „Nu vă temeți de cei ceucid trupul iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeți-vă mai curând de acela care poate și sufletul și trupul să lepiardă în gheenă” (Matei 10, 28). Iar Sf. Apostol Pavel spune: „Slăviți pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu”.

(I Corinteni 4, 20).

Trupul și sufletul sunt deci două părți constitutive ale firii noastre. Fără trup, el nu ar fi om, ci înger, iar fără suflet, ar fi dus omul la starea de animalitate” (Svetlov. Pr. Învațătura creștină în expunerea apologetică.

Voi. Tipogr. Tiparul Moldovenesc, Chișinău, 1935, p. 511).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

87

Unirea celor două entități din ființa umană – a sufletului cu trupul – dă viață întregului organism **psihofizic**, iar despărțirea uneia de alta provoacă moartea.

Între aceste două entități trebuie să existe deci o reciprocitate de raporturi bine stabilite, deoarece, fără existența unor raporturi armonice normale, **s-ar** periclita însăși existența ființei umane.

Trupul omului trăiește, totodată, în aceleași condiții biologice ca și trupurile altor viețuitoare. El are aceleași necesități fiziologice: de a se hrăni, a se adăpa, a se odihni etc.

În trupul supus tuturor condițiilor externe își are locaș sufletul omului.

Din felul în care este format el, din armonia lui intrinsecă, din complexitatea structurii, se poate vedea că trupul a fost creat astfel, pentru a servi de locuință ideală unui principiu superior, care este sufletul. Trupul, prin formația sa specifică, se supune și satisface condițiile biologice necesare, ca sufletul să-și aibă garantată existența. Se realizează totodată o garanție pentru existența trupului și, în consecință, existența ființei umane.

În timpul existenței sale, trupul se supune principiului superior:

sufletul.

Calitățile fiziologice ideale conținute de trup sunt folosite și guvernate de sufletul spiritual. Acest raport nu trebuie exagerat până acolo încât trupul să fie socotit drept temniță pentru suflet, să fie urât și neglijat, cum se întâmpla în unele religii antice, sau ca la Platon și la Descartes, unde

„Sufletul și corpul sunt două principii diametral opuse și care se exclud reciproc” (Svetlov. P. op. cit., p.534).

În creștinismul ortodox, grija sufletului față de trup este o icoană a grijii ce o poartă Iisus Hristos față de Biserică: *„Căci nimeni vreodată nu și-a urât trupul său, ci fiecare îl hrănește și îl îngrijește, precum și Hristos Biserica*

(Efeseni 5, 29).

Sufletul, care nu își are originea în corpul uman, este o substanță creată, nu este un produs al materiei. El nu este supus legilor determinismului, ci este „o putere liberă, capabilă de alegere și de acțiuni imprevizibile, în timp ce corpul este supus determinismului fizic, ca toate obiectele din natură și guvernat de legea cauzalității (E. Vasilescu, Sufletul și corpul, în rev. Raze de lumină, 1933 nr. 4, p.26).

Se afirmă că acțiunea reciprocă dintre suflet și trup ar fi evidentă îndeosebi în ansamblul percepțiilor și al mișcării: „În primul caz corpul trimite sufletului senzații, în al doilea caz sufletul impune corpului voința sa” (Idem, Ibidem).

88

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Niciodată o forță fizică nu ar putea să producă altceva decât o forță fizică. O cauză materială nu poate da naștere unui efect conștient. Materia nu posedă în sine o putere ascunsă și misterioasă, cu toate că materia poate avea proprietăți fizice încă necunoscute, dar numai proprietăți fizice.

Legătura dintre creier și gândire este complexă și subtilă. Creierul aparține materiei, în timp ce gândirea aparține sufletului. Creierul este un organ de pantomimă al gândirii, rolul său este să mimeze viața spirituală.

Ceea ce se petrece în creier este față de ansamblul vieții conștiente ceea ce mișcările baghetei dirijorului sunt față de simfonie.

Simfonia trece dincolo de mișcările ce o secondează, la fel viața sufletului trece dincolo de viața cerebrală. Dar creierul, tocmai pentru că extrage din viața sufletească tot ce are ea ca mișcare și materializare, pentru că el constituie astfel punctul de inserțiune al sufletului în materie, asigură în orice clipă adaptarea sufletului la împrejurări, menținând continuu sufletul în contact cu realitățile. Deci „creierul nu este așadar organul gândirii sau al conștiinței, el face numai ca gândirea, conștiința sau sentimentul, să rămână în contact cu viața reală și capabilă de acțiuni eficace” (H. Bergson.

Sufletul și corpul, op. p. 22).

Sufletul este lumea „invizibilă” care trăiește din aceeași viață cu cea vizibilă, fiind considerată o lume mai mare decât lumea fizică pe care trupul omenesc o rezumă într-un mod particular. Aceasta deoarece el poate fi cuprins și chiar depășit de acesta printr-un act de conștiință. Sufletul este suportul viu al conștiinței, care se percepe pe sine însuși. El însă constituie o unitate de un ordin special, cu trupul prin care se manifestă.

În mod paradoxal, făptura umană nu poate fi definită decât îngemănând două noțiuni contradictorii: Unitatea și Dualitatea. Natura și structura omului nu pot fi reduse la un singur plan de existență. „Viața umană apare astfel încheată în întregul indestructibil al persoanei umane care poate fi concepută ca o formă unică pe care o îmbrățișează sufletul întrupat” (Pr.

Conf. Dr. Ilie Moldovan, op. cit. p. 125).

Deci persoana este forma individuală și de sine stătătoare a unei naturi spirituale, căreia Dumnezeu i-a rânduit o existență pământească, iar după

Max Scheler, persoana este forma de existență unică și necesară a sufletului

(Idem, op., cât., p. 129).

Unitatea persoanei umane, care reprezintă o unitate concretă suigeneris, manifestată integral în actele sale, este redată în Sfânta

Scriptură prin noțiunea de inimă.

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE

89

În Vechiul Testament inima este considerată drept centrul vital al persoanei. Inima acoperă toate manifestările vieții trupești și sufletești. „O

Inimă fără patimi este viața trupului” (Pilde 19, 30).

Interesantă este și prezentarea inimii ca sediu al memoriei: „Fiul meu, nu uita învățăturile mele... scrie-le pe tablele inimii tale” (Pil de 3, 1 – 3).

La fel, Noul Testament consideră inima ca loc de întâlnire al facultăților **biopsihice**. „Dragostea se naște dintr-o inimă curată” (T nu o tei 1, 5).

„Din inimă vin gândurile rele” (Matei 15, 19).

Realizarea unității persoanei umane în jurul inimii nu face din acest loc un sediu limitat al sufletului în trup, ci numai scoate în evidență intensitatea deosebită pe care legătura dintre suflet și trup o prezintă în acest centru al vieții întregi (Idem, op. cit. p. 125).

Spiritualitatea sufletului

Prin „spiritualitatea sufletului” înțelegem că sufletul nu constă din materie ponderabilă ca trupul, ci este o substanță fină imaterială înzestrată cu rațiune și libertate, fiind lipsită de însușirile cunoscute ale materiei, ca dimensiune, divizibilitate și greutate.

Spiritualitatea sufletului presupune și o altă însușire a lui, și anume independența de trup. Cauza fenomenelor spirituale nu poate fi în niciun caz trupul, cauza lor poate fi numai în suflet.

Conștiința de sine proprie ne spune că în trupul nostru locuiește un principiu aparte, sufletul – datorită căruia noi ne putem face pe noi înșine obiect de cugetare – materia singură nu ar putea cugeta asupra ei însăși.

Omul trece printr-o mulțime de faze anatomice și fiziologice, cât și sufletești. În privința sufletească vedem că la copil se manifestă preponderent fantezia, la maturitate – judecata și memoria, la adult și bătrân – voința.

„Cu toate schimbările anatomice, omul își aduce aminte de multe întâmplări care l-au zdruncinat în copilărie, tinerețe sau maturitate. În virtutea acestei unități, se dovedește că pentru fenomenele sufletești trebuie să existe un suport spiritual așa cum există un alt suport al proceselor fizice, materia” (P. Svetlov, op. cit. trad. cât. pp 521-522).

Nu se poate reduce unitatea conștiinței la materie, căci aceasta se schimbă mereu și conștiința rămâne. „Trebuie deci să existe un principiu aparte imaterial și spiritual, care, peste transformările neconținute ale materiei, deține virtualități unice spirituale care îi asigură existența și acționarea unitară și independența de trup” (H. Bergson, L'Énergie spirituelle).

90

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

O altă dovadă în favoarea spiritualității sufletului este însăși activitatea independentă și autonomă a sufletului. Sufletul posedă idei și noțiuni care nu aparțin în mod intrinsec trupului. Ideea de nemurire, de libertate, conștiința datoriei, nu provin de la materie. Sufletul uman este capabil și de acte de voință și afecțiuni spirituale. Dragostea maternă sau filială sunt dovezi în acest sens. „Ele tronează și peste vicisitudinile trupului mereu cu aceeași intensitate. Sufletul uman există independent și lucrează independent de trup, natura sa este aparte de cea a trupului, este deci spirituală”.

(Schanz, Apoi. des Christ, I, T. p. 441, apud. P. Rezuș, op. cit. p. 263).

Această independență a sufletului de trup s-a dovedit și în cazul celor surzi, muți, orbi, la care, lipsindu-le aceste simțuri principale, printr-o educație îngrijită s-a reușit să se dezvolte o viață sufletească normală.

„Americanka Helen Keler, născută surdă și oarbă, a ajuns totuși la un grad de dezvoltare intelectuală și morală pe care puțini din cei născuți normal îl ating, căci ea a ajuns conferențiară la matematici și a publicat mai multe opere filosofice în care se descoperă un rar optimism, o adâncă și sănătoasă înțelepciune, un curat simț religios,

moral și estetic" (I. JV1 ihălcescu, Teologia luptătoare, edit. Cugetarea, Buc. 1941, p.87).

Deci sufletul se poate dezvolta normal și în lipsa unei integrități a simțurilor, ceea ce îl arată ca fiind independent de trup. Existența a două principii sau substanțe ce se deosebesc între ele este dovedită și de neconținută luptă dintre trupul material și sufletul spiritual.

„Sufletul eroic poate duce trupul cu opoziția lui la îndeplinirea unor fapte mărețe. Sufletul luptă cu trupul să se opună poftelor senzuale, pornirilor bestiale, efluviilor instinctuale” (P. Rezuș, op. cit. p.265). Această luptă o arată Sf. Apostol Pavel când zice: *Căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc. Iar dacă fac ceea ce nu voiesc eu, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuiește în mine... Dar văd în mădularele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minții mele și făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele*” (Romani 7, 19, 20, 23);

(I Petru 2, 11); *Căci trupul pofteste împotriva duhului, iar duhul împotriva trupului; căci acestea se împotrivesc unul altuia, ca să nu faceți cele ce ați voi* (Galateni 5, 17).

Lupta dintre suflet și trup a intervenit în urma păcatului strămoșesc care a stricat armonia acestora, ba mai mult a stricat și armonia întregii lumi, a întregii făpturi, cum spune același Apostol Pavel. *Căci făptura a fost supusă deșertăciunii – nu de voia ei, ci din cauza aceluia care a supus-o, cu nădejde...*

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

91

că toată făptura împreună suspină și împreună are dureri până acum (Romani 8, 20, 22).

Fenomenele de conștiință nu se pot explica prin fenomene fiziologice, activitatea sufletească nu poate fi asimilată activității de mișcare a organelor sau celulelor corpului. „Gândirea, cugetul, credința, raționamentul sunt cu totul altceva decât o deplasare de celule sau de atomi” (I.M. Lungulescu, Energia spirituală, Ed. Anastasiu și Petrescu, R. Vâlcea, 1931, p.

138).

Din imensul nostru tezaur sufletesc, creierul ne redă numai ceea ce este susceptibil de exteriorizare în mișcare, numai ceea ce este cu putință a fi simbolizat din mecanismele sale motorii, numai ceea ce ar putea să intre în foarte diferite aranjamente motrice, în diferitele cadre motorii, pe care este în stare să le pregătească anticipat. Așa că din acest punct de vedere

„Creierul mai mult limitează gândirea, decât o eliberează, mai mult mărginește sufletul decât îl exprimă, mai mult împiedică sufletul de a dezvălui în toată amploarea și strălucirea ființei sale decât îl manifestă, nelăsând să treacă în conștiința noastră din toată realitatea sufletească a omului decât ceea ce este posibil să fie exprimat prin prea limitatul și prea simplistul mecanism al mișcărilor cerebrale; ceea ce înseamnă că sufletul e cu mult mai mult decât creierul, care doar prea puțin și imperfect îl exprimă” (Idem, op. cit.p.229). De aceea credința, care este o funcție și un mijloc de manifestare a sufletului, este superioară rațiunii care este „produsul” sau rezultatul sufletului trecut prin creier. Așa înțelegem mai bine de ce Iisus Hristos fericește pe cei ce n-au văzut și au crezut, adică drumul spre Dumnezeu să treacă prin inimă, cu ajutorul credinței, și nu prin ochii care transmit rațiunii creierului și acesta sufletului în cele din urmă, asemenea unei raze de soare care trece prin mai multe feluri de sticlă mată pentru a lumina o încăpere; totuși nici acest fel de cunoaștere, de „luminare” a sufletului nu este respins dacă se consideră rațiunea o precredență sau credința o prelungire a rațiunii.

Gândirea este o funcție a sufletului, care are ca mijloc de transmitere trupului creierul, dar consimțirea în faptă sau respingerea gândului o dă inima. De aceea zice Mântuitorul: *...din inimă ies: gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, furtişaguri, mărturii mincinoase, hule* (Mat ei 15, 19), sau... *cugetul inimii omului se pleacă la rău din tinereţile lui* (Facere a

8, 21); *în inima lui e videşug: pururea se gândeşte la rău şi seamănă gâlceavă* (Pilde 6, 14).

Libertatea sufletului

Prin libertatea sufletului înțelegem capacitatea lui de a delibera și voi

ară a fi constrâns din exterior de anumite motive.

Libertatea stă în strânsă legătură cu spiritualitatea sufletului și prin aceasta, principiul spiritual se deosebește de cel material în cadrul ființei umane.

Rațiunea are capacitatea de autodeterminare în fața diferitelor motive care acționează asupra sufletului ce nu este supus materiei. Sufletul nu este pasiv, ci este activ. Tot ceea ce este material este supus diferitelor cauze, este pe deplin și cu necesitate condus de el fiindcă în „viața și activitatea lumii materiale domnește legea necesității, pe când în viața sufletească libertatea este o caracteristică stringentă” (P. Svetlov, op. cit.

Trad. cât, p.523). În cazul unei determinări oarecare, omul nu ar mai fi liber în acțiunile sale și nici responsabil de ele. Legile morale ar deveni lanțuri grele pentru om, iar omul însuși ar fi „întemnițat” în ordinea morală. Dacă omul este încă liber, el devine astfel stăpân asupra destinului său, poate hotărî asupra acțiunilor sale și este responsabil de faptele sale, prin urmare este capabil de răsplată și de pedeapsă. Această realitate o arată

Mântuitorul Iisus Hristos atunci când zice: *cine voiește să vină după Mine...*

(*Mar cu 8, 34; Matei 16, 24 și Luca 9, 23*); *Iată stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine (Apocalipsa 3, 20); am pus înaintea ta focul și apa, alege apa ca să trăiești (Ioan 14, 23).*

Indeterminismul susține că voia omului este liberă de orice piedică în manifestarea sa, astfel că ea poate hotărî între bine și rău, declarându-se pentru o alternativă și refuzând alta. Pentru susținerea indeter minismului se aduc o serie de argumente, oferite de conștiința psihologică, de conștiința morală, de conștiința socială.

„Conștiința psihologică” ne arată că noi nu putem delibera și acționa la îndemnul unui motiv sau de a refuza să acționăm, iar atunci

când concurează mai multe motive, suntem liberi de a urma pe unul dintre ele, deci avem posibilitatea de autodeterminare” (D. Spănu, Libertatea voii omenești și libertatea academică, în Candela an XXXIX nr. 1 – 3, p.40).

Libertatea conștiinței psihologice nu poate fi negată din punct de vedere practic. Prin „conștiință psihologică” se înțelege cunoștința fenomenelor interioare și raportarea lor la un eu. „Este puterea sau darul de

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

93

a vedea în sine, de a se simți gândind, lucrând și trăind” (Teologia morală ortodoxă, vol. I., op. cit. p. 220).

Fiecare deliberează și alege înainte de a săvârși un act și este conștient că s-a hotărât pe deplin liber pentru a săvârși o faptă sau alta. Despre evidența acestei libertăți prin „conștiința psihologică” Descartes era atât de convins încât a spus: „noi suntem atât de asigurați de libertatea noastră, încât nu există nimic ce am putea cunoaște mai clar” (Baudin, Psihologie, p.591, apud., PLR – ezuș, op. cit. p. 277).

Prin „conștiință morală” suntem în măsură să judecăm fiecare caz în parte, dacă se încadrează în ideea de bine „dacă este sau nu în concordanță cu cerințele legii morale” (Teologia morală ortodoxă, vol. I, p. 220).

Conștiința morală a fost definită „ca un reflex al legii divine în sufletul nostru” sau ca o „Cunoaștere a valorilor morale a datoriei ce avem de îndeplinit și a felului în care le îndeplinim” (Emile Baudin, op. cit. p.47, apud. Teologia morală ortodoxă, vol. I, p.221).

Deci conștiința morală ne arată că noi putem îndeplini ceea ce ne cere legea morală sau ne putem opune. În cazul unei determinări, legea morală nu și-ar avea rațiunea sa de existență, ar fi o lege fictivă, deoarece omul nefiind liber nu ar putea să nu o respecte. Sau dacă ar fi constrâns la anumite fapte, omul ar fi nevinovat de încălcările legii și sancțiunea nu ar avea nicio rațiune.

Dar conștiința noastră morală este cea care pretinde dreptul de

răsplată sau de pedeapsă, după felul cum au fost îndeplinite comandamentele morale ale legii.

Dacă nu ar exista libertatea morală, atunci nu ar exista nici ordinea morală. Toată educația morală se bazează pe această libertate a noastră pe care caută să o dirijeze spre acțiuni bune și să o pună în opoziție cu cele rele. Dacă libertatea voii nu ar fi o realitate, educația ar deveni un nonsens între preocupările de căpătâi ale omenirii.

Conștiința socială: justiția socială și diferitele penalități afirmă și se bazează pe aceeași libertate a voii, în cazul „inexistenței căreia toate acestea nu ar fi decât niște parodii” (Kneib, Wielenstreiheit und innerliche

Verantwortlichkeit, Mainz, 1900, p.18, apud, P. Rezuș, op. cit. p.279).

Libertatea voinței nu este însă absolută, nici absolut independentă de motive și mobile. Cu alte cuvinte, ea nu este o libertate de independență față de motivele și mobilele existente. Libertatea nu este o facultate sufletească, ci o calitate pentru deciziile voinței, ea nu este absolută, ci rămâne relativă, potrivit cu motivele și mobilele sale.

94

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Adevăratul rol al motivelor nu este acela de a fi cauze ale acțiunii noastre libere, ci numai simpli excitanți ai ei. Ceea ce marchează adevărata libertate este decizia proprie asupra tuturor acțiunilor noastre prin posibilitatea facultății noastre de a judeca.

Orice sistem care creează libertatea de decizie a voii se numește determinism. Determinismul susține că voința „omului este condusă în mod necesar de anumite motive”. Totul este determinat de legi fixe. Omul nu poate face excepție de la această lege. Astfel, viața și actele omului ar fi determinate de cauze externe ca: mediul fizic și social, fie de cauze interne, biologice sau psihologice” (Teologia Morală Ortodoxă, vol. 1, p.274).

Determinismul este de mai multe feluri:

Determinismul fiziologic susține că actele noastre sunt

condiționate de temperamentul și caracterul fiecăruia, cât și de mediul cosmo-geografic în care trăiește. Astfel toate acțiunile noastre s-ar putea cunoaște și prevedea, după felul cum este format caracterul fiecăruia sau după mediul în care se află individul.

Dar caracterul temperamental și mediul în care trăiește omul influențează numai actele sale libere, nu le determină în mod necesar.

„Motivele fiziologice dau fiecărui individ o notă specifică în acțiunile sale și nu stăpânește în mod tiranic voința” (Prof. Dr. P. Rezuș, op. cit. p. 282).

Determinismul psihologic susține că actele noastre libere sunt rezultatul luptei dintre motive. Motivul cel mai tare învinge. Avarul acționează sub impulsul zgârceniei sale, vanitosul sub impulsul ambiției, eroul sub impulsul altruismului și al patriotismului.

Totuși se întâmplă uneori ca motivele care exercită asupra noastră cea mai mare presiune să fie contrazise de acțiunile noastre, care se manifestă uneori radical opus. Avarul devine uneori darnic, egoistul devine altruist, iar lașul temerar erou. Deci temperamentul sau caracterul poate fi oricând contrazis de hotărârile și acțiunile noastre. „Rațiunea este aceea care oferă voinței diferite posibilități, ea arată aspectele variate ale voinței. Voința este pusă deci în situația de a alege și de a se decide pentru una sau alta din aceste posibilități. Deliberarea nu ar avea niciun sens dacă nu am fi liberi în exercitarea voinței” (Teologia Morală Ortodoxă, vol. II, p. 273).

Determinismul social susține că actele noastre sunt consecința necesară a influențelor sociale: educația, relațiile sau cerințele legii.

Evident, nu se poate nega influența societății asupra noastră. Educația însă se bazează tocmai pe libertatea voii și caută să ne scoată de sub influența negativă pe care ne-o poate da o societate decăzută. Societatea

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 17.95

dă porunci și ne declară responsabili de împlinirea sau încălcarea lor, tocmai în virtutea libertății noastre de acțiune. De aceea ea pedepsește și răsplătește în măsura în care cineva a fost liber de împlinirea faptei sale.

Faptul că te simți responsabil și ești făcut responsabil de societate pentru acțiunile tale este dovada libertății.

Libertatea sufletului este reală și se manifestă în cea mai mare parte prin libertatea voinței „care este o calitate inherentă sufletului omenesc. Ea nu poate fi negată, dar, odată acceptată, ea nu trebuie confundată nici cu libertatea divină care este absolută, nici cu indeterminismul absolut. Libertatea noastră nu este o libertate absolută, ci este o libertate pe măsura noastră de creatură a lui Dumnezeu și este concrescută în structura noastră psihofizică. Ea este capabilă de dezvoltare sau de micșorare. Ea este influențabilă și condiționată. De aceea se poate vorbi de limitele libertății și de mărirea sau micșorarea ei” (Teologia Morală Ortodoxă, vol. II, p.275).

Libertatea sufletului ne arată și ne dovedește posibilitatea acestuia de a acționa independent de cauzele materiale.

Sufletul își micșorează libertatea prin patimi, pentru că „orice plăcere are un ac cu care prinde sufletul de trup, îl face una cu trupul, atunci când crede că aceea este adevărat ce i se pare trupului” (Platon, Fedon).

Istoria sufletului „are o răscruce, la care unitatea dintre suflet și fire se frânge, unde omul trebuie să-și apere sufletul de neconținută cufundare în scopurile materiale și să-l îndrume către destinația lui mai înaltă. Abia când sufletul s-a regăsit pe sine și și-a descoperit cel mai înalt bun al său – libertatea – se poate întoarce în viață netulburat” (Fr. W. Focster, Hristos și viața omenească, Ed. II, Sibiu, 1946, p.9).

Nemurirea sufletului

Prin moartea fizică se înțelege despărțirea sufletului de trup și descompunerea acestuia din urmă în elementele din care a fost alcătuit, cum se spune în Sf. Scriptură: ...” *Capulberea să se întoarcă în pământ, cum a fost, iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu, care l-a dat*”.

(Ecclesiastul 12, 7).

Prin moartea fizică încetează acele acțiuni ale sufletului care sunt strâns legate de trup, adică acțiunile vieții vegetative și senzitive, în timp ce activitatea lui superioară – intelectuală și spirituală –

continuă mai departe.

Potrivit învățaturii creștine, sufletul continuă să-și trăiască viața sa proprie și după moartea trupului, păstrându-și facultățile sale superioare:

Identitatea sa, conștiința de sine (Hristos când îl învie pe Lazăr îl strigă pe

96 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

nume: *Lazăre, vino afară!*) și sentimentul responsabilității (*Luca 16, 19 – 31*.

Pilda bogatului nemilostiv și săracului Lazăr).

Corpul este un mecanism compus. Prin descompunere în elementele din care este alcătuit, el devine muritor. Sufletul este însă o substanță simplă, necompusă și deci nu se poate descompune.

Nemurirea sufletului nu poate fi dovedită în mod experimental, deoarece orice experimentare necesită o durată de timp, iar religia, vorbind despre nemurire, face apel la revelația divină.

Independența și spiritualitatea sufletului sunt baze temeinice psihologice, pentru recunoașterea adevărului că sufletul este nemuritor.

„Dacă sufletul este substanță spirituală deosebită de corp și nu produs al materiei, atunci el poate să-și continue existența și după separarea sa de corp” (MJR – odestvenschi, Apologetica creștină, trad. de icon. Nazarie, Tip.

Saidman, Fălticeni, 1897, p. 454).

Independența lumii spirituale nu se poate verifica în laborator, dar ea nici nu poate fi negată de acesta. În această viață terestră, puterile spirituale nu pot lucra asupra lumii materiale decât prin mijlocirea unei substanțe nervoase. Nimicindu-se aceste organe mijlocitoare se întrerupe firește și funcția spirituală de manifestare a ei în trup, fără să se întrerupă manifestarea vieții spirituale în dimensiunea pur spirituală a sufletului. Deci adevărata putere a cunoașterii abia acum se manifestă/află către față și în același timp o cunoaștere pe deplin a adevărilor veșnice și absolute (*I Corinteni n i 13, 12*). În această stare sufletul păstrează și o „legătură de cunoaștere”

cu rămășițele trupești, în vederea învierii în același trup în care și-a petrecut viața pământească, dar de data aceasta transformat prin înviere *din stricăciune în nestricăciune*, dintru *necinste întru slavă*, dintru *slăbiciune întru putere*, din *trup firesc în trup duhovnicesc*" (I Corinteni 15, 42 – 44).

Învățătura despre cunoașterea și transformarea forțelor naturii se consideră ca ceva experimentat în sfera științelor naturale. De exemplu, chimia ne demonstrează că cele mai puternice procese chimice care **s**-ar părea că nimicesc toată esența materială a unui corp fizic, în realitate nu nimicesc nimic. Când o materie oarecare arde, se pare că se nimicește totul, dar în realitate materia se conservă, ea trece în altă formă de existență. Ajungem astfel la concluzia că tot ceea ce există real nu poate ajunge la neființă. Deci cum **s**-ar putea nega învierea, pe motiv că trupul **s**-a descompus și **s**-a nimicit de-a lungul veacurilor, dacă vedem că știința ne demonstrează că nu **s**-a distrus, ci **s**-a conservat și s-a transformat în altă formă?

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

97

Este deci o impresie numai, la fel ca aceea pe care o avem atunci când punem bobul de grâu în pământ, și-l vedem că putrezește și credem la prima vedere că se va distruge, dar acea nimicire sau distrugere este doar aparentă și în spatele ei este taina vieții, a înmulțirii, a veșniciei.

Dacă protonul și neutronul nu se nimicesc, atunci cu atât mai mult putem afirma aceasta despre sufletul nostru ca esență pur spirituală, care după însăși natura sa nu poate fi supus descompunerii și nimicirii.

Potrivit învățăturii ortodoxe, sufletul este o pură actualitate, care are o persistență în sine, de identificare cu sine – care explică și viața lui morală, făcând din om o ființă care cunoaște, iubește, năzuiește și lucrează – și este plin de bucurie și durere. Vina, căința sau muștrările de conștiință, ca și convertirea sau renașterea spirituală, ar constitui stări de trăire inexplicabile fără conceperea sufletului ca entitate, care la rândul său își păstrează identitatea în timp.

Deci sufletul este spiritual, liber și nemuritor, înserat de Dumnezeu în trup, pentru a-l conduce și desăvârși și prin aceasta a conlucra cu Dumnezeu la marea operă de creare și înfrumusețare a lumii (*Facerea 1, 28: Fiți vrednici și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți*).

Sufletul este icoana lui Dumnezeu, după fire, dar și mărire:

a. După fire pentru că este plăsmuit în formă după asemănarea cu

Dumnezeu: asemenea Tatălui cu mintea – izvorul a toată cunoștința asemenea cu Fiul după cuvântul cel înțelept – care este începutul înțelepciunii; asemenea Duhului Sfânt, în voia cea singură stăpânitoare – care este rădăcina bunătăților;

b. După dar – căci în plăsmuirea celei de-a doua nașteri (*Botez*) se unește dimpreună cu însuși Fiul lui Dumnezeu – după cum zice Pavel

Apostolul: *ați primit Duhul înfierii* (*Romani 8, 15*) prin care celor ce l-au primit, li **s**-a dat puterea să fie *asemenea chipului Fiului Său* (*Romani 8, 29*), iar Iisus Hristos este *chipul lui Dumnezeu*

(*II Corinteni 4, 4*);

c. După mărire – pentru că *privind ca în oglindă, cu fața descoperită, slava Domnului, ne prefacem în același chip din mărire în mărire ca de la*

Duhul Domnului (*11 Corinteni 3, 18*).

După cum Biserica este „icoana” Treimii, tot așa este fiecare credincios în parte. Așa învață și părinții Bisericii: „În om este minte, cuvânt și duh și nici mintea nu este fără cuvânt, nici cuvântul fără duh și acestea sunt una în alta și în ele însele... Prin aceasta omul poartă un chip al Treimii, nenumite și arhetipice” (*La Sf. Grigorie Sinaitul, în Filocalia*). Purtăm astfel chipul

98

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Treimii în noi: „În fiecare din noi se reflectă Dumnezeirea și lumea. Fiecare este și eu și noi. Suntem și toți și unul. Purtăm în noi și pe ceilalți și suntem în același timp noi înșine. Orice persoană este și

un tot – o sumă de valori, învățături, experiențe – dar și un original, un eu însumi. În întreaga noastră viață transpare Treimea și totul în și din Treime transpare: cotidianul, firescul, exemplarul, logicul. Nimic mai natural decât supranaturalul revelat în – și din noi – Treime” (Drd. Constantin Eugen Jurca, învățătura Bisericii

Ortodoxe despre Sf. Treime, expunere catehetică, în S.T., seria a II-a, anul

XXXVIII, Nr. 3, mai iunie 1986, p. 91).

Argumente raționale pentru dovedirea existenței sufletului

Argumentul istoric este singurul argument aposterioric și aduce dovezi ce se bazează pe raționament. El pornește de la credința universală a omenirii despre existența sufletului, din toate timpurile și din toate locurile.

Nu a existat popor care să nu fi crezut în existența sufletului nemuritor, fie el din cea mai îndepărtată antichitate, fie mai apropiat de zilele noastre.

Moartea a fost socotită încă din vechime „ca o cortină imobilă, dincolo de care s-au bănuiră răspunsuri definitive la marile întrebări” (Drd. Ierm.

Antonie Plămădeală, învățătura ortodoxă despre rai și iad, S.T. an. XX.

1968, nr. 7 – 8 sept. -oct. p.558).

„Peste tot pe unde au trăit marile popoare istorice: egiptenii, perșii, babilonienii, grecii, romanii, celții, chinezii, vechii germani, geto-dacii, slavii, descoperirile arheologice scot la iveală monumente care atestă vădit credința în existența sufletului” (Prof. Dr. P. Rezuș, op. cit. p.302).

O mulțime de urme arheologice dovedesc incontestabil că toate popoarele credeau într-o altă ordine de viață, unde sufletele celor răposați supraviețuiesc.

Au existat în decursul timpului diverse practici și știri despre felurite rituri de înmormântări și de cinstire a sufletelor celor morți. Astfel că fiecare persoană și-a respectat și materializat în ceva reprezentarea nemuririi sufletului, așa cum a crezut, cum a simțit, cum

a putut, potrivit felului de gândire sau păstrării în suflet a revelației primordiale sau din impulsul firii.

Căci păunii, care nu au lege, din fire fac ale legii, secaprin mărturia conștiinței lor și prin judecățile lor (R o în a n i 2, 14 – 15), sau prin pronia lui Dumnezeu, care nu i-a părăsit de tot, cu toate că a lăsat ca toate neamurile să meargă în căile lor (F ap le 14, 16), totuși El nu s-a lăsat pe Sine nemărturisit

(Fapte 14, 17).

MIWNATAALCĂTOKEAniNfEIUMANE 99

Deci în mod tainic, instinctual chiar, prin cultul morților celor din vechime, ei mărturiseau, sau mai bine zis Dumnezeu „se mărturisea pe

Sine” în măsura în care aceștia îl înțelegeau.

Încă din epoca pietrei se găsesc mărturii că exista un intens cult al morților, care nu erau părăsiți sau aruncați la întâmplare, ci erau așezați în gropi de anumite forme și dimensiuni cum ne arată cimitirele descoperite la Chapelle aux Saints (Franța), Terik-Teș (Uzbekistan), Samidar (Irak).

Grimaldi (Italia) etc. (Diac. Prof. Dr. Emilian Vasilescu, Istoria religiilor.

Ed. II, Buc. 1982, p. 28).

Cea mai des întâlnită este orientarea cadavrelor cu capul spre răsărit și picioarele spre apus, deci cu privirea spre apus. Într-o cavernă din R.F.G.

s-au găsit o mulțime de cranii cu fața spre apus.

Această poziție avea sens religios. Cadavrele erau orientate cu fața spre locul unde se credea că există locul morților și unde sufletele lor trebuiau să ajungă. În creștinism orientarea este spre răsărit, deoarece Dumnezeu slăvit în Treime este numit *Răsăritul cel de Sus care luminează pe cei ce șed în întuneric și în umbra mo/ții (Luc a 1, 78 – 79).*

Deosebit de ciudată este poziția „chircită” în care se îngropau cadavrele. Această poziție asemănătoare cu cea a pruncului în pântecele maicii sale, simbolizând nașterea, ar vădi credința renașterii

într-o altă viață. La fel și colorarea cu ocră roșu (**peroxid de fier hidratat**) în diferite epoci ale preistoriei, trebuie pusă tot în legătură cu credința în existența sufletului, nemuritor.

Sângele fiind simbolul vieții sau purtătorul vieții a făcut pe cercetători să afirme că acest rit ar fi avut ca scop să dea mortului puterile de viață ale sângelui.

Credința puternică în viața viitoare, la popoarele vechi, cum ar fi peruvienii, egiptenii etc. a dus la păstrarea cadavrelor sub formă de mumii.

Deodor Sicilianul și Herodot ne informează că această practică la egipteni era „foarte costisitoare” (Idem, op. cit., p. 113).

Pe fenicieni, credința că sufletul mortului rămâne în contact continuu cu trupul pe care l-a părăsit i-a făcut să îngroape cadavrele în morminte bine ascunse, în peșteri sau în puțuri adânci de 8 – 9 m, pentru a le feri de orice atingere și necinstire care **s**-ar fi răsfrânt asupra sufletului. Inscripțiile funerare de la aceste morminte precizau că acolo nu se găsesc obiecte prețioase și rugau pe trecători să nu profaneze mormintele.

În neolitic se constată practica incinerării cadavrelor, rit ce va deveni general în epoca bronzului și se va întâlni apoi la toate popoarele.

100

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

La greci se obișnuia ca în timpul incinerării să fie chemate sufletele strămoșilor care primeau în familiile lor sufletul mortului. Faptul că încă din neolitic în unele regiuni se incinerau cadavrele nu infirmă existența credinței în nemurirea sufletului în această perioadă, ci dimpotrivă ne dovedește un progres în posibilitățile de abstractizare ale omului, care își putea reprezenta sufletul ca fiind spiritual și independent de trupul celui mort. Arderea trupului o considerau ca o eliberare totală a sufletului de legăturile tainice cu el și abia atunci sufletul putea să aibă deplină libertate.

Superstițiile întâlnite la aproape toate popoarele care credeau că întreaga natură este populată de spirite, strigoi sau vampiri –

aceștia fiind sufletele nemulțumite ale celor morți – ne demonstrează credința în existența sufletului nemuritor.

La popoarele primitive din Africa, pădurile Americii, regiunile Asiei și

Oceaniei există credința în două categorii de spirite ale naturii, bune și rele, care se amestecă neîncetat în viața omului și de aceea trebuie să fie captate și făcute inofensive prin magie.

Descoperirile de la Schmovitz (în apropiere de Berlin) evidențiază existența unui rit al ciopârțirii cadavrelor în mezolitic, rit observat și în Tibet, în prima jumătate a secolului trecut de misionarul francez Huc, care preciza că aceasta se practică „pentru a face inofensive spiritele celor morți” (Diac.

Prof. Dr. Emilian Vasilescu, Religia tibetanilor, Rev. Ortodoxia an III.

1951, nr. 4, p. 680).

La chinezi și la romani în special, se credea că sufletul unui mort devine un strigoi flămând și foarte periculos pentru cei rămași în viață, dacă nu i se aduceau sacrificiile și ofrandele stabilite.

Romanii se temeau de spiritele celor decedați și credeau că se puteau înviora și împlânzi numai când puteau suge sânge de om. De aceea se aduceau tot felul de sacrificii la morminte, chiar omenеști, pentru a scăpa de strigoi.

Asiro-babilonienii, în preistorie, tăiau cadavrul în bucăți și puneau capul de o parte, de teamă ca mortul să nu devină periculos printre cei vii, revenind printre ei ca strigoi.

Un rit de înmormântare observat la noi în țară cu prilejul săpăturilor arheologice de la Cernica este acela al legării cadavrelor la picioare și în partea de jos a brațelor, tot de teama „ca răposății să nu revină printre cei vii și să le provoace neajunsuri” (G. Cantacuzino und Sebastian Motintz, Die jungsteinzeitlichen Funde in Cernica, Bukarest, Dacia t. VII, 1963, p.27

89).

MINUNATA Alcă TUIRE A FIINȚEI UMANE

101

La vechii peruvieni, germani, romani și alte popoare, pe lângă alte sacrificii și ofrande, la mormânt trebuia să se sacrifice soția mortului pentru a nu se despărți unul de altul și pentru a se regăsi dincolo de mormânt.

Faptul că femeia se sacrifica de bunăvoie la mormânt dovedește cât de puternică era credința în nemurire. La japonezi, persoanele care se iubeau și nu puteau fi unite în această viață se sinucideau ca să se poată uni în viața cealaltă, iar rudele înmormântau trupurile lor unul lângă altul. Herodot relatează despre daci că în fiecare an se desemna prin tragere la sorți un sol care să ducă lui Zamolessis dorințele poporului (Mircea Eliade, De la

Zamolessis la Gingis Han, Ed. Științifică și enciclopedică, Buc. 1980, p. 62).

Egiptenii știau că ceva din ființa omului continuă să existe și după moarte. Astfel înțelegem faimoasele piramide unde se află mumiiile lui

Keops, Khafren și Mykerinos, considerate adevărate cetăți unde egiptenii își apărau mai mult corpul după moarte, decât în timpul vieții. Prin piramide au lăsat să vorbească și „pietrele” despre existența altei vieți, despre suflet și parcă prin proporțiile mari ale lor, ne atenționează că mare este grija și importanța ce trebuie să o acordăm sufletului și vieții viitoare.

Încă din epoca pietrei se puneau în morminte arme, unelte de piatră sau coarne de cerb, iar în mormintele din Mugen (Portugalia), Haedic.

Teieci (Franța) s-au găsit în morminte podoabe și unelte din mezolitic și o vatră funerară pe care se puneau alături de podoabe, arme și cai, iar la celți s-au descoperit în mormintele lor și carul de luptă al războinicului respectiv. Se mai puneau în mormânt sau se aruncau pe rug scrisori adresate rudelor decedate, mâncăruri și băuturi cu credința că sufletul care stătea în preajma mormântului va veni să se hrănească și să-și astâmpere setea.

Canaanii, în credința lor că sufletul rămas în mormânt trebuie hrănit și adăpat mai ales, au construit dispozitive pentru a aduce apă

până în mormânt, așa cum **s-a** găsit la mormintele de la Ras Shamra (T. Ghițulescu.

Șapte monumente celebre ale antichității, cele șapte minuni, Ed. Tehn.

Buc. 1969, p. 12 – 53).

Cunoscute sunt și mesele de comuniune care se dădeau în cinstea morților și la care erau chemate și spiritele acestora.

Romanii, după înhumare sau incinerare ofereau o masă la care invitau și pe morți să ia parte și de la care cereau binecuvântare. Înainte de a pleca își luau rămas bun cu cuvintele: SALVE, SANCTE PARENS! Pe pietrele funerare se scriau fraze ca: SIT TIBI TERRA LEVIS (să-ți fie ție țărâna ușoară), menite să ușureze ieșirea sufletelor din mormânt pentru a putea lua parte la mesele date de rude în amintirea lor.

102

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

Tracii credeau **într-o** continuare liniară a vieții lor de pe pământ și peste pragul morții fizice, iar jocurile lor de la mormânt și veselie erau justificate prin credința **într-o** „viață fericită ce-l aștepta pe răposat” (Diac. Prof.

Dr. E. Vasilescu, op. cit., pp. 136 – 140).

Credința în existența și nemurirea sufletului a tras după sine și dezvoltarea unui cult al strămoșilor, întâlnit mai ales la chinezi și la romani. În

China sufletele strămoșilor erau divinizate și cinstite printr-un cult special.

Cei rămași în viață trebuiau să se ferească de orice faptă care putea să supere pe strămoșii decedați.

Din toate cele amintite rezultă că credința în existența și nemurirea sufletului este universală, iar Aristotel afirma că „ceea ce toți oamenii țin instinctiv ca adevărat este un adevăr natural”. Dumnezeu a sădit în „firea sufletului” ideea de nemurire, de aceea credința în suflet și nemurirea lui este întâlnită oriunde este vorba de umanitate.

Așa găsim ca justificate cuvintele marelui istoric Plutarh: „cercetați pe suprafața pământului; veți vedea orașe fără întărituri, fără știință, fără cârmuitori, veți vedea oameni fără locuințe stabile, care nu cunosc întrebuintărea monedelor, care nu au idee despre arte, dar nu veți afla niciun popor fără credința în divinitate, niciun oraș în care să nu fie un sanctuar, în care să nu fie în întrebuintare rugăciuni, sacrificii etc”. (V. Găină.

Universalitatea, ființa și originea religiei, Ed. Foi Clericale, Cernăuți, 1902, p.297).

Credința în existența sufletului nemuritor nu poate fi un produs subiectiv al fanteziei popoarelor, nicio simplă ficțiune, căci credința în nemurirea sufletului „ar avea un fond prea tragic în realitate, moartea fiind o tragedie, ceea ce nu dă minții omenesci să-și facă iluzii” (Prof. Dr. P. Rezuș, op. cit., p.304).

Formularea silogistică a argumentului

La toate popoarele există credința în nemurirea sufletului.

Credința în nemurirea sufletului implică cu necesitate și credința în existența sufletului.

Credința aceasta nu este un produs al ficțiunii, nicio iluzie, ci un mare adevăr universal.

Deci nici existența sufletului nu este o ficțiune, ci un adevăr natural.

Argumentul moral pleacă de la raționamentul bazat pe existența ordinii morale în lume.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

103

Existența ordinii morale. Se vorbește îndeosebi despre o întreită ordine a fenomenelor din lume și anume: ordinea fizică, ordinea logică și ordinea morală.

Ordinea fizică este tocmai regularitatea cu care se produc fenomenele naturii și în special constanța efectelor ce însoțesc aceste fenomene. Se poate defini această ordine fizică „ca fiind raportul constant ce există între fenomenele fizice din lume” (Amariei Constantin, Argumente raționale pentru dovedirea existenței sufletului,

Teză de licență, Buc. 1983, p.103).

În domeniul gândirii omenеști există o ordine riguroasă. Pe aceasta o numim ordine logică și constituie temelia oricărei cugetări drepte. Principiile logice sunt universale și necesare, de aceea descoperirea adevărului științific – simultan – de către doi sau mai mulți cercetători nu este o simplă întâmplare, ci urmare a unor operații variate ale gândirii bine coordonate.

Există și o ordine morală la fel de importantă ca primele două și constă dintr-o serie de prescripții, norme sau restricții pe plan extern și intern, sau pe plan individual o conștiință morală inerentă, reprezentând datul ontologic după care urmează să-și conducă viața fiecare individ.

Ordinea morală se manifestă și se deduce în și din: a. Legea morală, b.

Conștiința morală și c. Răsplătirea binelui și pedepsirea răului.

Legea morală. Existența legii morale în conștiința omului a fost susținută, în secolul al XVIII-lea de filosoful german Immanuel Kant, care încheia lucrarea sa „Critica rațiunii practice” cu celebra propoziție săpată și pe piatra mormântului său: „două lucruri umplu sufletul meu cu veșnic nouă și creșeândă admirație și venerație, cu cât mai des și mai des și stăruitor se îndreaptă gândul meu către ele: cerul înstelat deasupra mea și legea morală din mine” (I. Kant, întemeierea metafizicii moravurilor, Critica rațiunii practice, Ed. Științifică și enciclopedică, Buc. 1972, p.372). Și tot

Kant spune: „existența legii morale ca fapt indubitabil și incontestabil ne atestă existența necondiționatului și inteligibilului, ni le atestă cu atât mai mult cu cât noi nu avem nevoie să ieșim din noi înșine, fiindcă legea morală se află chiar în noi” (Idem, op. cit. p.15).

Deci marele filosof considera legea morală ca autonomă, ca ceva congrescut în ființa noastră **psihosomatică**, iar manifestarea, exteriorizarea ei se face în suflet și prin suflet.

În înțelesul strict al cuvântului, legea morală este un îndreptar obligatoriu pentru faptele libere și conștiințe ale omului și impune acestuia un imperativ „trebuie să faci sau îți este oprit să faci”

(Teologia morală ortodoxă, vol. I, p.89).

104

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Acest imperativ este glasul sufletului!

Conștiința morală. Dacă legea morală reprezintă norma obiectivă, conștiința morală reprezintă norma subiectivă și prin ea suntem noi înșine în măsură să judecăm fiecare caz în parte, dacă se încadrează în ideea de bine sau nu, sau dacă este în concordanță cu cerințele morale.

Concret poate fi definită ca „un act de manifestare a eului nostru prin care aplicăm la un caz particular, concret, unul din principiile legii morale”.

(Teologia morală ortodoxă, vol. I, p.221).

Atunci când ne aflăm în preajma unui act, emitem o judecată de valoare, calificându-l ca bun sau rău, conștiința în acest caz având rol de ghid legislator sau sfetnic. Ne însoțește în timpul acțiunii, vede dacă am îndeplinit sau am călcat legea morală, iar după săvârșirea faptei, conștiința devine instanța de judecată, în fața căreia subiectul își dă seama de propriile acte.

Despre realitatea conștiinței morale, găsim mărturii la Filosofii reprezentativi ai antichității grecești și romane, la sfinții părinți și scriitori bisericești și este considerată de toți „o călăuză și un educator al sufletului. Ea oprește sufletul de la rău și îl conduce la bine”. (Amariei Constantin, op. cit. p. 39).

Un frumos elogiu face conștiinței J.J. Rousseau: „conștiință, conștiință, instinct divin, glas nemuritor și ceresc! Călăuză sigură a omului, ignorant și limitat, dar inteligent și liber, judecător fără greșală al binelui și al răului, care face pe om a se asemana cu Dumnezeu” (J.J. Rousseau, Emil sau despre educație, vol. II, Ed. IV, Casa școlilor, Buc. 1920, p. 1.52).

Această agerime și sesizare a rațiunilor din fapte și din lucruri reprezintă puterea sufletului!

Răsplătirea binelui și pedepsirea răului. Ca ordinea morală să fie deplină se cere ca binele să fie răsplătit, iar răul să fie pedepsit, sau

după faptele morale ale omului să fie prevăzută și starea de fericire sau de nefericire.

Se poate constata că deși ordinea morală există real, aplicarea ei în viața pământească nu se face întotdeauna în conformitate cu preceptele sale, adică cei drekți și virtuși în loc să fie răsplătiți, de multe ori sufăr în timp ce păcătoși și perversii au parte de o stare mai bună și duc o viață mai liniștită și mai fericită (cel puțin aparent). Mintea noastră și ordinea morală cer totuși ca între starea morală și fericirea unui individ să existe o proporționalitate, deși în realitate această proporționalitate nu există absolut și pretutindeni. Virtutea nu este recompensată cum o cere simțul de

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

105

dreptate al omului. Însă această stare nu poate să dureze la nesfârșit.

Omenirea nu s-a împăcat niciodată cu ideea că fărădelegea va rămâne totdeauna fără pedeapsă, iar virtutea nerăsplătită.

Dincolo de viața pământească sau dincolo de moartea trupului trebuie să existe o altă viață, în care sufletul să supraviețuiască și fiecare să-și primească răsplata sau pedeapsa deplină pentru faptele sale morale (V.

Găină, Teologia fundamentală sau Apologetica, p.199).

Deci ordinea morală postulează existența sufletului și după moartea trupului, ca o condiție indispensabilă pentru însăși existența moralității.

Ordinea morală este un postulat al existenței sufletului. La fel nemurirea sufletului este o condiție neapărată a existenței și îndeplinirii ordinii morale.

„Unde nu este credință în nemurirea sufletului, acolo dispare și motivul cel mai puternic al moralității adevărate. În locul binelui suprem ca principiu al moralității, intră atunci interesele personale care nimicesc ordinea morală” (V. Găină, op. cit., p. 200).

Sufletul „trebuie să trăiască pentru ca să domnească ordinea morală a lumii, pentru ca pedeapsa și răsplata, care nu au existat în

viața pământească, să aibă ziua lor”. (M. Bejenariu, op. cit., p. 158).

Această cerință reprezintă dreptatea sufletului!

Formularea silogistică a argumentului

Ordinea morală care există real cere o răsplătire echilibrată a binelui și o pedeapsă a răului.

În viața pământească, nu poate să existe pentru toate faptele, întotdeauna, o răsplată sau o pedeapsă echitabilă și deplină.

Deci trebuie să existe o altă viață după moartea fizică, în care sufletul să supraviețuiască și să primească răsplata sau pedeapsa echitabilă pentru faptele săvârșite. (Prof. Dr. P. Rezuș, op. cit. p.301).

Argumentul metafizic despre existența sufletului este cel ce se bazează pe natura sufletului, natură ce constă din spiritualitatea, libertatea și nemurirea sufletului.

Simțim și vedem că există o realitate psihică, alături de una fizică, o realitate spirituală, alături de cea materială. Adeseori aceste două forme ale realității se întrepătrund, niciodată însă nu se confundă din cauza naturii lor diferite.

Deci însăși viața este generată de suflet și este suportul ei; lipsa sufletului înseamnă moarte. Sufletul este acela care ne deosebește pe noi de

106

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

toate celelalte ființe vii. Sufletul „care face viața” în noi o și conduce prin rațiune, sentiment, voință, spre cunoașterea și conștientizarea lumii văzute și în măsura în care îl „lăsăm” să ne învețe, ne va „destăinui” pe măsura noastră și din dimensiunile vieții spirituale. „Ceea ce face demnitatea sufletului uman și îl deosebește de celelalte făpturi este facultatea de a cunoaște fiindcă, grație ei, sufletul se poate pune în legătură cu veșnicia, cu existența adevărată, cu ideile”, zice marele Platon (Diac. Prof. Dr. N. Balca, op. cit. p.182).

Real nu este numai universul concret, material, ci și cel spiritual, în care se află conștiința, gândirea sau lumea ideilor noastre. Dacă lumea spirituală există ca realitate obiectivă, înseamnă că noi o putem constata obiectiv;

este firesc astfel să ne întrebăm în ce constă natura acestei conștiințe din noi, a acestui ceva aproape straniu care există în noi, distinct și totuși în legătură intimă cu existența noastră materială (Amariei Constantin, op. cit.

p.28).

Științele exacte despre distincția dintre spirit și materie

La întrebarea pe care o pune marele fizician atomist Erwin Schrödinger, dacă poate știința să ne dea vreo informație despre „suflet”, viața după moarte etc. sau să ne înlesnească meditația (Ce este viața? Spirit și materie, Buc. 1980, p.173), răspunsul este categoric afirmativ. Știința a ajutat de-a lungul veacurilor „la eradicarea superstiției materialiste în acest domeniu” – Religia (Erwin Schrödinger, op. cit., p.174).

Studiul matematic își întemeiază cercetarea pe raționament, care este compus din două premize și o concluzie. Premizele sunt înlocuite cu numere, iar concluzia cu rezultatul. Exemplu: $2 + 2 = 4$. Adevărul din calcul se afirmă într-un mod cu neputință de tăgăduit, prin raționamentul logic pur.

„Adevărul în matematică se obține pe baza deducției” (L. Blaga, Experimentul și spiritul matematic, Ed. Minerva, Buc. 1969, p.115). În cazul nostru este vorba de o deducție „transcendentală”, cum s-a exprimat I.

Kant. Deducție care nu este altceva decât o explicare a modului în care o noțiune „a priori” poate fi aplicată la obiecte sau la lumea materială. Din această constatare a felului în care raționamentul matematic ajunge la formularea adevărului – ce nu este în niciun caz atacabil – Schrödinger arată două principii de bază pe care să ne întemeiem distincția dintre lumea spiritului și cea a materiei:

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 107

Realitățile matematice sunt totdeauna concrete și nu se vor schimba indiferent dacă le cercetăm sau nu, ele aparțin lumii spiritului, care este o lume autonomă, față de lumea materială. Adevărul matematic este imuabil. Raționamentul matematic este mai mult decât un simplu joc de numere, este un vehicul al exprimării unui adevăr pe

care-l atestă o realitate exterioară conștiinței noastre, după ce el este format pe planul intelectului. Autonomia adevărului matematic – așa cum îl demonstrează originea lui apriorică – nu constituie o independență din care să înțelegem o ruptură între cele două realități, realitatea spiritului și cea a materiei, ci o autonomie care permite înmănuncherea acestor două lumi **într-o** unitate concretă și anume cea a lumii create. Între raționamentul matematic și raționamentul lumii noastre exterioare există o concordanță perfectă. Din această cauză fizica și mecanica au putut să fie și să rămână discipline bazate pe matematică (Amariei Constantin, op. cit., p.29).

Realitatea din afara conștiinței noastre în care judecățile matematice își află sprijin în colaborare, prin actul intuiției, mai are și rolul de a confirma adevărul enunțat de intelect, fără a-l determina și fără să-l creeze propriu-zis. Trupul confirmă existența sufletului enunțat de intelect, rațiune, fără a-l determina și fără să-l creeze cu adevărat, ci doar constatarea lui o face în trup, în materie. Așa cum se unește pentru o clipă rațiunea cu materia pentru a o defini, pentru a o confirma, pentru a o enunța în raționamente matematice, fără să-și piardă identitatea (ci rămân mai departe două entități distincte: rațiunea – partea activă și materia – partea pasivă) tot așa se unește trupul cu sufletul fără să se confunde și fără să se amestece **într-o** singură entitate.

Un adevăr matematic nu ia ființă numai în clipa când îl descoperim, el este atemporal. Adevărul a existat și înainte de a fi descoperit. Tot așa și sufletul a existat în om dintotdeauna, dar Cel ce a venit în lume să-i arate existența, frumusețea, importanța și menirea lui a fost

Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care este mai presus de orice raționament matematic sau filosofic.

Fizica din zilele noastre nu se mai mulțumește să lege – pur și simplu – elementele descriptive ale unei persoane de o substanță, fără determinarea precisă și amănunțită a relațiilor dintre obiecte. Constatăm astfel că relațiile dintre obiecte nu sunt altceva decât încorporarea în materie a unei raționalități pure, care la origine nu

poate fi decât externă, divină.

Proprietățile substanțiale ale lucrurilor se află deasupra organizării structurale ale materiei și nu dedesubt, ceea ce înseamnă că substanța

108

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

lucrurilor este determinată de o anumită raționalitate și nu invers. Ceea ce în trecut era pus pe seama substanței, în prezent e pus pe seama structurii.

În cazul atomului structura și nu substanța asigură unitatea, stabilitatea și specificitatea lucrurilor. Fizica modernă explică proprietățile caracteristice ale atomului prin interacțiunile unor entități care se află la un nivel mai profund al realității. Aceste realități interstructurale conduc la o raționalitate, iar raționalitatea dă sensul: „realitatea nu este constituită din obiecte, structuri izolate, ci din sisteme de relații ierarhic corelate”.

(G. Bachelard, *Le nouvel*, op. cit., p. 154).

„Pașii peste graniță” despre care vorbește Heisenberg, s-au făcut de fizica modernă, deoarece a trecut din materie spre izvoarele ei, în sfera spirituală.

*

Din punct de vedere al teologiei fundamentale trebuie să dovedim că sufletul nu se reduce la unul din fenomenele materiei, precum și faptul că fenomenele fizice și cele psihice sunt calitativ deosebite unele de altele și prin urmare nu se pot confunda între ele.

Dependența „absolută sau cauzală a vieții psihice” de un organ corporal este un postulat teoretic și care nu poate fi susținut, fiind respins și de absența proporționalității absolute și permanente între perfecțiunea organului sau a trupului – luat ca întreg și considerat ca sediu al sufletului – și perfecțiunea psihică – sufletească – uneori până la raporturi invers proporționale între acestea” (P. Svetlov, op. cit., p.527).

Astfel în fenomenele care depind de manifestarea sufletului uman, în fenomenele psihice, în cugetările, în dorințele și sentimentele

noastre, nu există greutate, mărime, formă, densitate, culori, părți.

Structura anatomică a creierului, volumul, greutatea, numărul liniilor cerebrale, cantitatea de substanță cenușie și modul de alimentare a creierului cu sânge sunt elemente care au un rol de seamă în funcționarea vieții psihice. Experiențele curente infirmă, însă, din ce în ce mai mult dependența perfecțiunii vieții psihice, de perfecțiunea creierului.

Exemplul doctorului Penfield, de la universitatea Gill din Montreal: a intervenit chirurgical pe creier de nenumărate ori, unele intervenții soldându-se cu îndepărtarea unor cantități relativ mari de creier uman. Uimitor a fost să constate că pacienții săi nu păreau totuși a avea funcția de bază tulburată (E. Grosu, Tainele creierului uman, Buc. 1981, p.74).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 109

Talentele, predispozițiile sau genialitatea nu sunt întotdeauna însoțite de corespondente anatomicale ale creierului, de volumul sau greutatea lui.

Interesante pot fi în acest sens observațiile științifice făcute asupra creierului la diferiți oameni de geniu. Față de greutatea medie a creierului, care la om este de 1860 g, creierul lui Byron cântărea 2238 g, iar al lui Kant

1650 g și al lui Anatole France, 1300 g.

„În timp ce diferența dintre creierul lui Byron și al lui Kant este foarte mare, creierul lui A. France se apropie de limitele idiotiei” (Dr. P. Rezuș, op. cit., p.267).

Psihiatria „nu poate arata pentru fiecare din bolile psihice corespondente anatomicale patologice ale creierului” (P. Svetlov, op. cit., p.527).

Că sufletul nu se reduce la unul din fenomenele materiei ne-o demonstrează și parapsihologia, care, cu mijloace științifice, constată existența telepatiei, puterea hipnotismului, a sugestiei, citirea gândurilor, facultatea de a vedea la distanță, de a vedea prin corpuri, presimțirea viitorului etc.

Toate acestea ne vorbesc despre posibilitatea unor raporturi

între oameni, în afară de condiționarea materială imediată și despre posibilitatea de a vedea, de a auzi și de a ști, fără mijlocirea organelor materiale, ale simțurilor noastre externe.

Dependența directă dintre viața psihică și procesele fizice care stau la baza senzației, **s**-a dovedit a fi și ea mai mult o condiționare decât un act al determinismului cauzal.

Marele fizician E. Schrödinger ne demonstrează că „iritația” unui organism se transformă în senzație numai în anumite condiții, numai prin participarea la acest fapt a unui element specific din viața psihică” (E.

Schrödinger, Spirit și materie, pp. 188 – 200).

De exemplu, urechea, pentru ca să transforme în senzație „iritația fizică”, mai este necesară și atenția, conștiința sau îndreptarea conștiinței psihologice asupra iritației fizice respective. Din acest domeniu face parte așa-numita „energie specifică” a simțurilor externe sau „facultatea organelor simțuale externe de a reacționa la impulsuri sau iritații totdeauna numai **într**-un mod specific” (Amariei Constantin, op. cit., p.33).

Dacă facem o analiză a fenomenelor fizice și a schimbabilității nesfârșite a fenomenelor de viață cu identitatea conștiinței, observăm că „Eul” constituie centrul stabil și neschimbabil în jurul căruia se învârteste și se adună **într**-o unitate toată viața omului, de la naștere până la moarte. Datorită acestei constante, identitatea psihică a omului se recunoaște întotdeauna

110

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

ca unul și același, ca ființă totdeauna identică, opunându-se pe sine oricăror altor ființe; și tot omul se deosebește pe sine de stările pe care le trăiește, așa că sufletul lui apare în același timp ca subiect care cunoaște când trăiește unele stări, și ca obiect ce se cunoaște pe sine însuși, înfățișându-se ca ființă care observă și ca obiect supus observării.

Mai multe mărgăritare separate se pot aduna pe un fir făcând din acestea un colier. Dacă rupem acest fir, mărgăritarele se risipesc,

se pierd, colierul se destramă. Tot la fel de necesar este „Eu” conștiinței pentru unirea fenomenelor sufletești **într-un** singur întreg. Altfel este imposibil să ne explicăm o unitate de conștiință adunând stări separate fără a face între ele o legătură. „Cum **s-ar** putea oare – zice Svetlov – ca fără suflet de sine stătător, suma infinită de dorințe sau reprezentări să se unească **într-un** singur act al conștiinței, de exemplu cugetarea, unde stările separate se compară, se pun în anumite relații reciproce? Cum **s-ar** contrapune și uni între ele?”

La baza argumentării metafizice a existenței sufletului, stă desfășurarea unui proces al autoconștiinței ce nu poate fi redusă la materie.

Conștiința noastră ne pune în fața următorului fapt: ea raportează la eul nostru procesele fizice ale existenței nervoase și le transformă în acte psihice, transformând însuși actul mecanic al excitației în actul reflectat și conștient al senzației. Chiar mai mult transformă în acte psihice nu numai procesele fizice, ci și ideile și imaginația în general, care nu au întotdeauna un suport fizic.

În fața acestui fapt ne punem întrebarea: cum poate ajunge materia singură în stare de conștiință, cum se poate ea reflecta sau cugeta pe sine însăși? Aceasta este marea problemă pe care o deschide actul conștiinței, ce poate fi cercetat ca un fapt în sine, ca un lucru ce ne deschide perspectiva unei înțelegeri a raportului între suflet și materie.

Oare putem să considerăm materia din care este alcătuit trupul nostru că ar putea explica originea însăși a conștiinței noastre psihologice?

Formularea silogistică a argumentului:

Natura corpului omenesc se schimbă și se reînnoiește fără încetare.

În om se află o entitate cugetătoare care rămâne totdeauna permanentă și identică.

Deci se află în om o entitate cugetătoare care nu este materia corpului, ci este deosebită de aceasta (Ramón, l'âme, demonstration de sa réalité

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

111

apud. I. Marinescu, Existența sufletului omenesc, Teză de licență, București, 1904, p. 22).

Argumentul teleologic (gr. telos = scop și logos = studiu) este opusul explicației causal-deterministe și interpretează existența – în general – în perspectiva finalismului. Acest argument numit și al finalității, vizează argumentarea existenței sufletului spiritual, liber și nemuritor prin scopurile pentru care sunt create toate lucrurile și ființele, plecând de la raționamentul bazat pe aspirațiile sufletului omenesc.

Ultimul cuvânt sau scop al vieții nu este moartea ci învierea. „Moartea este o poartă. Cel înviat ne lasă să trecem prin moarte în viață. Noi suntem botezați în moartea Lui, ca să participăm la viața Lui. Viața noastră se îngustează treptat până ce botezul nostru și moartea noastră coincid. Prin crucea de viață dătătoare, viața își află împlinirea prin moarte. Fără moarte viața ar fi ireală. Ar fi o iluzie, un vis fără deșteptare” (Olivier Clement.

Dialogues avec le Patriarche Athenagore, Paris, Fayard, 1969; Pr. Prof. Dr.

Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. III, București 1978, p.213).

Dacă omul ar fi constituit numai din elemente fizico-chimice, moartea nu l-ar umple de o neliniște așa de nepotolită și în același timp de un dor după o viață plenară, pe care o presimte dincolo de ea. „Spaima de moarte arată că ea nu e un fenomen cu totul natural, ci că s-a produs ca un fenomen contrar naturii, ca o slăbire a comuniunii cu Dumnezeu – izvorul vieții – deci ca urmare a păcatului”.

Aspirațiile umane tind totuși neconținut spre refacerea comuniunii cu

Dumnezeu și tind spre cunoașterea misterului existenței noastre umane, spre atingerea perfecțiunii morale și spre însușirea unei fericiri depline.

Aceste aspirații ale sufletului omenesc nu sunt satisfăcute pe

deplin în timpul vieții pământești, omul nu ajunge să cunoască misterul existenței sale, el nu atinge perfecțiunea morală și nu este fericit în mod deplin.

„Aspirațiile naturale ale sufletului impun astfel cu necesitate nemurirea sufletului pentru ca să poată fi satisfăcute în alt ordin de viață” (Prof. Dr.

P. Rezuș, op. cit., p. 301).

Existența finalității, a scopurilor o simțim de atâtea ori în noi înșine.

Oamenii nu fac nimic fără a pune în lucrarea lor un scop, fără a destina unei finalități ceea ce fac. La fel, tot ceea ce este pe pământ, orice lucru, are un sens, orice plantă sau ființă nu crește, nici nu trăiește fără a avea o destinație anume.

112

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Pe lângă întrebarea: ce este și cum este omul? apare alta inevitabilă:

pentru ce este omul? Din ce în ce mai mult aceasta întrebare nu poate primi un răspuns apelând numai la mijloacele cunoașterii empirice, deoarece așa cum spunea poetul german Goethe „existența împărțită cu rațiunea omenească nu se poate împărți exact, ci mai rămâne un rest. Așadar îi rămâne religiei sarcina de a tălmăci unele lucruri, nu cu idei pentru rațiune, ci cu simboale sfinte pentru suflet” (Ei. Paulsen, op. cit., p.30).

Finalitatea este condusă spre veșnicie de dragoste, care nu cade niciodată, de dragoste în general și în special de dragostea față de Dumnezeu, al cărui subiect este omul credincios. Dostoievski spunea prin eroul său

Ștefan Trefimovici: „Nemurirea mea este necesară pentru acest singur motiv, că Dumnezeu nu vrea să fie nedrept, să stingă pentru totdeauna flacăra iubirii care s-a aprins în inima mea pentru El. Ce este mai prețios ca iubirea? Iubirea este mai presus de existență, iubirea este încoronarea ei. Atunci cum s-ar putea ca existența să nu-i fie supusă? Dacă eu am iubit pe Dumnezeu, dacă m-am bucurat de iubirea

mea, se poate ca El să mă stingă pe mine și iubirea mea și să ne readucă la neant? Dacă Dumnezeu există, eu sunt nemuritor” (Les possedbs, tr. fr. ed. Rossard, 1925, vol. III, p.342).

Deci finalitatea omului prin dragostea pusă de Dumnezeu în el este nemurirea, este veșnicia. Dacă sufletul nemuritor nu ar exista și viața noastră s-ar nimici odată cu corpul, atunci fiecare individ ar semăna cu o columnă frântă, sau omenirea întreagă ar semăna cu un mare edificiu, frumos început, dar nedus până la capăt și părăsit.

„Locuitorii pământului înzestrați cu rațiune ar fi condamnați la soarta cea mai irațională, adică la soarta de a tinde neconținut spre o țintă la care nu poți ajunge niciodată. În acest fel omul ar fi mai nefericit decât animalele, căci acestea își pot atinge menirea pe pământ, omul însă nu” (V. Găină, op.

cât., p. 196). Omul nu ar mai fi atunci coroana creaturii, ci eroarea ei și mai nefericit decât animalele care nu au conștiința existenței de sine, deci nu-și fac griji, iluzii, nu suferă pentru neîmplinirea visurilor, ci simpla existența lor biologică le dă mulțumirea și menirea. Pe când omul de la leagăn la mormânt este un torent de frământări și deziluzii, care de multe ori îl duc până în pragul disperării. El este un noian de griji și de neliniști interioare care de multe ori reprezintă chinurile cele mai cumplite ale existenței sale.

Este ca o trestie în fața vântului, dar este o „trestie gânditoare”.

Minunata alcătuire a ființei umane 113

Și atunci când soarta i-a surâs și dorința i-a fost împlinită, omul aspiră mai departe la ceva mai bun decât a realizat și dacă a reușit și acum, tinde mai sus și mai sus. Și oricât de sus ar ajunge, tot aspiră spre mai bine.

Aceasta este tendința firească a sufletului, care tinde „spre ale sale” și nemulțumirea lui va fi desființată „dincolo”, când – ceea ce a văzut fiind în trup și a obținut fragmentar „acum” – va obține întregul, va „cunoaște” și posedă „pe deplin”.

Constatăm o tendință permanentă – străină de materie. – spre absolut și transcendent. Aceasta este tendința sufletului spiritual, liber și nemuritor.

Distingem semnalmentele acestui suflet ce tinde spre adevărata sa viață de dincolo de moartea trupului. Viața omului nu poate să se încheie aici pe pământ, existența lui nu poate să rămână un „non sens”. Omul nu se poate împăca niciodată cu relativismul de aici de jos. Cuprins în fluviul heraclitian al celor ce se perindă, tremurai metafizic al omului își caută coLoana certitudinii **într-un** principiu suprem, **într-o** garanție de rang divin. Și de aceea omul, singura viețuitoare încărcată cu destin demiurgic, în sens înalt.

„Poartă în actele lui de supremă demnitate pecețile Divinității” (Gr. Popa.

Existență și adevăr... Seria teologică nr. 19, Sibiu, 1940, p. 35).

Omul, observând perisabilitatea lucrurilor și stărilor de pe pământ, adună în sine un flux de aspirație ce va fi împlinit dincolo de mormânt. În acest sens, Platon spunea că „sufletul este atras spre sferele luminoase ale esențelor pure, prin**tr-un** dor nestins, după Binele suprem. Iubirea platonică țintește înălțimile și are ca dimensiune eternitatea” (prof. Dr. P.

Rezuș, op. cit., p. 293).

Omul este înzestrat cu un „dor” de perfecțiune intelectuală și morală, de cunoaștere a adevărului, însă nu le poate atinge în totalitate și astfel rămâne în continuare înconjurat de taine.

Trebuie să existe un alt ordin de viață, o alta dimensiune în care omul să poată pătrunde, să înțeleagă și să trăiască aceste mistere. Altfel toate aceste aspirații ale lui rămân „agățate” în această viață terestră, fără sens.

„De multe ori, greutatea de tot felul nu lasă pe om să progreseze decât relativ, iar uneori, în loc să progreseze în moralitate, el decade” (Idem, p.295).

Iată deci „că este necesar un alt ordin de viață, unde omul să triumfe asupra tuturor adversităților” (Kneib, Die unsterblichkeit der Seele, p. 40, apud., Prof. Dr. P. Rezuș, op. cit. p.295).

În aceeași măsură, omul aspiră și după fericire, însă fericirea deplină devine o adevărată „fata morgana” a existenței noastre pământești. Totuși.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

cum ajung aceste aspirații în conștiința umană? Este nostalgia sufletului după paradisul pierdut, iar acelor aspirații după fericire și perfecțiune morală le corespund niște realități transcendente. Prin urmare „aspirațiile sufletului nu sunt simple iluzii, ci ele reclamă și postulează existența și nemurirea sufletului. Fiecare dintre noi va cunoaște pe deplin taina existenței sale, va atinge perfecțiunea morală și va gusta din fericirea deplină, tocmai datorită caracterului nemuritor al sufletului” (Amariei C-tân, op.

cât., p. 44).

Formularea silogistică a argumentului

Sufletul nostru tinde neconținut spre cunoașterea misterului existenței noastre, Spre atingerea perfecțiunii morale și spre însușirea deplinei fericiri.

Acestea toate nu pot fi dobândite de noi în această viață și existența noastră ar rămâne fără sens.

Deci trebuie să existe un alt ordin de viață, în care sufletul să supraviețuiască pentru a cunoaște, pentru a se desăvârși, pentru a atinge fericirea deplină și prin aceasta să dea sens existenței noastre (Prof. Dr. P.

Rezuș, op. cit., p. 297).

Ființa omului este una, deși este alcătuită din suflet și trup. Iar această alcătuire a ei îi dă omului puterea să unească în sine toată întinderea realității, de la Dumnezeu până la cele văzute.

NicMta-Stithatul exprima foarte plastic locul și întrepătrunderea ființei umane cu cele înconjurătoare, cu cele de jos, cu cele de sus: „... calitatea uscată și rece a cărnii o are din pământ prin plăsmuirea ei, căldura sângelui și Starea lui lichidă o are din aer și din foc. Iar starea lichidă și răcoroasă a

Sucurilor o are din apă. De la plante are puterea de creștere, iar de la toate cele vii-are puterea hrănitoare. De la dobitoacele necuvântătoare, are latura pătimitoare. De la îngeri, mintea și rațiunea. De la Dumnezeu are suflarea nematerială, sufletul netrupesc și

nemuritor, văzut în minte, în rațiune și în puterea Duhului Sfânt spre a fi și a viețui”.

Sufletul nu este nicio clipă fără trup și nici trup fără suflet. Ele nu sunt contrarii în ființă, ci întregitoare, deși își pot deveni și contrarii.

În suflet sunt puterile formatoare de trup din materie și lucrătoare prin el. Nu se începe existența decât împreună cu trupul. Prin puterile acestea sufletul înalță materia, o ridică la treapta de mijloc a vieții spirituale.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

115

Supportul fenomenelor psihice este sufletul. El nu poate fi cuprins de moarte întrucât este independent de trup și necompus. Moartea este deșcompunerea întregului în elementele din care a fost alcătuit, iar sufletul, fiindcă este simplu, nu se poate descompune, este deci nemuritor. El supraviețuiește morții fizice și păstrează toate atributele ce le-a avut când era în trup (Luca XVI).

Măreția sufletului nostru se vede și din aceea că el ca esență – fiind spiritual și rațional – are chipul lui Dumnezeu, iar asemănarea cu Dumnezeu prin virtute și sfințenie (Matei 5, 48; Efeseni 4, 24).

În timp ce trupul ia naștere pe cale biologică, sufletul este creat de

Dumnezeu la fiecare zămislire de prunc: *Cel ce zidește duhul omului în el*

(Zaharia 12, 1).

Sufletul nu are ipostas preexistent și nici nu se constituie dintr-o materie preexistentă ca trupul, care se alcătuiește din trupul părinților. „Totuși sufletul este considerat a fi născut atât din părinți, cât și creat de Dumnezeu.

El ar fi rezultatul unei conlucrări a lui Dumnezeu cu părinții” (Pr. Prof. D.

Dumitru Stăniloae). „Chipul nemuritor al lui Dumnezeu, a cărui imaginație e atât de bogată că nu e silită să se repete în crearea de noi oameni Căci în fiecare, Dumnezeu a pus pecetea unei valori eterne

unice” (Idem, p.82).

Iată de ce întreruperea voită a sarcinii este un păcat atât de grav, o crimă odioasă. Sufletele celor uciși înainte de a se naște ar putea fi înzestrate cu „valori eterne unice” pe care societatea le pierde printr-un act de o revoltătoare nesocotință.

Sufletul cunoaște și este cunoscut prin trup. El nu vede fără ochi, mintea nu cugetă fără creier, ochii materiali participă la vederea sufletului, orice mișcare a trupului participă la mișcarea sufletului.

Puterile sufletului „se prelungesc în organizarea complexă și în mișcările trupului” dând trupului întipărirea lor, dar primind și el în forme nuanțate viața trăită prin trup. Sf. Grigorie de Nissa, afirmă că mișcările dau omului și puțința spirituală să vorbească.

Omul trebuie să fie mereu conștient de valoarea sufletului sau și de menirea sa în viață, de faptul că sufletul trebuie hrănit cu bucuria realizării frumosului, binelui și adevărului, m și prin Hristos – în conștiința noastră trebuie să rămână mereu cuvintele Mântuitorului

Hristos, care ne îndeamnă ca faptele noastre să aibă ca perspectivă certitudinea: *adunați-vă comori în cer* (Matei 6, 20) *pentru ce-i vafolosi omului dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?* (M a te i 16, 26).

116

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ FIZIOLOGIE MORALĂ

Omul este o întrepătrundere de calități morale, Parcurgându-și clipele vieții, își exercită aceste calități în raport cu oamenii și implicit cu Dum

nezeu.

— Ele sunt lupta cea rea sau lupta cea bună, după cum își hotărăște fiecare destinul de dincolo prin destinul de aici.

Credința

...Căci adevărat grăiesc vouă: Dacă veți avea credință cât un grăunte de muștar, veș zice muntelui acestuia: *Mută-te de aici dincolo, și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință* (Matei 17, 20).

Și toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi (Matei 21, 22).

Și au zis apostolii către Domnul: Sporește-ne credința (Luca 17, 5).

Iar Eu M-am rugat pentru tine să nu piară credința ta. Și tu, oarecând întorcându-te, întărește pe frații tăi (Luca 22, 32).

Să nu se tulbure inima voastră; credeți în Dumnezeu, credeți și în Mine

(Ioan 14, 1).

Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mântuire (Romani 10, 10).

Pentru ca credința voastră să nu fie în înțelepciunea oamenilor, ci în puterea lui Dumnezeu (I Corinteni 2, 5).

Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea (I Corinteni 13, 13).

În toate luați pavăza credinței, cu care veți putea să stingeți toate săgețile cele arzătoare ale vicleanului (Efeseni 6, 16)

Iar ținta poruncii este dragostea din inimă curată, din cuget bun și din credință nefățarnică (I T nu o tei 1, 5).

Iar credința este încredințarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute (Evrei 11, 1).

Căci precum trupul fără de suflet mort este, astfel și credința fără de fapte moartă este (Iacov 2, 26).

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE

117

Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate se vor ierta lui (Iac ov 5, 15).

Pentru că oricine este născut din Dumnezeu biruiește lumea, și aceasta este biruința care a biruit lumea: credința noastră (I Ioan 5, 4).

Nădejdea

Un copac, de pildă, tot are nădejde, căci dacă-l tai, el crește din nou și vlăstarii nu-i vor lipsi (Iov 14, 7).

Binecuvântație omul care nădăjduiește în Domnul și a cărui nădejde este

Domnul.

Deoarece acesta va fi ca arborele sădit lângă ape, care-și întinde rădăcinile pe lângă râu și nu știe când vine arșița; frunzele lui sunt verzi, la timp de secetă nu se teme și nu încetează a rodi (Ieremia 17, 7 – 8).

Căci prin nădejde ne-am mântuit, dar nădejdea care se vede nu mai e nădejde. Cum ar nădăjdui cineva ceea ce vede? (Romani 8, 24)

Iar dacă nădăjduim ceea ce nu vedem, așteptăm prin răbdare (Romani 12, 12).

Căci toate câte s-au scris mai înainte s-au scris spre învățătura noastră, ca prin răbdarea și mângâierea care vin din Scripturi să avem nădejde (Romani 15, 4).

Iar Dumnezeu nădejdi să vă umple pe voi de toată bucuria și pacea în credință, ca să prisosească nădejdea voastră, prin puterea Duhului Sfânt

(R Oman i 15, 13).

Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea... (I Corint era 13, 13)

Iar dacă nădăjduim în Hristos numai în viața aceasta, suntem mai deplâns decât toți oamenii (I Corint era 15, 19).

Ci pe Domnul, pe Hristos, să-L sfințiți în inimile voastre și să fiți gata totdeauna să răspundeți oricui vă cere socoteală despre nădejdea voastră, însă cu blândețe și cu frică, având cuget curat (I Petru 3, 15).

Iubire

Iar eu vă zic vouă: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blesteamă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc (Matei 5, 44).

118 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Iar nădejdea nu rușinează pentru că iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre, prin Duhul Sfânt, cel dăruit nouă (Ro mani 5, 5).

Și știm că Dumnezeu toate le lucrează spre binele celor ce iubesc pe

Dumnezeu, al celor care sunt chemați după voia Lui (Romani 8, 28).

Căci sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirea, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile.

Nici înălțimea, nici adâncul și nicio altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru (Romani 8, 38 – 39).

De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător.

Și de aș avea darul proorociei și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de aș avea atâta credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt.

Și de aș împărți toată avuția mea și de aș da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește.

Dragostea îndelung rabdă, dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește.

Dragostea nu se poartă cu necuviința, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul.

Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr.

Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă.

Dragostea nu cade niciodată... (I Corinteni 13, 1 – 8)

Și acum rămân aceste trei: credința, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea (I Corinteni 13, 13).

Căci în Hristos Iisus, nici tăierea împrejur nu poate ceva, nici netăierea împrejur, ci credința care este lucrătoare prin iubire (Galateni 5, 6).

Iar rodul duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința (Galateni 5, 22).

Căci pe cine iubește Domnul îl ceartă, și biciuiește pe tot fiul pe care îl primește (Evrei 12, 6).

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE

119

Dar mai presus de toate, țineți din răputeri la dragostea dintre voi, pentru că dragostea acoperă mulțime de păcate (I Petru 4, 8).

Pentru aceasta, puneți și din partea voastră toată sârguința și

adăugați la credința voastră: fapta bună, iar la fapta bună: cunoștința.

La cunoștința: înfrânarea, la înfăptuire: răbdarea, la răbdare: evlavie.

La evlavie: iubirea frățească, iar la iubirea frățească: dragostea (UPetru 1, 5 – 7).

Cine iubește pe fratele său rămâne în lumină și sminteală nu este în el

(I Ioan 2, 10).

Cel ce nu iubește n-are cunoscut pe Dumnezeu, căci Dumnezeu este iubire

(I Ioan 4, 8).

În aceasta este dragostea, nu fiindcă noi am iubit pe Dumnezeu ci fiindcă

El ne-a iubit pe noi și a trimis pe Fiul Său jertfă de ispășire pentru păcatele noastre (I Ioan 4, 10).

În iubire nu este frică, ci iubirea desăvârșită alungă frica, pentru că frica merge alături cu pedeapsa, iar cel ce se teme nu este desăvârșit în iubire

(I Ioan 4, 18).

Libertate

Deci zicea Iisus către Iudeii care crezuseră în El. Dacă veți rămâne în cuvântul Meu, sunteți cu adevărat ucenici ai mei.

Și veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi

(Ioan 8, 31-32).

Adevărul

Și Cuvântul s-a făcut trup și s-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia – Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr

(Ioan 1, 14).

Dar vine ceasul și acum este când adevărații închinători se vor închina

Tatălui în duh și adevăr, că și Tatăl astfel îi dorește pe cei ce i se închină Lui

(Ioan 4, 23).

Deci zicea Iisus către iudeii care crezuseră în El: Dacă veți

rămâne în cuvântul Meu, sunteț cu adevărat ucenici ai Mei;

120

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Și veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi

(Ioan 8, 31-32)

Iisus i-a zis: Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu Mne la Tatăl

Meudecătorin Mine (Ioan 14, 6).

Iarcândva veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul; căci nu va vorbi de la Sine, ci câte aude va vorbi și cele viitoare va vesti

(Ioan 16, 13).

...Eu spre aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc adevărul; oricine este din adevăr ascultă glasul Meu

(Ioan 18, 37).

Frica începutul înțelepciunii este pica de Domnul; înțelegere bună este tuturor celor ce o fac pe ea. Lauda lui rămâne în veacul veacului

(Psalm 110, 10).

Întru frica lui Dumnezeu este nădejdea celui tare, fiii lui afla-vor (acolo)

un liman (Pilde 14, 26).

Frica de Dumnezeu este un izvor de viață, ca să putem scăpa de cursele morții (Pilde 14, 27).

Frica de Dumnezeu duce la viață și ne îndestulăm fără să fim loviți de nenorocire (Pilde 19, 23).

Teama de oameni duce la căderea în cursă, dar cel ce nădăjduiește în

Domnul stă la adăpost (Pilde 29, 25).

Cel ce se teme de Domnul n-are teamă de nimic, el nu tremură căci

Dumnezeu este nădejdea lui (înțelepciunea lui Iisus Sirah 34, 14).

Fericit este sufletul celui ce se teme de Domnul (înțelepciunea lui Iisus Sirah 34, 15).

Pentru că n-aft primit iarăși un duh al robiei, spre temere, ci ați primit duhul înfierii, prin care strigăm: Avva. Părinte. (Romani 8, 15).

Dați deci tuturor celor ce sunteu' datori: celui cu darea, darea; celui cu vama, vamă; celui cu teama, teamă; celui cu cinstea, cinste (Romani

13, 7).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 121

Slujitorilor, ascultați pe conducătorii voștri cei după trup, cu fiică și cu cutremur, întru curăția inimii voastre, ca și pe Hristos (Efesen i 6, 5).

Marcu Ascetul zice că mustrarea să se facă numai „întru frica de Dumnezeu și pentru adevăr”, nu din răutate sau din răzbunare.

Diodoh al Faticeei vorbește de o frică a „dreptilor care încă se curățesc”.

și de o lipsă de frică a „dreptilor curățiți deplin”.

Cel păcătos e stăpânit în momentul morții de frică, pentru că are „în frica sufletului o mărturie a păcatului său”.

Maxim Mărturisitorul vede temerea de Dumnezeu îndoită:

una, din amenințările chinurilor alta, împreună cu dragostea.

Petru Damaschin și alții zic că frica de Dumnezeu este „cea dintâi poruncă”, și că „dacă nu începe cineva de la frică, nu poate urca la celelalte” pentru că „dumnezeiască frică surpă toate căpeteniile răutății”.

Același, în altă parte, zice: „iar desăvârșindu-se frica, se desăvârșește și omul”.

Semnul fricii dintâi e ura păcatului, iar semnul fricii desăvârșite e iubirea virtuții și teama de cădere.

Dar o idee minunată a lui Petru Damaschin vorbind de frica de dumnezeu este aceasta: „... să nu se teamă omul numai pentru că păcătuiește, ci și pentru că e iubit fără să iubească...”

Sfântul Simeon Noul Teolog prezintă astfel o problemă de dialectică spirituală: „Cel ce se teme de Domnul nu are frică de asaltul dracilor... nici de amenințările oamenilor răi”.

Sfântul Grigorie Sinaitul scrie că „frica dumnezeiască nu are

cutremurare” cum este aceea care vine din mânie, certare povăţuitoare sau părăsire”.

În „Cele 100 capete ale lui Calist şi Ignatie Xanihopol” este citat Ioan

Scărarul astfel: „Lacrima pentru ieşire (moarte) naşte frica; iar când frica naşte lipsa de frică se arată bucuria”.

Sfântul Ioan Scărarul ne învaţă să ducem lupta cea bună cu bucurie şi frică.

În altă parte el zice ca „frica de moarte este o însuşire a firii intrată în ea prin neascultare”; „tremurarea de moarte este semnul păcatelor nepocăite”, iar „simţirea desăvârşită a morţii este lipsită de frică”.

122

MEDITAŢIE LA MEDICINA BIBLICĂ

După acelaşi autor cauza fricii este lipsa credinţei. Iar lipsa fricii poate însemna două lucruri: – ori iubire deplină – ori moarte cu suflul.

În „Guerisons extraordinaires” Diane Jerdan face o remarcă interesantă: frica e sentimentul comun al prietenilor şi al duşmanilor lui Iisus în momentul învierii.

Smerenie

Cine se va înălţa pe sine se va smeri, şi cine se va smeri pe sine se va înălţa (Matei 23, 12).

Nu faceţi nimic din duh de ceartă, nici din mărire deşartă, ci cu smerenie unul pe altul socotească-l mai de cinste decât el însuşi (Filipeni 2, 3).

Smeriţi-vă înaintea Domnului şi El vă va înălţa (Iacov 4, 10), înţelepţiune

Legea Domnului e fără prihană, întoarce sufletele; mărturia domnului e credincioasă, înţelepţeşte pruncii (Psalm 18, 8).

Începutul înţelepţiunii este frica de Domnul, înţelegere bună este tuturor celor ce o fac pe ea-Lauda lui rămâne în veacul veacului (Psalm 110, 10).

Zicând căsânt înţelepţi au ajuns nebuni.

Și au schimbat slava lui Dumnezeu Celui nestricăcios întru asemănarea chipului omului cehii stricăcios și al păsărilor și al celor cu patru picioare și al & rătoamktr (Rom ani 1, 22 – 23).

Ca Dumnezeu Domnului nostru Iisus Hristos, Tatăl Slavei, să vă dea vouă duhul înțelepciunii și al descoperirii, întru cunoașterea Lui (Efe – seni 1, 17).

Mărturisire

Să nu mărturisești strâmb (împotriva aproapeluitău (Ie șirea 20, 16).

Și pentru că nu avea nevoie să-i mărturisească cineva despre om, căci El însuși cunoștea ce era în om (Ioan Z25).

Dar acum, în afară de Lege, s-a arătat dreptatea lui Dumnezeu, fiind mărturisită de Lege și da proroci (Romani 3, 21).

O? devei mărturisi cu gura ta că Iisus este Domnul și crezi în inima ta că

Dumnezeu L-a înviat pe El din mon% te vei mântui (Roman i W, 9).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 123

Luptă-te lupta cea bună a credinței, cucerește viața veșnică la care ai fost chemat și pentru care ai dat buna mărturisire înaintea multor martori

(I Timotei 6, 12).

Deci, nu te rușina de a mărturisi pe Domnul nostru, nici de mine cel pus în lanțuri pentru El, ci pătimește împreună cu mine pentru Evanghelie după puterea de la Dumnezeu (II Timotei 1, 8).

Și viața s-a arătat și am văzut-o și mărturisim și vă vestim viața de veci, care era la Tatăl și s-a arătat nouă (II Ioan 1, 2).

Cine crede în Fiul lui Dumnezeu are această mărturisire în el însuși. Cine nu dă crezare lui Dumnezeu, L-a făcut mincinos, pentru că n-a crezut în mărturia pe care a mărturisit-o Dumnezeu pentru Fiul Său (I Ioan 5, 10).

Bunătate

Bun și drept este Domnul, pentru aceasta lege va pune celor ce greșesc în cale (Ps a Im 24, 8).

Apostolul Pavel relatează cum au petrecut sfinții lui Dumnezeu: *în curăție, în cunoștință, în îndelungă-răbdare, în bunătate, în Duhul Sfânt, în dragostenefățarnică* (II Corinteni 6, 6).

Pentru că roadă lumii e în orice bunătate, dreptate și adevăr (Efe seni 5, 9).

Îmbrăcați-vă, dar, ca aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și preaiubiți, cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă-răbdare flo Io seni 3, 12).

Blândețe

Fericiți cei blânzi că aceia vor moșteni pământul (Matei 5, 5).

Luăți jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihna sufletelor voastre (Matei 11, 29).

Pentru aceea, lepădând toată spurcăciunea și prisosința răutății primiți cu blândețe cuvântul sădit în voi, care poate să mântuiască sufletele voastre

(Iacov 1, 21).

Supunere

Dar tiu vă bucurați de aceasta că duhurile vi se pleacă, ci vă bucurați că numele voastre sunt scrise în ceruri (Luca 10, 20).

124

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Tot sufletul să se supună înaltelor stăpâniri, căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt de la Dumnezeu sunt rânduite

(Romani 13, 1).

Ci precum Biserica se supune lui Hristos, așa și femeile bărbaților lor, întru toate (Efe seni 5, 24).

Tot așa și voi, fiilor duhovnicești, supuneți-vă preoților; și toți, unii față de alți, îmbrăcați-vă întru smerenie, pentru că Dumnezeu celor minări le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har (I Petru 5, 5).

Iertare

Vezi smerenia mea și osteneala mea, și-mi iartă toate păcatele mele

(Psalm 24, 19).

Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri

(Matei 6, 12).

Că de veți ierta oamenilor greșelile lor, ierla-va și vouă Tatăl vostru Cel ceresc (Matei 6, 14).

De aceea vă zic: Orice păcat și orice hulă se va ierta oamenilor, dar hula împotriva Duhului nu se va ierta (Matei 12, 31).

Atunci, Petru, apropiindu-Se de El, I-a zis: Doamne, de câte ori va greși față de mine fratele meu și-i voi ierta lui? Oare până de șapte ori?

Zis-a lui Iisus: Nu zic ție până de șapte ori, cipână de șaptezeci de ori câte șapte (Matei 18, 21-22).

Că acesta este sângele Meu, al Legii celei Noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor (Matei 26, 28).

De aceea îți zic: Iertate sunt păcatele ei cele multe, căci mult a iubit. Iar cui se iartă puțin, puțin iubește (Luca 7, 47).

Cunoscute deci să vă fie vouă, bărbați frați caprin Acesta vi se vestește iertarea păcatelor și că, de toate câte n-ați putut să vă îndreptați. În legea lui

Moise, întru Acesta tot cel ce crede se îndreptează (Fapte 13, 38 – 39).

Dreptate. Om drept

Că tu vei binecuvântație cel drept, Doamne, căci cu arma buneivoinii ne-ai încununat pe noi (Psalm 5, 12).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIIINȚEI UMANE

125

Mai bun este puținul celui drept decât bogăția multă a păcătoșilor

(Psalm 36, 10).

Tânăr am fost și am îmbătrânit și n-am văzut pe cel drept părăsit, nici seminția lui cerând pâine (Psalm 36, 25).

Lumina a răsărit dreptului, și celor dreapți cu inima, veselie (Psalm 92, 12).

Calea dreptilor e ca zarea dimineții, ce se mărește mereu până se

face ziua mare (Pilde 4, 18).

*Dreptatea înalță un popor, în vreme ce păcatul este ocară
popoarelor*

(Pilde 14, 34).

*Urâciune sunt regii care făptuiesc fărădelegea, fiindcă numai
întru dreptate se întărește tronul (Pilde 16, 12).*

*Căci dacă cel drept cade de șapte ori și tot se scoală, cei
fărădelege se poticnesc în nenorocire (Pilde 24, 16).*

*Pacea va fi lucrul dreptății, roadă dreptății va fi liniștea și
nădejdea în veci de veci (Îs aia 32, 17).*

*Fericiți cei ce flămânez și însetează de dreptate, că aceia se vor
sătura*

(Matei 5, 6).

*Fericiți cei prizoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția
cerurilor*

(Matei 5, 10).

*Căci dreptatea lui Dumnezeu se descoperă în ea din credință și
spre credință precum este scris: Iar dreptul din credință va fi viu*

(Romani 1, 17).

*Nici să nu vă faceți mădularele voastre arme ale nedreptății
pentru păcat, ci înfățișați-vă pe voi lui Dumnezeu, ca vii, sculați din
morți, și mădularele voastre ca arme ale dreptății pentru Dumnezeu
(Romani 6, 13).*

*Iar dacă Hristos este în voi, trupul este mort pentru păcat; iar
Duhul viață pentru îndreptare (Romani 8, 10).*

*Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește
spre mântuire (Romani 10, 10).*

126 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

*Pentru că roadă luminile în orice bunătate, dreptate și adevăr
(Efeseni 5, 9).*

*Mărturisiți-vă unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul,
ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului
(Iacov 5, 16).*

Dar noi așteptăm, potrivit făgăduințelor Lui, ceruri noi

șipămâninou, în care locuiește dreptatea (II Petru 3, 13).

Neprihănire

Cel fără de lege este răsturnat de răutatea lui, iar cel drept găsește scăpare în neprihăirea lui (Pilde 14, 32).

Îndrăzneală. Curaj

Și iată, i-au adus un slăbănog zăcând pe pat. Și Iisus, văzând credința lor, a zis slăbănogului: îndrăznește, fiule. Iertate sunt păcatele tale

(Matei 9, 2).

Iar Iisus, întorcându-se și văzându-l i-a zis: îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit. Și s-a tămăduit femeia din ceasul acela (Matei 9, 22).

Dar El le-a vorbit îndată, zicându-le: îndrăzniți, Eu sunt, nu vă temeți

(Matei 14, 27).

Și Iisus, oprindu-se a zis: Chemați-l. Și l-au chemat pe orb zicându-i:

Îndrăznește, scoală-te. Te cheamă (Marcu 10, 49).

Și acum, Doamne, caută spre amenințările lor și dă robilor Tăi să grăiască cuvântul Tău cu toată îndrăzneala (Fapte 4, 29).

Deci, acum, copiii mei, rămâneți întru El, ca să avem îndrăzneală când se va arăta și să nu ne rușinăm de El, la venirea Lui (I Ioan 2, 28).

Iubiților, dacă inima noastră nu ne osândește, avem îndrăznire către

Dumnezeu (I Ioan 3, 21).

Unire

Vă îndemn, fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toți să vorbiți la fel și să nu fie dezbinări în sânul vostru, ci să fiți cu totul uniți în același cuget și în aceeași înțelegere (Corinteni 1, 10).

Cu toată smerenia și blândețea, cu îndelunga răbdare, îngăduindu-vă unii pe alți, în iubire.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

127

Silindu-vă să păziți unitatea Duhului, întru legătura păcii.

Este un singur trup și un singur Duh, precum și chemați ați fost la o singură nădejde a chemării voastre.

Este un Domn, o credință, un botez.

Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, care este peste toate și prin toate și întru noi toți (Efe's e n i 4, 2 – 6)

Mirare. Uimire

Doamne, Dumnezeul nostru, cât de minunat este numele Tău în tot pământul. Că s-a înălțat slava Ta mai presus de ceruri (Psalm 8, 1).

Încât mulțimea se minuna văzând pe muți vorbind, pe ciungi sănătoși, pe șchiopi umblând și pe orbi văzând și slăveau pe Dumnezeul lui Israel (Matei 15, 31).

Dumitru Stăniloae scrie astfel: „Cunoștința tainelor mari, mai presus de cuvânt, ale Cuvântului cel personal și iubitor, mai bine zis infinit iubitor, e ca o băutură care îmbată de entuziasm și de bucurie, producând o adevărată uitare de sine, dar în același timp o uimire care-l face pe ora să au se confunde cu Dumnezeu, pentru că în uimire trăiește ceea ce nu este al lui. În tot urcușul duhovnicesc Dumnezeu urcă cu noi”.

Dumitru Stăniloae scrie că în cunoașterea tainelor mari omul „trăiește în uimire ceea ce nu este al lui”.

Plânsul

Vreme este să plângi și vreme să râzi, vreme este să jelești și vreme să dănțuiești (Ecclesiastul 3, 4).

Mai bun este necazul decât râsul, căci întristarea feței este bună pentru inimă (Ecclesiastul 7, 3).

Iar dacă nu ascultați acestea, atunci sufletul meu vaplânge în locuri tainice mândria voastră... (Jeremia 13, 17)

Și acum, zice Domnul, întoarceți-vă la Mine din toată inima voastră, cu postiri, cu plâns și cu tânguire (Ioil 2, 12).

Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia (Matei 5, 4).

Vai vouă celor ce astăzi râdeți, că veți plânge și vă veți tângui (Luca 6, 25).

128

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Bucurați-vă cu cei ce se bucură, plângeți cu cei ce plâng

(Ro mani 12, 15).

Și cei ce plâng să fie ca și cum n-ar plânge, și cei ce se bucură ca și cum nu s-ar bucura, și cei ce cumpără ca și cum n-ar stăpâni

(I Corinteni 7, 30).

Cuvântul lui Iacov pentru cei păcătoși și îndoielnici: Pătrundeți-vă de durere. Mântuiți-vă și jeliți. Râsul întoarce-se în plâns și bucuria voastră în întristare (Iacov 4, 9). Veniți acum, voi, bogaților, plângeți și vă tânguți de necazurile ce vor să vină asupra voastră (Iacov 5, 1).

Răzbunare

Nu vă răzbunați singuri, iubiților, ci lăsați loc mâniei (lui Dumnezeu), căci scris este: A Mea este răzbunarea, Eu voi răsplăti, zice Domnul

(Ro mani 12, 19).

Mândrie. Trufie

Toată inima semeață este uriciune înaintea Domnului, în mod sigur nu varămânenepedepsită (Pilde 16, 5).

Înaintea prăbușirii merge trufia și semeția înaintea căderii

(Pilde 16, 18).

Ochi semeți și inimă îngâmfată: sunt sfeșnicul păcătoșilor. Aceasta nu-i decât păcat (Pilde 21, 4).

Omul cel muritor va fi smerit și umilit și ochii celor mândri vor fi pogorâți

(Îsaia 5, 15).

Dragostea îndelung rabdă, dragostea este binevoitoare, dragostea nupizmiește, nu se laudă, nu se trufește (I Corinteni 13, 4).

...Pentru aceea zice: Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har (Iacov 4, 6).

Întristare

Adevărat, adevărat zic vouă că voi veți plânge și vă veți ângui, iar lumea se va bucura. Voi vă veți întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie (Ioan 16, 20).

Vorbind despre sfinții lui Dumnezeu, Apostolul Pavel zice

despre înfățișarea lor: *Ca niște întristați, dar pururea bucurându-se, ca niște să-MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE*

129

raci, dar pe mulți îmbogățind, ca unii ce n-au nimic, dar toate le stăpânesc

(II Corinteni 6, 10).

Apropiati-vă de Dumnezeu și se va apropia și El de voi. Curățați-vă mâinile, păcătoșilor, și sfințiți-vă inimile, voi, cei îndoielnici (Iac o v 4, 8).

Pătrundeți-vă de durere. Întristați-vă și vă jeliți. Râsul întoarce-se în plâns și bucuria voastră în întristare (Efe seni 4, 9).

Smeriți-vă înaintea Domnului și El vă va înălța (Efe's e ni 4, 10).

Căci aceasta este plăcut lui Dumnezeu, să sufere cineva întristări, pe nedrept, cu gândul la El (I Petru 2, 19).

Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăința spre mântuire fără părere de rău, iar întristarea lumii aduce moarte (II Corinteni 7, 10).

Să nu întristați Duhul cel Sfânt al lui Dumnezeu, întru care ați fost pecetluit pentru ziua răscumpărării (Efe's e n i 4, 30).

Orice amărăciune și supărare și mânie și izbucnire și defăimare să piară de la voi, împreună cu orice răutate (Efe seni 4, 31).

Orice muștrare, la început, nu pare că e de bucurie, ci de întristare, dar mai pe urmă dă celor încercați cu ea roadă pașnică a dreptății (Efeseni 12, 11).

Smeritul monah Maxim în „Răspunsuri către Talasie” arată că sunt două feluri de întristări:

Întristarea din suflet, care vine din greșelile proprii, ca și pentru greșelile străine; ea apare din plăcerile simțurilor când „biciul cunoștinței cuprinde tot adâncul sufletului”;

Întristarea ce „se întinde peste toată simțirea” și care este urmare „a bucuriei din suflet”.

Autorul recomandă ca întristându-ne cu trupul și simțurile „acum” să ne „bucurăm cu sufletul privind la frumusețea celor viitoare ca la ceva prezent”.

Sfântul Ioan Scărarul scrie că „cel ce a urât lumea (adică cele lumești) a scăpat de întristare”.

Starea depresivă nu este un simplu simptom, este o cale de pierzanie, căci „cel ce deznădăduiește s-a înjunghiat pe sine”.

El mai vorbește de „fericita tristețe bucuroasă a străpunerii cuvioase”, pe care, dacă am dobândit-o, suntem datori s-o ținem până la înfățișarea noastră lui Hristos.

130

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Același autor zice că precum „nu vor lipsi valurile din mare nici mânia și întristarea din iubitorul de arginți”.

Sfântul Ioan Scărarul deosebește două feluri de deznădejdi:

una din mulțimea de păcate și din „povara conștiinței”;

alta din mândrie „din pricină că socotim căderea ce ni s-a întâmplat, sub demnitatea noastră”.

Pe prima o vindecă înfrânarea, iar pe a doua – smerenia și nejudecarea altora.

De asemenea „simțurile întristate tămăduiesc mândria cea văzută”.

Sfântul Isaac Sirul consideră facultatea omului de a se întrista ca o pavază împotriva riscului de trufie; iar în altă parte zice că „întristarea cugetului ține locul a toată întristarea cu trupul”.

Judecarea aproapelui

Celui ce voiește să se judece cu tine și să-ii ia haina, lasă-i și cămașa

(Matei 5, 40).

Nu judecați ca să nu fiți judecați (Matei 7, 1).

Căci cu judecata cu care judecați, veți fi judecați, și cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura (Matei 7, 2).

Pentru aceea, oricine ai fi, o, omule, care judeci, ești fără cuvânt de răspuns, căci, în ceea ce judeci pe altul, pe tine însuți te ostndești, căci aceleași lucruri faci și tu care judeci (Roman i 2, 1).

Nimeni deci să nu vă judece pentru mâncare sau băutură, sau cu privire la vreo sărbătoare, sau luna nouă, sau la sâmbete (Colo seni 2,

16).

Unul este dătătorul legii și judecătorul: Cel ce poate să mântuiască și să piardă. Iar tu cine ești, care judeci pe aproapele? (Iacov 4, 12)

Nu vă plângeți, fraților, unul împotriva celuilalt, să nu fiți judecați; iată judecătorul stă înaintea ușilor (Iacov 5, 9).

Sfântul Ioan Scărarul zice că dacă dracii nu reușesc să ne facă să păcătuim, atunci ne silesc să judecăm pe cei ce păcătuiesc pentru ca să ne păteze în felul acesta.

Iar în altă parte scrie că „a judeca înseamnă a răpi cu obrăznicie un drept al lui Dumnezeu. Dar a osândi înseamnă a-și pierde cineva sufletul”.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

131

Dezbinare

Și vă îndemn, fraților, să vă păziți de cei ce fac dezbinări și sminteli împotriva învățaturii pe care ați primit-o. Depărtați-vă de ei (Romani 16, 17).

Iar faptele trupului sunt cunoscute, ca unele ce sunt: adulter, desfrânare, necurăție, destrăbălare, închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mâinii, gâlcevi, dezbinări, eresuri (Galateni 5, 19 – 20).

Răutate. Mânie

Cel fără de lege este răsturnat de răutatea lui, iar cel drept găsește scăpare în neprihăirea lui (Pilde 14, 32).

Vai de cei ce zic răului bine și binelui rău, care numesc lumina întunec și întunecul lumină, care socotesc amarul dulce și dulcele amar (îs ai a 5, 20).

Căci din inimă ies: gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, furtişaguri, mărturii mincinoase, hule (Matei 15, 19).

Pentru aceea, lepădând toată spurcăciunea și prisosința răutății, primiți cu blândețe cuvântul sădit în voi, care poate să mântuiască sufletele voastre

(Iacov 1, 21).

Casian Romanul scrie că „îmboldul mâniei **s**-a semănat în noi spre mântuire, ca să ne mâniem asupra păcatului, nu ca să ne înfuriem asupra aproapelui”.

El consideră duhul mâniei o „boală înăuntrul nostru”, și ne cere să nu ne mâniem „nici asupra oamenilor, nici asupra dobitoacelor, nici asupra lucrurilor neînsuflețite”. El mai zice că în fața mâniei cad toate: neprihănirea posturilor, privegherile.

Sfântul Ioan Scărarul ne sfătuiește să nu ne mâniem căci „iușimea oprește venirea Duhului Sfânt în noi”. În altă parte dă pilda a trei călugări batjocoriți deodată care au reacționat astfel:

unul **s**-a simțit mișcat și tulburat, dar a tăcut;

al doilea **s**-a bucurat pentru sine, dar **s**-a întristat pentru cel ce l-a ocărit al treilea, întipărend în sine vătămarea aproapelui, a vărsat lacrimi fierbinți.

Ioan Scărarul pune semnul egal între mânie și nebunie.

132

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Minciuna

Voi sunteți din tatăl vostru diavolul și vreți să faceți poftele tatălui vostru.

El de la început a fost ucigător de oameni și nu a stat într-un adevăr, pentru că nu este adevăr întru el. Când grăiește minciuna grăiește dintru ale sale, căci este mincinos și tatăl minciunii (Ioan 8, 44).

Nu vă mințiți unul pe altul, fiindcă v-ați dezbrăcat de omul cel vechi dimpreună cu faptele lui (Colos 3, 9).

Ura

Cei ce iubiți pe Domnul, urâți răul... (P salm 96, 11)

...cel ce urăște câștigul (nedrept) va trăi multă vreme (Pilde 28, 16).

Fericiți veți fi când oamenii vă vor urî pe voi și vă vor izgoni dintre ei și vă vor batjocori și vor lepăda numele vostru ca rău din pricina Fiului

Omului (Luca 6, 22).

Cel ce își iubește viața o va pierde, iar cel ce își urăște viața în lumea aceasta o va păstra pentru viața veșnică (Ioan 12, 25).

Dacă vă urăște pe voi lumea, să știți cape mine mai înainte decât pe voi

M-aurât (Ioan 15, 18).

Păcat

...Când faci bine au nu-ți este fața senină? Iar de nu faci bine, păcatul bate la ușă și caută să te târască, dar tu biruieste-l (Facerea 4, 7).

Mâniați-vă dar nu greșiți, de cele ce ziceți în inimile voastre, într-așternuturile voastre vă căiți (Psalm 4, 4).

Și după mulțimea îndurărilor tale, șterge fărădelegea mea (Psalm 50, 2).

Că fărădelegea mea eu o cunosc, și păcatul meu înaintea mea este pururea (Psalm 50, 4).

Mulțimea cuvintelor nu scutește depăcătuire, iar cel ce-și tine buzele lui este un om înțelept (Pilde 10, 19).

Dreptatea înalță un popor în vreme ce păcatul este ocară popoarelor

(Pilde 14, 34).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

133

Ci nelegiuirile voastre au pus despărțire între voi și Dumnezeuul vostru și păcatele voastre l-au făcut să-și ascundă fața ca să nu vă audă (Îs ai a 59, 2).

De aceea vă zic: Orice păcat și orice hulă se va ierta oamenilor, dar hula împotriva Duhului nu se va ierta (Matei 12, 31).

Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșelilor noștri

(Matei 6, 12).

Vai lumii, din pricina smintelilor. Că smintelile trebuie să vină, dar vai omului acela prin care vine sminteala (Matei 18, 7).

Și de te smintește mina ta, taie-o, că mai bine îți este să intri ciung în viață, decât, amândouă mâinile având, să te duci în gheena în focul cel

nestins

(Marcu 9, 43).

Zic vouă: Că așa și în cer, va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decât peninț nouăzeci și nouă de drepti, care n-au nevoie de pocăință (Luca 15, 7).

După aceasta Iisus l-a aflat în templu și i-a zis: Iată că te-ai făcut sănătos.

De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău (Ioan 5, 14).

Decipocăiți-vă și vă întoarceți, ca să se șteargă păcatele voastre (Fap – le 3, 19).

Așa și voi, socotiți-vă că sunteți morți păcatului, dar vii pentru Dumnezeu, în Hristos Iisus, Domnul nostru (Romani 6, 11).

Apoi pofta, zămislind, naște păcat, iar păcatul o dată săvârșit aduce moarte (Iacov 1, 15).

Drept aceea, cine știe să facă ce e bine și nu face, păcat are (Iacov 4, 17).

Mărturisiți-vă unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului (Iacov 5, 16).

Să știe că cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui își va mântui sufletul din moarte și va acoperi mulțime de păcate (Iacov 5, 20).

El a purtat păcatele noastre, în trupul Său, pe lemn, pentru ca noi, murind față de păcate, să viețuim dreptății. Cu rănilor lui v-ați vindecat (I Petru 2, 24).

134 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Dar mai presus de toate, țineți din răspuțeri la dragostea dintre voi, pentru că dragostea acoperă mulțime de păcate (I Petru 4, 8).

Cine săvârșește păcatul este de la diavolul, pentru că de la început diavolul păcătuiește. Pentru aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului (I Ioan 3, 8).

Știu că oricine e născut din Dumnezeu nu păcătuiește; ci Cel ce s-a născut din Dumnezeu se păzește pe sine și cel viclean nu se atinge de el (I Ioan

5, 18).

Fericire

Fericit este omul pe care Dumnezeu îl mustră. Și să nu disprețuiești certarea Celui Atotputernic (Iov 5, 17).

Fericit bărbatul a cărui nădejde este numele Domnului și n-a privit la deșertăciuni și la nebunii mincinoase (Psalm 39, 6).

Fericit cel care caută la sărac și la sărman, în ziua cea rea îl va izbăvi pe el Domnul (Psalm 40, 1).

Fericit este omul care a aflat înțelepciunea și bărbatul care a dobândit pricepere (Pilde 3, 13).

Cel care nu bagă de seamă pe prietenul său săvârșește un păcat, iar cel ce se îndură de sărăciefericit (Pilde 14, 21).

Feriți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor (Matei 5, 3).

Feriți cei ceplâng, că aceia se vor mângâia (Matei 5, 4).

Feriți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul (Matei 5, 5).

Feriți cei ce flămânez și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura

(Matei 5, 6).

Feriți cei milostivi, că aceia se vor milui (Matei 5, 7).

Feriți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu (Matei

5, 8).

Fericit făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema (Matei 5, 9).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 135

Feriți cei prigonți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor

(Matei 5, 10).

Feriți veți fi voi cină vă vor ocări și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minșind din pricina Mea (Matei 5, 11).

Bucurați-vă și vă veseliți, că viața voastră multă este în ceruri că așa au prigonit pe prorocii cei dinainte de voi (Matei 5, 12).

Iar El a zis: Așa este, dar fericiți sunt și cei ce ascultă cuvântul lui

Dumnezeu și-l păzesc (Luca 5, 12).

Iisus i-a zis: Pentru că m-ai văzut, ai crezut? Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut (Ioan 20, 29).

Toate vi le-am arătat căci, ostenindu-vă astfel, trebuie să ajutați pe cei slabi și să vă aduceți aminte de cuvintele Domnului Iisus, căci El a zis: Mai fericit este a da decât a lua (Fapte 20, 35).

Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci lămurit făcându-se, va lua cununa vieții, pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce îl iubesc pe El (Iacov 1, 12).

Diadoh al Foticeei vede starea de bucurie în trepte:

cea începătoare, amestecată cu „lucrarea închipuirii” (adică cu năluciri)

cea desăvârșitoare având ca putere „smerita cugetare”.

la mijloc aflându-se „întristarea iubitoare de Dumnezeu și lacrima fără durere”.

Sfântul Grigorie Sinaitul vede de asemenea bucuria în două trepte:

una liniștită, numită și „tresărire” sau „suspîn”, înțeleasă și ca o „rugăciune a Duhului”;

alta numită „săltare”, definită ca „un zbor întins al inimii spre văzduhul dumnezeiesc”.

El îndeamnă să deosebim bucuria adevărată de „bucuria dobitocească” care este o „dulceață vâscoasă din care se naște părerea de sine și înfumurarea”.

În „Cele 100 de capete ale lui Calist și Ignatie Xanthopol” este citat fericitul Macarie astfel: „... ci în vremea bucuriei să așteptăm necazul”, dar bucuria care vine din petrecerea noastră în cer acoperă și consideră ca nimic necazurile și ispitele de pe pământ și așa „se j, ine drumul nostru drept”.

136 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Calist Catafygiotul și alții vorbesc despre „bucuria negrăită în uimire”, expresie care arată starea celui ce vede cele mai presus de fire. Dar noi chiar și în fire trebuie să vedem bucuria creației și să ne mirăm de legile minunate și perfecte care o guvernează.

Sfântul Isaac Sirul recomandă începătorilor (în ale nevoinței): „De ești silit să râzi, nu te feri, dar să nu ți se vadă dinții” – vrând să se refere la reținerea pe care trebuie să o avem când e vorba de râsul lumesc.

El mai zice: „Păzește-te de bucuria ce nu-i însoțită de o pricină a schimbării”. Cum s-ar spune, orice bucurie venită din lanțurile materiei se topește fără urmă, fără evoluție, fără sens; orice bucurie venită din cer privind acolo, sau privind de acolo cele pământești este bucuria desprinzătoare de grijile lumii, este o bucurie eshatologică, roadă a celui mai pur și puternic optimism creștin.

Calist și Ignatie Xanthopol îl citează pe Sfântul Isaac astfel: „Iubirea lui

Dumnezeu este călăuză prin fire și, când vine în cineva fără măsură, face acel suflet să iasă din sine (extatic). De aceea, inima celui ce o simte pe ea nu poate să o încapă și să rămână cum este, ci, după măsura calității și a iubirii venite în el, vede în el o schimbare neobișnuită. Și semnele ei simțite sunt acestea: fața celui ce o are se face ca focul și-i plină de bucurie și trupul

lui se încălzește, frica și sfiala se depărtează de la el și se face ca un ieșit din sine (extatic), și puterea care adună mintea lui în ea însăși pleacă de la el și se face ca un ieșit din minte, moartea cea mai înfricoșătoare o socotește ca o bucurie și niciodată vederea minții lui nu pătimește vreo întrerupere din înțelegerea celor cerești, și celui absent îi vorbește ca fiind de față, nefiind văzut de cineva. Cunoașterea și vederea lui naturală a dispărut și nu simte în chip sensibil mișcarea sa, care se mișcă între lucruri, chiar dacă face ceva, nu simte ceea ce face, ca unul ce are mintea ocupată cu vederea unor lucruri care nu sunt de față. Și cugetarea lui se ocupă pururea cu celălalt. De această beție duhovnicească au fost plini odinioară Apostolii și mucenicii: cei dintâi au străbătut (stăpâniți de ea) toată lumea, osteninind și fiind batjocoriți (*I Ti moțe i 4, 10*), cei din urmă suportând tăierea mădurelor, și-au vărsat sângele lor ca apa și, suferind chinurile cele mai cumplite, nu s-au descurajat ci le-au răbdad cu bărbăție. Și, fiind înțelepți, au fost socotiți ca niște lipsiți de minte (*Îl C or în te ni 11, 38*)

fără așezare, ei care erau cei mai așezați”.

Apoi scrierea lui Calist și Ignatie Xanthopol se încheie astfel: „La această nebunie învrednicește-ne și pe noi, Doamne, să ajungem”.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

137

Naștere

Vom reda câteva versete semnificative:

Ex od 1, 19: „Femeile evreice nu sunt ca egiptencele, ci ele sunt voinice și nasc până nu vin moașele la ele”.

Ecclesiastul 3, 2: Vreme este să te naști și vreme să mori. Vreme este să sădești și vreme să smulgi ce ai sădit.

I ere mia 49, 22: „... și inima războinicilor din Edom va fi în ziua aceea ca inima unei femei ce naște”.

Iezechiel 16, 4: La nașterea ta în ziua în care te-ai născut, nu ți s-a tăiat buricul și cu apă n-ai fost spălată pentru curățire și cu sare n-ai fost sărată, nici cu scutece înfășată.

O s-o a 1, 8: Și ea a înțărcat-o pe La-Ruhamă și a rămas însărcinată și a născut încă un fiu.

I o an 1, 13: Care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut.

Ioan 3, 3: Răspuns-a Iisus și i-a zis: Adevărat, adevărat, zic ție: De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu.

Ioan 3, 6: Ce este născut din trup, trup este; și ce este născut din Duh, duh este.

I T nu o t ei 2, 15: Dar ea se va mântui prin naștere de fii, dacă va stărui, cu înțelepciune, în credință, în iubire și în sfințenie.

I Ioan 4, 7: ... și oricine iubește este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu.

I Ioan 5, 1: Oricine crede că Iisus este Hristos este născut din Dumnezeu...

I Ioan 5, 4: Pentru că oricine este născut din Dumnezeu biruiește lumea.

Din aceste versete înțelegem câteva semnificații:

exista și atunci o persoană calificată care asista nașterea;
din expresia *vreme este să te naști* înțelegem relația timp – spațiu ca un miracol existențial în care nimic nu este întâmplător, ba – mai mult – probabil că ceea ce numim destin nu este decât o devenire eshatologică spre mântuirea noastră;

este un important salt pe scara spirituală să mă comport ca un bine cunoscut de către Dumnezeu, încă înainte de a mă naște și ca un mereu cercetat în libertatea mea de după naștere;

138

MEDITAȚIE EA MEDICINA BIBLICĂ

femeia care naște are o frică de necunoscut;

la naștere spălarea se făcea cu apă, iar hemostaza și cicatrizarea cordonului ombilical – cu sare;

și oamenii de atunci cunoșteau că în timpul alăptării femeia nu rămâne gravidă; știința vremurilor noastre a descoperit că în timpul alăptării hormonul de luteinizare dispare, deci nu există ovulare, corp galben; concentrația de foliculină fiind stabilă nu va exista menstruație; endometrul fiind în repaus, o nouă sarcină nu va fi posibilă în această perioadă;

și aici se afirmă încă o dată ideea că mecanismul închegării trupului pornește din sânge;

primirea și lucrarea Evangheliei echivalează cu o nouă naștere; ea este numită de sus, pentru a o deosebi de cea petrecută pe pământ; *nașterea de fii* este o cale de mântuire.

Cu toate progresele cercetării făcute în ultimii ani, mecanismul declanșării nașterii nu este cunoscut.

Pentru ca nașterea să fie posibilă fătul trebuie să fie orientat longitudinal (cu capul sau cu pelvisul).

La angajarea „spre lume” diametrele craniene ale fătului (transvers și anteroposterior) se reduc iar diametrele bazinului moale al mamei se măresc.

Contracțiile din travaliu sunt ritmice, progresive, dureroase; contracțiile uterului sunt rezultatul contracției sincrone a tuturor fibrelor musculare ale miometrului.

Ele încep la nivelul rundului uterin:

sunt involuntare sunt ritmice, la început la un interval de 10 – 20 minute apoi la 2 – 4 minute durata contracției uterine: la început 5 – 10 secunde apoi 40 – 60 secunde, pe măsură ce nașterea progresează.

Actul nașterii are patru perioade:

dilatația durează 6 – 12 ore expulzia fătului: durează 1 – 2 ore; presiunea intrauterină crește de la

50 – 60 mm Hg la 100 – 140 mm Hg expulzarea placentei: durează 15 – 60 minute consolidarea hemostazei durează 2 – 4 ore.

În timpul traversării strâmtorii superioare a bazinului are loc flexiunea, în timpul traversării excavației are loc rotația internă, în timpul traversării strâmtorii inferioare are loc rotația externă.

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIIINȚEI UMANE 139

Momentul declanșării travaliului e un mister, nu poate fi prevăzut;

mecanismul declanșării travaliului este necunoscut.

Copilărie

Ecclesiastul 4, 13: Mai de preț este un copil sărman și înțelept decât un rege hălrân și nebun, care nu mai este în stare să asculte de sfaturi.

Matei 18, 3: Și a zis: Adevărat zic vouă: De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor.

Matei 18, 4: Deci cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în împărăția cerurilor.

Matei 18, 5: Și cine va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine Mă primește.

Matei 18, 6: Iar cine va sminti pe unul dintre aceștia mici care cred în

Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atârne decât o piatră de moară și să fie afundat în adâncul mării.

Fapte 2, 39: Căci vouă este dată făgăduința și copiilor voștri și tuturor celor de departe, pe oricăți îi va chema Domnul Dumnezeuul nostru.

Romani 9, 8: Adică nu copiii trupului sunt copii ai lui Dumnezeu, ci fiii făgăduinței se socotesc urmași.

I Corinteni 14, 20: Fraților, nu fiți copii la minte. Fiți copii când e vorba de răutate. La minte însă, fiți desăvârșiți.

Efe seni 4, 14: Ca să nu mai fim copii duși de valuri, purtați încoace și încolo de orice vânt al învățăturii, prin înșelăciunea oamenilor, prin videsugul lor, spre uneltirea rătăcirii.

Efe's e n i 6, 1: Copii, ascultați pe părinții voștri în Domnul, că aceasta este cu dreptate.

Efe seni 6, 2: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, care este porunca cea dintâi cu făgăduință.

Efe's era 6, 3: Ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pământ”.

Câteva învățăminte reies din aceste versete:

Înțelepciunea și capacitatea copiilor de a asculta de sfaturi;

140

MEDITAȚIE IA MEDICINA BIBLICĂ

smerenia este o calitate a copilăriei;

cine smintește un copil (un smerit) face un mare păcat;

făgăduința – care coboară de la Dumnezeu spre oameni;

și nădejdea care urcă de la oameni spre ceruri se întâlnesc în timp și spațiu în planul sublim al mântuirii;

copleșitoarea bunătate și blândețe a copiilor este forța care suplinește mintea lor firavă;

În copilărie rătăcirea este mai posibilă ca oricând;

ascultarea de părinți în Domnul este cu dreptate;

cinstirea părinților aduce după sine viață lungă.

În primul an de viață creșterea se face **într-**un ritm foarte viu, adică se triplează față de greutatea de la naștere.

La vârsta adultă greutatea este de 20 de ori mai mare decât la naștere.

Despre bătrânețe

L ev i ticul 19, 32: Înaintea celui cărunț să te scoli, să cinstești fața bătrânului și să te temi de Domnul Dumnezeuul tău. Eu sunt Domnul

Dumnezeul tău.

Iov 12, 12: Oare nu la bătrâni sălășluiește înțelepciunea și priceperea nu merge mână în mână cu vârsta înaintată?

Pilde 17, 6: Cununa bătrânilor sunt nepoții, iar mărirea fiilor sunt părinții lor.

Matei 16, 21: De atunci a început Iisus să arate ucenicilor Lui că El trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe de la bătrâni și de la arhierei și de la cărturari și să fie ucis, și a treia zi să învieze.

I 7 nu o tei 5, 1: Pe cel bătrân să nu-l înfrunți, ci să-l îndemni ca pe un părinte, pe cei mai tineri ca pe frați.

Tit 2, 2: Bătrânii să fie trezi, cinstiți, întregi la minte, sănătoși în credință, în dragoste, în răbdare.

În esență:

bătrânilor trebuie să li se dea toată cinstea;

Înțelepciunea este în mod obișnuit a vârstei înaintate;

cununa unui bătrân sunt nepoții;

bătrânii lui Israel **s**-au înșelat căci **n**-au recunoscut mesianismul lui Iisus;

bătrânilor li se cere să fie morali, virtuoși, iubitori, răbdători.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIIÎNȚEI UMANE 141

Îmbătrânirea este un fenomen fiziologic. Funcția unor organe se realizează din ce în ce mai greu și vulnerabilitatea patologică este din ce în ce mai mare:

aparatură respiratorie: mărirea sistemului alveolar, hipoelastic, artroze costovertebrale, rigidizarea fibrelor de colagen aparatul cardiovascular: alungirea ventriculară stângă, atrofierea mușchilor papilari, rigidizarea pericardului, îngroșarea endocardului, valvulele se sclerozează și se retractează, inelul fibros mitral se calcifică, coronarele îndurate, arterioscleroză intramurală, miofibrile hipertrofice, țesutul excito-conductor degenerază sistemul nervos: scăderea semnificativă a sinapselor centrale, scăderea numărului neuronilor, proliferarea nevrogliilor, arteroscleroza vaselor cerebrale, scăderea encefalului eu 1/7 din greutatea lui aparatul digestiv: atrofierea structurii glandelor salivare, atrofierea musculaturii

gastrice, scade aciditatea gastrică, involuție musculară la nivelul intestinului, vilozitățile intestinale devin scurte și groase, circulația sistemului port devine stazică, deficiențe enzimactice, scăderea florei microbiene eubiotice aparatul urinar: reducerea parenchimului cu 30 – 35%, scleroze vasculare, transformarea hialină sau fibroasă glomerulară, alterări tubulare, scleroză difuză interstițială sângele: scăderea ușoară a numărului de hematii, creșterea duratei medii de viață a hematiilor, scăderea concentrației unor enzime eritrocitare, scăderea numărului de leucocite și creșterea duratei lor de viață sistemul osteoarticular: pierderea a 27% din cantitatea de țesut osos, scade capacitatea lubrifiantă a lichidului sinovial sistemul imun: scăderea capacității de a produce anticorpi, predispoziția la infecții.

Durata vieții

La începutul omenirii oamenii trăiau mai mult. Treptat durata vieții lor a scăzut. Psalmii menționează media de vârstă de 70 ani (Psalm 90).

10) și de cel mult o sută de ani (înțelepciunea lui Ișus S în ah 18, 8).

Redăm o listă cu personajele biblice la care se menționează durata vieții:

142. MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Tabel cu durata vieții unor personaje biblice

najul	Perso (ani)	Durata vieții	Unde apare mențiune
m	Ada	930	Facerea 5, 5
	Sel	912	Facerea 5, 8
	Bnos	905	Facerea 5, 11
	Caina	910	Facerea 5, 14
n	Malel	895	Facerea 5, 17
eil	Iared	962	Facerea 5, 20
	Enoh	365	Facerea 5, 23

sa le m	Matu	969		Facerea 5, 27
	Ixime	765		Facerea 5, 30
h	Noe	950		Facerea 9, 29
	Sem	600		Facerea 11,
ad	Arfax	465	11	Facerea 11,
	Caina	460	12	Facerea 11,
n	Seila	460	13	Facerea 11,
	Eber	504	15	Facerea 11,
h	Peleg	339	17	Facerea 11,
	Raga	339	19	Facerea 11,
v	Seru	330	21	Facerea 11,
	Naho	204	23	Facerea 11,
g	Tera	205	25	Facerea 11,
	Avra	170	32	Facerea 24,
r	Isaac	180	25	Facerea 35,
	Iacov	147	28	Facerea 27,
h	Iosif	110	28	Facerea 50,
	Levi	137	22	Ieşirea 6, 16

am	Amv	137	Ieșirea 6, 20
e	Mois	120	Deuteronom
			34, 7
	Iosua	110	Iosua 24, 29
	= s =	= - = -	= «= ± s's s is.
	s SK = s is =		= a's: K
	„=		

În Biblie, foarte adesea zilele vieții omului se raportează la veșnicie și este arătată scurtimea lor, scurgerea lor absolută, în metafore de o rară frumusețe:

zilele mele au fost mai grabnice ca suveica... (Iov 7, 6)

...zilele mele sunt ca o suflare (Iov 7, 16)

...căci zilele noastre pe pământ nu sunt decât o umbră (Iov 8, 9)

zilele mele sunt mai grabnice decât un aducător de vesti (Iov 9, 25)

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

143

vrei oare să înpăimântezi o frunză pe care o bate vântul? Vrei să te îndârjești împotriva unui pai uscat? (Iov 13, 25)

Omul născut din femeie are puține zile de trăit, dar se satură de necazuri

(Iov 14, 1)

Ca și o floare el crește și se veștejește și ca umbra el fuge și e fără durată

(Iov 14, 2)

Iată cu palma ai măsurat zilele mele (Psalm 38, 7)

Anii noștri s-au socotit capânza unui păianjen (Psalm 89, 10)

Zilele mele ca umbra s-au plecat și eu ca iarba m-am uscat (Psalm

101, 12)

Ce se cere omului pentru a avea o viață mai lungă sau a nu fi luat înainte de vreme?

Să cinstim pe tatăl și pe mama noastră (Exod 20, 12)

a umbla pe calea lui Dumnezeu, a păzi legile și poruncile Lui (III Regi 3, 14)

ca fiul să asculte de sfaturile tatălui (Pilde 4, 10)

a-și păzi inima căci din ea țâșnește viața (Pilde 4, 23)

să urâm câștigul nedrept (Pilde 28, 16)

să îndepărtăm de la noi pizma, mânia, grija

(Ecclesiast icul 30, 25)

a avea frică de Dumnezeu (Ecclesiast icul 34, 13)

a fi înfrânat la mâncăruri (Ecclesiast icul 37, 34).

Cuviosul Nichita Stithatul scrie că cel care se luptă să ajungă „înscaun de întâi-stătător prin aur sau prin ajutorul oamenilor și prin rugăminți, fără chemare de sus...” va avea împotriva sa „nemulțumirea și mânia lui

Dumnezeu... împotrivirea oamenilor și a întregii zidiri...” și are riscul de a „muri fără vreme, fiind tăiat de la viața aceasta”.

Daniel Vernet remarca că dintre mamifere omul este una din speciile cu viața cea mai lungă.

Media de viață este în jurul vârstei de 70 ani în cele mai multe țări din lume, adică atât cât menționează *Psalmul 89*. Vârsta maximă posibil a fi atinsă este în jur de 100 ani, adică atât cât apare în *înțelepciunea lui Iisus Sirah 18*.

Despre stigmatizați

Omul fiind trup și suflet, Iisus a lăsat omenirii mărturii ale lucrării sale christice, în trup și suflet.

Rănilor Domnului sunt mărturii ale rezistenței, ale opoziției noastre ancestrale, ale refuzului nostru de a primi brațul salvator, sunt mărturii ale

144

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

Întrupării dumnezeiești, iar când apar la distanță în spațiu și timp în mileniul creștin, sunt dovezi că firea salvată este capabilă să sufere, sunt dovezi că

Iisus se manifestă în trupurile noastre pentru a ne reaminti întruparea Lui.

Probabil că Sfânta Fecioară Maria a fost prima stigmatizată, așa cum afirma Maria din Agreda (prin revelație).

Apostolul Pavel în Gal *a ten i 6, 17* zice despre el însuși: De acum înainte, nimeni să nu-mi mai facă supărare, căci eu port, în trupul meu, semnele Domnului Iisus.

Până astăzi istoria creștină a consemnat 350 stigmatizați: 50 bărbați, restul femeii.

Știința medicală a încercat să trateze și să explice în mod biologic stigmatele. Biologi și medici atei sau necreștini (ori anticrist!) susțin că stigmatele pot apare și prin autosugestie sau sugestie hipnotică.

Folosindu-ne de datele expuse de Ioan Suciu, Fernando da Riese și

Augustin François Poulin prezentăm un tabel sinoptic cu diagnosticul diferențial între adevăratele stigmate, răni care reproduc rănilor lui Iisus la sfinți, și falsele stigmate posibile, ce apar uneori:

Diagnosticul diferențial al stigmatelor				
Criterii	Adevăratele stigmate (care apar la sfinți)	Falsele stigmate (care apar prin autosugestie sau sugestie hipnotică)		
Personalitate.	Om trăitor în Hristos.	Personalitate histeroidă		
Trăire.	Trăiește smerit, echilibrat, cu dorința sinceră de a suferi și a se jertfi pentru alții.	Labilă, dezechilibrată. cu dorința de a impresiona pe cei din jur sau docilă, supusă, Stigmate		

le au puterea de bilă,
a transforma omul în impresionabilă.
acest
sens.

Condiții de – în timpul rugăciunii, apariție. În timpul extazului
— Cel mai adesea apar vinerea sau în zilele însemnate (Ziua
Crucii.

Postul Paștelor, după Sfânta împărtășanie etc.)

— În timpul sugestiei sau autosugestiei;
— Pot apare în orice zi a săptămânii sau în orice perioadă a
anului;

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE

145

Atitudine – nu le dorește;

față de – nu le cere în rugăciune;

stigmată – nu și le expune, chiar le ascunde;

— Se roagă mereu pentru îndepărtarea lor;

— Nu se consideră vrednici să le primească și să le poarte;

— Le dorește sau i le dorește altcineva;

— Le cere în rugăciune, se autosugestionează sau e sugestionat;

— Și le expune sau se trufește cu ele;

— Dorește să le aibă și să le poarte mereu;

se consideră vrednici de ele.

Descriere – apar în locuri coresclinică pondente rănilor lui
Iisus;

— Străbat palma și planta sau cele două orificii corespund unui
traseu de cui penetrant;

— Sângerează un sânge roșu viu;

— Plaga nu este inflamată și nici înconjurată de zonă inflamată;

— Nu miroase sau emană mirosuri plăcute;

— Nu se infectează (în ciuda unei evoluții foarte lungi, uneori de
decenii);

— Plaga de la torace are adesea formă de cruce;

— Sunt foarte dureroase;

- Plăgile sunt superficiale, polimorfe;
- Au o secreție scrosanguinolentă, tulbure;
- Inflamație prezentă extinsă și în țesuturile din jur;
- Emană un miros neplăcut, putrid;
- Se infectează;
- Nu sunt dureroase;

Evoluție - sângerează sau se redeschid în anumite perioade simbolice (vineri, de joi până vineri, perioade însemnate din viața bisericii, anul liturgicele);

- Evoluează timp îndelungat, uneori decenii;
- Sângerează neregulat;
- Se infectează;
- Se extind la țesuturile învecinate;
- Își schimbă aspectul de la o perioadă la alta;
- Evoluție scurtă, „biologică”;

Vindecare.

Proba terape

— Nu răspund la niciun - se pot vindeca spontan tratament medical; (pierderea sugestiei

146 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

utică. - se vindecă spontan, sau autosugestiei) sau adesea cu puțin înainte prin tratament medical;

de moartea celui care le poartă;

Redăm în continuare câteva extrase din mărturiile și documentele vremii privitoare la stigmatizați.

Sfântul Francisc: A primit stigmatele în anul 1224, septembrie, 14 - Ziua Crucii.

Sfânta Gemă Galgani: Rana de pe fața dorsală a piciorului stâng era egală cu cea de pe fața plantară a piciorului drept (dovedind penetrarea unui singur cui prin ambele picioare), rănilor se deschideau de joi până vineri; până duminică se vindecau.

Therese Neumann: Rănilor sângerau în zilele de vineri în timpul Postului

Mare; trăia un extaz dureros: vedea biciuirea, încununarea cu

spini; în

Vinerea Mare din 1926 a avut o sângerare abundentă din coastă și din ochi;

patimile nu se reînnoiau în timpul praznicelor de bucurie (între Paște și

Rusalii), când o crustă acoperea rănilor.

Padre Pio: A purtat stigmatul 50 ani; diametrul rănilor din palme era de cca. 2 cm; orificiul de pe fața palmară era mai mare decât cel de pe fața dorsală (mărturisind penetrarea cuieilor); rana la piept era în spațiul V

Intercostal, sub formă de cruce și îmbiba un pansament în circa 10 ore.

Examinări medicale în cazul lui Padre Pio: Profesor Dr. Amico Bignami titularul catedrei de patologie medicală al Universității din Roma, ateu, trimis de autoritățile ecleziastice din capitală: este convins că cele cinci plăgi (mâini, picioare, torace) au apărut ca rezultat al unei „necroze nevrotice multiple a pielii” și că „probabil inconștient și printr-un fenomen de sugestie. s-au completat în simetria lor, fiind menținute artificial printr-un mijloc chimic cum ar fi tinctura de iod”; declara că „sigur” se vor vindeca în 15 zile; patru călugări, sub jurământ, îl pansau zilnic pe Padre Pio și îi suprimau tinctura de iod; dar plăgile sângerau mai tare și previziunile omului de știință ateu nu s-au împlinit.

Extrase din raportul doctorului Giorgio Festa făcut în urma vizitei lui

Padre Pio în 8 octombrie 1919: „În palma mâinii stângi corespunzând aproximativ cu mijlocul celui de al treilea metacarpian prezintă o leziune sub formă de crustă circulară cu marginile bine limitate, având un diametru puțin mai mare de 2 cm... Din când în când această crustă se desprinde, începând de la margini spre centru, până cade complet, și atunci se poate

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FiiNȚEI umane

147

observa fundul leziunii, colorat în roșu închis și neted.

Profunzimea răni nu pare prea mare, totuși ea străbate în mod sigur țesutul subcutanat...

Pralea care înconjoară leziunea nu prezintă edem nici roșeață; nici infiltrație, nici vreo altă urmă de reacție flogistică.

În regiunea dorsală a aceleiași mâini, corespunzând exact cu leziunea din palmă, prezintă o altă leziune, analoagă cu prima ca formă și caracteristici, dar cu o crustă mai superficială, și cu un contur mai restrâns.

Caracteristici similare se pot observa la leziunile existente în regiunea dorsală și în palma mâinii drepte.

În regiunea dorsală a ambelor picioare, mai exact în dreptul mijlocului celui de al doilea metatarsian, prezenta o leziune circulară, colorată în roșu-închis, acoperită de o crustă subțire negricioasă, având exact aceleași caracteristici ca cele descrise la mâini. Poate că acestea sunt ceva mai mici și mai superficiale.

În tălpile picioarelor, în punctele care corespund cu aproximație leziunilor de pe partea dorsală, se observă alte două leziuni... identice cu cele precedente.

Apăsarea directă asupra leziunilor, atât de la mâini cât și de la picioare, oricât ar fi de ușoară, produce dureri foarte mari...

În regiunea anterioară a toracelui stâng, la circa două degete sub papila mamară, prezintă o ultimă și foarte interesantă leziune în formă de cruce răsturnată. Brațul longitudinal măsoară aproximativ 7 cm lungime, pornește de la linia axilară anterioară (la nivelul celui de al cincilea spațiu intercostal) și coboară până aproape de cartilagiul substernal al coastelor, brăzdând pielea... Brațul transversal al crucii, lung de cca. 4 cm, intersectează brațul longitudinal, nu în unghi drept, ci oblic, cam la 5 cm de la punctul de pornire al acestuia... Această leziune sub formă de cruce este foarte superficială... nici aici țesuturile învecinate nu prezintă urme de roșeață, de infiltrație sau de edem..."

Observație generală asupra leziunilor: „Nu sunt rezultatul unui traumatism de origine externă și nu se datorează nici aplicării de substanțe chimice puternic iritante”.

Nu pot fi produsul unei autosugestii deoarece aceste răni „nu

reprezintă pentru Padre Pio un motiv de satisfacție, ci unul de mortificație; el consideră starea în care se află drept o adevărată umilire și caută pe cât posibil să țină ascunse leziunile și suferințele provocate de aceste leziuni”.

Dr. Festa respinge ideea că Padre Pio ar fi un bolnav psihic, făcând portretul stigmatizatului astfel: „Perfectul echilibru existent între funcțiile sistemului său nervos și facultățile sale mintale, armonia și coerența care

148

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

rezultă din fiecare acțiune a sa și din toate spusele sale, consacrarea sa rugăciunii, meditației și binelui celor din preajmă, persistența și simetria desăvârșită a rănilor trupului său...”

În concluzie, Dr. Festa afirmă că leziunile și hemoragia lui Padre Pio sunt „evenimente pe care știința noastră nu le poate explica... Mult mai înaltă decât știința omenească este rațiunea existenței lor...”

Doctorul Festa revede stigmatele la 5 octombrie 1925, după 7 ani de la apariția lor, în timpul operației de hernie inghinală la care îl supune pe

Padre Pio. Leziunile prezentau „caracteristici identice” cu cele descrise în primele relatări.

Dr. Festa **s**-a convertit la creștinism. C. Ursi scrie că stigmatele sunt

„Însemne exterioare ale răstignirii interioare”.

În orice caz, stigmatele dovedesc misterul morții și al învierii. Apostolii și-au risipit îndoiala văzându-le, de atunci apar mereu în lumea creștină, pentru a spulbera îndoiala și somnul care ne închide pleoapa spre cerurile veșnice.

Moartea

Făcerea 49, 29: Apoi le-a poruncit: „Eu am să trec la poporul meu. Să mă îngropați lângă părinții mei în peștera din țarina lui Efron Heleul”.

Facerea 50, 24: în cele din urmă a zis Iosif către frații săi: „Iată am să mor...”

L evit ic 20, 27: „Bărbatul sau femeia, de vor chema morți sau de vor vrăji, să moară neapărat: cu pietre să fie uciși, că sângele lor este asupra lor”.

N umerii 16, 30: „... Iar dacă Domnul va face lucru neobișnuit: de-și va deschide pământul gura sa și-i va înghiți pe ei și casele lor, și corturile lor, și tot ce au ei, și dacă ei vor fi duși de vii în locuința morților, atunci să știți că oamenii aceștia au disprețuit pe Domnul”.

Nu în ieri i 16, 47: Atunci Aaron a luat cum îi zisese Moise, a alergat în mijlocul obștii și iată se începuse moartea în popor; și a pus tămâia și s-a rugat pentru popor;

N umerii 16, 48: Și stând el între morți și vii, a încetat bătaia.

Numeri i 23, 10: „Cine va număra pe urmașii lui Iacov și gloatele din

Israel cine le va socoti? Să moară sufletul meu moartea dreptilor acestora și să fie sfârșitul meu ca sfârșitul lor!”

MINUNATA Alcăt UIRE A FIINȚEI UmAne 149

Nu în ieri i 27, 12: Apoi a zis Domnul către Moise: „Suie-te pe acest munte care este dincoace de Iordan, adică pe muntele Nebo, și privește pământul Canaanului pe care am să-l dau fiilor lui. Israel de moștenire.

Numeri i 27, 13: Iar după ce-l vei vedea, te vei adăuga și în la poporul tău, cum s-a adăugat Jiaron, fratele tău, pe muntele Hor.

Numeri i 27, 14: Pentru că v-ați împotrivit poruncii Mele în pustiul

Sinai, în vremea tulburării obștii, ca să arătați înaintea ochilor lor sfînțenia

Mea la ape, adică la apele Meriba de la Cadeș, în pustiul Sinai”.

Deuteronom 5, 26: Căci este oare vreun om care să audă glasul

Dumnezeului celui viu grăind în mijlocul focului, cum am auzit noi, și să rămână viu?

Deuteronom 10, 8: De aceea, păziți toate poruncile Lui, pe care vi le spun eu astăzi, ca să fiți vii și să vă întăriți...

III Regi 2, 2: „Iată, eu mă duc pe drumul pe care toți pământanii se duc...”

Iov 16, 22: ... și mă voi duce pe o cărare de unde nu mă voi mai

întoarce.

Iov 30, 23: Căci știu că mă duci la moarte în locul unde se întâlnesc toți cei vii.

Iov 34, 14: Dacă Dumnezeu n-ar cugeta decât la Sine însuși și dacă ar lua înapoi la Sine duhul Său și suflarea Sa

Iov 34, 15: Toate făpturile ar pieri deodată și omul **s**-ar întoarce în țarină.

P **s** al în 48, 7: Nimeni însă nu poate să scape de la moarte, nici să plătească lui Dumnezeu preț de răscumpărare.

P **s** al în 55, 13: Că ai izbăvit sufletul meu de la moarte, picioarele mele de alunecare, ca bine să plac înaintea lui Dumnezeu, în lumina celor vii.

Psalom 115, 6: Scumpă este înaintea Domnului moartea cuviosilor Lui.

P **s** al în 145, 4: Ieși-va duhul lor și se vor întoarce în pământ. În ziua aceea vor pieri **(o**are gândurile lor.

E cele și as tul 7, 1: Mai de preț este un nume bun decât untdelemnul cel binemirositor și ziua morții decât ziua nașterii.

150

meditații: la medicina biblică

Ecc **l**e siastul 8, 8: Omul nu este stăpân pe duhul său de viață, ca să-l poată opri; la fel nu este stăpân pe ziua morții și în această luptă nu încape amânare.

Ecc le și as tul 9, 10: ... căci în locuința morților în care te vei duce nu se află nici faptă, nici punere la cale, nici știință, nici înțelepciune.

Ecclesiastul 12, 7: Și ca pulberea să se întoarcă la Dumnezeu care l-a dat.

Cântarea cântărilor 8, 6: ... Că iubirea ca moartea e de tare...

1 **s**aia 25, 8: El va înlătura moartea pe vecie...

Îs ai a 53, 12: Pentru aceasta îi voi da partea Sa printre cei mari și cu cei puternici va împărți prada, ca răsplată că **și**-a dat sufletul Său spre moarte și cu cei făcători de rele a fost numărat. Că El a purtat fărădelegile multora și pentru cei păcătoși **și**-a dat viața.

Iezechiel 18, 23: Oare voiesc Eu moartea păcătosului – zice

Domnul

Dumnezeu – și nu mai degrabă să se întoarcă de la căile sale și să fie viu?

Înțelepciunea lui Solomon 1, 13: Căci Dumnezeu n-a făcut moartea și nu se bucură de pieirea celor vii.

Înțelepciunea lui Solomon 1, 16: Dar cei necredincioși își atrag moartea cu mâinile și cu glasul, se uită la ea ca la o prietenă, sunt pătimiși după ea și au făcut legătură cu ea și cu adevărat vrednici sunt să fie ai ei.

Înțelepciunea lui Solomon 2, 24: Iar prin pizma diavolului moartea a intrat în lume și cei ce sunt de partea lui vor ajunge s-o cunoască.

Înțelepciunea lui Solomon 76, 13: Căci Tu stăpânești peste viață și peste moarte și cobori până la porțile locuinței morților și iar ridici.

Înțelepciunea lui Solomon 16, 14: Omul, în răutatea sa, poate să ucidă, dar nu poate să aducă înapoi duhul care a ieșit, nici să scoată sufletul care a intrat în locuința morților.

Înțelepciunea lui Isu's Sirah 39, 35: Focul și grindina, foametea și moartea, toate acestea spre pedepsire sunt făcute.

Înțelepciunea lui Isu's Sirah 41, 7: Și pentru ce nu vrei ce place Celui Preaînalt? Ori zece, ori o sulă, ori o mie de ani, nu este în locuința morților socoteală pentru ani.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 151

Ioan 5, 24: Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viața veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață.

Romani 6, 23: Pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui

Dumnezeu, viața veșnică.

Romani 8, 2: Căci legea duhului vieții în Hristos Iisus m-a liberat de legea păcatului și a morții.

Romani 8, 6: Căci dorința cărnii este moarte, dar dorința Duhului este viață și pace.

Romani 8, 38: Căci sunt încredințat că nici moartea, nici viața,

nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile.

Romani 8, 39: Nici înălțimea, nici adâncul și nicio altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos

Iisus, Domnul nostru.

I Corinteni 15, 12: Iar dacă se propovăduiește că Hristos a înviat din morți, cum zic unii dintre voi că nu este înviere a morților?

I Corinteni 15, 26: Vrăjmașul cel din urmă, care va fi nimicit, este moartea.

II Corinteni 7, 10: Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăința spre mântuire, fără părere de rău; iar întristarea lumii aduce moarte.

*II Timotei 1, 10: Iar acum **s-a** dat pe față prin arătarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Cel ce a nimicit moartea și a adus la lumină viața și nemurirea prin Evanghelie.*

*Evrei 2, 14: Deci de vreme ce pruncii **s-au** făcut părtași sângelui și trupului, în același fel și El **s-a** împărtășit de acestea, ca să surpe prin moartea*

Sape cel ce are stăpânirea morții, adică pe diavolul.

Evrei 2, 15: și să izbăvească pe acei pe care frica morții îi ținea în robie toată viața.

I Ioan 3, 14: Noi știm că am trecut din moarte la viață pentru că iubim pe fraș; cine nu iubește pe fratele său rămâne în moarte.

I Ioan 5, 16: Dacă vede cineva pe fratele său păcătuiind, păcat nu de moarte, să se roage și Dumnezeu va da viață acelui frate, anume celor ce nu păcătuiesc de moarte...

152

MEDITAȚIE IA MEDICINA BIBLICĂ

Apocalip să 21, 4: Și va șterge orice lacrimă din ochii lor fi moarte nu va mai fi, căci cele. dintâi au trecut.

Omul nu poate realiza marele eveniment al nașterii, dar poate realiza marele eveniment al morții, Iată, deci, câteva înțelesuri biblice ale fenomenului „moarte”;

trecere;
omul are puterea de a prevesti moartea;
este foarte gravă și interzisă încă în Vechiul Testament, ca păcat,
chemarea morților;

moartea năprasnică prin surpări de pământ și îngropare de viu
poate fi semn de disprețuire a Domnului;

tă). stea și rugăciunea unui om curat poate opri pedeapsa cu
moartea;

este bine să dorim ca moartea noastră să fie ca a unor drepti;
moartea mai poate însemna adăugare la un popor care a
dispărut deja în aceeași lege;

În mod firesc noi nu putem auzi sau vedea direct pe Dumnezeu
ca în rugul de pe Sinai, căci puritatea și lumina Lui infinită ne-ar
distrage ca pe orice păcat întâlnit în cale;

ținerea în viață și puterea vin din ținerea poruncilor;

toți pământeni mor;

moartea este un drum fără întoarcere;

Duhul și suflarea lui Dumnezeu ține toate făpturile în viață;
retragerea lor de pe pământ este totuna cu întoarcerea în țărână;

moartea este ca un sublim și temerar examen la capătul unei
curse de foc, în care suntem încercați în bunătate, blândețe, milă,
răbdare, smerenie;

de aceea se spune *că scumpă este înaintea Domnului moartea
cuvioșilor Lui*;

gândurile sunt ale vieții pământești; ele sunt instantanee;
dincolo există doar o trăire continuă, veșnică;

nașterea este o trecere în trecător, în vremelnic, iar moartea
este o trecere în veșnicie;

lucrarea binefăcătoare a inimii și mâinilor, intenția de-a face
bine, știința, înțelepciunea;

sunt prilejuri de mântuire aici, ale acestei vieți; în moarte ele se
spulberă;

moartea pământească înseamnă ruperea legăturilor și
despărțirea dintre suflet și trup;

În Vechiul Testament Iisus era anunțat ca Cel ce *va înlătura moartea pe vecie*;

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE

153

victoria chistică asupra morții este a Celui ce a murit de bunăvoie pentru păcatul lumii.

Dumnezeu așteaptă mereu întoarcerea noastră... ca moartea să nu ne surprindă înainte... *căci Dumnezeu n-a făcut moartea...*

moartea este atrasă de cei necredincioși prin două căi: faptele care vin din lucrarea mâinilor și cuvântul care vine din inimă;

moartea a intrat în lume prin pizma diavolului;

Dumnezeu este stăpânul vieții și al morții;

moartea poate veni și ca o pedeapsă;

În locuința morților timpul nu se măsoară;

crența în Iisus Hristos biruie moartea și ne întărește în nădejdea vieții veșnice;

dorința trupului este moarte;

legătura creștinului cu Iisus este mai puternică decât moartea;

deznadejdea care vine din deșertăciunea lucrurilor trecătoare este aducătoare de moarte, iar întristarea cea după Dumnezeu aduce... mântuire;

porunca vieții veșnice este iubirea aproapelui – poruncă cumplit de simplă și cumplit de grea în același timp.

Antonie cel Mare vede valoarea inițiativă a morții astfel: „Moartea, de-o va avea omul în minte, nemurire este; iar neavând-o în minte, moarte îi este”. În altă parte, el nici nu mai vorbește despre moarte, ci zice astfel:

„Dumnezeul nostru a dăruit celor din ceruri nemurirea; celor de pe pământ le-a dat prefacerea; și în toate a rânduit viață și mișcare”.

Diadoh al Foticeei ne sfătuiește ca „în ceasul dezlegării” să nu ne fie frică, ci sufletul nostru să se veselească „în dragostea lui Dumnezeu” și astfel „va trece slobod peste căpeteniile iadului”.

Petru Damaschin, citând din canonul înmormântării, arată zbaterea și lăcrimarea sufletului la despărțirea de trup, căci atunci

realizăm starea noastră păcătoasă, fără să putem împiedica această trăire.

Sfântul Simeon Noul Teolog consideră clarificatoare aducerea aminte de moarte, căci ea îndepărtează, risipește grijile lumești din fața sufletului și astfel el poate privi departe spre „lumina cea adevărată”. Iar mai departe același sfânt părinte zice astfel: „Există o moarte înainte de moarte și o înviere a sufletelor înainte de învierea trupurilor, prin lucrare, prin putere, prin experiență și prin adevăr”.

Sfântul Grigorie Palama vede moartea noastră ca venind din conlucrarea cu satana în grădina Edenului: atunci omul **s-a** făcut mort cu du

154 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

hui, iar satana fiind și duh care omoară a trecut și în trupurile noastre aducându-le moartea. Dar mai departe scrie că „fiecare din noi e mai de ocară și mai de osândă decât Adam” pentru că „e mai de ocară acela care ia otrava și-și atrage moartea după cercare...”

În „Cele 100 de capete ale lui Calist și Ignatie Xanthopol” ni se amintește de Psalmist, Apostolul Pavel, Simcon care „socoteau viața de aici ca o închisoare”. Tot aici este citat Sfântul Isaac care zice că „cel ce alunecă a doua oară în nădejdea că se va pocăi, se poartă cu Dumnezeu cu viclenie.

Acestuia îi vine moartea pe neștiute și nu apucă timpul în care își pune nădejdea să împlinească faptele virtuții”.

Calist Patriarhul e convins că numai prin topirea trupului sufletul privește până departe, limpede, toate subțirile unor „vederi noi”.

Calist Catafygiotul caracterizează moartea ca o graniță între vremea

„Până se mai mișcă umbrele” și vremea când vedem clar față către față.

Sfântul Ioan Scărarul are un lung discurs despre pomenirea morții.

Cităm din el:

„Aducerea aminte de moarte este o moarte de fiecare zi și... un

suspin de fiecare ceas”.

„Frica de moarte este o însușire a firii, intrată în ea prin neascultare.

Iar tremurarea de moarte este semnul păcatelor nepocăite”.

Dumnezeu a lăsat ascuns de noi ceasul morții pentru a ne da posibilitatea în fiecare clipă să ne gândim la pocăință și la mântuire.

Dar... „simțirea desăvârșită a morții este lipsită de frică”.

„Nimenea, de va avea pomenirea morții, nu va putea să păcătuiască vreodată”.

„Nu e cu puțință... a străbate ziua de față cu bună credincioșenie, de nu va fi socotită ca cea din urmă a întregii vieți”.

„Chiar de ai vedea pe cineva greșind în ceasul morții, nici atunci să nu-l osândești. Căci necunoscută este oamenilor judecata lui Dumnezeu”.

„Cel ce se gândește cu grijă la moarte își oprește cuvintele”.

Ava Dorotei vede la despărțirea sufletului de trup două stări intens resimțite: neaducerea aminte a bunurilor lumii acesteia și aducerea aminte a celor făcute potrivit virtuții sau patimii.

Sfântul Isaac Sirul vede de asemenea ca salvator gândul la „ieșirea din lumea aceasta”. El zice că satana, „dacă ar putea, i-ar da omului toată puterea asupra lumii, numai ca să șteargă prin împrăștiere din cugetul lui acest gând”. Sfântul Părinte face deosebire între „un prim gând” care însă

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIIINȚEI UMANE

155

este trupesc, și „plinătatea lui”, care-l ține pe om „într-o răpire continuă”, căci „cel ce are pe aceasta nu mai iscodește această lume și nu mai zăbovește în cele privitoare la trup”.

Mereu prezentul conflict între trup și suflet se poate rezolva printr-o înfrânare înfrângătoare: „Căci de nu vei muri de moarte cu trupul de bunăvoie pentru bunătatea lui Dumnezeu, vei muri fără de voie cu sufletul, despărțindu-te de Dumnezeu”.

Moartea fiziologică este într-adevăr ca o trecere; știința medicală descrie astfel instalarea treptată a semnelor morții:

pierderea vieții de relație pierderea vieții vegetative (pierderea simțurilor)

absența respirației absența circulației abolirea reflexelor hipotonia

Moartea clinică durează circa 3 – 5 minute (perioada dintre oprirea circulației cerebrale și apariția primelor leziuni). Moartea biologică se caracterizează prin leziuni definitive de dezintegrare protoplasmatică iar clinic prin lividități și rigiditate cadaverică.

Țesuturile umane au o rezistență diferită la lipsa de oxigen:

creierul 5 minute măduva spinării 30 minute mușchii striati 30 minute mușchii netezi 1 – 2 ore spermatozoidul și ovulul 10 – 70 ore ventriculul stâng moare înaintea atriului drept după oprirea cordului, ochii mai văd 5 secunde, urechile mai aud 8

secunde, gândirea este coerentă încă 18 secunde.

Miocardul tolerează bine anoxii de până la 3 ore, după moartea creierului. Chiar în moartea clinică primitivă a cordului, biochimic moare după creier. Sângele rămâne viabil câteva ore.

Moartea este un proces care începe cu agonia, fază mai scurtă sau mai lungă în funcție de felul morții. Michel de Ghelderode o descrie astfel:

„Asistam înlănțuit la acest rechizitoriu pe care mi-l adreșam, împovărându

156

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

mă mai tare decât un inchișitor și reproșându-mi că nu am putut fi niciodată fericit și nu am putut aduce nicio fericire altuia...”

*

* * *

Cât privește moartea lui Iisus pe cruce, oamenii de știință și-au pus de asemenea nenumărate probleme.

Până în 1968 nu existau probe arheologice în Ierusalim care să arate modul de crucificare în secolul I, în timpul stăpânirii romane; aceasta deoarece romanii luau toate cuiele de la crucificări ca pe materiale cu efect terapeutic în epilepsie, abcese și alte boli grave. Dar

după cucerirea

Ierusalimului de către evrei, lucrând la pregătirea unui teren, la circa 1700

m de poarta Damascului, au fost descoperite 15 urne de piatră conținând oseminte a 35 de evrei morți în secolul I. Lucrările au fost conduse de

Vasilius Tzaferis, arheolog din Serviciul de antichități și muzee.

Analiza unui schelet **s**-a dovedit de o importanță deosebită, și a fost făcută de Dr. Nicu Haas, anatomist și antropologist de la Universitatea

Ebraică din Ierusalim (născut în România).

Reconstituirea scheletului **s**-a putut face în totalitate; **s**-a ajuns la concluzia că omul a murit prin moarte pe cruce; **s**-au găsit cuiele și tăblița din lemn de acacia cu numele (lehoarian); analiza amănunțită a dovedit că la penetrația tăișului **s**-a folosit un singur cui pentru ambele picioare, oasele gambelor au fost zdrobite (obicei roman care la Iisus nu a fost aplicat căci murise deja mai repede decât se așteptau ei), iar extremitatea distală a radiusului avea o eroziune; această eroziune dovedește frecarea repetată a osului de cuiul care a penetrat articulația printre oase iar în timpul supliciului **s**-au făcut numeroase mișcări de frecare între os și cui, pe direcția sus-jos.

Aceste constatări arheologice dovedesc că prin tehnica de răstignire practică de romani nu se distruge niciun os, ceea ce corespunde întru totul Evangheliilor.

Mecanismul fiziopatologic al morții lui Iisus reiese din Evangheliile astfel:

O mare anxietate exprimată în versetele: *...întristat este sufletul Meu până la moarte...* (Matei 26, 38; Mar cu 14, 34)

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE

157

...Părintele Meu, de <. /< cu puțință, treacă de la Mine paharul acesta!

Însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu voiești (Matei 26, 39; Mar cu

14, 35, 36; Luca 22, 42)

Și fiind în zbulium, cu mai mare stăruință se ruga. Iar sudoarea Lui **s**-a făcut ca picături mari de sânge care picurau pe pământ (Luca 22, 44)

...Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu pentru ce m-ai părăsit?
(Matei

27, 46; Marcu 15, 34)

numeroase traume fizice și psihice (bătăi, batjocoriri, scuiări, coroana de spini, greutatea crucii, ținutarea pe cruce): Și arhierii și cărturarii erau de față învinuind**u-L** foarte tare (Luca 23, 10)

Atunci l-a eliberat pe Baraba, iar pe Iisus L-a biciuit și L-a dat să fie răstignii (Matei 27, 26; Marcu 15, 15; Ioan 19, 1)

Și împletind o cunună de spini, i-au pus-o pe cap și în mâna Lui cea dreaptă trestie; și, înngenunchind înaintea Lui, își băteau joc de El, zicând:

Bucură-Te, regele Iudeilor. (Matei 27, 29; Marcu 15, 17; Ioan 19, 2, 3)

Și duc**ându-și** crucea a ieșit la tocul ce se cheamă al Căpățânii care evreiește se zice Golgota (Ioan 19, 17)

deshidratarea: După aceea, știind Iisus că toate **s**-au săvârșit acum, ca să se împlinească Scriptura, a zis: Mi-e sete (Ioan 19, 28)

conștiința supliciului, a morții în chinuri: Și Iisus strigând cu glas mare, azis: Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul Meu. Și aceasta zicând și-a dat duhul (Luca 23, 46)

Insuficiența cardio-respiratorie acută – dovadă fiind sângele și apa care au ieșit după împunsătura de suliță; cercetând giulgiul de la Torino **s**-ar părea că această plagă împunsă a fost la nivelul spațiului intercostal V, sângele provenind din urechiușa dreaptă, iar apa fiind probabil un exsudat pleuopericardic.

Moartea este așadar o trecere; clipele ei sunt dramatice din punct de vedere biologic și spiritual; felul cum se petrece moartea unui om poate exprima felul cum și-a petrecut viața acel om. Când nu mai este timp pentru fapte bune, în orice caz până în clipa morții, Dumnezeu ne rezervă timp pentru pocăință sinceră, profundă,

mântuitoare.

În urma noastră rămâne firea cu legile ei, semenii noștri cu viața lor și faptele noastre în viațile celorlalți; în fața noastră se deschide viața veșnică, trăirea în infinit. Noi trebuie să ne pregătim toată viața momentul morții. După cuvintele apostolului, alergarea noastră pământească se sfârșește iar încununarea noastră începe odată cu moartea, cu dezbrăcarea de *cortul*

158

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

acesta. Trecerea pragului vieții este impresionantă, este tulburătoare, pentru om, pentru cele înconjurătoare, pentru îngeri. Puterile pe care trebuie să ne bazuim în clipa morții suit aceleași virtuți creștine pe care trebuie să ne bazuim în timpul vieții: credința în Mântuitorul Hristos, nădejdea în înviere și dragostea cea nepieritoare.

Corpuri neputrezite. Sfintele moaște.

Dacă este greu să ne ridicăm cu sufletul și mintea noastră la înțelegerea Dumnezeirii, pe cât posibil nouă, nu este mai puțin greu să trecem de la noțiunea de Ființă Dumnezeiască, la aceea de ființă creată. Căci dacă există o taină a lui Dumnezeu, exista de asemenea și o taină a făpturii și neantul făpturilor este tot așa de tainic și cu neputință de cugetat ca și neantul Dumnezeiesc, spune Filaret al Moscovei (citată de P. Florensky, *Les voies de la théologie russe*, Paris, 1937, p. 180).

Taina ființei umane, în special, începe de la creație, continuă în viața de toate zilele, se amplifică prin moarte și se adaugă taină peste taină, prin înviere, în drumul ei spre veșnicie.

Una din multele taine este și neputrezirea unor trupuri după moarte, numite în ortodoxie Sfinte Moaște.

Pentru întărirea dreptei credințe și a mântuirii sufletelor, Dumnezeu a lăsat Bisericii, pe lângă învățătura Sfintei Scripturi și a Sfintelor Tradiții cu

Sfintele Taine și o seamă de alte căi și mijloace ajutătoare, exprimate prin termenul general de cult, cinstire sau venerare, deosebit de cel de adorare, rezervat numai lui Dumnezeu.

Între acestea, Biserica Ortodoxă are cultul sau supravenerarea

Maicii

Domnului, cinstirea sau venerarea Sfintei Cruci și a Sfintelor Icoane, venerarea îngerilor și a Sfinților pe care îi invocăm în rugăciune, ca mijlocitori și rugători la Dumnezeu, precum și cinstirea Sfintelor lor Moaște.

Ce sunt Sfintele Moaște și de ce trebuie să le cinstim?

După o definiție mai cuprinzătoare, „Moaștele Sfinte” se numesc trupurile nepieritoare ale sfinților lui Dumnezeu, rămășițele din trupurile lor, sau oasele lor, prin care Dumnezeu **și**-a arătat și își arată atotputernicia

Să prin săvârșirea minunilor văzute, întru preaslăvirea Sa și a sfinților Săi, pentru ajutorul creștinilor în necazurile lor duhovnicești și trupești, pentru întărirea lor în adevărul și mântuirea ce o aduce credința ortodoxă. În rând cu Sfintele Moaște se cinstesc de către creștini și alte rămășițe ale Sfinților, ca exemplu: omoforul și brâul Maicii Domnului, veșmintele sfinților și alte

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 159

obiecte rămase de la ei, prin care Dumnezeu arată în minuni atotputernicia

Să (Pr. Dr. Ioan Mircea, Cinstirea Sfintelor Moaște în Ortodoxie, în îndrumări misionare, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1986, p. 847).

Natura materiei, după învățătura Sf. Grigorie de Nyssa, adoptată de

Sfântul Maxim Mărturisitorul, ar fi rezultatul reuniunii calităților simple inteligibile în ele însele, dar al căror total (sumă), întâlnire și îmbinare produc substratul lucrurilor materiale, corporalitatea (trupescul). „Nimic în corp, nici forma, nici întinderea, nici volumul, nici greutatea, nici culoarea, nici alte însușiri luate în ele însele, nu sunt corpul, ci calități gândite.

Cu toate acestea, întâlnirea lor devine trup” (De anima et resurrectione.

P.G., T. 46, col. 124, c. la Vladimir Lossky, Despre teologia mistică a

Bisericii de Răsărit, Paris, 1944, p. 99).

Această învățătură dinamică a materiei va permite să se conceapă grade deosebite de materialitate, corpuri mai mult sau mai puțin materiale; va face de asemenea mai înțeleasă schimbarea întâmplată în firea cea dintâi și petrecută după păcat, ca și învierea trupurilor. Elementele materiale trec dintr-un corp în altul, așa că universul nu este decât un singur corp.

„Totul există unul **într**-altul – spune sfântul Grigorie de Nyssa – și toate lucrurile se mențin unele pe altele, căci o putere preschimbătoare, **într**-un fel de rotație, face să treacă elementele pământești unele în altele, pentru a le aduce din nou la punctul lor de plecare” (Vladimir Lossky, op. cit. p. 99).

Astfel, în această revoluție, nimic nu scade și nimic nu sporește, ci totul rămâne în măsurile sale de la început” (în Hexaemeron, P.G. t. 44, col. 104).

B.C., De anima et resurrectione, P.G. t. 46, col. 28 A, la Vladimir Lossky, op. cit. p. 99). În acest context, evoluționismul este nul. Cu toate acestea, fiecare element al corpului este păstrat „ca o santinelă” (De anima et resurrectione, ibidem, col. 76 – 77) de facultatea cugetătoare a sufletului, care-l înseamnă cu puterea lui, căci sufletul cunoaște trupul său, chiar atunci când elementele sale sunt împrăștiate în lume. Astfel, în starea lui muritoare, de după căderea în păcat, firea duhovnicească a sufletului va păstra o anumită legătură cu elementele risipite ale trupului, pe care ea va putea să le găsească la înviere, spre a fi preschimbate **într**-un trup duhovnicesc, care este adevăratul trup, deosebit de corporalitatea noastră grosolană – îmbrăcămintea de piele – pe care Dumnezeu a făc**ut**-o pentru Adam și Eva, în urma săvârșirii păcatului (Vladimir Lossky, cap. cât. p. 99).

Dacă fiecare suflet după moarte păstrează „ca o santinelă” fiecare element al corpului descompus – chiar dacă ar fi împrăștiat în toată lumea

160

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

— Cu atât mai mult păstrează sufletele dreptților și ale sfinților

această legătură, ca unii care în timpul vieții au ținut-o prin armonia și conlucrarea sufletului cu trupul, care nici după moarte nu încetează, cu toate că cele două elemente sunt despărțite și aceasta se face cu știința și libertatea sfinților și cu harul, puterea și lucrarea lui Dumnezeu.

Trupurile sfinților au fost și sunt și după moarte „temple ale Duhului

Sfânt” (*I Corinteni 6, 19*) și acolo unde este Duhul Sfânt prezent nu este putreziciune, nu este descompunere, nu este stricăciune, pentru că viața lor fiind Hristos (*Filipeni 1, 21*) se fac prin aceasta și „părtași dumnezeieștii firi” (*II Petru 1, 4*).

Și chiar dacă toate trupurile sfinților au fost „temple ale Duhului Sfânt”.

prin viața trăită în Dumnezeu, darul neputrezirii trupului, nu-l dă la toți deopotrivă, ci intervine aici voința, scopul urmărit și lucrarea lui Dumnezeu asupra fiecăruia, în felul voit de El.

Și dacă sfântul poate sta în legătură cu oamenii care i se roagă, ajutându-i în chip minunat, cu atât mai mult păstrează el însuși o anumită legătură cu trupul său.

Cinstirea Sfintelor Moaște după Sfânta Scriptură

Deși prin creație omul era destinat nestricăciunii și cu trupul, păcatul i-a atras moartea și stricăciunea odată cu ruperea sufletească și înstrăinarea lui de Dumnezeu. Iar prin moarte trupul devenea – din cauza păcatului – și întinător, socotindu-se după legea veche ca fiind spurcat oricine se atingea de un om mort sau de cadavrul lui (*Numerii 19, 11-13*).

Toți oamenii zac sub acest blestem al păcatului și sunt supuși stricăciunii sau descompunerii trupului în cele din care a fost alcătuit, adică în pământul în care se îngroapă (*Facerea 3, 19*). Excepție de la această lege, ne amintește Scriptura Veche, sunt Enoh, care n-a văzut moartea, fiind luat la cer (*Facerea 5, 24; Evrei 11, 5*) și prorocul Ilie Tesviteanul, care a fost răpit la cer în carul de foc (*IV Regi 2, 27*), iar alții, deși îngropați, n-au putrezit, cum se spune de pildă de Moise, care la venirea Mântuitorului

Hristos apare împreună cu prorocul Ilie pe muntele Tabor, când

are loc

Schimbarea Lui la Față (*Matei 17, 3 – 5*); și de sfinții care au ieșit din mormânt după învierea lui Hristos și intrând în cetate **s**-au arătat multora

(*Matei 27, 52 – 53*).

Prin venirea lui Hristos în lume se creează o nouă situație, căci El, fiind

Viața și dătător de viață, vindecă bolnavi, alungă demoni, învie morți, întemeiază Biserica, lăsându-i învățătura cea nouă a Evangheliei și harul

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 161

mântuitor odată cu rânduirea Sfintelor Taine. Iar prin jertfa Lui pe Cruce și harul răscumpărător, simțitor și îndumnezeitor, oamenii se sfințesc din clipa încreștinării, devenind *vase de cinste gătite spre orice lucru bun*

(*II Timotei 2, 21*). Trupurile lor devin de acum – prin harul Sfântului

Duh – temple sau lăcașuri vii ale lui Dumnezeu (*Ioan 14, 23; 15, 4*;

I Corinteni 3, 16 – 17; 6, 19, 20). De aceea sau și învrednicit de o seamă de daruri, diferite faceri de minuni, iar trupurile unor sfinți au devenit și nestricăcioase, făcând deci excepție de la legea generală a putrezirii și descompunerii lor, **într-o** măsură mai mică decât trupul Mântuitorului, care **n-a** fost dat deloc stricăciunii (Pr. Dr. Ioan Mircea, op. cit. p. 848).

Deja prin împărtășirea cu Sfintele Taine, creștinii sunt înfiați, devenind *dumnezei* (*Ioan 10, 34*) sau *fii ai lui Dumnezeu prin har* (*Ioan 1, 12*;

Romani 8, 14 – 17; Galateni 4, 57), iar cei ce se mențin permanent în această stare de har, sporind în virtuți și au pe Hristos sălășluind în ei

(*Galateni 2, 20*) – viața lor fiind Hristos (*Fi I ipeni 1, 21*) – se fac prin aceasta și părtași ai dumnezeieștii firi (*II Petru 1, 4*).

Din acest motiv, trupurile unor sfinți devin „izvorătoare de mir”

(exemplu Sfântul Mare Mucenic Dimitrie din Tesalonic, cunoscut ca „Izvorătorul de Mir”); cele ale altora împrăstie miros de bună mireasmă (exemplu

Sfântul Ioan Iacob Hozevitul din Pustiul Iordanului, mănăstirea Hozeva etc); sau se păstrează intacte și neatinse de putreziciune (exemplu Sfântul

Dimitrie Basarabov, Sfânta Paraschiva, Sfânta muceniță Filofteia, Sfântul

Ioan Hozevitul etc.). Iar la alții, numai oasele sunt făcătoare de minuni, precum se amintește de prorocul Elisei, peste ale cărui oseminte aruncându-se un mort, a fost înviat (IV Regi 13, 20 – 21).

Dacă mucenicii și sfinții au stat cu îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu când trăiau, învrednicindu-se de atâtea daruri minunate și de puterea facerii de minuni și prin viața și prin moartea lor, cum să nu fie dar cinstite trupurile sau sfintele lor moaște, aceste locașuri sau temple însuflețite ale lui Dumnezeu? Sfinții părinți spun: „cinstind moaștele martirilor, noi adorăm pe Dumnezeu ai Cărui mărturisitori sunt ei și care i-a învrednicit de atâtea daruri” (Fer. Ieronim). Pentru că un om ca toți oamenii nu poate face minuni după moarte, mucenicul însă poate săvârși multe și mari minuni. Nu te uita dar la aceea că trupul mucenicului zace înaintea gol și lipsit de activitate sufletească, ci uită-te la aceea că în el sălășluiește o altă putere mai mare decât însuși sufletul, adică harul Sfântului Duh, care prin lucrările sale cele minunate ne încredințează pe noi despre adevărul învierii prin

162 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

minunile pe care le face (Sfântul Ioan Hrisostom, Cuvânt la amintirea

Sfântului Mucenic Vavila, P.G.L., 529 la Pr. Dr. Ioan Mircea op. cit. p. 849).

Sfântul Ioan Damaschin spune: „Stăpânul Hristos ne-a dat ca izvoare mântuitoare moaștele sfinților, care izvorăsc în multe chipuri faceri de minuni și dau la iveală mir cu bun miros. Nimeni să nu fie necredincios.

Căci dacă prin voința lui Dumnezeu a izvorât în pustiu apă din

piatră tare

(*Ieșirea 17, 5; Nu merii 20, 7 – 11*) pentru poporul Israel și pentru

Samson cel istovit în lupta cu filistenii, apă din stâncă la strigătul lui către

Dumnezeu (*Judecătorii 15, 19*), atunci este de necrezut ca să izvorască mir binemirositor din moaștele mucenicilor? Nicio îndoială, pentru cei ce cunosc puterea lui Dumnezeu și cinstea pe care o au sfinții de la

Dumnezeu" (*Dogmatica*, trad. D. Fecioru, Buc. 1938, p. 278).

Cinstirea Sfințelor Moaște după Sfânta Tradiție-Minunile săvârșite la mormintele sfinților și neputrezirea trupurilor lor sunt cele mai bune mărturii despre datoria creștinilor de a cinsti Sfintele lor moaște. Din aceste motive binecuvântate, Biserica – în practicile ei de totdeauna, încă din început – a dovedit învățătura ei despre cinstirea Sfințelor Moaște în diferite chipuri:

A zidit pe ele altarele bisericilor, încă din sec. I, ca pe moaștele Sfântului Ignatie (+ 104) și pe ale Sfântului Policarp (+ 166), despre care istoricul Eusebiu de Cezareea scrie: 43. „Mai târziu am putut pune și noi mâna pe osemintele lui (Policarp) cele mai cinstite decât pietrele prețioase și mai scumpe decât aurul și le-am așezat într-un loc potrivit”. 44. „Dea

Domnul ca acolo, dacă-i posibil, să ne strângem cu bucurie și cu veselie ca să sărbătorim ziua martiriului, socotind-o ziua lui de naștere, atât pentru pomenirea celor care au săvârșit lupta, cât și pentru deprinderea și pregătirea celor care vor urma de acum încolo în luptă” (Eusebiu de Cezareea.

Istoria Bisericească, Martirii din Palestina, Ed. Institutului Biblic și de

Misiune al B.O.R., București, Cartea a IV-a, cap. XV, p. 164);

A rânduit zile de sărbători în amintirea aflării sau strămutării moaștelor unor sfinți (exemplu: 27 ianuarie, aducerea moaștelor Sfântului Ioan

Gură de Aur; 29 ianuarie, aducerea moaștelor Sfântului Ignatie

Teoforul;

29 februarie și 25 mai, aflarea capului Sfântului Ioan Botezătorul; 2 mai, aducerea moaștelor Sfântului Atanasie cel Mare; 28 iunie, aducerea moaștelor Sfinților Chir și Ioan; 23 iulie, aducerea moaștelor Sfântului Foca; 16

august, aducerea în Constantinopol a Sfintei Mahrame; 25 august, întoarcerea moaștelor Sfântului Apostol Bartolomeu; 31 august, așezarea în raclă a brâului Maicii Domnului etc);

MINUNATA ALCĂȚUIRE A FIINȚEI UMANE 163

A organizat călătorii pioase (pelerinaje) la locurile unde se aflau moaștele neputrezite ale diferiților sfinți;

A învățat pe credincioși prin Sfinții Părinți și prin învățătorii ei, să cinstească Sfintele Moaște și a apărut această învățătură împotriva acelor eretici care n-o aveau și care o atacau (Pr. Prof. Dr. P. Dehleanu, Sectologie, Arad, 1948, p. 173).

Deci Biserica a practicat dintru început acest cult. Iar Sinodul VII ecumenic (787, la Niceea) – ținut împotriva iconoclasmului și pentru restabilirea cultului icoanelor – a hotărât pentru totdeauna a se cinsti Sfintele

Moaște ca și Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce și Sfintele Icoane, sub pedeapsa caterisirii clericilor și a excomunicării mirenilor din Biserică.

Biserica cinstește moaștele sfinților, cinstindu-i prin aceasta pe ei înșiși, întrucât oamenii se pun și prin ele în legătură cu ei. Menținerea osemintelor lor în stare de incoruptibilitate este o arvună a viitoareii incoruptibilități a trupurilor întregi după înviere și după deplina lor îndumnezeire. Ele se mențin incoruptibile, pentru că în ele se menține o putere dumnezeiască din vremea când trupurile erau unite cu sufletul. Ba mai mult, asupra lor se prelungește starea de îndumnezeire accentuată a sufletelor lor din starea actuală.

Aceasta se datorează faptului că puterile sufletului și harul dumnezeiesc din el își prelungesc lucrarea și în trup, înfăptuind și în aceasta o stare de sfințenie, cât timp sfântul trăiește pe pământ și un fel de stare de incoruptibilitate după trecerea sufletului prin moarte, la

starea accentuată de îndumnezeire. Moaștele sunt astfel o anticipare a trupului pneumatizat de după înviere.

Menținându-se incoruptibile, osemintele sfinților arată că sufletul personal al lor și harul Sfântului Duh din ei rămân mai departe într-o legătură cu trupurile lor. De aceea, cei ce se roagă lângă osemintele sfântului, nu se adresează propriu-zis lor, ci persoanei lui. Cinstirea trece la persoană, ca și în cazul cinstirii icoanei.

Biserica și credincioșii au convingerea că prin atingerea de moaște și prin rugăciuni adresate sfântului lângă moaștele lui, se înfăptuiesc adeseori vindecări și alte fapte minunate, ca și prin atingerea icoanelor, datorită energiilor dumnezeiești care – din persoanele celor reprezentați în icoane și în ultimă analiză din Hristos – se prelungesc în icoane sau în moaște.

Temeiul cel mai elocvent pentru cinstirea moaștelor sfinte și al credinței în puterea ce iradiază din ele, ni-l dă Sfânta Scriptură, prin cazul învierii unui mort aruncat peste osemintele prorocului Elisei (IV Regi 13, 21).

164

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Puterea dumnezeiască ce lucrează prin trupurile sfinților după moarte este o continuare, dar și o intensificare a puterii ce lucra prin trupurile lor cât erau în viață. Chiar umbra trupului lui Petru avea putere să vindece pe bolnavii peste care trecea (Fapte 5, 15). Iar alți bolnavi se vindecau prin atingerea de ștergarele care fuseseră folosite de Sfântul Apostol Pavel

(Fapte 19, 11; Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică

Ortodoxă, Voi. 3, Ed. Inst. Biblic și de Misiune al B.O.R., p. 350).

Rămășițele sfinților plăcuți ai lui Dumnezeu, pătrunse de harul Sfântului Duh, păstrează și după moartea lor acest har și cu ajutorul lui fac minuni, pentru întărirea credinței oamenilor, în atotputernicia lui Dumnezeu.

Nestricăciunea sfintelor moaște și săvârșirea prin ele a minunilor arată lămurit că Biserica Ortodoxă stă pe temeiul adevărului

Sfintei Scripturi și al Sfintei Tradiții bimilenare și că în ea sălășluiește și se arată în mod evident harul Sfântului i Duh, care lucrează întru proslăvirea lui Dumnezeu și a prietenilor Săi (*Ioan 15, 14 – 15*) și spre întărirea în credință a creștinilor.

Sfintele moaște se disting prin caracteristici plăcute și viabile:

adesea sunt descoperite în chip minunat;

sunt nestricăcioase;

prea frumos mirositoare;

uscate și ușoare;

pielea e de culoarea alunului;

arată bine și impresionează plăcut la vedere;

nu provoacă frică ci bucurie duhovnicească;

sunt asemenea omului fericit care doarme liniștit;

Izvorăsc din ele felurite minuni, spre slava lui Dumnezeu

(Pidalionul de

Neamț, foaia 444).

Despre neputrezirea celor care au trăit și au murit în păcate grele.

Dacă nu toate trupurile sfinților au dobândit de la Dumnezeu darul neputrezirii, ci doar cele care a voit Dumnezeu – potrivit scopului și lucrării urmărite de El – tot așa nu toate trupurile celor ce au trăit și murit în păcate grele nu putrezesc, ci unele da, unele nu, potrivit aceleiași voințe și lucrări urmărite de Dumnezeu.

Dacă moaștele sfinților reprezintă anticiparea incoruptibilității trupurilor înviate și îndumnezeite din veacul viitor, tot așa și trupurile neputrezite ale celor ce au trăit și murit în păcate grele reprezintă anticiparea

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE 165

Incoruptibilității trupurilor înviate, dar împătimate și osândite, ca o garanție a cuvintelor lui Iisus Hristos, că toți vor învia: cei ce au făcut fapte bune spre viață veșnică, iar *cei ce au făcut fapte rele spre osândă veșnică* (*Ioan*

4, 29).

Altfel spus, trupurile neputrezite ale sfinților prefigurează viața

veșnică din rai, iar trupurile neputrezite ale marilor păcătoși prefigurează viața veșnică din iad.

Pravila Marc a Bisericii (Târgoviște 1952, glava XXXVII, pp. 42 – 48, la

P.C. Arhim. Uie Cleopa) expune câteva motive ale neputrezirii marilor păcătoși:

Cei ce sunt sub legătura sau blestemul arhierelui sau preotului, pentru unele păcate grele săvârșite în viața lor. Acestora le putrezește în mormânt numai partea dinapoi (dorsală) a trupului, partea dinainte (fața) rămânând întreagă.

Cei ce au băut mult, au amărât foarte tare și au lovit pe părinții lor, fiind blestemați de ei. Dacă au murit fără să-și fi mărturisit aceste păcate și nu au luat dezlegare, în viață fiind, de la arhieru sau de la preot, acelora nu le putrezesc mâna sau piciorul cu care au lovit pe mama sau pe tatăl lor.

Cei ce au făcut nedreptăți mari în viața lor și au fost afuriși de arhieru, aceștia la dezgropare se arată negri (Pidalionul de Neamț, ed...1844, foaia

444, verso). Cei ce au fost dați anatema (pentru săvârșirea unor păcate foarte mari, cum ar fi cele de erezie, contra firii, apostazie etc.) adică sub cea mai grea pedeapsă bisericească, aceștia la dezgropare se arată galbeni, cu degetele zbârcite. Le cresc unghiile și părul foarte mult în groapă.

Cei ce au fost legați (afuriși) de dumnezeieștile pravile, la dezgropare, se arată albi.

Alte semne întâlnite la trupurile afurisite:

sunt nedezlegate (neputrezite);

sunt deformate și urâte;

greu mirositoare;

umflate ca „toba”;

provoacă spaimă și cutremur privitorilor.

*

Aceeași sursă bibliografică menționează și trei pricini „firești” de neputrezire:

O alcătuire trupească specială care asigură o lungă conservabilitate, dar până la urmă trupul tot putrezește. Marele Vasile arată că atâta deosebire

166

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

se află în alcătuirea unui trup de altul pe cât se deosebește fierul de aramă și arama de vreascuri;

cei ce mor în vremuri de iarnă, dar până la urmă și ei vor putrezi.

pământul în care au fost îngropați (în special dacă e bogat în sare);

schimbând solul se produce putrezirea.

Din cele prezentate, se înțelege clar că cinstirea Sfintelor Moaște se îndreaptă tot spre Dumnezeu, a cărui putere sălășluiește în ele: „cinstim moaștele mucenicilor ca să adorăm dumnezeiește pe Acela ai Căruia ucenici sunt și cinstim pe slujitori în așa fel, ca cinstea lor să treacă asupra

Stăpânului, care a zis: *cel ce vă primește pe voi, pe Mine Mă primește* (M a t ei 10, 40; Fericitul Ieronim, Epistola către Prezbiterul Ruperiu, 37, 1, la

Arh. Cleopa Ilie, Despre credința Ortodoxă, Ed. Inst. Biblic și de Mis. a

B.O.R., Buc. 1985, Ed. a II-a, p. 74).

Dumnezeu ne-a mai lăsat sfintele moaște ca să le privim și să le atingem, pentru a ne întări sensibilitatea noastră omenească prin contactul direct cu o materie purtătoare de Duh sfințitor (Pr. dr. Ioan Mircea, op.

cât. p. 855).

Este ca și în situația săvârșirii Sfintelor Taine, când are loc dăruirea unui impuls, materiei din noi, atât de legată de suflet.

Sfintele Moaște reprezintă și o anticipare a incoruptibilității trupurilor înviaate și îndumnezeite, din veacul viitor.

Deci trupurile sfinților sunt *locașuri ale Sfântului Duh* (I Corinteni

3, 16 – 17; 6, 19 – 20; II Timot ei 2, 21), fac minuni și nu putrezesc, ci dimpotrivă degajă miros plăcut (Matei 27, 52 – 53). Referitor la aceeași idee, împăratul David spunea: *bucura-se-vor oasele mele cele smerite*

(Psalm 50, 9).

Veșmintele purtate de Iisus aveau putere de tămăduire (Matei 14.

36; Lu ca 8, 43 – 44); dar și obiectele folosite de sfinți (Fapte 19, 12), sau numai umbra apostolilor (Fapte 5, 15 – 16). Dacă toate acestea au fost înfăptuite, cu atât mai mult corpurile lor, transformate la moarte, aveau putere de a face minuni. (Diac. Conf. P.l. David, op. cit. p. 88).

De aceea să urmărim sfatul Sfântului Ioan Gură de Aur: „Să venim deci, neconținut la ei, să ne atingem de racla lor și să îmbrățișăm cu credință moaștele lor, ca să luăm binecuvântare de la ele și folos sufletesc, spre dobândirea împărăției Cerurilor” (Sf. Ioan Gură de Aur, Omilie de laudă la Sfinții Mucenici Iuventiu și Maxismiu, pătimitori în vremea lui Iulian

Et postatul – P.G., L., 576 – 577 – la Pr. Dr. Ioan Mircea, op. cit. p. 855).

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIIINȚEI UMANE

167

Sfinți ai Bisericii ortodoxe ale căror Sfinte Moaște se află la noi în țară

Din practica Bisericii, din tâlcuirea Sfinților Părinți, precum și din nenumărate minuni – de-a lungul veacurilor – făcute de Dumnezeu prin moaștele sfinților, decurge datoria fiecărui creștin de a cinsti sfintele relicve.

Biserica Ortodoxă Română se bucură de o bogată comoară de moaște, a multor sfinți protectori și rugători, pe care îi vom prezenta în continuare.

1. Cuviosul Părinte Iosifcel Nou de la Partoș

Cuviosul Părinte Iosif cel Nou de la Partoș, din sec. al XVII-lea, a fost

Mitropolit al Banatului între anii 1650 – 1653 și are zi de pomenire la 15

septembrie. A trecut la cele veșnice la 15 septembrie 1656, la mănăstirea

Partoș – astăzi biserică de sat – unde a fost și înmormântat. El era cinstit încă înainte de moarte ca sfânt, pentru viața lui cuvioasă, pentru marea-i bunătate și pentru minunile săvârșite.

La 30 de ani după moartea sa (1686), un sinod local al arhierilor de atunci ai Banatului, a recunoscut sfințenia lui, hotărând să fie sfințit ca sfânt, constituind astfel primul caz de canonizare oficială și expresă în Biserica

Românească.

Moștele Cuviosului Părinte au fost dezgropate în septembrie 1956, când au fost duse în catedrala mitropolitană din Timișoara, unde se află și în prezent. (Mai pe larg despre viața Sfântului, vezi Pr. dr. Gh. Cotoșman în Viața Sfântului Iosif cel Nou, Mitropolitul Timișoarei și a toată Țara

Banatului 1650 – 1656. La tricentenarul morții sale, Timișoara, 1956 și în

Mitropolia Banatului an. 1956, Nr. 1 – 3, p. 64 – 89).

2. *Sfânta Muceniță Filofteia (sau Filoteia)*

Sfânta Muceniță Filofteia, originară din Motivatul Traciei (în părțile

Târnovei din Bulgaria de astăzi), a fost ucisă (prin sec. al XII-lea) de tatăl ei, pentru marea ei milostivire către săraci.

Moștele ei au fost aduse la noi în a doua jumătate a sec. al XIV-lea și depuse în Biserica Sf. Nicolae din curtea palatului domnesc de la Argeș.

Mai târziu au fost mutate în paraclisul nou al Mănăstirii lui Neagoe Vodă, unde se află și astăzi. (Despre Sfânta Muceniță, vezi D. Mazilu, Sf. Filoteia de la Argeș, în Memoriile Secției Literare, Acad. Rom. ser. DI, t. IV.

București, 1932 – 1934).

168 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Sfânta Muceniță Filofteia se prăznuiește la 7 decembrie.

3. *Cuviosul Nicodim cel Sfințit*

Sfântul Cuviosul Părintele nostru Nicodim cel Sfințit a fost originar din părțile Prilepuhu (probabil macedo-român) și a venit în Țara Românească în a doua jumătate a sec. XIV, unde a organizat monahismul românesc în formă atonită. **S**-a săvârșit la 26 decembrie 1406 și a fost înmormântat la mănăstirea Tismana, de unde moaștele lui au fost luate și duse (probabil prin sec. al XVII-lea sau al XVIII-lea) **într-un** loc necunoscut până astăzi.

Din sfintele sale moaște se păstrează doar degetul cel mare de la mâna dreaptă, la mănăstirea Tismana.

Pomenirea lui se face pe data de 26 decembrie. (Alte date, vezi pr. Prof.

Mircea Păcurariu, Istoria B.O.R., vol. I, Buc. 1980, p. 284 s.n. cu bibliografia la zi).

4. *Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava*

Sfântul Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava – cu zi de pomenire la 2

Iunie – **s**-a născut în sec. al XIV-lea, în Trebizonda (Trapezunt, în Turcia de astăzi) și a fost martirizat pentru credința lui, în cetatea Akerman

(Cetatea Albă) la 1330. De acolo moaștele lui au fost aduse de Alexandru cel Bun la 1402 și depuse în Biserica Sf. Gheorghe – Mirăuți din Suceava.

După un timp au fost mutate în catedrala zidită de Bogdan cel Orb și

Ștefăniță Vodă, în a doua decadă a secolului al XVI-lea, unde se află și în prezent. (Pe larg, Pr. Prof. P. Rezuș, Viața și faptele Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, M.M.S. anul 1956, Nr. 6 – 7).

5. *Cuviosul Grigore Decapolitul*

Cuviosul Părinte Grigore Decapolitul a fost de origine grecească, din părțile Decapolei, de lângă Constantinopol (Asia Mică, Turcia de astăzi).

A suferit ca mărturisitor pentru apărarea cultului Sfintelor

Icoane (sec.

DC), iar moaștele lui au fost aduse de la Constantinopol – spre sfârșitul sec.

XV – de către boierii Craiovești și depuse în biserica Mănăstirii Bistrița oltenească, zidită de ei. În același loc se află și astăzi și se sărbătorește la

20 noiembrie. (Pe larg, Dragoș Petroșanu, Sfântul Grigorie Decapolitul din

Mănăstirea Bistrița, în B.O.R., an. 1941, Nr. 11-112, p. 682 – 703).

6. Cuvioasa Maică Paraschiva

Cuvioasa Maica noastră Paraschiva cea Nouă, se trăgea din Epivatul

Traciei (Bulgaria de astăzi, pe țărmul apusean al Mării Negre) și a trăit prin secolul al XI-lea (+ c. 1050).

MINUNATA ALCĂTUIRII A FIINȚEI UMANE 169

Moaștele ei au fost aduse de domnitorul Vasile Lupu al Moldovei la

1641 și depuse în frumoasa bisericuță Sfinții Trei Ierarhi din Iași, zidită atunci de el. Aici au stat până spre sfârșitul secolului trecut, când au fost reșezate în catedrala mitropolitană, unde se află și în prezent.

Sărbătoarea ei (la 14 octombrie) este numită în popor și Vinerea Mare, pentru că în grecește Paraschevi înseamnă Vineri.

I se spune Paraschiva cea Nouă, spre a fi deosebită de o altă sfântă – Paraschiva – mai veche, martiră în persecuția lui Dioclețian (+ 304), pomenită la 26 iulie și numită la ruși Piatnița (Sf. Vineri), iar la bulgari, Petka.

(Alte date: Prof. M. Sesan, Cinstirea Cuvioasei Paraschiva, art. În rev.

„Mitropolia Moldovei”, an. 1955, Nr. 3, p. 130 – 136 și idem Viața Cuvioasei

Paraschiva, M.M.S., 1957, 3 – 4, p. 260 – 268).

7. Preacuviosul Părinte Dumitrie cel Nou din Basarabi

Preacuviosul Părinte Dimitrie cel Nou era de origine din satul Basarabov (Bulgaria de astăzi) și a trăit probabil prin secolul al XIII-lea.

Moaștele lui au fost dăruite de generalul rus Petru Salticov Mitropolitului Grigore al Ungrovlahiei – la cererea acestuia – și depuse în catedrala mitropolitană (astăzi patriarhală) din București la 13 iunie 1774

și se serbează la 27 octombrie. (Alte date, vezi Dr. Gher. Timus, Dict.

aghiografic, p. 209; Sănaxarul din Mineiul pe octombrie, ziua 27).

8. *Sfântul Ierarh Calinic de la Cernita*

Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica (1787 – 1868) s-a născut în București și a intrat în viața monahală la Mănăstirea Cernica în 1807. Se mută la cereștile locașuri la 11 aprilie 1868 când se face și prăznuirea lui și este canonizat la 21 octombrie 1955. A fost înmormântat la mănăstirea Cernica, unde se află și Sfintele sale Moaște. A fost mult timp stareț al Mănăstirii

Cernica și episcop pentru eparhia Râmnicului – Noului Severin.

Pentru viața lui de o sfințenie și dăruire rară a fost numit: scutul și acoperământul Cernicăi, ocrotitorul Bucureștiului, păzirea Frăsineiului și lauda Râmnicului Severin. (Despre el, vezi Athanasie Mironescu, Istoria

Mănăstirii Cernica, Cernica, 1930 și Viața și slujba Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, tip. cu aprob. Sf. Sinod, București, 1957).

9. *Sfintele Moaște de la Mănăstirea Cocoș*

Sfinții mucenici Zoticos, Attalos, Kamasias și Filippos, au trăit prin secolul al IV-lea, iar rămășițe din Sfintele lor Moaște au fost descoperite

170

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

de curând la Niculițel, în Dobrogea și depuse la mănăstirea Cocoș, din județul Tulcea. Ei sunt pomeniți în vechile martirologii creștine la 4 iunie.

10. *Rămășițe ale Moaștelor altor Sfinți păstrate la noi în biserici și mănăstiri* în bisericile unor mănăstiri mai mari (Neamț, Putna, Secu, Râșca.

Slatina, Cernica, Hurez ș.a.) precum și în unele biserici catedrale urbane mai importante din țara noastră, se mai păstrează încă multe părți (mai mari sau mai mici) din moaștele altor sfinți, aduse în țară din diverse locuri (mai ales din Sfântul Munte) și în diferite împrejurări. Cele mai multe au fost cumpărate sau dobândite de voievozii și boierii români din trecut și depuse în bisericile ctitorite, renovate sau înzestrate de ei. Amintim dintre acestea:

Capul Sfintei Mucenița Tatiana (12 ianuarie) este păstrat în biserica din

Craiova;

Capul și mâna dreaptă a sfântului Nifon, patriarh al Constantinopolului (11 august) s-au aflat la Mănăstirea Dealul, lângă Târgoviște, ulterior fiind aduse în biserica din Craiova;

Capetele Sfinților Mucenici Serghie și Vach (7 octombrie) inițial păstrate la Curtea de Argeș, iar în prezent la catedrala mitropolitană din

Craiova;

Capul Sfântului Grigore Teologul (25 ianuarie) se află la Mănăstirea

Slatina din Moldova. A fost adus de ctitorul mănăstirii, Alexandru Lăpușneanu, de la Constantinopol, la 1552;

Maxilarul Sfântului Ioan Gură de Aur și un deget al Sfintei Ana au fost aduse de Ecclesiarhul Maxim și de Proegumenul Sofronie, în fruntea unei solii de frați, de la Vatoped (Pr. Prof. CC. Cojocarii, Biserica Moldovei sprijinitoare a Orientului ortodox, partea I-a sec. X V-XVI, în M.M.S. LXI.

1985, Nr. 6, p.347);

Mâna Sfântului Mucenic Ciprian (2 octombrie) se păstrează la Biserica

Zlătari din București. (O listă a câtorva din aceste părțicele de Sfinte

Moaște păstrate pe pământul românesc, vezi Cartea de rugăciuni pentru tot creștinul de Ierodiacon Firmilian Marin, edJl, Buc. Ed. China, 1937 pp.

188 – 191; Pr. Prof. dr. Ene Braniște, Liturgica Generală, Ed. Inst. Biblic și de Misiune al B.O.R., Buc, 1985; Pr. Iustin Gaspar, Moaște ale sfinților în

MINUNATA ALCĂTUIRE A FiiNȚEI UMANE

171

Biserici din Ep. Bihor, în îndrumător Bisericesc și misionar patriotic, Iași.

1987, p. 106 – 109).

11. *Sfintele moaște de la Miclăușești într-o* localitate cunoscută în trecut ca fiind proprietatea familiei Sturdza, la Miclăușești, au fost aduse și depuse în biserică părțile din mai multe Moaște. Astfel, *într-o* cutie de lemn cu dimensiunile de 40/25/10 cm, se află două plăci de argint: placa superioară are rol de capac, iar placa de jos drept suport pentru părțile Sfintelor Moaște. În jurul Sfintei Cruci, decupată în mijlocul capacului de jos, întâlnim scris cu caractere grecești numele celor 15 sfinți ale căror Sfinte Moaște se află: Părțile aparțin

Sfinților: *Mina, Modest, apostolul Filip, Ioan cel Milostiv, Ermogen, Haralambie, Epifanie, Varvara, apostolul Bartolomeu, Dionisie Areopagitul, apostolul Barnaba, Elefterie, Pantelimon, Grigore Teologul și Artemie* (Prot.

M. Mocanu, Sfintele Moaște din Biserica parohială Miclăușești; Mărturii ale vieții bisericești din Moldova în M.M.S. LIX, 1983, Nr. 7 – 9, p. 471).

Într-o altă cutie de argint, sub formă dreptunghiulară, cu opt pietre prețioase, cu atrăgătoare modele florale, se află un fragment din moaștele

Sfântului Teodor Stratilat, probabil oferite de Alexandru Sturdza, de mama și de soția sa Ecaterina.

Tot aici se află și degetul *Sfântului Mucenic Iacob Persul*, părțile din

*Sfântul Pantelimon, Sfântul Elefterie, Sfântul Arhidiacon Ștefan –
întâiul mucenic – Sfântul Mina, Sfântul Mare Mucenic Trifon.*

Pe partea opusă a Crucii ni se indică numele Sfinților: *Sfântul
Mucenic*

*Gheorghie, degetul Sfântului Mucenic Haralambie, Sfânta
Mucenița Paraschiva.*

La întretăierea brațelor Crucii, se află părțile din *Sfântul Lemn*
(din

Crucea de răstignire a Mântuitorului).

Mai sunt prinse părțile aparținând: *Sfântului Iacob Fratele
Domnului.*

*Sfântului Marina, Sfântului Barnaba și sânge de la Sfântul
Dimitrie (Idem, ibidem).*

Se citează: „La Miclăușești avem nu mai puțin de șase Sfinți
Apostoli, care au părțile din Sfintele Moaște aici, iar totalul Sfinților
cu părțile de Sfinte Moaște este de 30. Până în prezent, nu știm ca pe
teritoriul țării noastre să se mai întâlnească un astfel de fenomen atât
de însemnat” (Idem, ibidem).

172

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

12. *La Mănăstirea Neamț*, în zilele de 24 – 26 mai 1986 **s**-au
descoperit în chip minunat moaștele unui sfânt care probabil a trăit în
secolul XIV.

Într-o sâmbătă după-amiază pavajul masiv al aleii dintre
clopotniță și biserica mare **s**-a ridicat cu circa 20 cm pe o suprafață de
2 x 0,70 m. Până luni dimineața ridicarea a continuat încă cu circa 10
cm crăpând lespezile de deasupra. La aproximativ 2 m în jos **s**-au găsit
Sfintele moaște ale unui călugăr care a viețuit la Neamț; vârsta părea
de 40 – 50 ani, talia mijlocie, dantura – perfectă, culoarea
tegumentelor – ca de ceară, și buna mireasmă

— Prezentă.

Această întâmplare a fost cu 3 ani înainte de eliberarea
României de sub jugul ateist.

*

* * *

În mod obișnuit, descompunerea naturală a unui cadavru începe la

48 – 72 ore după moarte, iar după 7 ani nu se mai găsesc decât oasele.

Omul – ființă nemuritoare

Nicăieri nu se spune despre o altă ființă pământească că este nemuritoare.

Despre om ca ființă nemuritoare se vorbește în multe locuri în Biblie:

Dar eu știu că răscumpărătorul meu este viu și că el, în ziua cea de pe urmă, va ridica iar din pulbere această piele a mea ce se destramă (Iov 19, 25).

Și afară din trupul meu voi vedea pe Dumnezeu (Iov 19, 26).

Pe el îl voi vedea și ochii mei îl vor privi, nu ai altuia-și de dorul acesta măruntaiele mele lănjesc în mine (Io v 19, 27).

Și ca pulberea să se întoarcă în pământ cum a fost, iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu care l-a dat (Ecclesiias tul 12, 7).

„Astfel veți ști că eu sunt Domnul, când voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate pe voi, poporul meu, din mormintele voastre (Iezechiel 37, 13).

Și voi pune în voi duhul meu și veți învia și vă voi așeza în țara voastră, și veți ști că eu, Domnul, am zis aceasta și am făcut” zice Domnul (Iezechiel 37, 14).

Cine ține la viața lui o va pierde, iar cine-și pierde viața lui pentru Mine o va găsi (Matei 10, 39).

IB

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

173

În *M a t* ei 19, Iisus arată ce trebuie să facem pentru a dobândi viața veșnică:

păzirea poruncilor;

cinstirea părinților;

Iubirea aproapelui;

*Împărțirea averilor la săraci;
urmarea lui Iisus și lăsarea celor din lume pentru numele Lui.*

În Matei 25 se arată de asemenea ce trebuie să facă oamenii pentru a moșteni împărăția cea pregătită vouă:

*hrănirea flăcăilor;
potolirea setoșilor;
primirea străinilor;
Îmbrăcarea celor goi;
cercetarea bolnavilor;
vizitarea celor din închisori.*

În Evanghelia lui Ioan se arată că viața veșnică se obține prin credința în Iisus Hristos, prin cercetarea Scripturilor, prin împărțirea cu Sfintele

Taine, urând viața aceasta.

n Romani 2, 7 se arată că viața veșnică se dă celor ce prin stăruința în fapta bună, caută mărire, cinste și nestrăciune.

În Romani 6, 22 se arată un drum în trepte:

*Izbăviți fiind de păcat;
robi făcându-vă lui Dumnezeu;
aveți roada voastră spre sfințire;
Iar sfârșitul: viața veșnică.*

În G 13 se spune: Cel ce seamănă în trupul său însuși din trup va secera stricăciune; iar cel ce seamănă în Duhul, din Duh va secera viața veșnică.

Ca îndreptându-ne prin harul Lui, să ne facem după nădejde, moștenitorii vieții celei veșnice (Tit 3, 7).

Omul se naște trup și suflet; se despart acestea două pentru un timp prin moarte, iar mai apoi se reunesc pentru viața veșnică. Aceasta o consideră Sfinții Părinți o minunată taină din care se vede veșnicia cuprinzând în ea o clipă pieritoare de pământenesc.

Numerologia. Bioritm

Omul este spațiu și timp, este un spațiu manifestat în timp. Legile spațiului și timpului îl obligă la ritmuri care la rândul lor sunt supuse altor

174 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

ritmuri; pe unele le știm, pe altele nu le știm. Numerele sunt întâmplări în timp. Omul nu este străin de ele.

Diferiți învățați le-au acordat diferite înțelesuri, alții nu le-au dat niciun înțeles, doar le-au văzut și le-au ținut minte.

1 (unu): neamestecare ziua întâi a săptămânii, Duminica, în care **s**-au făcut „lucrurile cele mai de căpetenie și cele domnești”: Bunăvestirea, Nașterea Domnului, învierea

Lui, Pogorârea Duhului Sfânt și – zice Damaschin – în ea va fi Venirea

Domnului și învierea morților cea de obște.

2 (doi): deosebire omul este o doime: trup și suflet;

Scriptura este o doime: Vechiul Testament și Noul Testament;

două porți ale Raiului;

doi pomi minunați în Rai: pomul vieții și pomul cunoașterii binelui și răului;

În prorocia lui Daniel sunt *doi bărbați stând în picioare* (*Daniel 12*);

În prorocia lui *Z a h* ar i-a 4, 2 – 3, cei doi măslini ar simboliza cele două Testamente ale Sfintei Biserici universale;

În *Mat ei 10, 29: Au nu se vând două păsări pe un ban?* După Maxim Mărturisorul „prin numele Domnului se răscumpără noul și vechiul popor, și omul din lăuntru și cel din afară”.

Petru Damaschin zice că „toate ale vieții” sunt îndoite:

zi și noapte;

lumina și întuneric;

sănătate și boală;

virtute și păcat;

ușurință și greutate;

viață și moarte.

3 (trei): Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh a treia zi: separarea pământului de ape, darea ierbii și pomilor cu sămânță;

Înseamnă egalul și inteligibilul (*Maxim Mărturisorul*);

trei Oameni l-au vizitat pe Avraam la stejarul Mamori

(Facer ea 18);

și Ninive era cetate mare înaintea lui Dumnezeu: cale ca de trei zile (Iona 3, 3) căci trei sunt legile generale ale modurilor de viață: cea naturală, cea scrisă, cea a harului.

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

175

După legea naturală le faci oamenilor ceea ce vrei ca și ei să-ți facă ție.

Legea scrisă te invită să-i socotești pe toți egali și să consolidezi forța dreptății „prefăcând frica sufletului într-o afecțiune față de bine” (Smeritul Monah Maxim), legea scrisă te îndeamnă să uiți răul. Legea harului învață pe cei călăuziți să imite nemijlocit pe Dumnezeu... și „să purtăm de grijă de alții mai mult decât de noi înșine” (Smeritul Monah Maxim), iubind chiar și pe dușmanii noștri.

trei cazuri de înviere în Vechiul Testament;

...Asemenea este împărăția cerurilor aluatului pe care, luându-l, o femeie l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s-a dospit toată (Matei

13, 33);

a treia zi „după Scripturi” a înviat Iisus din morți;

trei zile a stat Saul fără vedere, fără să mănânce și fără să bea nimic când a fost convertirea lui.

4 (patru): lucrurile sensibile în ziua a patra, facerea luminătorilor: soarele, luna, stelele;

virtuți: înțelepciune, dreptate, bărbăție, cumpătate;

patru învieri sunt descrise amănunțit în Noul Testament.

5 (cinci)

În ziua a cincea: facerea ființelor din apă și a păsărilor; După Smeritul

Monah Maxim:

cei cinci bărbați ai Samaritencii (Ioan 4, 18) simbolizează cele cinci legi ale firii de bărbat prin care trecuse omenirea: cea din rai, cea după izgonirea din rai, cea din vremea potopului, cea a tăierii împrejur, cea a aducerii lui Isaac, a șasea ar fi legea dată de Moise;

după același autor numărul cinci este rotund și cilindric căci înmulțit cu orice număr fără soț dă un număr care se sfârșește cu cinci, adică „nu iese niciodată din sine”;

trupul are cinci simțuri: vederea, auzul, gustul, mirosul, pipăitul; sufletul are cinci simțuri: mintea, rațiunea, simțirea înțelegătoare, cunoștința și știința.

6 (șase)

În ziua a șasea: facerea animalelor și a omului;

ziua a șasea arată împlinirea celor ce sunt sub fire;

Maxim Mărturisitorul zice că cel ce trăiește ziua a șasea în spiritul Legii

„Serbează numai sâmbăta nelucrării patimilor” iar „cel ce a trecut și Iordanul, părăsind chiar și starea de nehicrare a patimilor, a venit la moș

176

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

tenirea virtuților”. În altă parte zice că „cel ce și-a umplut și ziua a șasea...

cu fapte și gânduri cuviincioase... a trecut cu înțelegerea dincolo de toată realitatea celor aflătoare sub fire și sub vreme și s-a mutat la contemplația tainică a veacurilor...”;

sau „ziua a șasea este ultima împlinire a faptelor naturale ale virtuții”;

Smeritul Monah Maxim scrie că cele șase vase de apă de la nunta din

Cana Galileei (Ioan 2, 5) sunt „puterea naturală de înfăptuire a poruncilor dumnezeiești”. Ele sunt fără apă, adică fără cunoștința curățitoare.

Punerea apei, prefacerea ei în vin este ieșirea „din fire a tuturor lucrurilor”.

primind bucuria care „e mai presus de toate cunoștințele”;

Același Maxim zice că „prin numărul șase se înțelege puterea de făptuire a firii pentru că Dumnezeu a făcut cerul și pământul în șase zile”.

Iar numărul șase este „cel mai desăvârșit înăuntrul lui zece”.

7 (șapte)

În ziua a șaptea: S-a odihnit Dumnezeu de toate lucrurile Sale;

Psalmistul de șapte ori pe zi îl lăuda pe Dumnezeu pentru judecățile dreptății Sale (*Psalm 118, 164*);

când un demon este alungat, se duce și ia cu el alte șapte duhuri mai rele decât e\ (*Matei 12, 45*);

Înmulțirea pâinilor a început de la șapte (*Matei 15, 34*);

I fratelui trebuie să-i iertăm până de șaptezeci de ori câte șapte (*Matei*

18, 21-22);

alegerea și hirotonisirea celor șapte diaconi (*Fapte 6*);

Ioan începe *Apocalipsa* prin epistole către cele șapte Biserici (*Ioan 1*);

cartea scrisă înăuntru și pe dos era pecetluită cu șapte peceti;

șapte îngeri cu șapte cupe ale mâniei (*Apocalipsa 15*);

fiara cu șapte capete și zece coarne (*Apocalipsa 17*);

Maxim Mărturisitorul zice că ziua a șaptea pune capăt (circumscrie)

mișcării temporale;

7 învieri sunt menționate în *Biblie* individual (în plus sunt menționate și învieri colective);

Smeritul Monah Maxim vede simbolul celor șapte candelă *din Zori ari a 4, 2 – 3* astfel: învățătorul înțelept al dumnezeieștilor și înaltelor dogme și taine, cel ce ascultă cu înțelegere și pricepere înțelepciunea grăită de cei desăvârșiți, cel ce deosebește cu bun sfat timpurile de lucruri și acomodează modurile de activitate cu rațiunile lucrurilor, cel ce suportă

MINUNATA ALCĂTUIRE A FIINȚEI UMANE

177

cu cuget neclintit atacurile încercărilor fără voie, cel ce cunoaște meșteșugurile vicleanului, cel ce duce o viață evlavioasă, cel ce face din înfrânare zid ce oprește intrarea patimilor în suflet;

Smeritul Monah Maxim interpretează cei șapte frați ai unei

singure femei, dați pe rând ca bărbați (*Matei 23, 24*) ca fiind legi date astfel:

prima – cea dată lui Adam în Rai, a doua – cea dată după izgonirea din Rai sub formă de certare, a treia – cea care **s**-a dat lui Noe la ieșirea din corabie, a patra – legea tăierii împrejur, dată lui Avraam, a cincea – porunca de jertfire a lui Isaac, a șasea – legea lui Moise, a șaptea – legea dată prin harul prevestirilor în suflet prorocilor; din conviețuirea acestor bărbați (*legi*)

cu femeia (*firea omenească*) nu **s**-a născut niciun fiu, pentru că în acest timp încă nu se însoțise firea omenească cu legea credinței; slujirea și neamestecarea (*Smeritul Monah Maxim*).

8 (*opt*)

cel ce **s**-a învrednicit de ziua a opta a înviat din morți (*Maxim Mărturisitorul*);

stabilitatea și nemișcarea (*Smeritul Monah Maxim*).

9 (*nouă*)

cetele cerești sunt nouă de la cei mai apropiați de Dumnezeu până la cei mai apropiați de om: serafimii, heruvimii, tronurile, domniile, puterile, stăpânirile, începătoriile, arhanghelii, îngerii;

hotarul dintre materie și formă sau între cele sensibile și simțire (*Smeritul Monah Maxim*).

10 (*zece*)

cele zece porunci;

Duhul Sfânt **s**-a pogorât după zece zile de la înălțare: Iisus, suindu-se la cer, fiecărei cete i-a dăruit o zi, iar a zecea zi **S**-a arătat lui Dumnezeu (*Maxim Mărturisitorul*);

atotolinul;

Înzecită este și legea firii: trei puteri ale sufletului, cinci simțuri, funcția vocală, fecunditatea naturală.

12 (*doisprezece*)

douăsprezece triburi ale lui Israel;

doisprezece apostoli;

cetatea cea sfântă, Ierusalimul coborât din cer, avea douăsprezece pofti, iar la porți doisprezece îngeri și nume scrise

deasupra, care sunt numele celor douăsprezece seminții ale fiilor lui Israel (*Apocalips a 21*).

178 MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

40 (patruzeci)

patruzeci de zile a stat Moise pe munte;

patruzeci de ani a durat exodul evreilor prin pustie;

numărul de zile de la înviere până la înălțare;

desăvârșirea fiecăruia din cele patru elemente ale naturii

(Maxim Mărturisorul).

PARTEA A DOUA

IGIENA

Igiena înseamnă îngrijirea trupului și a sufletului pentru a crește armonios și a-și păstra starea de sănătate pe care a primit-o prin creație.

Igiena alimentației îndată după ce copilul iese din pânțele mamei și își începe existența pământească prin primul inspir, se trezește în el reflexul suptului – deci, instinctul alimentar; printre ultimele instincte care dispar înainte, de moarte este tot instinctul foamei; omul este legat de acest simț, cu toate că foamea fundamentală rămâne foamea de existență.

Căderea din Rai **s-a** întâmplat prin această ispitire: Adam a gustat și a căzut de la nemurire la moarte. Ridicarea și Purtarea mesianicii **s-a** probat prin învingerea acestui instinct în pustia Carantania: Iisus a dovedit lumii că drumul invers de la moarte la nemurire poate fi străbătut dorind „cuvântul lui Dumnezeu” în loc de pâine., între copertile Bibliei găsim de la un capăt la altul sfaturi de cumpănare.

Omul trebuie să caute și să mănânce o cantitate moderată de alimente.

Necesarul de alimente este oarecum diferit de la un om la altul (în funcție de simțul foamei, caracterul muncii pe care o depune, climat etc). Deși nu se pot preciza niște cantități necesare din fiecare aliment există câteva reguli importante de igiena alimentației:

să dorești tot timpul a mânca puțin, nu mult;

să nu dorești și să nu mănânci în mod excesiv un anume aliment;

să nu te superi niciodată la masă.

Cel mai mare pericol al saturării este uitarea și părăsirea lui Dumnezeu

— Creatorul atât al nostru cât și al mâncărilor dinaintea noastră. În *Deuteronomul 6, 10 - 12* se atrage atenția poporului Israel că atunci când va ajunge în țara promisă, cu vii și măslini, să se păzească, *să nu se ademenească inima ta, ca să uiți pe Domnul care te-a scos din pământul*

Egiptului și din casa robiei.

În *Deuteronom 22, 15* există o încărcătură simbolică: și un înțeles literar: *A mâncat Iacov, s-a îngrășat Israel și s-a făcut îndărătnic; îngrășatu-sa, îngroșatu-sa și s-a umplut de grăsime; a părăsit pe Dumnezeu, Cel ce l-a făcut și a disprețuit cetatea mântuirii sale.*

În *înțelepciunea lui Iisus fiul lui Sirah 31, 21* se spune:

Omul bine crescut se îndeestulează cu puțin și în așternutul său nu va găfâi de prea multă mâncare; iar în versetul 22 citim: Cu somn sănătos se odihnește pântecul celui cumpătat; se scoală dimineața și sufletul lui e limpede.

180 IGIENA

În *cap. 37, 33: Căci în mâncărurile cele multe va fi durere...*

Apostolul Pavel descrie *xaRomani 14, 17* deosebirea esențială între cele două împărății: *„Căci împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt”.*

Despre post

Cumpătarea prin post este una din cele mai puternice arme în lupta dintre om și duhurile răutății din această lume.

Prin post **într-**un sens mai larg se înțelege abținerea de la bucate și de la celelalte plăceri trupești. Postul parțial înseamnă abținerea de la anumite bucate, zise de fruct sau de dulce, în unele zile hotărâte de biserică; postul total numit ajunare înseamnă a nu mânca și a nu bea nimic în unele zile.

Pentru a căpăta valoare, postul de bucate trebuie să fie însoțit

obligatoriu de înfrânarea de la alte păcate trupești și spirituale și să fieam podobit cu fapte bune.

Mântuitorul a postit prin ajunare (post total) patruzeci de zile și patruzeci de nopți înaintea începerii marii lucrări mesianice. Prin acest post

El l-a învins pe diavolul ispititor. Deși fără de păcat, Iisus a postit pentru a dovedi firii omenеști, întregii umanități, că există o biruință a spiritului asupra trupului și pentru a se face omului model de urmat.

Postul are valoare și semnificații diverse pe parcursul Bibliei:

smerenie înaintea Creatorului și posibilitatea de a face prin post o cerere înaintea Lui: *Și acolo, la râul Ahava, am jinduit post, ca să ne smerim înaintea feței Dumnezeului nostru și să cerem de la el călătorie bună pentru noi și pentru copiii noștri și pentru toată avuția noastră (Ezdra 8, 21);*

post pentru iertarea păcatelor fraților noștri: *... și, ajungând acolo, n-a mâncat pâine, nici apă n-a băut, căci plângea pentru „nelegiuirea celor din robie” (I Ezdra 10, 6);*

În Cartea lui Ne e în i-a cap. I se arată cum postul începe cu mărturisirea păcatelor;

În *Isaia 57* se vorbește despre postul cel adevărat, adică un astfel de post *ca glasul vostru să se audă sus: 6... rupeți lanțurile nedreptății, dezlegați legăturile jugului, dați drumul celor asupriți și sfărâmați jugul lor. 7. Împarte pâinea ta cu cel flămând, adăpostește în casă pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l și nu te ascunde de cel de un neam cu tine.*

Postul de bucate îmbinat cu aceste faceri de bine aduce repede o răsplată ca aceasta: *8. Atunci lumina ta va răsări ca zorile și tămăduirea ta se va grăbi. Dreptatea ta va merge înaintea ta, iar în urma ta slava lui Dumnezeu;*

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

181

postul de alimente trebuie însoțit de abținere sexuală

(Daniel 6, 19).

și de asemenea presupune și un post de miresme (și simțul

mirosului trebuie să participe la înfrânare) (Daniel 10, 3);

după o rătăcire, întoarcerea la Dumnezeu trebuie făcută cu post: *Și acum, zice Domnul, întoarceți-vă la Mine din toată inima voastră, cupostiri, cu plâns și cu tânguire* (Io 12, 12);

omul – ca ființă căzută – nu trebuie să uite că strădania postirii îi folosește lui însuși: *Dacă aii ținut post și v-ați tânguit în luna a cincea și într-a șaptea, vreme de șaptezeci de ani, pentru Mine, oare, ați postit voi?*

(Zah ari a 7, 15);

regula de aur a postirii este o virtute întreită: rugăciune, post, milostenie (To b i t 12, 8);

postul trebuie ascuns de ochii lumii pentru a nu cădea în păcatul trufiei:

când postiți nu fiți triști ca fățarnicii... (Matei 4, 2);

postul de miercură și vinerea fixat de biserica creștină veche are o bază scripturistică: sunt zilele când Iisus a fost luat prin vânzare – miercuri și prin răstignire – vineri: ... *Dar vor veni zile când mirele va fi luat de la ei și alunei vor posti* (Matei 9, 15);

prorocită Ana este pilda de o viață întreagă nedepărtându-se de templu *slujind noaptea și ziua în post și în rugăciuni* (Luca 2, 37).

Postul de două ori pe săptămână – practicat și în Vechiul Testament – este pomenit de Evanghelistul Luca în pilda vameșului și fariseului

(Luca 18, 12);

sutașul Corneliu postea și se ruga până își ceasul al nouălea din zi (adică ora 15 de azi) (Fapte 10, 30);

postul unei comunități creștine face ca Duhul Sfânt să împlinească alegerea și chemarea misionară (Fapte 13, 2);

postul însoțea și Taina hirotoniei (Fapte 14, 23).

Numai în Noul Testament cuvântul post apare de șapte ori iar cuvântul a posti de 15 ori.

Biserica ortodoxă are rânduite încă din primele veacuri creștine următoarele posturi:

miercură și vinerea de peste an (în afară de cele însemnate cu

„harți”);

postul care precede Sfintele Paști, de 7 săptămâni;

postul care precede Sărbătoarea Crăciunului, de 6 săptămâni;

postul care precede Adormirea Maicii Domnului, de 2 săptămâni;

postul care precede Sfinții Apostoli Petru și Pavel, variabil;

182

IGIENA

ziua dinaintea Bobotezei;

Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul (29 august);

Înălțarea Sfintei Cruci (14 septembrie).

În timpul posturilor pot fi consumate numai alimente de origine vegetală și – excepțional – pește, în zilele unor sărbători care cad în post.

Posturile au o rânduială înțeleaptă; tot creștinul aflat pe drumul mântuirii este dator să țină măcar miercurea și vinerea și postul Sfintelor Paști;

după putere și râvna fiecăruia unii sunt în stare de înfrânări mai mari: posturi totale de una sau mai multe zile, abținerea de la carne sau și produse animaliere (lapte, brânză, ouă) toată viața sau cea mai mare parte a anului etc. În timpul călătoriei și al bolilor cu neputință mare este permis a nu posti.

Sfinții Părinți au înțeles că fără înfrânarea pântecelui nu este posibilă ascensiunea spirituală. Acesta a fost de fiecare dată primul și unul din cele mai grele examene la începutul vieții de monah sau de asceză. Ei au realizat că, dacă această fiară din om este înfrânată, celelalte bătălii se câștigă mai ușor.

Evagrie Monahul spune că trebuie să mănânci „mâncare puțină și fără pâie” și „să nu poftești bucate bune”. El mânca o dată pe zi, iar dacă „se făcea întâlnire de frați” mânca și de două sau trei ori pe zi „neîntristându-se”.

pentru „a împlini legea dragostei”.

Acest Sfânt Evagrie atrage atenția asupra riscului de a slăbi printr-un post fără chibzuință. El sfătuiește ca în cel mai dur post să nu

se renunțe totuși la „pâine, untdelemn și apă”, dar numai o dată pe zi și nu „spre saturare”. Monahilor le recomandă „mâncarea mai uscată” și le aduce aminte că „pofta aprinsă o stinge foamea, osteneala, singurătatea”.

Nil Ascetul sfătuiește pe cel ce luptă să se gândească „nu la gustul bun al bucatelor nici la dulceața plăcerii, ci la sfârșiturile amândurora”. El da pildele marilor asceți ai Bibliei, Ilie, Elisei, Ioan, care mâncau foarte puțin.

Moise a rânduit ca evreii să adune mana numai pentru o zi vrând a ne spune două învățăminte: să nu ne ostenim a aduna mâncare peste nevoile firii; și să credem că Proniatorul existenței noastre ne trimite întotdeauna la vreme potrivită hrana cea de toate zilele. Mai departe laudă dobitoacele, cele necuvântătoare, pentru simplitatea hranei lor, mâncând ce se nimerește, spre deosebire de om cu „nenumăratele lui meșteșuguri ale plăcintarilor și bucătarilor”. Ca nu cumva înfrânarea să atragă scârba față de alimente (celui care postește sau altora din jur), căci acesta este „un lucru vrednic de osândă și cu totul drăcesc”, propune „a te înfrâna cu bucurie”.

Extremele sunt periculoase: „trupul îngreunat de mulțimea mâncărilor face mintea molâie și greoaie” iar „când este slăbit de prea multă

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ 183

Înfrânare face partea contemplativă a sufletului posomorâtă și neiubitoare de cunoștință”.

Postul „este numai o unealtă” prețioasă pentru a parcurge un drum al desăvârșirii și nu o virtute, deci nu trebuie să fie un subiect de laudă.

Meșterul nu trebuie să se laude cu uneltele lui, ci numai cu sfârșitul lucrării lui înfăptuite. Aceasta este o idee întâlnită și subliniată la toți Sfinții Părinți.

Același cuvios Sfânt Părinte vede în buretele de isop cu oțet al ocării pe care i l-au întins chinătorii lui Iisus pe cruce un simbol interesant și mobilizator pentru cei ce se nevoiesc: oțetul prefigurează acreala, înfrânarea, greutățile, ascuțișul luptei, isopul prefigurează

curățirea proprie desăvârșirii și care nu întârzie să apară.

Cassian Romanul zice că pentru curăția inimii trebuie să „dăm trupului nu ceea ce voiește plăcerea, ci ceea ce cere slăbiciunea”; înfrânarea stomacului este „lupta noastră cea dintâi”.

Maxim Mărturisitorul e de părere că mâncărurile s-au făcut pentru două pricini „pentru hrană și pentru tămăduire”. Cei ce se împărtășesc de ele pentru alte pricini sunt în desfătare și osândire. El spune că trebuie „să ne arătăm mâncând pentru a trăi, nu trăind pentru a mânca”.

Ilie Ecdicul vede în post „simbolul zilei, pentru că e văzut; iar în rugăciune, al nopții, pentru că e ascunsă”.

Petru Damaschin zice că „lăcomia pântecelui e cea dintâi dintre cele opt căpetenii ale răutății”.

Sfinții Părinți Vasile și Maxim spun că „pentru potolirea foamei și setei sunt necesare numai pâinea și apa, dar pentru sănătatea și tăria trupului s-au dăruit de Dumnezeu cu iubire de oameni și celelalte”.

Petru Damaschin recomandă „înfrânarea și schimbarea mâncărilor de fiecare dată” pentru o deplină sănătate și pentru „a păstra trupul fără plăceri”.

Pentru Sirneon Metafrastul postul este fără rost dacă „veselia Duhului”.

nu lucrează „tainic în inimă”.

Sfântul Simeon Noul Teolog vede în stricăciunea și reînnoirea anuală a hranei rezultanta căderii lui Adam din slava lui Dumnezeu. Zidirea nu a mai vrut să-i slujească lui Adam pentru că el a devenit neascultător față de

Dumnezeu.

Cuviosul Nichita Stithatul ne descoperă că simțul foamei scade („ne lepădăm de greutatea trupului”) atunci când „ne ostenim cu fapta pentru împlinirea poruncilor”.

184

IGIENA

Sfântul Grigorie Sinaitul numește pântecelul „împăratul patimilor” căci prin el am căzut „din prima zi din a doua cinste

dumnezeiască”.

Calist și Ignatie Xanthopol îl citează pe Sfântul Isaac: „În stomacul plin nu se află cunoștința tainelor lui Dumnezeu” și tot el vorbește de o

„Mireasmă a postitorului”; întâlnirea cu un om postitor „veselește inimile celor ce au darul deosebirii”.

În cele 100 de capete ale lui Calist și Ignatie Xanthopol sunt sfătuiți „cei ce se nevoiesc” asupra înfrânării pântecelui; redăm aceste sfaturi pentru a vedea puterea și valoarea ascezei pe care o aveau atunci și o au și astăzi, în special monahii:

luni, miercuri, vineri se recomandă ajunare până la ora 3 după-amiaza, apoi o singură masă pe zi formată din 6 uncii (o uncie înseamnă 27 g) de pâine, mâncare uscată după nevoie (dar cu cumpătare), apă 3 – 4 pahare;

marțea și joia recomandă să se mănânce de 2 ori pe zi: la prânz – 6 uncii de pâine, ceva fiert și ceva din mâncările uscate sau niscai fructe și vin amestecat cu apă, un pahar sau cel mult două;

sâmbăta recomandă aproximativ aceleași înfrânări, ca marți și joi cu mici excepții, în funcție de unele sărbători;

duminica recomandă două mâncări, înfruptându-se din toate cele de folos și nepătate, dar cu înfrânare și cantitățile rânduite.

Ioan Scărarulne învață că stomacul poate fi biruit „prin osteneli și prin priveghere”, iar „șezând la masa de bucate, adu-ți aminte de moarte și judecată”.

Redăm mai jos caracterizarea metaforică a postului, făcută de Sfântul

Ioan Scărarul, ca o frumoasă cugetare:

slăbire a firii;

tăiere împrejur a dulceții gâtlejului;

curmarea aprinderii;

alungarea gândurilor rele și eliberarea de visări;

curăția rugăciunii;

luminarea sufletului;

paza minții;

Înmuierea învârtoșării;
ușa străpungerii inimii;
suspînul smerit;
zdrobirea veseliei;
Încetarea multei vorbiri;
Începutul liniștirii;
MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

185

străjerul ascultării;
ușurarea somnului;
sănătatea trupului;
pricinuitoarul nepătimirii;
Iertarea păcatelor;
ușa și desfătarea Raiului.

Abuzul de alimente, după scrierea lui Isaac Sirul, are următoarele consecințe:

O minte îngroșată care nu poate desluși nimic;
O îngreunare a capului;
O minte nestăpânită și împrăștiată peste tot pământul;
O negură groasă și întunecoasă întinsă peste tot sufletul;
alungarea din suflet a înțelepciunii lui Dumnezeu.

Același Sfânt Isaac Sirul zice că e „mai bine să vorbești cu un porc decât cu un lacom” și „e mai bună troaca porcilor decât gura mâncăilor” iar

„Stomacul plin e un balcon al nălucirilor necuvenite”.

Postul este „o armă lucrată de Dumnezeu” și „este mijlocitorul între

Legea veche și Harul dat nouă de Hristos”.

Tradiția vorbește de o dispută teologico-filosofică între Sfântul Elefterie și un evreu. În această dispută Sfântul Elefterie a aflat de la Malho, fiul înțeleptului evreu, cele 12 vineri de peste an foarte importante pentru semnificația lor raportată la evenimentele Vechiului Testament și în legătură cu sărbătorile erei creștine. În aceste vineri se cere o întărire deosebită a postului, eventual post

negru:

vinerea I înaintea Sfinților 40 mucenici: Adam a călcat porunca;
la ora

6 a fost gonit din Rai;

vinerea II, înaintea Bunevestiri: Cain a ucis pe Abel, în al 4-lea
ceas din zi; întâia moarte pe pământ;

vinerea III, înaintea Sfințelor Paști, ziua răstignirii lui Iisus
Hristos, când și-a dat duhul la al 9-lea ceas din zi;

vinerea IV, înaintea Pogorârii Sfântului Duh, în care agarenii au
robit multe locuri și au gonit pe împăratul Arcadie vinerea V, înaintea
nașterii Sfântului Ioan Botezătorul în care zi haldeii au robit
Ierusalimul sub împăratul Nabucodonosor, pe vremea prorocului

Ieremia;

vinerea VI, înaintea Sfinților Apostoli Petru și Pavel: Dumnezeu
a trimis cele 70 de plăgi pe pământ pe vremea lui Moise și Aaron;

186

IGIENA

vinerea VII înaintea Adormirii Maicii Domnului: Ismailitenii
înarmați au venit pe mare în Galileea și au robit multe laturi;

vinerea VIII, înaintea Tăierii capului Sfântului Ioan Botezătorul;

vinerea IX, înaintea înălțării cinstitei Cruci: atunci Dumnezeu a
prăpădit Sodoma și Gomora și șapte orașe în al 2-lea ceas din zi;

vinerea X, după înălțarea cinstitei Cruci: Moise a despărțit
Marea Roșie cu toiagul și a izbăvit pe evrei de egipteni, în al 8-lea ceas
din zi;

vinerea XI, înaintea Sfinților Voievozi și a Sfântului Apostol
Andrei:

prorocul Ieremia a închipuit Chivotul Legii;

vinerea XII, după nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, în
care s-au tăiat 14.000 prunci de împăratul Irod; atunci fu ucis și
Zaharia prorocul între biserică și altar.

Tradiția susține că cei care păzesc îndeosebi aceste vineri cu
post, rugăciune și milostenie vor fi feriți de boli; încălcarea lor, în
special copiii concepuți în aceste zile au un mare risc de a se naște sau

deveni: epileptici, nebuni, orbi, ciungi sau schilozi (pentru băieți);
nebune, prostituate, vrăjitoare (pentru partea femeiască).

În această ordine de idei, Dumitru Stăniloae ne aduce aminte că
darea

Legii lui Moise a fost precedată de post, iar începerea lucrării
mesianice a lui Iisus a fost – de asemenea – precedată de post.

Pe chipurile icoanelor ortodoxe se vede transparența,
subțirimea trupească și spirituală a asceților care trăiesc în posturi
severe pentru a-și domina partea materială a ființei.

Annick de Souzaenelle afirma că dacă postul nu este susținut de
rugăciune forțele spirituale malefice, diabolice invadează – în primul
rând ficatul, organ – laborator, organ de impact în relația organismului
cu mediul exterior.

Cu cât un om este mai incapabil de a posti cu atât el este mai
dependent, mai supus cosmosului exterior ființei sale, care – după
interpretarea acestei autoare – este un cosmos epuizant, consumptiv.

Știința contemporană demonstrează printr-o argumentație
obiectivată de observațiile clinice și biologice valoarea unui regim
igieno-alimentar cumpătat.

Alimentele și băuturile menționate în Biblie

În Vechiul Testament sunt menționate următoarele alimente:

toată iarba ce face sămânță;

tot pomul ce are rod cu sămânță în el;

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

187

tot ce se mișcă și trăiește;

Iarba verde, vin, carne, lapte, pune, vânat, miel, ied, azimă,
ierburi amare, linte, struguri, aluaturi coapte, grâu, miere, migdale,
fistic, vite, în orz, ovăz, pâine nedospită, apă, mană, măslina, untdelemn,
berbec, sare, sicheră, smochine, rodii, oțet, pește, castraveți, pepeni,
ceapă, praz, usturoi, coriandru, must, oaie, bou, prepeliță, migdale, unt,
făină, capra, cerbul, gazela, antilopa, țapul, cerboaca, boul sălbatic,
capra sălbatică, vietățile din apă care au aripi și solzi, păsările curate
(toate, în afară de vultur, vultur răpitor, vulturul de mare, corbul,

șoimul, uligaia cu soiurile ei, tot soiul de ciori, struțul, cucuveaua, pescărușul și uliul cu soiurile lui, huhurezul, ibisul și lebăda, pelicanul, porfirionul și corbul de mare, cocostârcul, pupăza cu soiurile ei și liliacul);

grăunțe prăjite, stafide, caș, vițel, mure, bob, linte, brânza de vaci, ciută, ou, smântână, mirodenii, lapte de capră, mere, nuci, mei, orzoaica, zarzavaturi, legume.

În Noul Testament sunt menționate următoarele alimente și băuturi:

lăcuste, miere sălbatică, pâine, sare, pește, struguri, smochine, grâu, muștar, făină, untdelemn, oțet, vin, băuturi ametoitoare, ou, roșcove, vițel, ied, miere, orz, mană, carne, lapte, mășline, mirodenii, scorțișoară, miere.

Ce am putea spune în câteva cuvinte despre aceste alimente?

Plinea și grâul Cuvântul pâine apare cu cea mai mare frecvență printre alimentele menționate în Biblie. În Vechiul Testament este folosit de cea

375 de ori, iar în Noul Testament de cca. 90 de ori. Grâul este menționat de

117 ori în Vechiul Testament și de 16 ori în Noul Testament. În mod uzual prin pâine se înțelege pâinea din grâu; uneori apare precizarea pâine din orz.

Neascultarea lui Adam a atras după sine grija zilei de mâine, această umbră întunecată care ne însoțește existența și ne împiedică să cugetăm la cele înalte. Neascultarea noastră, ca și neascultarea lui Adam, ne aduce în condiția versetului 19 din *Facerea*, Capitolul 3: *în sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce împământul din care ești luat*; în loc să fim aureolați de comuniunea cu Dumnezeu, fața noastră este acoperită de sudoarea grijii de mâine.

Pâinea era un lucru atât de însemnat, încât în Egipt se vorbește chiar de cetăți ale pâinii în care era adunată pâinea în anii buni pentru a o avea în anii de lipsuri (*Facerea 41, 35*).

Când a început să sufere de foame și toată țara Egiptului, primul aliment cerut de popor lui Faraon a fost pâinea (*Facerea 41, 55*). Iar

când n-au

188

IGIENA

mai avut argint să cumpere, toți Egiptenii **s**-au dus la Iosif și au zis: *Dă-ne pâine! De ce să murim sub ochii tăi?...*

Când poporul lui Israel a văzut prima dată mana – cu care **s**-a hrănit în pustie 40 ani și nu a știut ce este, Moise le-a explicat: *Aceasta epineape care v-o dă Dumnezeu să o mâncați*. Se vede din această echivalare simbolică însemnătatea extraordinară a pâinii.

Pâinea a devenit încă în Vechiul Testament nu numai un substrat existențial ci – prin porunca lui Dumnezeu – un substrat simbolic de ritual:

Ieșirea 29, 23: Să mai iei o pâine, din cele cu untdelemn, o turtă cu untdelemn și o azimă din panerul ce este pus înaintea Domnului.

*2 4. Să le pui toate pe brațele lui Aaron și pe brațele fiilor lui, ca să le aducă legă**nându**-le înaintea Domnului.*

Apropierea de Dumnezeu înseamnă a nu avea nevoie de nimic din cele care întrețin trupul: *Moise a stat acolo la Domnul patruzeci de zile și patruzeci de nopți; și nici pâine n-a mâncat, nici apă n-a băut...*

(Ieșirea 34, 28).

Pâinea apare înscrisă între esențele existențiale, în raportul dintre Dumnezeire și om: *Că Domnul Dumnezeul nostru este Dumnezeul dumnezeilor și Stăpânul stăpânilor, Dumnezeu mare și puternic și minunat, Care nu caută la față, nici nu ia mită (Deuteronom 10, 17).*

Care face dreptate orfanului și văduvei și iubește pe pribeag și-i da pâine și hrană (Deuteronom 10, 18).

Astfel pâinea devine pentru noi și semnul iubirii de străini.

Oboseala trupului se drege cu pâine: *El a zis către locuitorii din Sucot:*

Dați pâine oamenilor care merg cu mine căci sunt obosiți... (Iudecătorii 8, 5)

A mânca pâine sfințită cere o abstenență sexuală de cel puțin trei zile;

astfel pâinea va rămâne curată în vase (trupurile lor) (I Regi 21,

5).

Pâinea și apa sunt alimente indispensabile în vremuri de lipsă: ... *să-l hrăniți ca în vreme de lipsă, cu puțină pâine și cu puțină apă...* (II Par alipomena 18, 26).

Belșugul de pâine este semn al lucrării celor dreți: *Tânăr am fost și am îmbătrânit și n-am văzut pe cel drept părăsit, nici seminția lui cerând pâine*

(Psalmi 36, 25).

Pâinea – cel mai de preț aliment – întărește inima – cel mai de preț mădular: ... *și pâinea inima omului o întărește* (Psalm 103, 17).

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

189

A da o bucată de pâine celui ce-i lipsește este o îngemănare de blândețe și binecuvântare: *Omul blând va fi binecuvântat, căci din pâinea lui dă celui sărac* (Pilde 22, 9).

Există în Pildele lui Solomon o rugăciune ridicată la cer, ca Dumnezeu să nu ne dea prea mult pentru a nu-L uita, dar nici prea puțin pentru a nu defăima numele Lui: ... *sărăcie și bogăție nu-mi da, ci dă-mipâinea care-mi este de trebuință* (Pilde 30, 8). Pâinea devine astfel măsura cumpătării neprihănite.

Pâinea este semnul milosteniei: mila lui Dumnezeu pentru noi și mila noastră între noi înșine: *Dacă dai pâinea ta celui flămând și tu sături sufletul amărât, lumina ta va răsări în întuneric și bezna ta va fi ca miezul zilei* (Îs ai a 58, 10). Culoarea aurie a pâinii dăruite ne luminează.

În timpuri de foamete instinctul alimentar cere pâine, nu un alt aliment:

...*copiii cer pâine, dar nimeni nu le-o întinde* (Pl îngeri 4, 4).

În Am os 7, 12 verbul a mânca pâine este asociat cu verbul a profeți:

Profetule, scoală și fugi în pământul lui Iuda și mănâncă acolo pâine și profetește în acele locuri.

Rugăciune – ploaie – pâine: această esență existențială este de o simplitate divină: *Cereți de la Domnul ploaie la vreme, ploaie timpurie și*

târziel

Domnul scoate fulgerele și trimite ploaie; El dă omului pâinea și dobitoacelor iarba (Zaharia 10, 1).

Pâinea este metafora bunei conviețuiri între oamenii care își trăiesc viața cu frică de Dumnezeu, pe unul ca acesta Dumnezeu îl va hrăni cu pâinea înțelegerii și cu apa înțelepciunii îl va adăpa (înțelepciunea lui

Iisus Sirah 15, 3).

În aceeași înțelepciune a Ecclesiastului, aflăm că cele mai de seamă lucruri în viața omului sunt apa, pâinea, haina și o casă pentru adăpost (înțelepciunea lui Iisus Sirah 29, 24).

În Noul Testament, Mesia cel întrupat, într-o clipire de vreme, a săltat omenirea deasupra nevoilor existențiale, arătându-i că poate să renunțe și la cea mai de preț hrană: *Scris este: Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu (Matei 4, 4).*

În rugăciunea „Tatăl nostru” învățată chiar din gura Mântuitorului se spune: *Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi.* Cerută fiind în fiecare zi, pentru o singură zi, hrana noastră nu trebuie să ne invadeze timpul, gândirea și preocupările, iar această rugăciune – cea mai cuprinzătoare și cea mai profundă a tuturor timpurilor – trebuie să fie însoțită de credința că Promițătorul vieții nu ne va lăsa să pierim în lipsuri, căci masa celor care cer cu credință va fi veșnic îmbelșugată.

190

IGIENA

Sfânta Taină a împărtășaniei înseamnă prefacerea pâinii și a vinului în trupul și sângele lui Hristos: *Matei 26, 26: Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâinea și binecuvântând, a frânt-o și, dând ucenicilor, a zis: Luați, mâncați, acesta este trupul Meu.*

2 7. Și luând paharul și mulțumind, le-a dat, zicând: *Beți dintru acesta toți.*

2 8. *Că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor.*

Când un om pleacă să propovăduiască Noul Testament nu are

nevoie de nimic pe cale: *Nici pâine, nici traistă, nici bani la cingătoare* (Mar cu 6, 8).

De la străvechea pâine a căderii luată în sudoarea frunții omul trebuie să se ridice, în aceste vremi mesianice *lapâinea lui Dumnezeu... care se coboară din cer și... care dă viață lumii* (Ioan 6, 33).

Învățătura și viața creștină nu pot fi despărțite de frângerea pâinii: *Și stăruiau în învățătura apostolilor și în împărtășire, în frângerea pâinii și în rugăciuni* (Fapte 2, 42).

Din IV Regi 4, 42 reiese că grâul se mănâncă și ca atare sub formă de grăunțe proaspete de grâu.

Oamenii fără Dumnezeu sunt pedepsiți prin luarea griului: *Fiul omului, dacă vreo țară ar păcătui înaintea Mea, abătându-se în chip nelegiuit de la*

Mine, și Eu aș întinde mâna Mea asupra ei, aș zdrobi în ea tot spicul de grâu...

(Iezechiel 14, 15).

Dar când oamenii se întorc spre Dumnezeu ca **într-o** logodnă a credincioșiei – în ziua aceea, zice Domnul, *Eu voi răspunde cerurilor, iar cerurile vor răspunde pământului* (Osea 2, 23).

Și pământul va răspunde grâului, mustului și untdelemnului, și ele vor răspunde lui Israel (Osea 2, 24). Este ca și cum în împăcarea omului cu

Dumnezeu, toate celelalte dintre cer și pământ – inclusiv grâul – și-ar răspunde **într-o** relație a comuniunii perfecte...

Și Noul Testament ne aduce o dovadă că boabele de grâu se puteau mânca ca atare: *... iar ucenicii Lui au flămânzit și au început să smulgă spice și să mănânce* (Matei 12, 1).

Cum grâul cu neghina cresc împreună până la seceriș, tot așa bunii creștini conviețuiesc cu dușmanii creștinismului: *Lăsați să crească împreună și grâul și neghina, până la seceriș, și la vremea secerișului voi zice secerătorilor. Pliviți întâi neghina și legați-o în snopi ca s-o ardem, iar grâul adunați-l în jitnița mea* (Matei 13, 30).

Grâul este simbolul morții spre înviere și spre rodire; păstrat cu

grijă, este condamnat la singurătate veșnică; aruncat în pământ moare spre a-și

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

191

schimba destinul **într-o** multiplicare aurie a spicului, **într-o** bucurie a înălțării spre viață și soare: *Adevărat, adevărat zic vouă că dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri aduce multora roadă (Ioan 12, 24).*

În Vechiul Testament se vorbește de azimă de 17 ori și de pâine făcută numai din făină și apă. Ea este până în ziua de azi folosită în ritualurile identice și ca pâinea de împărțășanie la catolici.

Sfântul Ioan Scărarul spune că azima este simbolul „cugetului neumflat de mândrie”.

După Smeritul Monah Maxim în „Răspunsuri către Talasie”, grâul este simbolul „cunoștinței lucrătoare”.

Evagrie Monahul sfătuiește pe frați să nu se rețină de la pâine, dar nici să nu se sature cu pâine și cu apă: „M-aș mira dacă vreunul, săturându-se cu pâine și cu apă, ar mai putea lua cununa nepătimirii”.

Grigorie Sinaitul apreciază că cel ce „se silește să viețuiască pentru

Domnul, întru liniște, îi ajunge o litră de pâine pe zi”. El nu recomandă pâine mai multă deoarece crede că pâinea este cel mai întăritor dintre toate alimentele.

A. de Souzenelle consideră că „a schimba pietrele în pâine” în exterior, corespunde unui proces identic, simetric de transmutație interioară. Iisus va începe acest proces prin puterea Sfântului Duh, nu prin lucrarea lui Satan pe care l-a alungat de la început.

Grâul, apoi pâinea sunt primul aliment al omului; săracul și bogatul, copilul și vârstnicul, sănătosul și bolnavul, îi pronunță numele de milenii. El este reprezentantul cel mai de seamă al ierbii ce face sămânță de pe toată fața pământului (*Facerea 1, 29*). Este considerat de medicina naturistă un fel de „lapte de mamă al pământului”.

Știința a analizat atât cât e posibil creșterea, compoziția și virtuțile nutritive și curative ale grâului. Toate acestea sunt ca un

adevărat miracol, având darul să ne arate și prin aceasta planta minunată fascinantă a creației.

Grâul se cultivă în peste 45 țări, hrănind cca. 40% din populația globului, în unele țări dezvoltate, grâul se utilizează și pentru hrana animalelor.

Având rădăcini fasciculate, răspândite lateral și în profunzime, combate eroziunea solului. Prin desimea plantelor, împiedică în oarecare măsură dezvoltarea buruienilor. Paiele de grâu furnizează, după folosire, gunoiul de grajd – cel mai apreciat îngrășământ natural. Miriștea de grâu îngropată sub brazdă îmbogățește solul în materie organică.

Există dovezi că grâul a fost folosit în alimentația omului în urmă cu cea

7.000 ani î.e.n. În Orientul Mijlociu. Dovezile arheologice (seceri, mojar.

192

IGIENA

pisăloage de piatră, săpăligi din os) au fost găsite chiar în peșterile de la

Mount Cârmei, Israelul de astăzi.

Primele vestigii de spice întregi, spiculețe, gheme, boabe de grâu, au fost găsite în tot Orientul Mijlociu datând din mileniul IV-III î.e.n.

Bobul de grâu poate avea o formă ovoidală, alungit ovoidală, sferică, semisferică, alungită și subțire. Culoarea bobului poate fi albă, albă-cenușie, galbenă, roșie deschis, roșie închis. Lungimea bobului variază de la

4 la 12 mm, iar grosimea de la 1, 5 la 4 mm. Structura este complexă, de la exterior la interior, astfel: pericarp, tegument seminal, strat nuclear, strat aleuronic, endosperm, embrion.

Chiar dacă condițiile de germinare sunt optime, imediat după recoltare grâul nu germinează. Acest fenomen este puțin studiat; el se cheamă repaus seminal sau rezistență la încolțire și durata lui este de aprox. 40 – 50

zile.

După această perioadă, bobul de grâu, în prezența oxigenului și apei este capabil să germineze conținând toate substanțele chimice furnizoare de hrană și energie. Procesul este complex; unele substanțe sunt transferate din endosperm în embrion. Apariția rădăcinii primare este primul semn exterior. Numărul mediu de rădăcini este de 3 – 4. Numărul maxim este de șase. Rădăcinile sunt acoperite de peri fini, radiculari în număr de 500 – 1.000

pe milimetru lungime.

Răsărirea se face, în condiții obișnuite, după 4 – 6 zile. Primul organ care apare la suprafața solului este coleoptilul. Apoi apare prima frunză. La unele plante prima frunză este convolută (răsucită) de la dreapta la stânga, la altele de la stânga spre dreapta. La una și aceeași plantă înfășurarea este alternativă: o frunză este convolută de la stânga spre dreapta, iar următoarea de la dreapta spre stânga. După ieșirea primelor frunze coleoptilul se vestejește și moare.

Rădăcinile embrionare alimentează plantula de grâu în primele faze de creștere apoi activitatea lor se reduce mult, continuând totuși să funcționeze foarte slab până spre maturitatea plantei.

Dar în acest timp intră în funcție alte rădăcini, numite rădăcini adventive. Ele cresc în 3 – 4 – 5 etaje și au rolul de a hrăni planta în continuare și de a o menține dreaptă. Unele rădăcini rămân mai la suprafață, altele merg până la 2 m adâncime (pentru a aproviziona cu apă în perioada de secetă). Cele bătrâne mor, dar primăvara, începând din aprilie, alte rădăcini adventive, noi, apar.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

193

La 10 – 15 zile după germinare apare înfrățirea (în mod normal 3 – 5 frați), adică tulpini secundare, capabile să producă semințe alături de tulpina primară.

Tulpinile cresc. După ce s-au format, prin această creștere, 6 noduri, vârful vegetativ al tulpinii încetează de a mai produce țesuturi tulpinale și formează în vârf spicul. Lungimea paiului este între 50 – 150 cm. Grosimea este de 3 – 5 mm. În vârf apare spicul ca o excrescență impregnată de boabe.

Interiorul paiului este gol pentru că măduva se resoarbe. Creșterea plantelor se face prin alungirea primului internod (cel mai de jos), apoi internodul al doilea, al treilea, până la al șaselea. Oprirea creșterii se face în aceeași ordine. Peretele paiului este format din epidermă, țesut mecanic, inele de fascicule fibro-lemnoase, parenchim, cavitare. Păstrând proporția, firul de grâu se poate compara cu o construcție având grosimea de 20 m, înălțimea de 5.000 m, goală în mijloc. Numai așa ne putem da seama ce forțe extraordinare sunt în tulpina unui pai de grâu, ce arhitectură magnifică reușește să țină la verticală, crescând spre soare, firul auriu purtător de rod.

Frunzele sunt despărțite în două de o nervură longitudinală. Cele două părți nu sunt egale; partea mai lată și respectiv partea mai îngustă, alternează regulat de la o frunză la alta.

Înspicarea reprezintă ieșirea spicului din teaca frunzei stindard. În acel moment internodul care poartă spicul se alungește foarte mult, înălțând spicul deasupra frunzei stindard. N. Ceapoiu scrie în cartea sa „Grâul”.

că „în urma creșterii, întregul Ian capătă un aspect de plenitudine”. Data înspicării este condiționată genetic. Spicul ia naștere din vârful vegetativ al tulpinii. El este format din două rânduri de spiculețe dispuse opus pe axa principală. Această axă este în zigzag ca o coLoană a infinitului.

Primele spiculețe care se formează sunt cele de la mijloc apoi succesiv celelalte către bază și către vârf. Fiecare spiculeț are în medie 6 flori dintre care 3 sunt fertile. În condiții nefavorabile spiculețele de la vârful și de la baza spicului sunt primele care avortează.

Înflorirea începe după cca. 7 zile de la ieșirea spicului. În cadrul aceluiași spic, înflorirea începe cu spiculețele de la mijloc, în cadrul aceluiași spiculeț înflorirea începe cu florile de la bază. Înflorirea unui spic durează 3 – 6

zile iar a unui spiculeț 1 – 2 zile. Deschiderea florii se petrece foarte repede, în 5 – 10 minute. Paleele rămân deschise 10 – 15 minute. Concomitent cu deschiderea florii, filamentele staminale se alungesc foarte mult scoțând în afară anterele. Acestea crapă de-a lungul

ambelor loji lăsând să iasă grăuncioarele de polen, dintre care o parte cad pe stigmatul iar altă parte cad

194

IGIENA

În afara florii. De obicei fiecare floare se polenizează cu propriul polen;

căzând pe papilele stigmatului grăuntele de polen, după 2 ore germinează; fecundata este un proces complicat cu multe etape până la formarea zigotului sau celulei ou, care constituie punctul de plecare al embrionului, deci al unei noi plante.

Grâul formează o serie poliploidă având numărul de cromozomi de bază $x = 7$; întâlnim specii diploide $2x = 14$ cromozomi, specii tetraploide

$4x = 28$ cromozomi și specii hexaploide $6x = 42$ cromozomi.

Compoziția bobului de grâu este complexă:

1 pe oteine 15%

„Grăsimi 1, 5 – 2%

glucide 75%

substanțe minerale 1, 5 – 2, 3%

Grâul conține toți aminoacizii esențiali considerați indispensabili vieții. Glutenul, una din proteine, care asigură calitatea pâinii, se găsește numai în grâu. Minerale identificate în grâu: calciu, magneziu, sodiu, potasiu, clor, sulf, siliciu, zinc, mangan, cobalt, cupru, iod, arsenic.

Jean Valnet – celebru fitoterapeut francez – considera grâul un „ou vegetal” conținând aproape toate „elementele necesare bunei funcționări a organismului”. Ca o mare curiozitate științifică și pledoarie pentru puterile nebanuite ale grâului încolțit, autorul prezintă un tabel cu concentrațiile de fosfor, magneziu, calciu în grăuntele obișnuit și după 2 – 4 zile de încolțire. Doar prin umezire și pornirea germinației concentrațiile acestor minerale se dublează.

fosfor magneziu calciu

Grăunte întreg 423 mg% 133 mg% 45 mg%

Grăunte încolțit 1050 mg%. 342 mg% 71 mg%

Autorul reamintește că adevărata pâine se face din „făină integrală, cu plămadă în loc de drojdie și coaptă la foc de lemne”.

Grâul din mormântul faraonilor, după atâtea mii de ani, pus în pământ a încolțit.

Pâinea este hrana celui mai sărac și celui mai bogat om de pe fața pământului; a pântecelui celui mai lacom mirean și a celui mai nevoitor monah, a celui sănătos și a celui bolnav, a celui neprihănit și a celui păcătos; măcar prin gustul ei ar trebui să se simtă uniți și egali toți oamenii.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

195

Strugurii. Vinul Jvlențiunea strugurilor apare în Biblie de cca. 25 ori, a vinului de cca. 164 ori, în plus mai apar expresii ca „must”, „rodul viței”.

„Băuturi amețitoare”, „sânge de strugure”.

Iacob vede cu aproape 2000 ani înainte jertfa supremă a mînuitorului lumii exprimată prin simbolul vin-sânge: „... *Spăla-va în vin haina Sa și în sânge de strugure veșmântul său!*” (Facerea 49, 11) Sfinții Părinți vorbesc de un dar al deosebirii duhurilor; este, de fapt, o mare putere de discernământ între drumurile de lumină și drumurile de fum ale acestei vieți, între opțiunea spre partea cea bună sau cursele diavolului; încă

Vechiul Testament îi învață pe preoți că atunci când cercetează „cele sfinte”.

nu au voie să consume vin: *Vin și sicheră să nu bei, nici tu, nici fiii tăi, când intrați în cortul adunării sau vă apropiați de jentelnic, ca să nu muriți...*”

(Leviticul 10, 9)

Ca să puteți deosebi cele sfinte de cele nesfinte și cele necurate de cele curate (Leviticul 10, 10).

Și ca să învățați pe fiii lui Israel toate legile pe care le-a poruncit lor

Domnul prin Moise (Leviticul 10, 11).

Bogăția unui ținut, a unei țări se vede după greutatea rodului de

struguri. Iscoadele trimise în Țara Canaanului **s**-au întors după 40 de zile, astfel: *Apoi au venit până în valea Escol, au cercetat-o și au tăit de acolo o viță de vie cu un strugure de poamă și au dus-o doi pepârgie...*

(Numer îi 13, 24).

Într-o parabolă a pomilor care se îndemnau să ia împărăția peste ceilalți, fiecare prefera să-și păstreze darul primit la Creație în loc să se ducă cârmuitor peste copaci. În această înțelepciune vița de vie argumentează astfel: *Și vița de vie a zis către ei: cum să-mi las eu mustul meu care veselește pe Dumnezeu și pe oameni și să mă duc să cârmuiesc copacii?* (Judecătorii 9, 13)

Băut cu cumpătare vinul veselește inima omului (Psalm 103, 16), în timp ce pune o întărește.

Solomon cel înțelept da sfat cu putere împotriva abuzului de vin: *Nu fi printre cei ce se îmbată de vin...* (Pilde 23, 20)

Numai imnul minunat al dragostei din *Cântare a C* în țării or are preț mai mare decât vinul: *...Preamări-ți-vom dragostea mai mult decât vinul...* (Cântarea Cântărilor 1, 3)

Via este simbolul omului pământean asupra căruia Dumnezeu lucrează pentru curățirea și buna lui rodire.

Și se va zice în ziua aceea: „Vie cu vin bun, cântă! (îs aia 27, 2)

196

IGIENA

Eu, Domnul, sunt străjerul ei, în fiecare clipă Eu o ud, ca frunzele ei să nu cadă. Zi și noapte Eu o păzesc... (Isaia 27, 3)

Abuzul de vin înseamnă boală: *La ziua regelui căpeteniile s-au îmbolnăvit de prea mult vin...* (Os ea 7, 5)

Floarea viței și vinul sunt simbolul frumuseții și înțelepciunii depline a omului întors spre Dumnezeu: *Să se întoarcă la umbra Mea, să-și agonisească hrana, și ca vița să înflorească și să li se ducă numele ca vinul cel din Liban* (O s-o a 14, 8).

Rodul viței este considerat de mare preț între roadele acestui pământ, de vreme ce fărădelegea este pedepsită prin luarea vinului de la cei răi:

Drept aceea fiindcă voi călcați în picioare pe cel sărman și luați de

la el dar de grâu cu toate că ați zidit case de piatră nu le veți locui, și deși ați sădit viță de bun soi, nu veți bea din vinul ei (Am o's 5, 11).

Reîntoarcerea poporului Israel în patria lui dintru început, prorocită în multe locuri în Biblie, aproape împlinită în zilele noastre, este marcată peste timp de cetățile și grădinile refăcute: *Și Eu voi întoarce din sabie pe poporul Meu Israel, și ei vor zidi cetățile cele pustiite și le vor locui, vor*

sădi vii și vor bea din vinul lor, vor face grădini și din roadele lor vor mânca

(Amos 9, 14).

Bucuria întoarcerii din robie este comparată în Biblie cu bucuria inimii dată de vin: *... Inima lor se va bucura ca de vin și copiii lor vor vedea și se vor bucura și inima lor va tresaltă de bucurie în Domnul (Zaharia*

10, 7).

Apa este simbolul Botezului, vinul – simbolul împărtășaniei. Versetul care urmează are un înțeles literar și unul simbolic: *că precum a bea numai vin sau numai apă nepotrivit lucru este, pe când vinul amestecat cu apa este dulce și desfătează... (II Macabei 15, 40)*

Evangelhia de la Matei ne spune că o învățătură trebuie să fie judecată după roadele ei.

Simbolul celor mai bune roade sunt strugurii: *...Au doară culeg oamenii strugurii din spini sau smochine din mărcini? (Matei 7? 16).* De aceea când ne întâlnim cu cuvintele sunătoare ale unei învățături noi, nu trebuie să credem în florile spinului ci în rodul auriu al vieții.

Din pilda samarineanului milostiv înțelegem că rănilile fizice se vindecă cu untdelemn și vin: *Și, apropiindu-se i-a legat rănilile, tunând pe ele untdelemn și vin... (Luca 10, 34)* Desigur rănilile sufletești se vindecă prin untdelemnul pocăinței și prin vinul împărtășaniei.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

197

Prima minune a lui Iisus a fost prefacerea apei în vin. Ultima mare minune în viața Lui pământească a fost prefacerea vinului în sânge – înfricoșătoarea taină a împărtășaniei. Mintea omenească cu

greu poate cuprinde adâncimea și înălțimea acestei evoluții, acestei chemări a ființei umane din oceanul primar și risipit al apelor, spre esența și tăria vinului, apoi mai departe, mai sus, spre viața nesfârșită din nemuritoarele taine ale împărtășirii cu trupul și sângele Mântuitorului lumii.

Apostolul Pavel ne descoperă două virtuți terapeutice ale vinului folosit în cantitate mică, sfătuindu-l pe ucenicul său Timotei: *De acum nu bea numai apă, ci folosește puțin vin, pentru stomacul tău și pentru deseale tale slăbiciuni (I Timotei 5, 23).*

Sfinții Părinți au dat sfaturi prețioase legate de vin.

Marcu Ascetul spune că *băutura de vin nici să n-o miroasă tinerețea* căci *îngrădirea sângelui pricinuieste împrăștierea duhului.*

Smeritul Monah Maxim în „Răspunsurile către Talasie” vede simbolul vinului astfel: cel mai bun reprezintă „rațiunea cea mai înaltă despre

Dumnezeu” și el trebuie băut cel dintâi, „alte vinuri” reprezintă „rațiunile lucrurilor” și ele trebuie băute mai pe urmă.

Werner Keller, bazat pe relatările unui vechi scriitor evreu, Baraiata, spune că vinul amestecat cu smirnă sau tămâie se dădea condamnaților la moarte pentru „a le paraliza simțurile”. Se spune că „femeile mărinimoase din Ierusalim și-au făcut chiar un obicei din a alina în felul acesta ultimele clipe ale victimelor”.

Iisus cel care a avut putere să prefacă apa în vin și vinul în sânge, jert fă pentru întreaga omenire, a refuzat această băutură îndurând toate chinurile răstignirii.

Diadoh al Foticeei compara pământul și apa cu inima și vinul; udate cu cumpătare aduc roduri frumoase și curate, dar udate fără măsură aduc spini și măracini. Același autor constata că „mintea nu poate să țină pomenirea lui Dumnezeu” atunci când sufletul se tulbură „de mânie, întristare sau aburii vinului”.

În „Cele 100 de capete ale lui Calist și Ignatie Xanthopol”, pentru „cel ce se nevoiește”, marțea și joia și, uneori sâmbăta, se permite vin amestecat cu apă.

Sfântul Ioan Scărarul nuanțează cele două beții, cea trupească și

cea spirituală: Cel veselit de vin spune, fără să vrea, adevărul în toate. Și cel beat de străpungerea inimii nu poate minți.

198

IGIENA

Sfântul Isaac Sirul spune că „de vin să nu te împărtășești decât când ești cu prietenii, sau când ești bolnav sau neputincios”. Vinul mai are și efectul de a-l face pe om „să uite de toată mâhnirea pentru durerile lui”.

Viticultura este cunoscută în toată lumea. Suprafața mondială cultivată cu vii este de cca. 10 milioane hectare. Din loialul strugurilor obținuți, peste

6 milioane tone anual, numai 20% sunt folosiți pentru consumul ca atare, restul pentru obținerea vinurilor și a sucurilor de fructe.

Există circa 700 de specii de viță de vie și peste 10.000 soiuri de viță.

Frunza are 5 nervuri principale, floarea are 5 sepale.

Creșterea viței este spectaculoasă, adică de circa 10 cm în timp de 24

de ore.

Boabele fără semințe sunt sferice; cele cu vârful încovoiat au totdeauna convexitatea de aceeași parte cu dorsalul unicei semințe din bob.

Dacă rădăcinile întâlnesc un sol bătătorit sau un strat de apă, se întorc spre suprafața pământului căutând spațiu aerisit.

Înflorirea, polenizarea și fecundarea se succed fără intervale și durează o zi și o noapte.

Proporția de apă din viță este diferită de la un organ la altul, dar considerând întreaga plantă și fructele, proporția de apă este de 60 – 70%;

(ca la corpul uman).

Un hectar de viță consumă 3400 – 4.000 metri cubi de apă anual.

Presiunea radiculară a vițelor este de circa 900 mm Hg și face ca apa să urce la înălțimea de 8 – 10 m, matu Testându-se prin „plânsul”

de primăvară al viței.

Viteza de circulație a apei în viță este 100 m/oră.

Mustul are o compoziție complexă, corespunzând compoziției mezocarpului, adică pulpei bobului: apă 70 – 80%, zaharuri reducătoare 300 g/l;

glucidele întâlnite: glucoza, fructoza, arabinoza, xiloza, riboza, ramnoza, zaharoza, melilioza, rafinoza, xilani, arabani etc. Substanțe pectice: pectina, acidul pectic, protopectina. Acizi organici: tartric, malic, citric, oxalic, fumărie, ascorbic, galacturonic, glucuronic, glicolic, shikimic, chinic, mutic etc.

Acizi minerali: sulfuric, clorhidric, fosforic, sub formă de săruri neutre. Substanțe azotate: azotul mineral, heterozide (amigdalinal, glucozonium), aminoacizi (peste 20), amide; compuși fenolici: acizi fenolici (acizi hidroxibenzoici și acizi hidroxicinamici), substanțe tanante (acid galic, a MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

199

cid m-digalic, acid elagic, galotaninurile, elagotaninuri, taninuri nehidrolizate, catechine, leucoantocianidine); substanțe colorante: flavonul, antociani, clorofile, carotenoide.

S-au separat până în prezent cu ajutorul gazeromatografului 300 – 400

substanțe responsabile de mirosul vinurilor.

Pe struguri, în must și în vin există un număr foarte mare de vietăți microscopice:

bacterii (Staphylococ, Streptococ, E. coli, Fusobacterium fusiforme.

Bacilus anthracis, Lactobacilus plantarum, Leuconostoc gracile etc);

bacteriofagi, fungi (Mucor, Rhizopus, Aspergillus, Penicillium, Uncinula, Sphaenulina, Botryotinia, Merulius, Cladosporium), levuri (aproape 40 genuri implicate la vinificație).

Biocatalizatorii, adică substanțele cu rol de cataliză în procesele chimice și biochimice, se grupează în două mari familii: vitamine și enzime;

Vitamine E, B₂, B₁₂, acid pantotenic, meziniozitolul, vitamina H, PP, acidul paraaminobenzoic, petroidghetonic, colina, vitamina C.

Enzime: sunt identificate aproape 50 enzime, în must și vin (asddoreductaze, transferaze, hidrolaze, liaze, izomeraze).

Vinul conține următorii alcooli: etilic, metilic, alcooli superiori – 27 la număr, alcooli polihidroxilici; mai conține aldehyde, acizi – cei din must, plus încă un număr de 16, specifici numai vinului, acetați, esteri; substanțe minerale: sulfat, cloruri, fosfat, fluorură, bromură, iodură, acid boric, acid silicic, nitrat, potasiu, sodiu, calciu, magneziu, fier, cupru, aluminiu, mangan, arsen, zinc, plumb; gazele din vin: bioxid de carbon, oxigen, azot.

Medicina nu combate în termeni absoluți folosirea vinului. Prin aportul de vitamine, săruri, calorii, stare de bună dispoziție și creșterea apetitului pe care le dă atunci când e folosit în cantitate mică, vinul are efecte benefice asupra organismului.

După lungi dezbateri pe această temă știința medicală a ajuns la concluzia că „doza” maximă admisă este de 100 mg alcool/1 kg corp, adică circa 250 ml vin pe zi, de preferință a fi băut seara.

Sarea. Acest nelipsit ingredient din alimente apare adeseori în Vechiul și Noul Testament – ca ceva de care nu ne putem lipsi. *Toate prinoasele tale de pâine sară-le cu sare; să nu lași jertfele tale fără sare, semnul legământului Dumnezeuului tău; cu toate prinoasele tale adu Domnului Dumnezeuului tău și sare (Leviticul 2, 13).*

200 IGIENA

Locuitorii Ierihonului i se plâng lui Elisei că, de așezarea cetății este bună, apa nu este bună și pământul este neroditor. Atunci Elisei cu o oală nouă aruncă sare în fântână și rostește următoarele cuvinte: *Așa zice Domnul: Iată am făcut apa aceasta sănătoasă și nu va mai pricinui nici vătămare, nici moarte, nici nerodire (IV Regi 2, 21).*

Alimentele care nu au sare în compoziția lor trebuie sărate: *Poți să mănânci ce n-are sare, fără sare? Are vreun gust albușul oului? (Iov 6, 6).*

Iisus îi consideră pe Apostoli sarea pământului, adică niște fermenți curățitori care țin în nestrăcuire întreaga noastră civilizație.

Oricine mărturisește cu gura și propovăduiește numele lui Iisus este vrednic de a deveni indispensabil fraților de lângă el: *Voi sunteți sarea pământului...*

(Matei 5, 13).

După Sf. Evanghelist Marcu, sarea este simbolul probei de purificare, a unei purificări durabile: *Căci fiecare (om) va fi sărat cu foc, după cum orice jertfă va fi sărată cu sare (Marcu 9, 49).*

Bună este sarea; dacă însă sarea își pierde puterea, cu ce o veți dregi?

Aveți sare întru voi și trăiți în pace unii cu alții (Marcu 9, 50).

A fi sărat cu foc înseamnă aproape totul ce îți asigură nestricăciunea:

smerenie, milă, renunțări, jertfirea pentru alții, acceptarea necazurilor, a prigoanelor pentru numele lui Iisus.

De la Apostolul Pavel, prin vorbă dreasă cu sare înțelegem un cuvânt cu efect benefic durabil în omul care îl ascultă, care îl primește; un cuvânt ce nu mai poate fi stricat de păgânătate, un cuvânt mereu viu și valabil: *Vorba voastră să fie totdeauna plăcută, dreasă cu sare, ca să știți cum trebuie să răspundeți fiecăruia (Coloseni 4, 6).*

A. de Souzaenelle consideră sarea la creaturi vivante. Ea ar fi imaginea „Apelor de sus în Apele de jos”.

Femeia lui Lot este prefăcută într-un stâlp de sare când privește distrugerea Sodomei și Gomorei prin foc; ea este „în această mare purificare

— Trecerea de la tenebre la lumină...”

Sarea se găsește peste tot: În pământ, în mări și oceane, în lacuri, în plante, în corpul omenesc.

Apa mărilor și oceanelor conține în medie 30 g sare la un litru de apă, adică 30.000.000 tone de sare într-un kilometru cub de apă, iar în toată apa planetei ar fi 40 milioane de miliarde de tone de sare.

Sarea este clorura de sodiu și încă alte elemente minerale însoțitoare în cantitate mică: magneziu, calciu, fier, sulf. Este interesant că cele două elemente luate separat sunt agresive, otrăvitoare: Clorul a fost folosit chiar

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

201

ca gaz de luptă iar sodiul ca material incendiar; dar când natura le unește și formează din ele sarea, ele devin o hrană a noastră.

Rețeaua spațială a cristalelor de sare este cubică; punctele rețelei sunt ocupate alternativ de ioni de sodiu și clor. Cele trei muchii ale celulei cubice sunt egale; între centrul unui ion de sodiu și a unui ion de clor sunt

2, 814 Å.

Consumul de sare al unui organism sănătos este de circa 10 grame pe zi, pentru că tot atâta și pierde. Dar se apreciază că necesarul fiziologic ar fi mai mic pentru că alimentele unei rații zilnice conțin prin natura lor, fără niciun adaus 4 – 5 grame de sare. Laptele de mamă conține aproape 0,5 g sare la litru.

Lipsa totală a sării din alimentație produce tulburări grave legate de echilibrul acido-bazic și osmolar al organismului.

Abuzul de sare are de asemenea consecințe grave asupra sănătății:

crește valorile tensiunii arteriale, favorizează procesul de ateroscleroză precocă, scade durata medie a vieții (în populațiile unde se consumă multă sare).

Măslinile. Untdelemnul Cuvintele acestea apar de peste 100 de ori în

Biblie.

Untdelemnul este fluidul dătător de flăcări, încă din primele capitole ale Vechiului Testament; el întreține flacăra vie a privegherii în fața altarelor sfinte atâta timp cât va fi omul pe pământ.

Să poruncești fiilor lui Israel să-ți aducă untdelemn curat pentru luminat, stors din măslină, ca să ardă sfeșnicul în toată vremea, în cortul adunării, în fața perdelei celei de dinaintea chivotului legii (Ieșirea 17, 20).

Sfeșnicul îl va aprinde Aaron și fiii lui, de seara până dimineața înaintea

Domnului. Aceasta e lege veșnică pentru fiii lui Israel din neam în

neam (*I* ieșirea 27, 21).

În Vechiul Testament untdelemnul însoțea jertfa de mulțumire: *Dacă se va aduce ca jertfă de mulțumire, atunci să se aducă pâini frământate cu untdelemn, turte nedospite unse cu untdelemn, făină de grâu frământată cu untdelemn (Leviticul 7, 12).*

Țara Făgăduinței este caracterizată prin bogăție în untdelemn; iar țara făgăduinței spiritului nostru este caracterizată prin flacăra vie și curățitoare preînchipuite de flacăra candeliei; strămutarea poporului Israel **într-o** astfel de țară este o operă mântuitoare pe care Dumnezeu o înfăptuiește până azi cu fiecare din noi; Făgăduința Lui ne duce **într-o țară**

WMBUBmBm-Bma HM & i

202 IGIENA

unde sunt măslini, untdelemn și miere, în care fără lipsă vei mânca pâinea ta și nu vei duce lipsă de nimic (Deuteronom 8, 9).

Milostenia este o mare virtute. Fiecare om ar trebui să împlinească actul milosteniei către aproapele său, amintindu-și că a fost sau ar putea fi el însuși rob al sărăciei, deznădejdiei sau singurătății: *când vei scutura măslinul tău, să nu te întorci să culegi rămășițele, ci lasă-le străinului, orfanului și văduvei (Deuteronom 24, 20).*

Când copacii au vrut să-l numească pe măslin împărat peste ei, el le-a răspuns: *Lăsa-voi eu, oare grăsimea mea, cu care se cinstește Dumnezeu și oamenii se mândresc și mă voi duce să umblu prin copaci? (Judecătorii 9, 9).*

Untdelemnul a fost un element de ritual când un rege era investit cu puterea ocârmuirii: *Atunci, luând Samuel vasul cel cu untdelemn, a turnat pe capul lui Saul și l-a sărutat zicând: „Iată Domnul te unge pe tine cârmuitor al moștenirii Sale...” (I Regi 10, 1).*

Cel care are puterea să fie drept **într-o** lume nedreaptă este răsplătit cu untdelemnul bucuriei: *Iubit-ai dreptatea și ai urât fărădelegea; pentru aceasta Te-a uns pe Tine, Dumnezeul Tău, cu untdelemnul bucuriei, mai mult decât pe părtașii Tăi (Psalm 44, 9).*

Într-un alt psalm untdelemnul apare tot ca simbol al bucuriei; este posibil să fie atât un înțeles literar, fizic, referitor la folosirea

untdelemnului ca întreținător al frumuseții și prospețimii feței, cât și un înțeles spiritual, căci flacăra credinței se întipărește și poate fi citită pe fața celui care o poartă: *Ca să veselească fața cu untdelemn...* (Psalm 103, 17).

Lipsa untdelemnului aduce istovire trupului: *... și trupul meu s-a istovit de lipsa untdelemnului* (Psalm 108, 23).

În pilda celor zece fecioare din Matei 25, untdelemnul este simbolul privegherii veșnice și neostenite; ființa trupească trebuie să fie ca o candelă iar ființa spirituală ca o flăcără așteptând unirea cu Lumina luminilor: *Drept aceea, privegheați, că nu știți ziua, nici ceasul când vine Fiul*

Omului (Matei 25, 13).

În Noul Testament apostolii trimiși în lume de către Iisus folosesc untdelemnul ca ungere spre vindecare: *Și scoteau mulți demoni și ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i vindecau* (Marcu 6, 13).

Asemenea, în pilda samarineanului milostiv rănile fizice se vindecă cu turnare de untdelemn și vin; desigur rănile sufletești se vindecă cu flacăra curățitoare a credinței și cu împărtășirea din sângele legii celei noi: *Și apropiindu-se, i-a legat rănile, turnând pe ele untdelemn și vin, și, punându-l*

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

203

pe dobitocul său, l-a dus la o casă de oaspeți și a purtat grijă de el (Luca 10, 34).

Maxim Mărturisitorul zice că „untdelemnul care unge mintea” este contemplația fapturilor.

Smeritul Monah Maxim în „Răspunsurile către Talasie” scrie că untdelemnul „luminează fața virtuților ca o nepătimire lină și liniștită, străvezie și luminoasă și liberă de toată mișcarea pământească”.

Comentând vedenia prorocului Zaharia (4, 2 – 3), el înțelege prin cei doi măslini cele două Testamente, din care, ca din niște măslini, se storce, prin căutare și cercetare evlavioasă, ca un untdelemn,

substanța înțeleșurilor care alimentează lumina darurilor dumnezeiești... măslinul de-a stânga înseamnă Vechiul Testament care se ocupă mai mult cu filosofia activă, iar măslinul de-a dreapta Noul Testament, care ne învață taina cea nouă și naște în fiecare din credincioși deprinderea contemplativă:

legea naturală și legea duhovnicească;

Providența și judecata;

contemplația și judecata;

credința și buna cunoștință;

cele două popoare, pe cel dintre păgâni și pe cel dintre Iudei; sufletul și trupul;

cele două lumi; „cea inteligibilă făcând-o să licărească tainic în cea sensibilă prin chipuri, iar pe cea sensibilă învățându-ne să o înțelegem ca aflându-se în cea inteligibilă prin rațiuni”;

viața de aici și viața viitoare.

Orzul Menționarea acestei cereale apare de 26 ori în Biblie.

Și orzul face parte din semnele bogăției în Țara Făgăduinței: *Țara în care se află grâu, orz, viță de vie, smochine, rodii* (Deuteronom 8).

Păcatul îndoielii și îndoiala adulterului căzută asupra unei femei se rezolvau în Vechiul Testament printr-o jertfă de făină de orz

(Nu merii 5).

Probabil că cea mai largă folosire a orzului este sub formă de pâine: „Tot pe atunci a venit un om din Baal-șalișa și a adus omului lui Dumnezeu pârgă de pâine douăzeci de pâini de orz și grăunțe proaspete de grâu într-un săcușor...” (IV Regi 8, 42).

Este remarcabil că pâinile înmulțite de Iisus sunt pâini de orz. Cinci pâini ajungând la cinci mii de oameni. Multiplicarea, înmiirea au expresii simbolice deosebite: materia, hrana, este supusă puterii credinței, puterii

204

IGIENA

rugăciunii, puterii spiritului; faptul că a fost înmulțită pâinea și nu alt aliment prefigurează dăruirea prin împărțășanie a lui Iisus, lumii

acesteia, oricui și tuturor oamenilor înfometați după cuvântul veșnic al Noului Testament: *Și Iisus a luat pâinile și, mulțumind a dat ucenicilor, iar ucenicii celor ce ședeau; asemenea și din pești, cât au voit* (Ioan 6, 11).

Cele mai vechi resturi de orz datează probabil din perioada 7900 – 6800

Î.e.n. Orientul Apropiat este unica zonă pentru care există indicii materiale ale culturii orzului înainte de anul 3.000 î.e.n.

Orzul este a patra cereală a lumii după grâu, orez, porumb; reprezintă

11% din totalul de cereale.

Paiful are 2 – 5 mm diametru și o lungime de 30 – 120 cm, ca și cum un bloc turn cu diametrul de 20 m ar putea avea o înălțime de 5.000 m; omul nu a reușit încă 6 asemenea arhitectură. Spiculețele sunt grupate câte trei la fiecare călcâi alcătuind așa numita tripletă.

Există orz cu două rânduri de boabe în spic și cu șase rânduri de boabe în spic.

Cei 7 cromozomi ai orzului cultivat au 7 microni lungime.

Compoziția:

Apă 13, 92%, proteină brută 10, 53%, grăsimi 2, 08%, substanțe extractive neazotate 66, 18%. La 1 kg sămânță de orz există: calciu – 0,6 g, fosfor – 4 g, potasiu – 4, 9 g, sodiu – 0,6 g, clor – 1, 5 g, sulf – 1, 5 g, magneziu – 13 g) fier – 0,08 g, mangan – 17, 8 g, cupru – 12, 8 g.

În „Viețile Sfinților” găsim consemnată folosirea „apei de orz” pentru întărirea mucenicilor chinuiți prin torturi îngrozitoare de călăii lor păgâni.

Tradiția etnobotanică și observațiile științei medicale asupra plantelor, consemnată de Dr. Jean Valnet, confirmă cunoștințele mai vechi. Autorul arată virtuțile terapeutice ale acestei cereale: tonic al sistemului nervos, tonicardiac, hipertensor, mineralizant.

Se folosește ca pune de orz, ca decoct (fiertură) 20 – 50 grame la 1 litru de apă sau în compoziția supei de cereale (orz, grâu, porumb, fasole uscată, mazăre uscată, linte – câte o lingură din fiecare la 3 litri de apă, se fierb

3 ore).

Peștele. Apare în Biblie menționat de aproape 30 ori, mai ades în Noul

Testament.

În primele veacuri creștine semnul peștelui a devenit semn de recunoaștere între creștinii persecutați de oficialități.

Minunea înmulțirii lui odată cu pâinea de orz simbolizează înmulțirea, răspândirea creștinismului în lume: *A luat cele șapte pâini și pești și, mulțumind, a frânt și a dat ucenicilor, iar ucenicii mulțimilor* (Mat ei 15, 36).

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ 205

Se vede din acest verset și misiunea de mijlocitor a celui care devine

„Ucenic” al lui Iisus.

Pescuirea minunată preînchipuie de asemenea minunea de creștinare a lumii. Apostolul Petru reușește doar atunci când urmează sfatul învățătorului: ... după cuvântul Tău, voi arunca mrejele (Lu ca 5, 5). Astfel s-a transformat destinul unui pescar umil din ținutul Galileei, în destinul grandios de martir și creștinător al lumii: Și a zis Esus către Simon: *Nu te teme, de acum înaintea vei fi pescar de oameni* (Luca 5, 10).

În Luca 24, 42 găsim una din puținele consemnări asupra hranei pe care a folosit-o Iisus; este vorba de un moment de după înviere când le-a dovedit ucenicilor identitatea sa fizică: *Iar ei încă necrezând de bucurie și minunându-se, El le-a zis: Aveți aici ceva de mâncare?* (Luca 24, 41)

Iar ei i-au dat o bucată de pește fript și dintr-un fagure de miere (Luca 24, 42).

Și luând a mâncat înaintea lor (Luca 24, 43).

În Ioan cap. 21 se vorbește de pâine și pește cu care Esus i-a așteptat, pe ucenici la țărm: *Deci, când au ieșit la țărm, au văzut iar pus jos și pește pus deasupra, și pâine* (Ioan 21, 9).

Laptele. Laptele și derivatele lui (brânză, caș, unt) apar menționate de aproape 50 ori în Biblie.

Prima pomenire se leagă de caracterizarea țării promise: *Și te*

voi duce în țara unde curge lapte și miere (Ieșirea 33, 3). Este unul din semnele bogăției și frumuseții unui ținut. Această expresie apare de multe ori în

Vechiul Testament pentru a prezenta Țara Făgăduinței.

Când Moise își aduce aminte de grija lui Dumnezeu față de Israel spune că *l-a hrănit cu unt de vacă și cu lapte de oi* (D eu te **r o n o** în 31, 14).

lesei trimite în tabăra ostășească prin David, fraților săi, grăunțe uscate și pâini – iar conducătorului – zece ca și: „*Iar acești zece ca și du-i căpeteniei celei peste mia lor...*” (I Regi 17, 18)

Iov își aduce aminte de starea lui de prosperitate dinainte, descriind-o astfel: *când mi se scăldau pașii în smântână, și stânca vărsa lângă mine pâraie de untdelemn!* (Iov 29, 6)

În Vechiul Testament se vorbește și de laptele de capră ca hrană a casei

(Pilde 27, 27).

Laptele (împreună cu mierea) este simbolul vorbelor negrait de dulci și de blânde din Cântarea Cântărilor: *Ale tale buze miere izvorăsc, iubito, miere curge, lapte curge, de sub limba ta...* (Cântarea când țarilor 4, 11).

206 IGIENA

Albeața și curățenia laptelui sunt de neîntrecut între alimente: *Ochii lui sunt porumbei, ce în lapte trupu-și scaldă, la izvor stând mulțumiți* (Cântarea când țarilor 5, 12).

În *Îs ai a cap.7* se vorbește de două derivate ale laptelui, cunoscute și folosite încă de atunci: untul și smântâna.

Într-o prorocie făcută vremurilor când Domnul va locui Sionul în veac, probabil în sens simbolic și nu literal *văile vor fi pline de lapte*, adică dulceața și blândețea cuvintelor va umple și va înlocui tot spațiul gol al deșertăciunii (Ioil 4, 18).

Apostolul Pavel folosește cuvântul lapte și pentru a simboliza începutul învățăturii creștine, primele cuvinte auzite și înțelese pe calea aceasta:

Cu lapte v-am hrănit nu cu bucate, căci încă nu puteți mânca...

Apostolul Petru vorbește de un lapte duhovnicesc. El ne sfătuiește să redevenim prunci în nevinovăția noastră: *Ca niște prunci de curând născuți, să doriți laptele cel duhovnicesc și neprefăcut, ca prin el să creșteți spre mântuire* (I Petru 2, 2).

Laptele este un aliment complet, echilibrat, având principiile nutritive în proporții ideale.

El conține apă 87, 5%, substanță uscată 12, 5%, substanță uscată negrasă 9%, cazeină 2, 8%, lactalbumină 0,6%, proteine totale 3, 7%, grăsime

3, 5%, lactoză 4, 5%, cenușă 0,75%; valoarea calorică este de 66, 2 calorii la

100 ml. Laptele este bogat în calciu, fosfor, sodiu, lipidele sunt fin emulsionate; proteinele au în componența lor toți aminoacizii esențiali; laptele este singurul aliment de origine animală cu efect alcalinizant.

Mierea. Este pomenită atât în Vechiul cât și Noul Testament. Apare în total de 54 ori.

Ea face parte din darurile de preț care și le dădeau oamenii: ... *luați în sacii voștri din roadele pământului acestuia și duceți ca dar omului aceluia:*

puțin balsam și puțină miere, tămâie și smirnă, migdale și fistic (Facerea 43, 11).

Ea definește de asemenea Țara Făgăduinței: *Vă voi scoate din împilarea*

Egiptului și vă voi duce... în pământul unde curge miere și lapte (Ieșirea 3, 17).

Psalmistul compară judecățile Domnului cu tot ce este mai de preț între lucruri: aurul, piatra cea de mare preț și mierea spunând despre ele: *Dorite sunt mai mult decât aurul și decât piatra cea de mare preț; și mai dulci decât mierea și fagurele* (Psalm 18, 11).

Că robul tău le păzește pe ele și răsplătire multă are (Psalm 18, 12).

McDITA (ÎI LA MEDICINA BIBLICĂ 207

Virtuțile vindecătoare ale mierii au fost consemnate încă de Solomon:

...Sau mergi la albină și vezi cât e de harnică și ce lucrare iscusită săvârșește.

Munca ei o folosesc spre sănătate și regii și oamenii de rând... (Pilde 6, 8)

Mierea este în același timp o pildă a cumpătării: *Dacă ai găsit miere, mănâncă atât cât îți trebuie ca nu cumva să te sature și s-o verși (Pilde 25, 16).*

Părinții filocalici vor spune mai târziu că de nimic nu trebuie să te sature.

Înțeleptul Solomon vede trufia ca pe o boală, ca pe o stare de rău:

Precum celui care mănâncă multă miere nu-i merge bine, tot așa și celui care se lasă copleșit de cuvinte de laudă (Pilde 15, 27).

Ioan Botezătorul s-a hrănit în pustie cu lăcuste și miere sălbatică.

Probabil că această miere simbolizează judecățile Domnului pe care cel ce strigă în pustie le-a primit, **Le-a** înțeles, le-a respectat, le-a înfăptuit, ca unul ce **L-a** anunțat pe Mântuitorul lumii: *... iar hrana lui era lăcuste și miere sălbatică (Matei 3, 4).*

La ultima Lui apariție înaintea de înălțare, Iisus a mâncat pește și miere: *Iar ei i-au dat o bucată de pește fript și dintr-un fagure de miere (Luca*

24, 42). Și luând, a mâncat înaintea lor (Luca 24, 43).

Strabon scrie înaintea erei creștine că mierea era folosită pentru îmbălsămare.

Mierea conține nenumărate componente chimice:

apă – circa 20%

glucide: glucoza, fructoză, pentoze, zaharoză, maltoză, melecitoză, pentozani etc.

enzime: catalizatori biologici care iau naștere numai în celule vie (invertaza, zahăraza, amilaza)

substanțe minerale: fier, cupru, mangan, siliciu, clor, calciu, potasiu, sodiu, fosfor, aluminiu, magneziu, beriliu, galiu, vanadiu, zirconiu, titan, nichel, cositor, plumb, argint acid formic vitamine: El, B2, B₆, El 2, C, acid pantotenic, acizi foliei, provitamina

A, vitamina K, PP.

Aplicații terapeutice ale mierii, dovedite științific până în prezent:

boala ulceroasă;

constipație;

Insomnie;

arsuri;

208

IGIENA

hepatite acute și cronice;

efect antiinfecțios;

efect antihemoragic.

Mana. Cuvântul acesta e pomenit de 9 ori în Vechiul Testament și de 2

ori în Noul Testament.

Este un aliment-minune așa cum a fost întreaga „ieșire” a poporului

Israel spre Țara Sfântă, și așa cum poate fi ieșirea fiecăruia din noi, din

Egiptul robitor al firii noastre, spre tărâmul Făgăduinței Noului Testament.

De mană se vorbește în Ieșirea cap.16 având din descrierea ei mai multe înțelesuri:

servea drept hrană în pustie adeverind mâna tare a lui Dumnezeu cu care a condus poporul Israel;

În zilele lucrătoare mana nu ține decât o zi și trebuie adunată numai pentru o zi, câte un omer (3, 88 1) de om; astfel este pusă la încercare credința evreilor în Cel ce le-a dat-o; căci unii nu credeau că această „pâine” le va fi trimisă și a doua zi și încercau să adune mai mult dar ea se strica;

În ziua a șasea puteau culege pentru două zile fără să se strice și astfel se dovedește și respectarea sabbatului – ziua de odihnă a evreilor; *deși au adunat unii mai mult alții mai puțin, când au măsurat cu omenii nici celui ce adunase mult n-a prisosit, nici celui ce adunase puțin n-a lipsit;*

aceste versete confirmă o dată în plus că omul trebuie să vadă în hrană o minune existențială și nu un scop în sine; căci Cel care a avut voia și puterea să te creeze este firesc să te hrănească...

O perioadă de 40 ani au fost hrăniți evreii în pustie printr-o hrană dată lor zilnic, fără să poată și fără să fie nevoie să-și adune mai multă; aceasta prefigurează modul de viață al oricărui viitor creștin, căci peste un mileniu

Iisus va spune: *Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele?* (Matei 6, 26);

mai departe *ui" înțelepciunea lui Solomon" cap.16*, aflăm că mana este hrană îngerească și a fost trimisă din cer fără osteneală, mai mult pâinea aceasta arată către fii bunătatea Tatălui față de ei, iar pentru cel ce o mănca avea gustul mâncării care o poftea;

mana este un aliment-minune care a hrănit un popor 40 de ani, deci un timp măsurat, limitat; mai târziu, apostolul Ioan va aminti aceasta, pentru a înțelege nemurirea oferită prin trupul și sângele lui Iisus (Ioan 6).

Mana este o secreție a arborelui Tamarix manmfera descris în 1823

de G. Ehrenburg. Aspectul este rășinos, consistența – păstoasă, mărimea – MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

209

cât o sămânță de coriandru; când cade pe pământ e albă, dar după un timp devine galben-maronie; beduinii o culeg și astăzi până la ora 8, 30. În seco.

lui nostru Friedrich Simon Bodenheimer și Oskar Theodor, cercetători botaniști la Universitatea din Ierusalim, au confirmat rezultatele mai vechi;

secreția apare când arborele este străpuns de o insectă care trăiește în

Sinai; gustul este dulce; dacă nu este recoltată la primele ore ale dimineții dispare fiind culeasă de furnici sau se degradează probabil datorită creșterii temperaturii solului și aerului; bogăția recoltei este variabilă de la un an la altul (Werner Keller).

Carnea. Este pomenită atât în Vechiul Testament de circa 82 ori cât și în Noul Testament de 5 ori: fie despre „carne în general”, fie este pomenit numele animalului respectiv (vânat, miel, ied, vită etc).

În vremea Legii animalul servea drept jertfă (de vină, de ispășire, de laudă, de mulțumire, pentru împlinirea unei juruințe, de pace etc.)”, în *L e*

vi tic se dau o serie de reguli pentru a consuma carnea jertfelor.

În aceeași carte a *L eviți cu lui* sunt precizate dobitoacele curate și necurate, dintre toate dobitoacele de pe pământ. Iată animalele care se puteau mânca:

orice dobitoc care are unghia despicată, copita despicată și rumeșă;

cele ce au aripi (înotătoare) și solzi, și care sunt în ape, fie în mări, fie în râuri;

dintre toate târătoarele care zboară și umblă pe patru picioare, pe cele ce au fluierul picioarelor dinapoi mai lung ca să poată sări pe pământ;

lăcuste, lăcusta solam, lăcusta hargol și lăcusta hagab, după soiuri.

Animalele care nu se pot mânca:

cele ce rumeșă numai, sau cari au numai unghia despicată: cămila, iepurele, porcul;

cele ce n-au aripi și solzi, din tot ce mișună în ape și tot ce trăiește în ape, fie în mări, fie în râuri;

dintre păsări: vulturul, vulturul răpitor și vulturul de mare, corbul, șoimul, uligaia cu sămânța ei, tot soiul de ciori, struțul, cucuveaua, pescărușul și uliul cu soiurile lui, huhurezul, ibisul și lebăda, pelicanul, porfiriosul și corbul de mare, cocostârcul, pupăza cu soiurile

ei și liliacul;

toate insectele înaripate, care umblă pe patru picioare (în afară de acelea care au fluierile picioarelor dinapoi mai lungi, ca să poată sări pe pământ);

tot dobitocul cu copita despicată, care n-are copita despicată adânc sau nu-și rumegă mâncarea;

din toate fiarele cu patru picioare, cele care calcă pe labe;

210 IGIENA

cârțița, șoarecele și șopârla cu soiurile lor, ariciul, crocodilul, salamandra, melcul și cameleonul;

toată vietatea ce se târăște pe pământ;

tot ce se târăște pe pânțe și tot ce umblă în patru picioare și cele cu picioare multe dintre vietățile ce se târăsc pe pământ.

În *L e vi tic ui 22, 30* se prevede consumul cărnii de jertfă în aceeași zi; nu putea fi lăsată pe a doua zi.

Când poporul evreu a fost nemulțumit în pustiu pentru lipsa cărnii, mulțime de prepelițe le-au fost trimise dinspre mare, dar *carnea era încă în gura lor... când se aprinse mânia Domnului*.

În mai multe locuri în Biblie se interzice a consuma sângele animalelor

(și nici carnea cu sânge) (*D euteronom 12, 23; Deuteronom 15, 23; I Regi 24, 33; Fapte 15, 20*).

După ce evreii au așezat chivotul lui Dumnezeu în Ierusalim, David a adus *arderii de tot și jertfe de pace* și a împărțit tuturor israeliților – femei și bărbați – pâine, struguri și *o bucată* de carne.

Animalele moarte și sfâșiate nu puteau fi consumate, fiind considerate întinate (*Iezechiel 4, 14*).

În Noul Testament apostolul Pavel zice: *Bine este să nu mănânci carne...*

(*Romani 14, 21*). Acesta este un sfat de abținere nu o interdicție.

Alcoolul. În Biblie apar cuvinte și expresii ca: beție, vin, vin mult, sicheră, băutură ametoitoare, băutură îmbătătoare, băuturi tari, etc.

Psalmistul spune că la beție toată priceperea omului piere: *Se*

tulburau și se clătinau ca un om beat și toată priceperea lor a pierit

(Psalmi 106, 27).

Înțeleptul Solomon scrie că cei ce zăbovesc pe lângă vin și cei ce vin să guste băuturi cu mirodenii au parte de văicăreli, gâlcevi, plânsete, răni fără pricină, ochi întristați (Pilde 23, 29 – 30).

În Vechiul Testament, băutura îmbătătoare se dădea celui ce e gata să piară iar vinul celui cu amărăciune în suflet; efectul scontat era de a nu-și mai aduce aminte de chinul lui.

Cei stăpâniți de alcool în vedenii se înșală și în hotărâri șovăiesc (Isaia 28, 7).

În 111 Ezdr a 3, 20 se spune că vinul îl face pe om să-și uite tot necazul și toată datoria.

De asemenea îi atâță pe prieteni și pe frați, unii împotriva altora și dă amnezia faptelor proprii (III Ezdr a 3, 22 – 23).

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

211

Ecclesiast icul caracterizează vinul și beția în cap. 19, 26, 31:

Înșelăciune;

urgie mare (femeia bețivă);

pierzanie;

Încercare a inimii trufașilor;

amărăciunea sufletului;

certuri, căderi;

Înmulțirea mâniei celui fără de minte spre împiedicare;

Împuținarea virtuții;

agonisirea rănilor.

În epistole, apostolii sfătuiesc cu putere împotriva alcoolului: Să umblăm cuviincios ca ziua: nu în ospete și în beții... (Romani 13, 13)

În altă parte se spune că beția este un fapt al trupului

(Galateni 5).

Iar în Efeseni 5, 18: Să nu vă îmbătați de vin, în care este pierzare, ci vă umpleți de Duhul.

Apostolul Petru pune beția alături de marile păcate: desfrânări, pofte, neiertate slujiri idolești (I Petru 4, 3).

Intoxicația acută cu alcool (beția acută, îmbătarea), determină următoarele manifestări (bineînțeles și în funcție de doză):

- scăderea acuității vizuale;
- Incoordonare musculară;
- vedere dublă;
- scăderea sensibilității tulburări de vorbire;
- agitație psihomotorie;
- somnolență;
- comă.

Etilismul cronic (consumarea de cantități mari de alcool timp îndelungat) determină complicații diverse:

- tulburări de memorie și comportament;
- hepatită cronică, ciroză hepatică;
- polinevrite;
- boală ulceroasă;
- pancreatite cronice.

Asocieri de alimente pomenite în Biblie miere, migdale, fistic;
212

IGIENA

miere și lapte;

lnul, orzul;

grâul, ovăzul;

carne, pâine;

pâine, vin, apă;

făină de grâu, untdelemn;

pește, castraveți, pepeni, ceapă, praz, usturoi;

grâu, must;

smochin, vite, rodii, apă de băut;

pâine, apă;

rodii, smochine;

untdelemn, struguri, grâu;

pâine, vin, untdelemn;

miere, untdelemn;

pâine, vin;

pâine, vin, ied;
pâine, apă, vin, carne;
pâine, vin, oi, grăunțe prăjite, stafide, smochine;
smochine, stafide, pâine;
pâine, fructe;
miere, unt, oi, brânză de vaci;
făină de grâu, alte preparate de făină, boi îngrășați, cerbi,
căprioare, ciute, păsări îngrășate;
grâu, untdelemn;
pâine, turte, struguri, miere;
pâini, turte, miere;
pâine și carne;
pâine, vin, smochine, miere, fructe;
grâu, orz, vin, untdelemn;
pâine, vin, untdelemn, miere;
viței, berbeci, miei, grâu, sare, vin, untdelemn;
grâu, vin, untdelemn, sare;
vin, struguri, smochine;
grâu, vin, untdelemn;
pâine, vin;
pâine, prepelițe;
grâu, must;

vite, vin, mirodenii;

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

213

vin, miere;
miere, vin, lapte;
unt, lapte, smântână, miere;
cărnuri grase, vinuri bune;
pâine, oi, boi, struguri, smochine;
grâu, vin, untdelemn, miei, boi;
vinul, fructele verii, untdelemnul;
grâu, orz, untdelemn, miere;
pâine, miere, untdelemn;

pâine, făină de grâu, ulei, miere;
fructe, lapte;
zarzavaturi, apă;
pâine, apă, untdelemn, băuturi;
grâul, mustul, untdelemnul;
smochine, untdelemn, must, vin;
must, lapte;
grâu, vin;
vin, grâu, măslina, rodie;
untdelemn, pâine de orz, turte de smochine, pâine de grâu curat;
grâu, sare, vin, untdelemn;
bucate grase, băuturi dulci;
sare, făină de grâu, mierea, laptele, sângele strugurelui,
untdelemnul;
vin, apă;
lăcuste, miere sălbatică;
pâini, pești;
untdelemn, vin;
pește fript, fagure de miere;
pâini de orz, pești;
grâu, orz, untdelemn, vin.

Alimentația în Vechiul Testament. După creație omul a primit spre hrană orice *iarbă care face sămânță și care este pe fața întregului pământ, și orice pom care are în el rod cu sămânță*. Dumnezeu a zis: *aceasta să fie hrana voastră* (Geneza 1, 29).

După potop Dumnezeu a zis lui Noe și fiilor săi: *Tot ce se mișcă și are viață să vă slujească de hrană: toate acestea vi le dau, ca și iarba verde*

(Geneza 9, 3).

Numai carne cu viața ei, adică sângele ei să nu mâncați

(Geneza 9, 4).

214

IGIENA

Mai târziu, după exod, în *Le vi tic 11* apare interdicția de a

mânca carnea anumitor animale (vezi capitolul despre carne).

Se permite consumul doar al dobitoacelor care au unghia despicată, copita despicată și rumegă. Dintre viețuitoarele din ape se permiteau cele cu aripi (înotătoare) și solzi. Când e vorba de păsări, Leviticul le precizează pe cele care să nu se mănânce. Iar dintre târâtoare *cele care zboară și umblă pe patru picioare, să mâncați pe cele ce au fluierul picioarelor dinapoi mai lungi ca să poată sări pe pământ.*

Este interzis în continuare a mânca sângele unui animal.

În **L e v i t i e**, *Numerii*, *Deuteronom* sunt o serie de reguli speciale privind consumul sau abținerea de la anumite alimente, legat de diferite jertfe, nazireat etc.

La cumpăna dintre Vechiul Testament și Noul Testament există o perioadă scurtă de câțiva ani însemnați; este vremea vestitorului, a lui Ioan

Botezătorul despre care se spune că se hrănea cu *lăcuste și miere sălbatică*

(**Matei 3, 4**).

Alimentația în Noul Testament După învățătura Noului Testament se poate mânca orice în afară de *dobitoace sugrumate și sânge* (**Fapte 15**).

20 – 29); Apostolul Pavel spune: *Să mâncați din tot ce se vinde pe piață, fără să cercetați ceva din pricina cugetului* (**I Corinteni 10, 25**).

Dacă vă poștește un necredincios la masă, și voiți să vă duceți, să mâncați din tot ce vă pune înaintea, fără să cercetați ceva din pricina cugetului

(**I Corinteni 10, 27**). Dar dacă vă spune cineva: *Lucrul acesta a fost jertfit idolilor, să nu mâncați – pentru cel care v-a spus și pentru cunoștință...*

(**I Corinteni 10, 28**)

Dăm mai jos încă câteva citate importante legate de alimentația Noului

Testament:

Unul crede că poate să mănânce de toate; pe când altul, care este slab, nu mănâncă decât verdețuri (**Romani 14, 2**).

Cine mănâncă să nu disprețuiască pe cine nu mănâncă; și cine nu mănâncă, să nu judece pe cine mănâncă, fiindcă Dumnezeu l-a primit
(Romani 14, 3).

Eu știu și sunt încredințat în Domnul Iisus, că nimic nu este necurat în sine, și că un lucru nu este necurat decât pentru cel ce crede că este necurat

(Romani 11, 14).

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ 215

Dar dacă faci ca fratele tău să se mânhnească din pricina unei mâncări, nu mai umbli în dragoste. Nu nimici, prin mâncarea ta, pe acela pentru care a murit Hristos (Roman i 14, 15).

Nu lăsați ca bunul vostru să fie defăimat (Roman i 14, 16).

Căci împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt (Romani 14, 17).

Nu strica, pentru mâncare, lucrul lui Dumnezeu. Toate sunt curate, dar rău este pentru omul care mănâncă spre păcătuire (Ro în a **n** i 14, 20).

Bucatele sunt pentru pânțele și pânțele pentru bucate și Dumnezeu va nimici și pe unul și pe celălalt (I Corinteni 6, 13).

Astfel scrisurile Noului Testament ne îndeamnă să considerăm că toate sunt curate dar să nu punem niciun preț Pe mâncare și băutură.

În Ro în a **n** i 14, 21 este un sfat de abținere nu de interdicție: *Bine este să nu mănânci carne, nici să bei vin, nici să faci ceva de care fratele tău se poticnește, se smintește sau slăbește în credință.*

Mai târziu, în Canoanele Apostolice s-au rânduit posturile, care prevăd abținerea temporară de la alimentele de origine animală sau abținerea temporară de la toate alimentele; aceasta bineînțeles împreună cu abținerea și de la alte plăceri, cu smerenie, fiind o jertfă și o armă împotriva duhurilor răutății acestei lumi.

Igiena mesei. Primele roade erau întotdeauna aduse ca dar Creatorului; de fiecare dată când ne așezăm la masă trebuie să ni se înalțe gândul – măcar pentru o clipă – la Cel ce ne hrănește prin pronia Lui creatoare și atotțiitoare.

De aduci Domnului prinos depline din cele dintâi roade, adu ca dar din cele dintâi roade ale tale grăunțe din spice, prăjite pe foc și pisate (Levi ticol 2, 14).

Carnea jertfei de mântuire trebuia mâncată în aceeași zi iar a jertfei din făgăduință sau de bunăvoie – se putea mânca cel mult și a doua zi: *Dacă însă carnea jertfei acesteia o va mânca cineva a treia zi, jertfa aceasta nu va fi primită... (Leviticul 7, 18).*

Linistea, armonia, pacea unei case înnobilează hrana și o face folositoare trupului: *Mai bună este o bucată de pâine uscată în pace, decât o casă plină cu carne de jertfe, dar cu vrajbă (Pilde 17, 1).*

216

IGIENA

Hrana trebuie luată cu cumpătare, altfel facem chiar sufletul să sufere:

Cu somn sănătos se odihnește pântecul celui cumpătat; se scoală dimineața și sufletul lui e limpede (Ecclesiasticul 31, 22).

Omul nesățios mai poate suferi astfel: *Truda nesomnului și a greții și durerile îmbuibării sunt cu omul nesățios (Ecclesiasticul 31, 24).*

Sfat pentru cei care au mâncat prea mult la o masă: *7 de te-ai silit în mâncări, scoală-te, du-te împrejur și te vei simți ușurat (Ecclesiasticul 31, 24).*

Chiar durata vieții este legată de igiena alimentației: *Pentru nesăț mulți au pierit; iar cel înfrânat își va spori viața (Ecclesiasticul 37, 34).*

x Noul Testament ne îndeamnă încă mai mult să nu punem preț pe mâncăruri; dacă în vremurile străvechi se spunea că vinul înveselește inima iar grâul o întărește, Apostolul Pavel ne descoperă o taină minunată: *... căci bine este să vă întăriți prin har inima voastră, nu cu mâncăruri, de la care n-au avut niciun folos cei ce au umblat cu ele (Evrei 13, 9).*

Igiena muncii. În Vechiul Testament se vorbește despre munca din timpul zilei: *ieși-va omul la lucrul său și la lucrarea sapănă seara (Psalmi 103, 24).*

În Noul Testament, Apostolul Pavel, care avea o misiune cu adevărat apostolică pe acest pământ, propovăduia Evanghelia lui Hristos, cu putere, în toată vremea, dar asigurându-și singur existența: *Nici n-am mâncat de la cineva pâine în dar, ci, cu muncă și cu trudă am lucrat noaptea și ziua ca să nu împovărăm pe nimeni dintre voi* (II Țes alonicieni 3, 9).

Mai departe, Apostolul condiționează hrana de muncă: *...dacă cineva nu vrea să lucreze, acela nici să nu mănânce* (II Țes alonicieni 3, 10).

Cei care nu muncesc sunt oameni învrăjbitori pentru ceilalți: *Pentru că auzim că unii de la voi umblă fără rânduială, nelucrând nimic, ci iscodind*

(II Tesalon iceni 3, 11).

Lor, celor de atunci, ca și nouă celor de acum, Apostolul Pavel le adresează o poruncă și o rugămintă, în Domnul Iisus Hristos, ca să muncească în liniște și să-și mănânce pâinile lor (II Țes alonicieni 3, 12).

Igiena corpului. În Vechiul Testament se vorbește atât despre curățiri rituale cât și despre curățiri igienice obișnuite, astfel:

tundere (Facerea 41, 14)

primenirea hainelor (Facerea 41, 14)

spălarea picioarelor (Facerea 43, 24)

spălarea feței (Facerea 43, 31)

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

217

spălarea cu apă (Ieșirea 29, 4; Le vi t și cu 1 8, 6)

spălarearnâinilor și picioarelor (Ieșirea 40, 31)

spălarea a tot trupul (Le vi tic 16, 4)

cu haină țesută din felurite torturi, de lână și de in să nu te îmbraci (Levițicul 19, 19)

să nu vă tundeți rotund părul capului vostru nici să vă stricați fața bărbii voastre (Levițicul 19, 27)

pentru morți să nu faceți tăieturi pe trupurile voastre, nici semne cu împunsături să nu faceți pe voi (Levi ti cui 19, 28)

cel atins de cel ucis cu sabia sau de mort sau de os de om sau de

mormânt este considerat necurat șapte zile; pentru curățirea lui se folosea cenușa jertfei arse pentru curățire, apa de izvor și isopul (N umerii 19, 16 – 18)

tunderea, tăiatul unghiilor (Deuteronom 21, 12)

femeia să nu poarte veșminte bărbătești, nici bărbatul să nu îmbrace haine femeiești, că tot cel ce face aceasta uriciune este înaintea Domnului

Dumnezeului tău (Deuteronom 22, 5)

săpatul latrinelor afară din tabără (Deuteronom 23, 13)

se folosea rurali îmbrăcăminte de in (I Regi 2, 18; I ezechiel 44, 17 – 18)

există și obiceiul somnului de la amiază (/ / Regi 4, 5)

săpun și celelalte de trebuință pentru spălat (E ster a 2, 3)

Dacă m-aș curăța cu zăpadă și mi-aș curați mâinile cu leșie (Iov 9, 30)

Stropi-mă-vei cu isop și mă voi curați, spăla-mă-vei și mai vârtos decât zăpada mă voi albi (Psalmi 50, 8)

spălatul cu silitră și leșie (I ere mi-a 2, 22)

ungere cu untdelemn (Iezechiel 16, 9)

relațiile sexuale în timpul menstrei erau interzise (Iezechiel 18, 6)

...Aduceți-mi untdelemn și săpun și închideți porțile grădinii ca să mă scald (îstoria Suzanei 1, 17)

Noul Testament propovăduiește omului ideea că lumina curățeniei spirituale acoperă nespălarea înâinilor, paharelor, urcioarelor, vaselor de aramă, paturilor. Pe un astfel de om nu este nimic din afară de om care, intrând în el, să poată să-l spurce... (Marcu 7, 2 – 23)

Pentru înțelesul duhovnicesc și literal redăm versetele din I o an 13, unde este vorba de spălatul picioarelor: 9. Zis-a Simon Petru Lui: Doamne, spală-mi nu numai picioarele mele, ci și mâinile și capul. 10. Iisus i-a zis:

Cel ce a făcut baie n-are nevoie săîfie spălate decât picioarele, căci este curat tot. Și voi sunteț curați, însă nu toți.

Igiena somnului. Prorocii, apostolii iar mai târziu sfinții vieții creștine **s**-au luptat cu tentația somnului.

Nu iubi somnul ca să nu ajungi sărac, ține ochii deschiși, numai așa vei fi îndestulat depline (Pilde 20, 13).

Munca garantează un somn bun, sănătos: *Dulce este somnul lucrătorului, fie că mănâncă mult, fie că mănâncă puțin... (Ec ele și as tul 5, 11)*

În III M acab ei 5, 11 se spune că somnul este un lucru bun, făcut de la început și pentru noapte și pentru zi...

Vremea Noului Testament este „timpul zilei”. Acum Apostolul Pavel spune că *cei ce dorm, noaptea dorm (I Tesaloniceni 5, 7)*, iar noi, fiind ai zilei, să fim treji îmbrăcându-ne în platoșa credinței și a dragostei și punând coiful nădejzii de mântuire (I Tesaloniceni 5, 8)

Igiena sexuală. În Vechiul Testament sunt câteva reguli:

femeia care a născut un copil de parte bărbătească *necurată va fi șapte zile, cum e necurată și în zilele regulii ei... (Levitic 12, 3)*

Iar apoi: *Femeia să mai șadă 33 zile și să se curețe de sângele său; de nimic sfânt să nu se atingă... (Leviticul 12, 4)*

Iar de va naște fată, *necurată va fi două săptămâni, ca și în timpul regulii ei; apoi să mai stea 66 zile pentru a se curăți de sângele său (Leviticul*

12, 5).

În Leviticul 15 se prevăd următoarele:

orice om care are o scurgere din trupul lui, prin chiar faptul acesta este necurat;

după ce va fi curății de scurgerea lui, omul acela să numere șapte zile pentru curățirea lui...

femeia care va avea o scurgere, și anume o scurgere de sânge din trupul ei, să rămână șapte zile în necurăția ei...

femeia care va avea o scurgere de sânge timp de mai multe zile, afară de soroacele ei obișnuite, sau a cărei scurgere va ținea mai mult ca de obicei, va fi necurată tot timpul scurgerii ei, cape vremea când îi vine

sorocul;

după ce va fi curățită de scurgerea ei, să numere șapte zile și apoi va fi curată;

să nu te apropii de femeie în timpul necurăției ei când este la soroc, ca să-i descoperi goliciunea.

PARTEA A TREIA

DESPRE SĂNĂTATE, DESPRE BOALĂ

Iubitule, mă rog să ai spor în toate și să mergi bine cu sănătatea, precum bine mergi cu sufletul.

III Petru 1, 2

În istoria științelor medicale boala a primit diferite definiții; în același timp este unanim acceptat că este foarte greu a defini boala. Strict științific, se spune că boala este o alterare, un dezechilibru fiziologic, morfologic, biochimic etc. care atrage după sine o suferință, o simptomatologie mai mult sau mai puțin exprimată. Teoreticienii și filosofilii medicinei au încercat să „umanizeze” această definiție dându-i un cadru mai larg: astfel, boala ar fi „o lipsă a stării de bine”.

În cărțile de medicină există la fiecare boală o rubrică de „etiologie”.

sau „etiopatogenie”, unde autorul încearcă și exprimă cauza sau cauzele probabile ale fiecărei maladii. Cu mici excepții, nu se poate vorbi de o relație absolută, deoarece, expuși acelorași condiții, unii fac boala, alții nu.

De ce? Nicio ramură a medicinei nu poate da un răspuns precis și atunci întotdeauna se înșiruiesc mai multe cauze „posibil a fi incriminate”.

Oricine a practicat medicina mulți ani a putut observa evoluția „de neînțeles” a multor cazuri: bolnavi la care boala apare din senin, oameni care nu se îmbolnăvesc, în ciuda expunerii la noxe agresive, bolnavi gravi care se vindecă, bolnavi ușori cu evoluție letală, bolnavi cu numeroase recăderi în ciuda vindecării anterioare, în sfârșit, nenumărate forme de debut, de evoluție, complicații, aspect clinic, în ciuda faptului că boala este aceeași.

Daniel Vernet ne aduce aminte să nu uităm că în fața bolii sunt

întotdeauna prezente trei persoane: bolnavul, medicul și – cel mai prezent – Dumnezeu. Bolnavul și medicul nu vor putea înțelege niciodată ceea ce

Creatorul cunoaște dintotdeauna, pentru totdeauna și despre fiecare.

Teologia caută cauza bolilor în relația ființelor create cu Creatorul.

Îmbolnăvirea omului apare după căderea edenică când întreaga natură și întregul univers **s**-au tulburat și armonia **s**-a tulburat de asemenea...

220

DESPRE SĂNĂTATE, DESPRE BOALĂ

III Petru 1, 2 apostolul se adresează lui Gaiu astfel: *Iubitule, mă rog să ai spor în toate și să mergi bine cu sănătatea, precum bine mergi cu sufletul.*

Înțelegem de aici că sănătatea este indisolubil legată de mergerea bună a sufletului.

Încercăm să descifrăm câteva înțelesuri din Biblie asupra felului cum vine boala în om:

din neascultare față de Dumnezeu (*Ieșirea 15, 26*);

din nefacerea *lucrurilor drepte* (*Ieșirea 15, 26*);

neluarea aminte la poruncile Lui (*Ieșirea 15, 26*);

nepăzirea legilor Lui (*Ieșirea 15, 26*);

Închinare la alți dumnezei (*Ieșirea 15, 26; 23, 25; IV Regi 1*);

disprețuirea *așezămintelor Mele* (*Le vi ticul 16, 15, 16*);

căderea sub blestem pentru adulter (*Nu merii 5*)

debătrânețe (*III Regi 12, 24*);

când cineva își îndreaptă mânia lui împotriva unui *om al lui*

Dumnezeu

(*III Regi 13, 3 – 4*);

pentru păcatele părinților;

din cauza banilor (*IV Regi 5*);

ducere la desfrâu (*Îl P aralipomena 21*);

ucidere de frați (*// P aralipomena 21*);

din trufie (*Îl P aralipomena 26/*), arătându-se ceapățitunrege care a pângărit un lăcaș sfânt (*Eccle's iastul 18, 21*);

pentru a ne arăta fragilitatea vieții, a sănătății și a bunurilor noastre

(*Iov*);

ca o mustrare (*Iov 33, 19*);

din mânia lui Dumnezeu pentru păcatele noastre;

din lipsă de înțelepciune: *cununa înțelepciunii este temerea de Domnul*

Dumnezeu (Eccle și as tul 1, 17);

din necumpătate (*Eccles iastul 31, 26*);

din întristare (*Ecclesias tul 38, 20*);

din spaimă (*I Macabei 6, 8*);

din mândrie (*I Macabei 6, 9*);

din lipsă de credință pentru mesajul divin (*Luca I*);

Iarăși din păcatele noastre (*Ioan 5, 14*);

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

221

nici pentru păcatul bolnavului, nici pentru păcatul părinților lui, *ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu (Ioan 9, 3)*;

fiind vorba de boala lui Lazăr, *Esus auzind a zis: Această boală nu este spre moarte, ci pentru slava lui Dumnezeu, ca, prin ea, Fiul lui Dumnezeu să se slăvească (Ioan 11, 4)*;

de e cineva vrăjitor, pentru că strâmbă căile Domnului cele drepte

(*Fapte 13, 9 – 12*);

din păcatul de a ispiți pe Domnul (*I Corinteni 10, 9*);

din necercetarea de sine (*adică a păcatelor proprii*) și luarea cu nevrednicie a Sfintei împărtășanii (*I Corinteni 11, 27 – 34*);

preventiv, împotriva trufiei (*II Corinteni 12, 7 – 9*);

din deșartele vorbiri lumești (*II Ti mo tei 2, 16 – 17*);

din nemărturisirea păcatelor (*Iacov 5, 16*);

din lipsa rugăciunii (*Iacov 5, 16; III Ioan 1, 2*);

pentru purtarea semnelor fiarei și închinarea la chipul ei (*A*

pocalipsa 16, 2).

Apostolii vorbesc despre *a sta sănătos... în numele lui Iisus Hristos*

Nazarineanul... pe care Dumnezeu l-a înviat din morți...
Vindecarea ologului, după înviere, de către apostoli este o dovadă asupra puterii lucrătoare a lui Iisus, pentru restaurarea ființei umane oloage.

Boala este adesea o încercare, are o valoare inițiatică pentru *călov* spune în *cap. 36, 21: Ferește-te să faci rău, căci suferința te îndeamnă la rău.*

Dacă ieși din această suferință mai bun decât ai intrat, înseamnă că ai urcat în planul spiritual.

Ecclesiastul asociază cuvântul sănătate cu expresia bună tărie și spune că este mai bună decât tot aurul și... „decât avuția nenumărată”.

Deoarece ființa umană este alcătuită din trup și suflet, boala apare ca o cuibărire a suferinței în una din aceste întocmiri sau în amândouă deopotrivă.

Sfinții părinți au urmărit de aproape cunoștința despre sănătate și boală.

Din îngăduința lui Dumnezeu, pentru păcatele sau încercarea noastră, duhurile rele ale îmbolnăvirii aduc suferința asupra noastră.

Antonie cel Mare scrie că dacă **într-un** suflet slab se află „desfrânarea, mândria, lăcomia nesăturată, mânia, nestăpânirea limbii, furia, uciderea, tânguirea, pizma, pofta, răpirea, durerea, minciuna, plăcerea, lenea, în

222 DESPRE SĂNĂTATE, DESPRE BOAIA

Întristarea, frica, boala, ura, învinuirea, neputința, rătăcirea, neștiința, înșelarea și uitarea de Dumnezeu, sufletul acela se întinează și se pierde”.

După acest Sfânt Părinte, cuvântul este în minte, mintea în suflet, sufletul în trup. „Cea mai mare boală a sufletului, ruina și pierzarea lui este să nu cunoască pe Dumnezeu... necredința în Dumnezeu și iubirea de slavă”.

Evagrie Monahul spune că un drac „usucă omul prin întristare”

iar toți ceilalți îl pierd pe om făcând „sufletul iubitor de plăceri”. Omul „curățit și iarăși rănit” are o boală mai grea decât boala dinții. Sfântul Evagrie găsește că tulburarea „ochiului minții” vine de la mânie.

Cassian Romanul zice că opt sunt gândurile răutății:

Îmbuibarea pântecului;

curvia;

Iubirea de argint;

mânia;

Întristarea;

trândăvia;

slava deșartă;

mândria.

Nil Ascetul interpretează boala lui Ohozia care a căzut printre gratii ea pe cel ce nu-și păzește simțurile (adică nu le pune gratii) și astfel boala intră în om. Tot el înțelege prin simbolul crinului „icoana sufletului fără griji” amintind din *Proverbe* că grijile înecă „viața necredinciosului”. Boala poate veni și din „petrecerea cu cei netrebnici și cu cei deșerți”.

Marcu Ascetul e de părere că în fața bolii oamenii se deosebesc prin două atitudini: cel înțelept își aduce aminte de Dumnezeu iar cel ce a uitat pe Dumnezeu se întristează.

Același Sfânt observă cum tulburarea minții și a trupului împreună merg și se condiționează.

El mai spune că acceptarea necazurilor ca drepte face „să-ți amintești neîncetat de Dumnezeu”. Iar mai departe spune: „Dacă Petru n-ar fi rămas fără izbândă în pescuitul de noapte, nu ar fi izbândit în cel de zi. Și dacă Pavel nu și-ar fi pierdut vederea ochilor, nu ar fi câștigat-o pe cea a minții. Iar dacă Ștefan nu ar fi fost batjocorit ca hulitor, nu ar fi văzut pe

Dumnezeu, când i s-au deschis cerurile”.

Dacă starea de sănătate este starea de bine atunci „orice plănuire a ta să o începi cu Cel ce este începutul a tot ceea ce ai de gând să faci” (Marcu Ascetul).

McDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

O cădere a trupului este adesea urmarea căderii gândului; de aceea.

Marcu Ascetul mai zice: Păcătuind, să nu învinovățești fapta, ci gândul.

Căci dacă mintea nu o lua înainte, nu i-ar fi urmat trupul. Același autor arată o specificitate între „întâmplările dureroase” și „păcate făcute mai-nainte, fiecare greșeală aducând după sine ceea ce se leagă de firea ei”.

Diadoh al Foticeei vede în atitudinea față de boală gradul de legare a omului de această viață pământească: „când din pricina unor boli trupești ce ni se întâmplă, ne scârbim de noi înșine, trebuie să știm că sufletul nostru este încă rob al poftelor trupului”.

Același spune că sunt două feluri de duhuri rele: unele „mai subțiri”.

războiesc sufletul; celelalte „mai materiale”... „duc trupul în robie prin anumite îmbolnăviri stăruitoare”; mintea este mai capabilă și mai aprigă de *luptă de cât trupul dmarcccc slujesc cu mintea legii lui Dumnezeu, iar cu trupul legii păcatului* (Ro în a n i 7, 25).

Maxim Mărturisitorul scrie că „prin boală poate primi mintea înțelesuri pătimăse”, alături de simțuri și de amintiri fiind o cale posibilă de mai mari căderi.

Nici sănătatea, nici boala „nu sunt rele în sine, ci, după întrebuințare, sunt sau rele sau bune”.

Același Maxim Mărturisitorul zice că „supărarea și ura sunt boli...”

Smeritul Monah Maxim în „Răspunsuri către Talasie” definește răul astfel: „Răul nici nu era, nici nu va fi ceva ce subzistă prin firea proprie.

Căci nu are în niciun fel ființă sau fire, sau ipostas, sau putere, sau lucrare în cele ce sunt. Nu-i nici calitate, nici cantitate, nici relație, nici loc, nici timp, nici poziție, nici acțiune, nici mișcare, nici aptitudine, nici patimă (pasivitate, afect) contemplată în chip natural în vreo existență; și în niciuna din acestea toate nu subzistă prin vreo înrudire

naturală. Nu e nici început

(principiu), nici mijloc, nici sfârșit. Ci ca să-l cuprind **într-o** definiție, voi spune că răul este abaterea lucrării puterilor (facultăților) sădite în fire de la scopul lor și altceva nimic. Sau iarăși, răul este mișcarea nesocotită a puterilor naturale spre altceva decât spre scopul lor în urma unei judecăți greșite. Iar scop numesc cauza celor ce sunt, după care se doresc în chip firesc toate, chiar dacă vicleanul, acoperindu-și de cele mai multe ori pizma sub chipul bunăvoinței și înduplecând cu viclenie pe om să-și miște dorința spre altceva din cele ce sunt și nu spre cauză, a sădit în el necunoștința cauzei.

Deci primul om, neducându-și mișcarea lucrării puterilor naturale spre scop, **s-a** îmbolnăvit de necunoștința ca u – **r**

224

DESPRE SĂNĂTATE, DESPRE BOALA

Mai departe Smeritul Monah Maxim găsește ca omul a căzut deoarece

„A slujit zidirii în loc de Ziditor”.

Fiind la mijloc între Dumnezeu și materie... nu **s-a** mișcat spre Dumnezeu ca spre cauza și scopul zidirii sale... ci a ignorat pe Dumnezeu, făcându-și mintea pământească prin povărnirea spre materie.

Talasie Libianul definește sănătatea sufletului ca „nepătimire și cunoștință”, în ea nu poate ajunge cel ce slujește plăcerilor.

Petru Damaschin scrie că foamea, setea, plânsul, veștejirile trupului în nevointă, durerile, lacrimile multe și amare, suspinele, frica morții, tremurarea, plângerea fără folos, strâmtorarea și sufocarea sufletului în veacul de acum și în cel viitor, bolile prea felurite, morțile fără vreme, și multe altele, nu vin din îngăduință sau ca niște osteneli ale pocăinței. Dar despre altele, cum sunt: luptele, patimile, păcatele de la necumințenie până la deznădejde, războaiele tiranice ale patimilor, părăsirile, mâniile, uneltirile etc. – despre acestea Sfântul Damaschin zice că nu sunt de la Dumnezeu, ci de la noi și de la draci.

În credința aceluiași autor „precum sunt sănătatea și boala față de trup, așa sunt virtutea și păcatul față de suflet, și știința și

necunoștința față de minte”. Iar mai departe scrie că „toate ale vieții sunt îndoite: zi și noapte, lumină și întuneric, sănătate și beteșug, virtute și păcat, ușurință și greutate, viață și moarte, ca cei slabi prin unele să iubim pe Dumnezeu și prin altele să fugim de păcat, de frica ispitelor, iar cei puternici, să iubim prin toate pe

Dumnezeu ca pe Tatăl, cunoscând că toate sunt bune foarte și Dumnezeu le rânduiește după folos”.

Vorbind de „stările oamenilor... aici și în veacul viitor” autorul crede că „cei ținuți de o boală îndelungată” se muncesc numai aici. El vede sănătatea spre ajutorarea celor ce au trebuință și spre lucrarea cea de după Dumnezeu, iar boala – spre încununarea răbdării.

Merită în mod deosebit să redăm definirea lui Petru Damaschin asupra sănătății sufletului: începutul luminării și dovada sănătății lui este a-ți vedea greșelile proprii „ca nisipul mării”.

Simeon Metafrastul spune că a fi următor lui Hristos înseamnă „a purta necazurile, bolile trupești, ocările și osândirile de la oameni”. El pune alături chinurile bolii cu chinurile muceniciei, căci aceleași duhuri ale răutății lucrează și în unii și în alții.

Sfântul Simeon Noul Teolog arată relativitatea părerilor și judecăților omenești când e vorba de boală: „ucenicii oamenilor îi socotesc nebuni pe

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

225

cei învățați de Dumnezeu”; dar aceasta pentru că ei fiind în afara luminii, nu pricep descoperirile ei...

Cuviosul Nichita Stithatul zice că „atotreaua iubire de sine... pune în minte boli și pătimiri ale trupului, greu de vindecat”.

El vede în întristarea lumii una din pricinile cele mai cauzatoare de boală, „aducătoare de stricăciune în suflet și trup”. În contrast, „întristarea cea după Dumnezeu e mântuitoare, însănătoșează, desfundă izvorul căinței...”

Și iarăși „bolile sunt folositoare celor începători în viața virtuoasă căci ajută trupul în veștejirea și în slăbirea aprinderii aflătoare în el... dar sunt vătămătoare celor ce-au sporit în ostenele

virtuților... căci le îngroașă prin dureri și greutatea partea înțelegătoare a sufletului...”

Sfântul Grigorie Sinaitul vorbește de patimi și de boli astfel:

patimile trupești sunt de două feluri: dureroase (boli și pedepse povățuitoare) și pricinuitoare de păcat. Ele sunt:

curvia;
preacurvia;
necurăția;
destrăbălarea;
nedreptatea;
lăcomia pântecului;
lenea;
ușurătatea;
Iubirea de podoabe;
Iubirea de petreceri etc.

Patimile sufletești sunt ale mâniei, ale poftei, ale rațiunii (acestea fiind nălucitoare și cugetătoare); unele se nasc din căință prin reaua întrebuințare, altele sunt fără voie.

Patimile iuțimii:

mânia;
amărăciunea;
strigarea;
aprinderea grabnică;
cutezanța semeață;
Înfumurarea;
trufia etc.

Patimile poftei:

226 DESPRE SĂNĂTATE, DESPRE BOALĂ

lăcomie;
desfrânare;
neînfrânare;
nesăturare;
Iubirea de plăcere;
Iubirea de arginți;

Iubirea de sine (cea mai cumplită).

Patimile părții raționale:

necredința;

hula;

viclenia;

uneltirea;

Iscodirea;

fățarnicia;

grăirea de rău;

clevetirea;

osândirea;

disprețuirea;

luarea în răs;

prefăcătorie;

minciuna;

vorbirea de lucruri urâte, de prostii;

umblarea cu lucruri ascunse;

Ironia;

fala;

dorința de a plăcea oamenilor;

semeția;

jurămintele strâmbe;

vorbirea fără rost.

Patimile minții:

părerea de sine;

Înălțarea;

laudele;

cearta;

pizma;

Încântarea de sine;

grăirea împotriva;

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

227

surzenia cu voia;

Închipuirea;
nălucirile;
răstălmăcirile;
dorința de a te arăta;
Iubirea de slavă sau mândria (cea dintâi și cea mai de pe urmă
din toate relele).

Patimile cugetării:

Împrăstierile;

rătăcirile;

robirile;

Întunecarea;

orbirea;

amăgirile;

momelile;

Încuviințările;

aplecările;

abaterile etc.

Toate aceste patimi nu lucrează singure ci se amestecă unele cu altele, iar „omul se îmbolnăvește când poartă în el neputința generală a patimilor...”

Sfântul Grigorie Palama vorbind despre Sfânta Lumină socotește că o boală a sufletului se așază în om atunci când el vede înțelegerea sa (proprie)

mai vrednică de crezare decât cuvintele Duhului...

Calist Catafygiotul sfătuiește la o pază bună a „adunării de sine și nerăspândirii” care duce mai repede spre unirea dumnezeiască și armonie.

Ioan Scărarul îndeamnă tinerii la asceză și lupta cu duhurile cele rele pentru că la această vârstă a puterii gândul bolii și al neputinței de la ele vine; zice că „de bolnavii din lume se apropie dracul mâniei și uneori al hulei; de cei din afară de lume, dacă au din belșug cele de trebuință, se apropie dracul lăcomiei pântecelui sau al curviei, iar dacă sunt lipsiți și petrec în necăință, le întinde curse stăpânul trândăviei și al nemulțumirii”.

„Există o boală pentru curățirea de păcate; și există o alta pentru smerirea cugetului”.

Acest mare sfânt „învățător al treptelor” socotește că atunci când „văpaia neprihănirii a pus capăt celeilalte văpăi”, trupul „nu se mai îmbolnăvește oricum”.

228

DESPRE SĂNĂTATE, DESPRE BOALĂ

Ava Dorotei îl citează pe Sfântul Grigorie care consideră trupurile bolnave o „neorânduială produsă de o prisosință sau o lipsă. Înainte de aceasta nu era boală în el, sau boala nu era nimic”.

Același Ava, citându-l pe sfântul Vasile, compară boala cu întunericul și sănătatea cu lumina; adică întunericul și boala nu există ca atare, ci apar doar acolo unde lipsește lumina și respectiv sănătatea.

Sfântul Isaac Sirul vede una din cauzele bolilor încercarea și lupta noastră de a rămâne neclintit pe „calea dreptății”. El ne amintește că prorocii, apostolii și ceilalți sfinți, de „dragul acestei căi” au răbdat necazuri „fie de la oameni, fie de la draci, fie de la trup”. El mai consideră revenirea unei boli pedeapsa că la vindecarea celei dintâi ne închipuiam meritul nostru în loc să mulțumim pentru purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

De asemenea, el compară boala cu pustia: amândouă aduc o „adormire a patimilor”.

Când vorbește de boala sufletului, o definește ca răutate, mândrie, căutare la cele înalte ale lui Dumnezeu, căci „nebunie a sufletului este pornirea care voiește să învețe acest fel de taine prin cercetare și judecată”.

Tradiția vorbește de unele boli ca malformații, psihoze, psihopatii, epilepsie sau boli spirituale (prostituție, vrăjitorie) – ca apărând cu mare frecvență la oamenii concepuți în una din cele 12 vineri (vezi partea a doua, capitolul despre post).

Desigur și invers – respectarea cu mare râvnă a postului în cele 12 vineri

— Asigură o profilaxie a îmbolnăvirilor.

Daniel Vernet scrie că „în starea de sănătate toate funcțiile se

exercită liber, în liniștea absolută a organelor, cu o senzație generală de bine existențial în afara oricărei amenințări sau teamă de vreun pericol apropiat sau viitor.

Dr. Pierre Ponsoye vorbește de o „veghe neconștientă a organismului datorită căreia omul poate să se preocupe de ocupații mai înalte și munci mai nobile...”

Parcurgând evenimentele biblice, Daniel Vernet găsește că disperarea, teama, nesimțirea unei protecții, deznădejdea – reprezintă primul pas spre boală, iar nevrozele le interpretează ca fiind pierderea încrederii în Dumnezeu.

Autorul vorbește de o „lucrare a suferinței, ca o mărturie peste secole a slujitorilor lui Dumnezeu”. Este ca și cum „ar fi boli spre gloria lui

Dumnezeu”.

MEDITAȚIE EA MEDICINA BIBLICĂ

229

Dr. Ch. Klopfenstein făcând referire la expresia „trufia vieții”
dmlloan

2, 16 scrie: „sănătatea ca și bogăția poate deveni un pericol, nemaiputând vedea că izvorul vieții este în Dumnezeu”.

S. I. McMillen apreciază că în 60 – 90% din boli stress-ul poate fi implicat. Lipsa păcii, spune autorul, înseamnă frică, supărarea, invidia, ranchiuna, dușmănia, grijile.

„Doi oameni privesc printre gratii. Unul vede noroiul, iar celălalt vede stelele”. Prin aceste cuvinte Frederick Langhidge ne arată de ce – puși în aceeași condiție – unii se îmbolnăvesc, iar alții se înalță.

Dr. Alfred Adler, psihiatru, consideră că lupta pentru putere este una din cauzele patologiei psihice, fie că e vorba de „scaunele dintâi în sinagogi”.

sau de cursa nebună pentru a ajunge șef de stat. Într-o anchetă sociologică aplicată unui grup de tineri studenți, 1452 din 1453 au răspuns despre ei înșiși că au aptitudini de conducător.

Boala este generatoare de frică atât în omul care o poartă cât și în cei care îl înconjoară; un exemplu evident sunt marile epidemii.

Diane Jerdari interpretează incubația foarte scurtă și vindecarea foarte rapidă a leprei lui Miriam (*Nu merii 12*) ca un semnal, ca o atragere a atenției specială pe care Dumnezeu o face asupra păcatelor noastre.

Annick de Souzaenelle vede în spălarea picioarelor vindecarea de către

Iisus a unei plăgi a umanității – căci picioarele sunt purtătoarele acestei plăgi.

Aceeași autoare găsește că unele suferințe psihice și fizice se datorează neglijenței noastre, chiar părăsirii totale a morților noștri: nemaiavând un corp pentru lucrarea mântuirii, au mare nevoie de rugăciunile noastre;

dacă nu ne rugăm pentru ei, atunci „se agață” de energiile noastre psihice și fizice, tulburându-ne.

În altă parte, A. de Souzaenelle scrie că „boala este la început o energie pervertită care cere să fie convertită în lumină”.

Părintele Ilarion Argatu de la Cernica ne spune, mai sintetic, că unele boli pleacă de la suflet spre trup (căderile morale, spirituale, psihologice), iar altele pleacă de la trup spre suflet (abuzuri alimentare, alcool, tutun, muncă istovitoare, înfometare etc).

Niciodată sufletul nu suferă fără trup, nici trupul fără suflet, chiar dacă bolnavul sau cei din jur văd sau simt mai mult o anumită simptomatologie.

Un om se poate îmbolnăvi dacă a căzut sub blestem, dar blestemul acționează numai dacă găsește fisurile păcatului în calea lui.

230 DESPRE SĂNĂTATE, DESPRE BOALĂ

Mănăstirea de la Frăsinei este legată prin blestem de ierarh să nu intre femeie în incinta ei, pentru a nu tulbura călugării în nevoințele și liniștea lor. Un număr important de cazuri au ajuns cu boli psihice, sinucideri sau alte suferințe pentru că – deși au știut – nu au ținut cont de această restricție sau au călcat-o ostentativ.

Privind suferința de-a lungul vremii, vedem că boala a bântuit dintotdeauna, de la cădere și până în prezent.

Trufia care însoțește știința ultimelor secole a considerat că

„marile descoperiri ale timpului nostru etc”. vor aduce o stare de sănătate nemaiîntâlnită etc, dar astăzi lumea este cel puțin la fel de bolnavă ca oricând...

Ba mai mult, astăzi există ceea ce altă dată era mai puțin: boli provocate de știința medicală prin abuzul de medicamente și investigații (iatrogenoze). Paradoxal și fatalmente, omul și le provoacă și le acceptă, și le aprobă singur.

Predispoziția spre boală există în om ca expresie și urmare a păcatului strămoșesc, iar îmbolnăvirea omului este expresia și urmarea păcatului propriu, a încercărilor proprii, a planului divin cu fiecare în parte etc.

Când un om este lovit de boală, în funcție de credința lui, el poate lua diferite atitudini:

speranță **într-o** vindecare dacă crede **într-un** Creator și o viață care se continuă în infinit;

resemnare dacă își vede propriile lui păcate, remușcări, pocăințe, patimi, rele pe care le-a făcut altora în viață etc;

deznadejde, răutate, ură, răzbunare, dacă nu vede decât materia care se chinuie fără înțelegere, fără sens, fără finalitate; grosimea trupului și a universului material îl orbește, devine opacă pentru vederea lui scurtă de ateu, începe să caute vinovați de boala lui, semenii sau obiectele din jur și îi apare în suflet o bucurie rânjitoare, dacă cei din jur suferă și ei.

Primele două categorii de bolnavi au mare încredere și speranță de vindecare în Dumnezeu cel Atotputernic, iar pe medici u vede ca pe niște „trimiși”, „îndrumați”, „ajutați”, instrumente bine lucrătoare, ale Puterii Atotmăduitoare.

Ateii – contestându-și Creatorul – au mare încredere în medici, fiole, tablete, spitale etc. Și, în boala lor, nu-L cheamă niciodată pe Dumnezeu.

Unde nu există lumină există întuneric; unde nu există comuniune cu

Dumnezeu, există singurătatea absolută a suferinței și a morții.

PARTEA A PATRA

BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

Și **s**-a dus vestea despre El în toată Siria, și aduceau la El pe toți cei ce se aflau în suferințe, fiind cuprinși de multe feluri de boli și de chinuri, pe demonizați, pe lunatici, pe slăbănogi, și

El îi vindeca.

Matei 4, 2<**l**

Suferințe diverse sunt pomenite în Vechiul și Noul Testament. Ca orice scriere biblică, versetele descriind boli au un „acoperământ al literei”, un înțeles spiritual. În mai multe capitole din *Facerea 11, 30; 15, 3; 16, 3*

se vorbește despre sterilitatea primară a Sarrei.

Niciun popor de pe pământ nu poate să-și numească strămoșul; numai poporul evreu poate spune cu exactitate și având documentul scris al

Vechiului Testament că **s**-a născut din Avram și Sărai; înțelegem din această relatare biblică cum firea nu are îngrădire în fața voinței divine

(Avram avea 100 de ani și Sărai 90 de ani la nașterea lui Isaac); pe de altă parte, se arată cum credința, stare spirituală născută și țâșnită din inima omului, rodește repede în fructul dreptății: „*Și a crezut Avram pe Domnul și s-a socotit aceasta ca dreptate*” (*Facerea 15, 6*).

Consemnăm și faptul că la vindecarea miraculoasă a sterilității lor.

Dumnezeu le-a schimbat numele: Avram a devenit Avraam, iar Sărai a devenit Sarra.

Stârpiciunea casei lui Abimelec a fost o pedeapsă pentru intenții de adulter asupra Sarrei; odată oprit păcatul, *Dumnezeu a vindecat pe Abimelec, pe femeia lui și pe roabele lui și acestea au început a naște*

(*Facerea 20, 17 – 18*);

Îmbolnăvirea și însănătoșirea bruscă au valoarea și semnificația unui miracol pe care Dumnezeu îl prezintă oamenilor spre luare aminte *ca să te creadă că ți s-a arătat Dumnezeul părinților lor...*

(Ieșirea 4, 5 – 8);

O boală infecțioasă epidemică poate fi semnul neînchinării lui Dumnezeu: ... *lasă-ne să mergem în pustie cale de trei zile, ca să aducem jertfă*

Domnului Dumnezeului nostru, ca să nu pierim de ciumă sau de sabie!

(Ieșirea 5, 3; Leviticul 24, 15 – 25; Numerii 14, 11-12; Deuteronom 28, 21-22; Deuteronom 32, 24);

la sfatul lui Elisei, Neeman **s**-a vindecat de lepră prin spălarea de șapte ori în Iordan. Elisei a refuzat darul oferit de Neeman și acesta a plecat în calea lui. Dar Ghiezi – sluga lui Elisei – l-a ajuns pe Neeman din urmă și l-a cerut o plată. Însă Elisei „l-a întovărășit cu inima”, l-a văzut, l-a descoperit și după ce i-a zis „*să se lipească lepra lui Neeman de line și de urmașii tăi în veci*”, Ghiezi **s**-a făcut *alb de lepră ca zăpada* (IV Regi 5, 1 – 27);

pentru că Saul **s**-a dus să cerceteze o vrăjitoare a fost rănit în lupta cu

Filistenii și a terminat sinucigându-se (/ Pa ralipomena 10, 1-14);

după înțeleptul Solomon, anxietatea vine din conștiința vinovăției, când ești lipsit de speranță și nu-ți cunoști exact păcatul: *Fiindcă răutatea inimii e plină de temere ca una ce se știe vinovată și muștrată ea de sine însăși, ea își vede mărită nenorocirea*

(înțelepciunea lui Solomon 17, 10);

Căci spaima nu este altceva fără numai lepădarea oricărui ajutor care-ți vine de la dreapta judecată

(înțelepciunea lui Solomon 17, 11);

Și când scade nădejdea în fundul inimii, te sperii și mai mult, dacă nu știi care este pricina de unde îți vine chinul

(înțelepciunea lui Solomon 17, 12);

Insomnia poate apare când omul își aduce aminte de toate răutățile făcute (/ Macabei 6, 12 – 13);

Sutașul avea o slugă bolnavă. Smerenia lui adâncă – *Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu...* – și credința lui

nemărginită ... *ci*

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

233

numai zi cu cuvântul și se va vindeca sluga mea – au determinat pe însuși

Iisus să se minuneze și au adus vindecarea slugii *în ceasul acela* (Matei

8, 5 – 13);

În episodul vindecării slăbănogului, Iisus – Fiul Omului, își dovedește puterea divină care vindecă și iartă sau iartă și vindecă deopotrivă (Matei 9, 2 – 8);

vindecarea celor doi orbi exprimă câteva învățăminte (Matei 9. 27 – 31):

rugăciunea lor: *Miluieste-ne pe noi, Fiule al lui David;*

atingerea ochilor de către Iisus Tămăduitorul: *Atunci s-a atins de ochii lor...*

credința lor: *După credința voastră, fie vouă!*

vestirea lui Iisus de către ei: *Iar ei ieșind L-au vestit în tot ținutul acela;*

Iisus l-a vindecat **într-o** sâmbătă pe omul cu mâna uscată. El i-a zis:

Întinde mâna ta... vrând să ne învețe că orice suferință (boală, păcat, slăbiciune, neputință) trebuie arătată, descoperită, mărturisită, cunoscută, înainte de a fi vindecată (Matei 12, 10 – 13);

vindecarea fiicei femeii cananeene arată dreptul și puțința de înșănătoșire a oricăror neamuri ce primesc Evanghelia Noului Testament

(Matei 15, 22 – 28);

vindecarea lunaticului arată cum rugăciunea și postul sunt cele mai puternice arme împotriva unor duhuri rele stăpânitoare (Matei 17, 14 – 21);

vindecarea demonizatului din Capernaum arată cum duhurile necurate recunosc și se înspăimânta de prezența lui Iisus – Sfântul lui Dumnezeu.

Din acest punct de vedere, omul necredincios, ateu, este chiar mai rău decât demonii (*Marcu 1, 23 – 27*);

vindecările miraculoase se prezintă ca un transfer energetic teribil: când

Iisus a cunoscut în Sine puterea ieșită din El, femeia cu scurgere de sânge **s**-a vindecat. Când Iisus a alungat legiunea de demoni în turma de porci, aceștia **s**-au aruncat în mare, iar demonizatul **s**-a vindecat *șezând jos, îmbrăcat și întreg la minte* (*Mar cu 5*);

orbul din Betsaida **s**-a vindecat în două etape: prima dată a zis: *Văd oameni umblând, îi văd ca pe niște copaci*, apoi Iisus *a pus iarăși mâinile pe ochii lui și el... vedea toate, lămurit*.

Aceasta a întărit mai mult în gândirea unor filosofi iudeo-creștini, teoria arborelui sefirotic – după care evoluția și schema corporală a omului **s**-ar corela cu creșterea și schema structurală a unui arbore.

234

BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

din zece leproși vindecați pe cale, numai unul **s**-a întors să mulțumească.

Iisus vădește astfel și mustră firea noastră nemulțumitoare (*Luca 17, 11-19*);

vindecarea la distanță a fiului unui slujitor regesc este pildă despre puterea atotălmăduitoare a cuvântului (*Ioan 4, 46 – 54*);

Iisus – Vindecătorul a toată neputința – l-a vindecat pe bolnavul de la

Vitezda, fără tulburarea apei și fără ca să mai fie nevoie de cineva (*Ioan 5*);

orbul din naștere, vindecat la scăldătoarea Siloamului este simbolul unei lumi nevăzătoare și întunecate, care, spălată în apa botezului, primește deodată lumina neînserată a vremilor mesianice (*Ioan 9*);

convertirea lui Saul este una din marile minuni ce se pot întâmpla unei ființe umane: orbirea lui spirituală de prigonitor al Noii Căi a trecut pentru trei zile printr-o orbire a trupului, ca apoi să devină

clar și înainte văzător, el însuși luminând popoarele păgâne. Și-a lăsat propria beznă în urmă murind despărțindu-se de cortul acesta în lumina christică, ca un martir;

omul firesc nu primește cele ale duhului lui Dumnezeu, căci pentru el sunt nebunie și nu poate să le înțeleagă... De aceea, tuturor întâmplărilor vieții noastre trebuie să le găsim o vedere și un sens duhovnicesc și atunci toate vor fi spre zidirea noastră, inclusiv suferința trecătoare... (I Cor în te n i 2, 14) Și dimpotrivă înțelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu, pentru că scris este: El prinde pe cei înțelepți în viclenia lor

(I Corinteni 3, 19).

Redăm în continuare boli menționate în Biblie, și unele comentarii.

Uneori noțiunile apar precise, ca în zilele noastre (Lepră, Ciumă, Trânji etc), alteori cadrul nosologic este vag (Molimă, Friguri, Insomnie etc). În fine, altă dată, noțiunea este foarte largă (Neputință, Boală etc).

Pentru autorii textelor biblice, sensul bolii respective sau vindecarea miraculoasă sunt mai importante decât descrierea amănunțită a simptomatologiei.

Pentru a ne menține cât mai aproape de înțelesurile textului biblic, am preluat terminologia folosită.

Boli ale aparatului urogenital

Sterilitatea. *Geneza 11, 30*: Sterilitatea lui Sarai, femeia lui Avram.

Geneza 15, 1 – 6: Avram se teme că neavând copii, moștenitor în casa sa va fi sluga sa. Dar Dumnezeu îl asigură că urmașii lui vor fi cât stelele care nu se pot număra. Avram a crezut „și i s-a socotit aceasta ca dreptate”.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

235

Geneza 20, 17 – 18: Pentru că Abimelec luase pe Sărra, femeia lui Avraam, Dumnezeu a lovit cu stărpiciune toată casa lui, pe el, femeia lui și roabele lor.

Geneza 25, 21: Rebecca, femeia lui Isaac, era stearpă.

Geneza 30, 1 – 2: Sterilitatea Rahilei, femeia lui Iacov.

Geneza 30, 22 – 33: Vindecarea sterilității Rahilei.

Ieșirea 23, 26: Dacă poporul ales va ține poruncile lui Dumnezeu, în Țara Făgăduinței nu va fi femeie stearpă.

Regi 1, 1 – 6: Ana, soția lui Elcana, este stearpă.

Luca 1, 7 – 22: Elisabeta, femeia lui Zaharia era stearpă. Gavriil – Arhanghelul binevestește că vor avea un copil. Zaharia se îndoiește și rămâne mut până la o vreme.

Sterilitatea apare ca:

pedeapsă pentru adulter;

când un popor nu ține poruncile lui Dumnezeu;

prin vindecarea ei să se vadă minunile lui Dumnezeu.

Naștere grea. *Geneza 35, 16 – 19: Rahila moare la nașterea lui Veniamin.*

I Regi 4, 19 – 22: Femeia lui Țineas, nora lui Eli, a născut și a murit la naștere, când i s-a adus vestea că a fost luat chivotul Domnului și că au murit socrul și bărbatul său.

Nașterea înainte de vreme. *Ieșirea 23, 26: Dacă poporul ales va sluji numai Domnului Dumnezeului său, în Țara Făgăduinței nu va fi naștere înainte de vreme.*

Metroraia sau menometroragia. *Levitic 15, 25: Femeia este considerată necurată în timpul sângerării fie că este între menstrue, fie că este o menstră prelungită.*

Matei 9, 20 – 22; Marcu 5, 25 – 34; Luca 8, 43 – 48: Este relatată vindecarea femeii cu scurgere de sânge de 12 ani, prin credința ei și atingerea de haina lui Iisus.

Din relatarea acestei vindecări aflăm că femeia *multe îndurase de la mulți doctori, cheltuindu-și toate ale sale, dar nefolosind nimic, ci mai mult mergând înspre mai rău.*

Pierderea menstruală și nemenstruală este, în interpretarea lui A.

de Souzenelle, o sângerare a umanității pentru păcatele acumulate. Perioada de 12 ani – cât a suferit femeia din Evanghelii – vrea să spună că este

BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

O perioadă lungă de necurățenie care pentru tămăduire a necesitat o putere ce a emanat dinspre Mântuitorul lumii.

Părțile bărbătești vătămate. *Leviticul 21, 17 – 21*: Niciun om din sămânța preotului Aaron nu are voie să aducă daruri lui Dumnezeu dacă are vreo meteahnă pe trupul său.

Boli de ochi

Slăbirea ochilor. *Geneza 27, 1*: Lui Isaac i-au slăbit vederile ochilor din cauza bătrâneții.

Geneza 29,17: Lia era bolnavă de ochi.

Regi 4, 15: Eli era de nouăzeci și opt de ani; vederea i s-a întunecat.

III Regi 14, 4: Ochii lui Ahia se întunecaseră de bătrânețe.

Cecitatea (orbirea), *le șir ea 4, 11*: Numai în puterea lui Dumnezeu stă să-l facă pe om cu vedere sau orb.

Leviticul 29, 14: Din frică de Dumnezeu să nu pui piedică orbului.

Leviticul 21, 17 – 21: Cel orb din neamul lui Aaron nu poate aduce jertfă Domnului.

Deuteronomul 27, 18: Blestemat să fie cel ce va abate pe orb din drum!...

Deuteronomul 28, 28 – 29: Blestem de orbire asupra celor care încalcă legea, glasul Domnului Dumnezeu.

Tobit 2, 10: Orbirea lui Tobit prin pete de albeață.

Matei 9, 27 – 31: Vindecarea celor doi orbi.

Matei 11, 5; Luca 7, 22: Vindecarea orbilor este unul din semnele mesianismului lui Iisus.

Matei 12, 22: Un demonizat orb și mut vindecat.

Matei 15, 30 – 31: Mulțime de bolnavi printre care și orbi se vindecau; mulțimile slăveau pe Dumnezeu.

Matei 20, 30 – 34: Alți doi orbi, lângă Ierihon, cer mila de la Iisus, care îi vindecă.

Mar cu 8, 22 – 26: Vindecarea orbului din Betsaida; Iisus îl

sfătuiește să nu spună nimănui.

Mar cu 10, 46 – 52; Luca 18, 35 – 43: Vindecarea lui Bartimeu, un cerșetor orb, lângă Ierihon; după ce **s**-a vindecat urma lui Iisus pe cale.

Luca 7, 20 – 22: Ioan Botezătorul și-a trimis ucenicii la Iisus să-L întrebe dacă El este *Cel ce va să vină? Și în acel ceas El a vindecat pe mulți de boli și de răni și de duhuri rele și multor orbi le-a dăruit vederea.*

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

237

Ioan 5, 3: Lângă Vitezda așteptau tulburarea apei o mulțime de bolnavi, printre care și orbi.

Ioan 9, 1 – 41: Vindecarea orbului din naștere; în zi de sâmbătă, întrebat Iisus cine a păcătuit, le răspunde că nici el, nici părinții lui, *ci ca să se arate în el lucrurile lui Dumnezeu.* Acestui orb vindecat, Iisus îi mărturisește despre El însuși că este Fiul lui Dumnezeu. Păcatul fariseilor rămâne pentru că deși vedeau minunile săvârșite, de Mesia, erau orbi în cugetul lor.

Fapte 9, 8 – 18; Fapte 22, 6 – 13: Orbirea lui Saul pe drumul Damascului.

Fapte 13, 9 – 12: Climas vrăjitorul orbește pentru un timp pentru a nu mai strâmba căile Domnului.

Albeață pe ochi. *Le vi ti cui 21, 17 – 21:* Este considerată o meteahnă, împreună cu altele, și dacă cineva din neamul lui Aaron o avea, nu putea aduce jertfe Domnului Dumnezeu.

Tobit 2, 10: Orbirea lui Tobit prin pete de albeață.

Topirea ochilor. *Deuteronomul 28, 65:* împreună cu inima tremurătoare și durerea sufletului, topirea ochilor reprezintă pedeapsa pentru călcătorii de lege.

Bolile de ochi au semnificații ca de pildă:

semn de bătrânețe;

apar ca urmare a călcării legii;

se arată în ele lucrurile lui Dumnezeu;

sunt și o încercare pentru semen, căci cine se poartă urât cu un orb cade sub blestem;

O orbire trecătoare a însoțit convertirea lui Saul;
pot fi pedeapsă pentru vrăjitori pentru a nu mai strâmba caile Domnului.

Vindecarea orbilor este un semn și un simbol al mesianismului, pentru că din orbi rea trupească omul, bolnavul trece în luminatele vederi christice.

Tulburări de vorbire

Gângav. *Ieșirea 4, 10*: Moise spune despre el însuși că este gângav și nu e îndemânatic la vorbă.

Mut. *Ieșirea 4, 11*: Numai în puterea lui Dumnezeu stă să-i dea omului gură sau să-l facă mut.

Pilde 31, 8: Deschide gura ta pentru cel mut, pentru pricina tuturor părăsiților.

Matei 9, 32 – 33: Vindecarea unui om mut, demonizat; mulțimile se minunau zicând că niciodată nu s-a arătat așa în Israel.

238

BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

Matei 12, 22: Vindecarea unui alt demonizat, orb și mut.

Matei 15, 30 – 31: Mulțimi multe de bolnavi printre care și muți i-au pus la picioarele Lui, iar El i-a vindecat. Mulțimea se minuna și slăveau pe

Dumnezeul lui Israel.

Mar cu 7, 32 – 36: Vindecarea unui surd și mut.

Mar cu 7, 37: Și erau uimiți peste măsură, zicând: Toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă și pe mwfr să vorbească.

Mar cu 9, 17 – 29: Vindecarea unui bolnav cu duh mut și surd; după descrierea simptomelor se pare că era și epileptic. La vederea lui Iisus, duhul cel rău îndată a zguduit pe copil.

Luca 1, 20 – 22; 63 – 64: Când Arhanghelul Gavriil îl anunță pe Zaharia că i se va naște un copil (Ioan Botezătorul), el se îndoiește; de aceea a muțit pentru o vreme (până la nașterea copilului).

Luca 11, 14: Vindecarea unui demonizat mut.

Întâlnirea unui mut poate fi o încercare pentru semeni, căci avem datoria să vorbim pentru el, pentru pricina tuturor părăsiților.

Despre unii muți se spune că erau demonizați. Muțenia poate apare și când omul primește cu îndoială o bunavestire.

Întotdeauna vindecarea muților de către Iisus îi făcea pe oameni să vorbească dând slavă lui Dumnezeu.

Surditatea

Surd. *Ieșirea 4, 11*: Numai în puterea lui Dumnezeu stă să-l facă pe om surd.

Leviticul 19, 14: *Să nu grăiești de rău pe surd.*

Matei 11, 5: Faptul că surzii se vindecă prin vindecare miraculoasă e o dovadă că trăim în timpuri mesianice.

Mar cu 7, 32 – 36: Vindecarea unui surd care era și mut.

Mar cu 7, 37: *Și erau uimiți peste măsură, zicând: Toate le-a făcut bine, pe surzi îi face să audă și pe muți să vorbească.*

Mar cu 9, 17 – 29: Vindecarea unui demonizat având duh mut și surd care – după descrierea simptomelor – se pare că era și epileptic. La întâlnire cu Iisus apare o agravare a simptomelor pentru că duhul cel rău *îndată a zguduit pe copil*. Vindecarea, alungarea demonului, se produce brusc, precedată tot de o agravare, de vreme ce copilul a rămas ca mort.

Luca 7, 22: *surzii aud...* – unul din semnele timpului mesianic.

Acest simț are o greutate simbolică deosebită pentru că de aici înainte, în vremea Noului Testament, Evanghelia lui Hristos se binevestește și

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

239

la inima omului ajunge prin auz. Cel care a auzit Cuvântul nu mai poate spune că nu l-a auzit.

Boli ale aparatului locomotor

Șchiop. *Geneza 30, 25*: Văzând însă că nu-l poate răpune acela, **s**-a atins de încheietura coapsei lui și i-a vătămat lui Iacov încheietura coapsei, pe când se lupta cu el.

Levitic 21, 17 – 21: Cel șchiop din neamul lui Aaron nu poate aduce jertfă Domnului Dumnezeu.

II Regi 3, 29: Un blestem rostit de David asupra casei lui Iacob

pentru moartea lui Abner, fiul lui Ner.

Regi 4, 4: Mefiboșet, fiul lui Ionatan, pe când avea 5 ani, a fugit cu doica, a căzut și a rămas șchiop.

II Regi 5, 6 – 8: Orbii și șchiopii nu voiau ca David să ia Ierusalimul locuit de Iebusei.

Matei 11, 5; Luc a 7, 22: *Șchiopii umblă* – semn al timpului mesianic.

M a t ei 15, 30 – 31: în mulțimile multe de bolnavi pe care i-a vindecat erau și șchiopi.

Matei 18, 8; Mar cu 9, 45: Iisus învață că dacă vreun mădular al trupului este prilej de păcat *este mai bine pentru tine să intri în viață ciung sau șchiop, decât, având amândouă mâinile sau amândouă picioarele, să fii aruncat în focul cel veșnic.*

Luc a 14, 13: *Ci, când faci un ospăț, cheamă pe săraci, pe neputincioși, pe șchiopi...*

Ioan 5, 3: Printre mulții bolnavi care așteptau la Viteza tulburarea apei erau și șchiopi.

Ciung. Leviticul 21, 17 – 21: Ciungul din neamul lui Aaron nu poate aduce jertfe Domnului Dumnezeu.

Matei 15, 30 – 31: în mulțimile multe de bolnavi pe care i-a vindecat erau și ciungi.

Matei 18, 8; Marc u 9, 43: Mai bine este *să intri în viață ciung...* decât să fie mâna prilej de păcătuare.

Picior rupt Leviticul 21, 17 – 21: Cel cu piciorul rupt, din neamul lui Aaron, nu avea voie să aducă jertfe Domnului.

Mână ruptă. Leviticul 21, 17 – 21: Cel cu mâna ruptă din neamul lui

Aaron nu avea voie să aducă daruri Domnului.

240 BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

— *Mădular uscat. L evi ticul 21, 17 – 21:* Cel cu vreun mădular uscat, nu are voie să aducă jertfe Domnului.

Mar cu 3, 5; Luca 6, 6 – 10: Vindecarea bolnavului cu mâna uscată, **într**-o zi de sâmbătă; cei din sinagogă îl pândeau să vadă de-l va vindeca sâmbătă; dar El i-a privit *cu mânie și întristându-se de*

învârtoșarea inimii lor.

10 an 5, 5: În scăldătoarea Vitezda zăceau mulțime de bolnavi: orbi, șchiopi, uscați, așteptând mișcarea apei.

Ghebă. *Leviticul 21, 17 – 21: Cel ghebos din neamul lui Aaron nu avea voie să aducă jertfe Domnului.*

Bătături. *Deuteronom 8, 4: Prin protecția divină, piciorul poporului ales nu a căpătat bătături în cei patruzeci de ani cât a traversat pustia și nici haina nu i s-a învechit.*

Spinare ruptă. / *Regi 4, 17: Eli, fiind bătrân și greoi, când a auzit vestea luării chivotului lui Dumnezeu a căzut de pe scaun, pe spate, și-a rupt spinarea și a murit.*

Boală de picioare. /// *R e și 15, 23: Regele Așa la bătrânețea lui a fost bolnav de picioare.*

11 P a r a lip om cu a 16, 1-13: Din cauza unor dispute cu regele

Baeșa, regele Așa a scos argintul și aurul din visteria casei Domnului și le-a dat regelui Siriei *fiindcă a nădărdit în regele Siriei și n-a nădărdit în*

Domnul Dumnezeuul său. În al treizeci și nouălea an al domniei sale s-a îmbolnăvit de picioare și boala lui s-a întins până la părțile cele mai de sus ale corpului; dar el nici la boala sa n-a căutat pe Domnul, ci pe doctori.

Înlemnirea mâinii. *11 f Regi 13, 4 – 6: Ieroboam a întins mâna asupra omului lui Dumnezeu și i-a înlemnit pe loc. Iar apoi a împlânzit omul lui*

Dumnezeu fața Domnului și mâna regelui s-a întors la el și să făcut ca și înainte.

Umăr căzut. Braț dezlegat. *Iov 31, 22: Iov se jură că nu a fost niciodată împotriva vreunui orfan.*

Slăbănogire. *Matei 4, 24: Printre multele feluri de bolnavi pe care-i vindeca Iisus, erau și slăbănogii.*

Matei 8, 5 – 13: Sluga Sutașului, vindecată de Iisus, era un slăbănog.

Matei 9, 2 – 8; Marcu 2, 3 – 12; L u e a 5, 18 – 26: Vindecarea slăbănogului adus pe pat de patru inși; pentru Iisus vindecarea este

egală cu iertarea păcatelor.

Gârbovire. *L u e a 13, 11-17*: Femeia gârbovă de optsprezece ani, vindecată sâmbătă.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

241

Ologire. *Fapte 3, 2 – 16*: Prima vindecare făcută de apostoli, după înălțarea lui Iisus; este vorba de un olog *din pântecel mamei sale*, vindecat de

Petru și Ioan *în numele lui Iisus Hristos Nazarineanul*.

Fapte 14, 8 – 10: Este vorba de un olog *din pântecel mamei sale* vindecat de Apostolul Pavel *văzând că are credință ca să fie vindecat*.

Bolile aparatului locomotor (șchiop, ciung, picior rupt, mână ruptă) pot fi meteahnă adică opresc pe cel care le are de a jertfi Domnului.

Pot apare:

la o veste tragică (luarea chivotului);

la cei care caută pe doctori înainte de a-l căuta pe Dumnezeu;

când cineva întinde mâna împotriva unui alt om al lui Dumnezeu.

Săracii, neputincioșii, șchiopii sunt prilej de binefacere și milă, căci pe ei trebuie să-i chemăm la ospăț.

Prima vindecare făcută de apostoli, de apostoli după înălțarea lui Iisus la cer, este a unui olog din naștere. Este un dar simbolic făcut omenirii oloage, este o restaurare și o înălțare a firii făcută capabilă să meargă și să descopere de aici înainte Calea, Adevărul, Viața.

Boli infecțioase

Lepra. *Leșirea 4, 6 – 7*: îmbolnăvirea bruscă și vindecarea bruscă de lepră, când Moise își bagă mâna în sân – ca un semn miraculos, pentru ca poporul să creadă că Moise este trimis și face voia lui Dumnezeu.

Leviticul 13: Sunt prezentate semnele leprei:

rană adâncită în piele peri albi.

Dacă perii de la nivelul răni sunt negri și rana nu evoluează mai mult de 14 zile, și nu este adâncită – nu e lepră.

Dacă însă rana începe să se întindă iar, atunci e lepră.

Dacă umflătura de pe piele va fi albă și părul va fi schimbat în alb și dacă umflătura va fi carne vie.

Aceea e lepră învechită pe pielea impului; preotul îl va declara necurat...

*Dacă e prinsă toată pielea trupului și tot **s-a** schimbat în alb – este curat-Iar în ziua când se va ivi pe el carne vie, va fi necurat.*

*Dacă rana **s-a** schimbat în alb, atunci preotul să-l declare curat, că e curat.*

*Dacă pe locul albei bube a apărut o adâncitură și părul de pe ea **s-a** schimbat în alb, preotul îl va declara necurat; dacă părul nu-i alb și leziu*

242

BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

nea nu-i adâncită și e negricioasă, atunci bolnavul va fi izolat șapte zile. Dacă în acest interval evoluează – e lepră.

Lepra poate să apară și pe locul unei arsuri, cu aceleași caractere (pată roșiatică – albicioasă, părul – alb).

Dacă leziunea apare pe cap sau pe bărbie *adâncită sub piele* și cu *părul de pe ea gălbui și subțire este chelbe, lepră în cap sau lepră în barbă*; dacă leziunea nu are aceste caractere, bolnavul trebuie izolat 14 zile și cercetat în acest interval.

Lepra poate apare și pe pleșuvie (ca o pată albă sau roșietică).

Leprosul trebuie să aibă hainele sfâșiate și să strige mereu: necurat!

necurat!

În continuare, se vorbește și de situațiile când *boala leprei va fi pe haină...* (pată verzuie sau roșiatică); lucrul atins trebuie închis pentru șapte zile; dacă după acest interval petele **s-au** întins, haina trebuie arsă; dacă nu **s-au** întins haina se va spăla și se va mai izola șapte zile sub observație; dacă pata **s-a** micșorat, atunci **s-o** rupă de la haină; dacă se va ivi iar – atunci să se ardă haina; dacă a dispărut – atunci să se spele haina a doua oară și va fi curată.

L eviți cui 14: Ritual pentru curățirea leprei; în afară de ritualul

religios se prevede și spălarea hainelor, tunderea părului, spălarea corpului și șapte zile va sta în tabără, dar nu în casă; după acest interval se va face raderea părului și din nou baie generală a trupului și a hainelor; în continuare sunt sfaturi pentru igiena casei unui lepros.

Nu în e r i i 5, 1 – 4: Curățirea taberei presupune și îndepărtarea leproșilor.

Nu în ier i 12, 10 – 15: Mariam a cântit împotriva lui Moise și a fost pedepsită brusc cu lepră.

Deuteronomul 24, 8: Fii atent cu tine în boala leprei...; și în continuare se amintește de pedeapsa pe care a suportat-o Mariam.

Deuteronom 28, 27 – 35: Lepra, râia, trântii, pecinginea, nebunia – sunt pedeapsa asupra călcătorilor de lege.

77 Regi 3, 29: Blestem asupra lui Ioab pentru moartea lui Abner.

IV Regi 5, 1-19: Neeman – lepros, vindecat de Elisei.

IV Regi 5, 27: Ghiezi, sluga lui Elisei, a luat pe nedrept daruri de la Neeman cel vindecat de lepră de către Elisei. Pentru aceasta Ghiezi **s**-a îmbolnăvit brusc de lepră.

IV Regi 7, 3 – 8: Cei patru leproși de la poarta Samariei.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

243

IV Regi 15, 5: Azari a lovit de lepră pentru că nu a îndepărtat înălțimile.

Paralipomena 26, 16 – 23: Regele Ozia **s**-a mândrit în inima lui spre pieirea lui: a intrat să tămâieze în templu cu toate că nu le era îngăduit decât preoților din neamul lui Aaron; și deodată **s**-a ivit lepra pe fruntea lui în fața preoților, în casa Domnului, dinaintea altarului tămâierii.

Matei 8, 1 – 4: Un lepros **s**-a rugat de Iisus să-l vindece: *Și Iisus, întinzându-mâna, s-a atins de el, zicând: Voiesc, curățește-te. Și îndată s-a curățat lepra lui.*

Matei 10, 8; Mar cu 1, 40; Luca 5, 12 – 14: Iisus trimite apostolii la propovăduire: *Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați.*

Matei 11, 5; Luca 7, 22: Leproșii se curățesc – semn al timpului

mesianic.

Luca 4, 24 – 27: ...că niciun proroc nu este bine primit în patria sa. Iisus amintește că mulți leproși erau în Israel în zilele prorocului Elisei, dar niciunul dintre ei nu s-a curățat, decât Neeman Sirianul.

Luca 17, 11-19: Cei zece leproși vindecați pe cale; unul singur – și acela samarinean – se întoarce la Iisus să-i mulțumească.

Ciuma. *Ieșirea 5, 3: Evreii îi cer permisiunea lui Faraon să meargă în pustie cale de trei zile pentru a aduce jertfă lui Dumnezeu, ca să nu piară de ciumă sau de sabie.*

Ieșirea 9, 15 – 16: Dacă Dumnezeu l-ar fi lovit pe Faraon și poporul său, cu ciumă, ar fi fost șters de pe fața pământului; dar l-a cruțat ca să-și arate puterea Sa, și ca să se vestească numele Lui în tot pământul.

Nu în e r i i 14, 12 – 23: Dumnezeu amenință cu ciuma pedepsirea poporului pentru cârtire; la rugăciunea lui Moise, ca un îndelung-răbdător își întoarce mânia, dar Țara Făgăduinței o promite numai copiilor celor ce rățăcesc acum prin pustie.

Deuteronomul 28, 21: Ciuma este una din pedepsele ce vor veni asupra călcătorilor de lege.

II Regi 24, 13 – 25: Ciuma – ca o pedeapsă pentru numărătoarea poporului, făcută de David.

III Regi 8, 37: La sfințirea templului, Solomon și-a ridicat mâinile la cer rugându-se îndelung pentru poporul lui Israel: De va fi foamete pe pământ, de va fi ciumă și boală molipsitoare, de va fi vânt dogoritor... Orice rugăciune, orice cerere care se va face... Tu să asculți din cer, din locul șederii tale, și să miluiești;

244

BOULE POMENITE ÎN BIBI JE

Paralipomena 21: Ciuma de trei zile pentru numărarea poporului.

Io v 27: Ciuma este o pedeapsă pentru cei răi și asupritori.

I ere mi-a 21, 6 – 19; I e r e în i-a 24, 8 – 10; 29, 17 – 18; 38, 2: Ieremia prorocște lovirea cetății cu ciumă, sabie, foamete, răbâc.

Ieremia 27, 8 – 13: Amenințare cu sabie, foamete și ciumă

asupra poporului care nu se supune lui Năbucodonosor.

le rem i-a 32, 24 – 36: Pentru că poporul nu ascultă, cetatea se dă în mâna Caldeilor prin *sabie, foamete și ciumă*.

Ieremia 34, 17: Sabia, ciuma și foametea vor cădea asupra celor care nu eliberează robii în al șaptelea an.

Ieremia 44, 1-13: Pentru tămâierea și slujirea la alți dumnezei, evreii sunt pedepsiți cu *sabie, foamete și ciumă*.

Iezechiel 5, 12 – 17; 6, 11; 7, 15: Ciuma ca o pedeapsă pentru spurcarea Locașului cel sfânt *cu toți idolii și cu toate ticăloșiile*.

Iezechiel 2, 16: Un mic număr vor scăpa de *sabie, ciumă și foamete ca să povestească popoarelor, la care vor merge, despre ticăloșiile lor, și să știe și ele că eu sunt Domnul*.

Iezechiel 14, 19 – 21: Dacă Noe, Daniel și Iov ar fi în cetate, ciuma i-ar ocoli pe ei, dar n-ar scăpa ceilalți.

Iezechiel 28, 23 – 24: Ciuma – prorocic împotriva Sidonului pentru *a nu mai fi pentru casa lui Israel spin care rănește și ciulin care sfâșie*.

Iezechiel 33, 27: Amenințare cu ciumă pentru *cei din cetăți și peșteră* ca pedeapsă pentru închinarea la idoli.

Iezechiel 38, 22: Amenințare cu ciumă **într-o** prorocie împotriva lui Gog și Magog.

A mo's 4, 10: Mustrarea și amenințarea celor răi cu *ciumă ca aceea din pământul Egiptului*.

Luca 21, îl: Semnele dărmării Ierusalimului și ale celei **de-a** doua veniri: cutremure mari, foamete, ciumă, spaime etc.

Lingoare. Este denumirea populară pentru febră tifoidă.

Leviticul 26, 16; Deuter o n o în u 1 28, 22; 32, 24: Pedeapsă pentru cei care nu vor asculta și nu vor păzi poruncile dumnezeiești.

Molimă. *Leviticul 26, 25; Deuteronomul 32, 26:* Pedeapsă pentru neascultare și nepăzirea poruncilor.

Regi 24, 1.5; I Paralipomena 21, 12 – 14: Molima la care se referă acest verset este ciuma ca pedeapsă pentru numărătoare.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Ier etnia 42, 17: Pedepsă pentru cei ce își întorc fața lor, ca să se ducă în Egipt și să trăiască acolo...

Friguri. Prin „friguri” cel mai adesea se înțelege „malaria”.

L eviți cu 1 26, 16; D e uterono în u 1 28, 22: Pedepsă p-ului neascultare și nepăzirea poruncilor.

M al ei 8, 14 – 15; Marcu 1, 30 – 31; Lu e a 4, 38 – 39: Iisus vindecă soacra lui Petru de friguri.

Oftică. Termenul se referă la tuberculoză, ftizie.

Deuteronomul 28, 22: Pedepsă pentru călcătorii legii.

Boală molipsitoare. */// Regi 8, 37 – 45; IIP – aralipomena*

20, 9: Orice om care se roagă la templu să fie apărat de boală molipsitoare și de alte rele.

Bolile infecțioase apar ca pedeapsă pentru:

cârtire împotriva unui proroc;

călcarea legii;

luare nedreaptă de daruri;

atitudine tolerantă față de idolatrie;

trufie (când regele a tămâiat în templu);

uitarea lui Dumnezeu;

cei răi și asupritori;

neascultare;

tămâiere și slujire la alți dumnezei;

cei ce sunt împotriva lui Israel.

Vindecarea miraculoasă a bolilor infecțioase este un semn al timpului mesianic.

Ciuma apare alături de alte semne înainte de a doua venire a lui Iisus.

Așa cum reiese din versetele Vechiului Testament există deja conștiința contagioz. itații: – transmiterea de la un om la altul, inclusiv prin intermediul unor obiecte; – necesitatea izolării ca măsură de profilaxie; – spălarea corpului și a obiectelor; – observarea simptomatologiei în timp

(incubație, debut); – cei bolnavi trebuiau să-și anunțe prezența și să strige despre ei înșiși: necurat! necurat!

Bube, puroi, răni
Ieșirea 9, 9 – 11: Una din plăgile venite asupra Egiptului pentru
că

Faraon nu a lăsat poporul evreu să plece.

246 BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

I Regi 5, 6 – 12: Pedepsă asupra Filistenilor pentru chivotul
legii.

IV Regi 20, 1 – 7: Boala lui Iezechia, când după rugăciunea făcută
cu fața la perete s-a vindecat și a mai trăit încă cincisprezece ani.

Isaia 1, 1 – 6: Prorocia asupra poporului cel rătăcit: plăgi,
vânătăi și răni pline de puroi.

Îsaya 38: Și Isaia a adus o turtă de smochine și apuso deasupra
bubei și Iezechia s-a vindecat.

Luca 10, 34: Pilda samarineanului milostiv care a legat rănila
celui căzut între tâlhari.

Luca 16, 19 – 21: Pilda bogatului nemilostiv care a ajuns în iad și
a săracului Lazăr cel plin de bube care a ajuns în rai.

Luca 22, 50 – 51: Iisus vindecă rana slugii arhierelui (cel cu
urechea tăiată).

Apocalipsa 16, 2, 11: Și o bubă rea și ucigașă s-a ivit pe oamenii
care aveau semnul fiarei și care se închinau chipului fiarei.

Bubele (furunculele sau alt fel de plăgi infectate) au apărut ca
pedepsă pentru cei ce erau asupritorii poporului evreu și vor apare ca
o pedeapsă

„Ucigașă” asupra celor care se vor închina „chipului fiarei”
anticreștine.

Boli de piele

Chelul. Chelosul. Levi 21, 17 – 21: Nici chelul, nici chelosul
din neamul lui Aaron nu aveau dreptul să aducă jertfe Domnului.

Râie. Deuteronomul 28, 27: Pedepsă și cu râie (printre alte
rele)

asupra călcătorilor legii.

Pecingine. Este denumirea populară pentru „eczemă”.

Deuteronomul 28, 27: Pedepsă și cu pecingine (printre alte rele)

asupra călcătorilor legii.

Înțepături de insecte

Țânțari. *Ieșirea 8, 16*: Una din plăgile asupra Egiptului pentru că Faraon nu l-a lăsat pe poporul evreu să plece.

Viespi. *Deuteronomul 7, 20*: Pedepsă trimisă de Dumnezeu asupra popoarelor care stau împotriva lui Israel.

Mușcături de șerpi veninoși

Nu merii 21, 6: Atunci a trimis Domnul asupra poporului șerpi veninoși pentru că a grăit împotriva lui Dumnezeu și a lui Moise, nepunându-și nădejdea în Dumnezeu și obsedat fiind numai de hrana sărăcăcioasă.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

247

Deuteronom 32, 34: Pedepsă pentru călcătorii de lege (veninul târâtoarelor și altele).

Iere mi-a 8, 17: Căci iată voi trimite asupra voastră șerpi și scorpii...

tot ca o pedeapsă pentru orbirea poporului.

Fapte 28, 3 – 6: Pavel, mușcat de viperă în Malta, nu pățește nimic.

Păduchi. *I ov 7, 5*: Iov se tânguiește de ticăloșia omului și pentru că trupul lui e plin de păduchi.

La atacul țânțarilor, viespilor, șerpilor – sunt lăsați cei care grăiesc împotriva lui Dumnezeu.

Cel care scapă – deși e mușcat de viperă – e semn de protecție divină.

Boli ale sistemului nervos

Nebunie. *Deuteronom 28, 28 – 34*: Pedepsă asupra călcătorilor de lege.

Regi 21, 13: Când David s-a prefăcut nebun înaintea lui Achiș, regele din Gât: scria pe uși, mergea în mâini și lăsa să-i curgă balele pe barbă.

I Regi 25, 25: Abigail spune despre Nahakcum îi e numele și nebunia se ține de el.

Iov 2, 9 – 10: Când Iov a fost lovit și încercat, nevasta lui îi spune: Te ții mereu în statornicia ta? Blestemă pe Dumnezeu, și mori!

Dar Iov i-a răspuns: Vorbești cum ar vorbi una din femeile nebune! Ce?

Dacă am primit de la Dumnezeu cele bune, nu vom primi oare și pe cele rele?

Și în toate acestea, Iov n-a păcătuit de loc cu buzele sale.

Pilde 17, 12: Mai degrabă să întâlnești o ursoaică lipsită de puii ei decât un nebun în nebunia lui.

Pilde 17, 24: Omul priceput are înaintea lui înțelepciunea, iar ochii celui nebun sunt la capătul pământului.

Pilde 17, 25: Feciorul nebun este necaz pentru tatăl lui și amărăciune pentru maica lui.

Pilde 17, 28: Chiar și nebunul când tace, trece drept înțelept, când închide gura asemenea unui om cuminte.

Pilde 22, 15: Nebunia este prinsă de inima tânărului; varga certării o va îndepărta de el.

248

BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

E cele și as tul 7, 6: Că precum este pârâitul spinilor sub căldare, tot așa este și râsul celui nebun. Și aceasta este deșertăciune...

Îs aia 44, 24 – 25: Așa grăiește Domnul, izbăvitorul tău... Eu zădărnicesc semnele mincinoșilor și pe ghicitori îi fac să fie nebuni, rușinez pe cel înțelept și înțelepciunea lor o prefac în nebunie.

I e re mi-a 29, 26: Din scrisoarea lui Șeniaia Nehelamitul către Sofronie reiese că preotul este supraveghetor în casa Domnului peste tot omul nebun și peste tot omul ce prorocește...

Ieremia 51, 7: În pworocia pentru pieirea Babilonului se spune că a fost în mâna Domnului cupă de aur, care a îmbătat tot pământul; băut-au popoarele din vinul ei și au înnebunit.

Înțelepciunea lui 1 sus Șira h 21, 15 – 28: Inima nebunului este ca un vas spart și nicio știință nu va ține.

Vorba nebunului este ca sarcina în cale...

Ca o casă în ruine este înțelepciunea prostului și știința nebunului,

cuvinte fără rost.

Obezi în picioarele celor nebuni este învățătura și ca niște cătușe în mâna cea dreaptă.

Nebunul când râde își înalță glasul, iar omul cuminte abia va zâmbi.

Piciorul nebunului grabnic este în casă; iar omul care are multă știință se va sfii de întâlnirea cu oricine.

Nebunul se uită în casă din ușă, iar omul cel învățat stă afară.

Inima nebunului este în gura lui, iar gura înțeleptului este în inima lui.

Înțelepciunea lui I și u's și r a h 22, 7: Cel ce învață pe cel nebun este ca și cel ce lipește hârind și deșteaptă din somn greu pe cel ce doarme.

Ca și cum ar povesti celui ce dormitează, așa este cel ce povestește celui nebun, și la sfârșit va zice, ce este?

Pentru mort plângi, că-i lipsește lumina, și pentru cel nebun plângi că-i lipsește mintea.

Mai cu dulceață să plângi pe mort, pentru că s-a odihnit; iar viața nebunului mai rea este decât moartea.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

249

Plânsul pentru mort să fie șapte zile; iar pentru cel nebun și nelegiuit în toate zilele vieții lui.

Cu cel nebun nu lungi vorba și nu merge înaintea prostului.

Ferește-te de el, ca să nu ai necaz și să nu te întinezi, atingându-te de el.

Ferește-te de el și vei afla odihnă și nu te împovăra cu nebunia lui.

Ce este mai greu decât plumbul și cum se cheamă el? Nebunul.

Mai lesne este a purta nisip, sare și fier, decât a locui cu un om fără minte.

Parii sus-puși nu pot sta împotriva vântului; așa inima fricoasă în cugetul nebunului, înaintea oricărei frici nu vasta.

L u e a 12, 19: Și voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulțimi; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te.

Luca 12, 20: Iar Dumnezeu i-a zis: Nebune! în această noapte voi cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi?

L u e a 12, 21: Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori sieși și nu se îmbogățește în Dumnezeu.

Romani 1, 22 – 25: Zicând că sunt înțelepți au ajuns nebuni pentru că au schimbat slava lui Dumnezeu celui nestricăcios întru asemănare chipului omului celui stricăcios și al păsărilor și al celor cu patru picioare și al târătoarelor.

Ca unii care au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună și s-au închinat și au slujit făpturii, în locul Făcătorului, care este binecuvântat în veci, aminn

1 C o rin ten i 1, 18: Căci cuvântul crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu.

I C o r în l e n i 2, 14 – 15: Omul firesc nu primește cele ale Duhului lui

Dumnezeu, căci pentru el sunt nebunie și nu poate să le înțeleagă, fiind judecate duhovnicește.

Dar omul duhovnicesc toate le judecă, pe el însă nu-l judecă nimeni.

1 C o ri-n. te n i 3, 19: Căci înțelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu, pentru că scris este: El prinde pe cei înțelepți în viclenia lor.

250

BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

Nebunia este aproape incompatibilă cu sănătatea morală și spirituală, în pasajele de mai sus, Scriptura recomandă să te ferești de nebun *dacă vrei să ai odihnă*. Cauza și definiția nebuniei este neprimirea învățăturii divine; de aceea *viața nebunului mai rea este decât moartea*.

A-ți închipui că sufletul poate fi hrănit cu cele materiale, a schimba slava lui Dumnezeu cu slava celor zidite (adică a materiei), a te închina făpturii și nu Făcătorului, a schimba adevărul în minciună, acestea toate sunt semne și definiții ale nebuniei. „Varga certării” poate fi un leac pentru nebunul tânăr.

Durerea sufletului. *Deuteronom 28, 65: Pedepsă pentru călătorii de lege.*

Deznădejde mare. / *Regi 5, 6: Pedepsă asupra filistenilor pentru chivotul legii.*

Sinucidere. / / *Regi 17, 23: Ahitofel însă văzând că planul său n-a fost urmat... și-a făcut testamentul în folosul casei sale, apoi s-a spânzurat și a murit...*

III Regi 16, 18: Când a auzit Ziruri că cetatea este luată s-a dus în odaia din fund a casei domnești, în care era, și a pierit... în păcatele sale...

și... dusesse pe Israel la păcat.

I Paralipomena 10, 4 – 14: Saul, rănit de Filistenii, se sinucide...

pentru că n-a păzit cuvântul Domnului și pentru că a întrebat și a cercetat o vrăjitoare... Și nu a cercetat pe Domnul.

II Mac ab ei 10, 13: Ptolemeu – pârât de prieteni la Eupător... și de multe ori auzind că este numit trădător... nemaiputând să poarte fără cinste prea cinstită slujbă ce avea, de inimă rea, otrăvinduse, a murit.

Matei 27, 5: Iuda, vânzătorul, căindu-se, a aruncat arginții în templu, a plecat și, ducându-se, s-a spânzurat.

Sinuciderea este sfârșitul:

celor ce duc pe alții în păcate;

celor ce nu păzesc și nu se încred în învățătura dumnezeiască, ci își întemeiază planurile lor pe cercetarea vrăjitoarelor;

celor ce se depărtează de Dumnezeu, deși El este foarte aproape de ei.

Durere de cap. *IV Regi 4, 19: Copilul Sunamitencei a avut o durere de cap și a murit. Elisei vine, se roagă și îl învie.*

Năluciri. *Iov 7, 14: Iov se tânguiește de ticăloșia omului: Atunci tu mă spăimântezi cu vise și mă îngrozești cu năluciri.*

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

251

Depresie fizică. *Pilde 31, 6: Dați băutură îmbătătoare celui ce e gata să piară și vin celui cu amărăciune în suflet.*

Înțelepciunea lui Iisus Sirah 30, 23 – 24: Iubește-ți sufletul tău și-ți mângâie inima la și departe de la tine gonește întristarea.

Cape mulți i-a omorât întristarea și nu este folos întru ea.

Înțelepciunea lui Iisus Sirah 38, 20 – 22: Că din întristare vine moarte, și întristarea inimii slăbește virtutea.

Nu da întristării inima ta, ci o depărtează de ea, aducându-ți aminte de cele de pe urmă.

I Macabei 6, 4 – 10: Antioh Eupător după un insucces în război și o întristare mare aducându-și aminte de răutățile pe care le-a făcut în Ierusalim, moare spăimântat, îmbolnăvit de întristare pentru că a stăruit într-însul mâhnirea și a gândit că va muri.

Depresia este o tulburare psihică gravă, este aducătoare de moarte pentru că este aducătoare de deznădejde: organul țintă al întristării este inima; vinul poate fi un leac, dar și mai bine este să alungi întristarea aducându-ți aminte de cele de pe urmă.

Spaimă. Înțelepciunea lui Sol o mo n 17, 8 – 18: Vrăjitorii

Egiptului în întunericul de trei zile, zăceau plini de spaimă rușinoasă ca și toți egiptenii.

Înțelepciunea lui S olomon 17, 10 – 12: Fiindcă răutatea inimii e plină de temere, ca una ce se știe vinovată și muștrată ea de sine însăși, ea își vede mărită nenorocirea.

Căci spaima nu este altceva fără numai lepădarea oricărui ajutor care-ți vine de la dreapta judecată.

și când scade nădejdea în fundul inimii, te sperii și mai mult, dacă nu știi care este pricina de unde îți vine chinul.

Matei 28, 4: Străjerii care păzeau mormântul, de frica îngerului care a răsturnat piatra, s-au cutremurat și s-au făcut ca morți.

Luca 21, 11: Referitor la damnarea Ierusalimului și a doua venire a lui Iisus: Și vor fi cutremure mari și, pe alocurea, foamete și ciumă și spaime și semne mari din cer vor fi.

Spaima este:

rezultatul vinovăției;

lepădarea oricărui ajutor care-ți vine de la dreapta judecată;

BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

necunoașterea cauzei deznădejdiei;

semn al dărmării Ierusalimului și al celei de-a doua veniri.

Pizma. Mânia. *Înțelepciunea lui Iisus Sirah 30, 25: Pizma și mânia împuținează zilele și grija aduce bătrânețile mai înainte.*

Imomnie. *Înțelepciunea lui Iisus Sirah 3], 1 – 2: Privegherea celui bogat topește trupul lui și grija lui strică somnul.*

Grija privegherii gonește alipirea și ca boala grea alungă somnul.

1 M acabei 6, 10: Aducându-și aminte de răutățile făcute la Ierusalim, Antioh Eupător are insomnie, iar mâhnirea i-a zdruncinat inima.

Lunatici. *Matei 4, 24: Iisus îi vindeca pe toți cei ce erau în suferințe, demonizați, lunatici, slăbănogi.*

Matei 17, 14 – 21: Iisus vindecă un lunatic pe care ucenicii nu au reușit să-l vindece. El le explică că acest neam de demoni ies numai cu credință multă, rugăciune, post.

Paralitic *Fapte 9, 33 – 35: Vindecarea unui paralitic care zăcea în pat de opt ani.*

Și Petru i-a zis: Enea, te vindecă Iisus Hristos. Ridică-te și strânge-ți patul.

Și îndată, s-a ridicat.

Boli ale inimii și vaselor

Amorțirea inimii. *Deuter o n o în u 1 28, 28: Pedepsă pentru cei ce vor încălca legea.*

Inimă tremurătoare. *D eu l e r o n o în 28, 65: Pedepse pentru călcătorii de lege: inimă tremurătoare, topirea ochilor și durere sufletului.*

Încremenirea inimii. / *Regi 25, 37: Atunci a încremenit inima lui și el a rămas ca de piatră; este vorba despre Nabal când și-a dat seama de greșeala pe care a făcut-o față de David.*

Trânji. Este numele popular al hemoroizilor.

Deuteronom 28, 27: Pedepsă peninc călcătorii de legi.

Obezitate

Le reîn i-a 5, 28: Prin aceasta s-au ridicat și s-au îmbogățit ei,

s-au făcut groși și grași și în rele au trecut orice măsură.

Mropică. Este un sindrom, adică o sumă (asociere) de simptome și semne care pot apare în mai multe boli. În limbajul științific se folosește termenul „hidropizie” și înseamnă acumulare de lichid în cavitățile organismului și în țesuturi; bolnavul face o retenție hidrosalină, edeme generalizate; acest sindrom poate apare în bolile de inimă (insuficiență cardiacă), de ficat (ciroză hepatică), în formele grave de tuberculoză etc.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

253

Luca 14, 2 – 6: Este vorba de un bolnav de idropică vindecat sâmbătă.

Accidente

IV Regi 1, 1-17: Ohozia a căzut printre gratii; moare pentru că **s-a** dus să întrebe pe dumnezeul Ecronului despre boala lui, *ca și cum în Israel n-ar fi Dumnezeu ca să-i ceri cuvântul...*

Fapte 20, 9 – 10: Dar un tânăr cu numele Eutihie, șezând pe fereastră, pe când Pavel ține lungul său cuvânt, a adormit adânc și doborât de somn, a căzut jos de la catul al treilea, și **l-au** ridicat mort.

Iar Pavel, coborâ**ndu-se**, **s-a** plecat peste el și, luâ**ndu-l** în brațe, a zis: Nu vă tulburați, căci sufletul lui este în el.

Intoxicație alimentară. *IV Regi 4, 39;* Elisci a vrut să hrănească pe fiii prorocilor: *Iar unul dintr-înșii, ieșind la câmp să adune verdețuri, a găsit o buruiănă sălbatică, agățătoare, a cules din ea roade o poală plină și, venind, le-a aruncat în căldarea cu fiertură, fără să le cunoască.* Dar când au gustat și-au dat seama că acele roade erau otrăvitoare. Elisei a presărat făină în căldare și **n-a** mai rămas nimic vătămător.

Tumoare

I o v 2, 7 – 8: Încercarea și răbdarea lui Iov: *Atunci Satan a plecat dinaintea Domnului și a lovit pe Iov cu tumoare, din tălpile picioarelor până în creștetul capului.*

Și a luat Iov un ciob să se scarpine și ședea pe gunoi afară din oraș.

Scurgere (Curgere)

Această noțiune se referă la secrețiile uretrale de lichid spermatic – la bărbat – și la meno – sau menoinetro – sau melroragiile femeii.

Lev îți cu 1 15: în acest capitol, sunt prevăzute rânduilele pentru curățirea bărbaților și a femeilor. La început se face precizarea că un bărbat este necurat ori de se face curgere din trupul lui, ori de-i împiedică curgerea în trupul lui, el este necurat. Apoi se arată că necurat este și ceea ce atinge acel bărbat: tot patul, tot lucrul, omul, cel pe care scuipă cel necurat, șaua, vasul de lut, vasul de lemn.

În continuare se dau reguli de curățire: după trecerea unui interval de șapte zile, spălarea hainelor, spălarea trupului cu apă de izvor, aducerea jertfei la preot.

254

BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

Aceleași reguli sunt și pentru curățirea femeii după „curgerea de sânge”.

Malformații

Regi 21, 20; I Paralipomena 20, 6: Un om înalt, care avea câte șase degete la mână și la picioare, din urmașii lui Rafa, hulea pe Israeliti, dar Ionatan, fiul lui Sama, fratele lui David, l-a ucis.

Îmbătrânire precoce înțelepciunea lui I s u's S! r ah 30, 25: Pizma și mânia împuținează zilele și grija aduce bătrânețile mai înainte.

Neputincioși

Termenul este foarte general putând însemna: paralitici, șchiopi, slăbiri de orice boală, dispneici, malnutriți etc.

Matei 10, 8: Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățați pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați. Este îndemnul pe care-l face Iisus chemând apostolii și ținându-i la propovăduire.

Luca 14, 13: și, când faci ospăț, cheamă pe săraci, pe neputincioși, pe șchiopi.

Și fericit vei fi că nu pot să-ți răsplătească. Căci ți se va răsplăti la învierea dreptilor.

Slăbiciune. II Cori n te ni 12, 1-10: Apostolul Pavel în epistola

trimisă corintenilor, după ce vorbește despre vedeniile sale cerești, le face următoarea precizare: *iar pentru mine însumi nu mă voi lăuda decât numai în slăbiciunile mele.*

Și pentru ca să nu mă trufesc cu măreția descoperirilor datu-mi – s-a mie un ghimpe în trup, un înger al satanei să mă bată peste obraz ca să nu mă trufesc.

Pentru aceasta de trei ori am rugat pe Domnul ca să-l îndepărteze de la mine;

Și mi-a zis: îți este de ajuns harul Meu, căci puterea mea se desăvârșește în slăbiciune. Deci foarte bucuros, mă voi lăuda mai ales întru slăbiciunile mele ca să locuiască în mine puterea lui Hristos.

G al ale ni 4, 13 – 15: Apostolul Pavel își mărturisește o slăbiciune a trupului din cauza căreia a binevestit mai întâi Galatenilor.

T nu o tei 5, 23: Apostolul Pavel îl îndeamnă pe Timotei să nu bea numai apă ci și puțin vim pentru stomacul tău și pentru desele tale slăbiciuni.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

255

Demonizați

Această noțiune apare deseori în Noul Testament. Manifestările clinice ale demonizațiilor sunt polimorfe: agitație psihomotorie, mutism, cecitate, autoflagelare, contracții musculare involuntare etc.

Matei 4, 24: Și s-a dus vestea despre El în toată Siria, și aduceau la

El pe toți cei ce se aflau în suferințe, fiind cuprinși de multe feluri de boli și de chinuri, pe demonizați, pe lunatici, pe slăbănogi, și El îi vindeca.

Matei 8, 16: Și făcându-se seară, au adus la El mulți demonizați și a scos duhurile cu cuvântul și pe toți cei bolnavi i-a vindecat

M ate i 10, 8: Iisus cheamă și trimite apostoli la propovăduire: Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați.

Mate i 12, 22: Atunci au adus la El pe un demonizat, orb și mut și l-a vindecat, încât cel orb și mut vorbea și vedea.

Matei 15, 22 – 28; Marcu 7, 25 – 30: Femeia cananeeancă îl roagă pe Iisus să-i vindece fiica rău chinuită de demoni. și pentru marea ei credință **s-a** tămăduit fca ei din ceasul acela.

Marc u 1, 23 – 27: Duhurile necurate îl recunosc pe Iisus și l se supun.

Marcu 1, 32 – 39: Iar când **s-a** făcut seară și soarele apusese, au adus la el pe toți bolnavii și demonizații.

Și a tămăduit pe mulți care pătimeau de felurite boli și demoni mulți a alungat. Iar pe demoni nu-i lăsa să vorbească, pentru **că** L știa că El e

Hristos.

A venit propovăduind prin sinagogile lor, în toată Galiieea, alungând pe demoni.

Marc u 5, 2 – 20; Luca 8, 27 – 36: Vindecarea omului cu duh necurat, care își avea locuința în morminte, care-și rupea lanțurile și obezile, le sfărâma și nimeni nu putea să-l potolească;

Și neîncetat noaptea și ziua cm prin morminte și prin munți, strigând și tă**indu**-se cu pietre.

Marcu 9, 17 – 29: Se arată vindecarea unui bolnav cu duh mut care când îl apucă **//** aruncă la pământ și face spume la gură și scrâșnește din dinți și înțepenește.

Tatăl bolnavului își mărturisește credința lui cu lacrimi, implorând mila

Mântuitorului.

256

BOULE POMENITE ÎN BIBLIE

Despre astfel de demoni – pe care ucenicii n-au reușit să-i alunge – Iisus spune că pot fi alungați numai cu rugăciune și cu post.

Lu e a 4, 33 – 36: Vindecarea în sinagoga din Capernaum, a unui om având duh de demon necurat care i-a zis lui Iisus: Lasă! Ce ai cu noi, Iisuse

Nazarinene? Ai venit să ne pierzi? Te știi cine ești: Sfântul lui Dumnezeu.

Luc a 4, 40 – 41: Dar apunând soarele, toți cei ce aveau bolnavi de

felurite boli îi aduceau la El; iar El, punându-și mâinile pe fiecare dintre ei, îi făcea sănătoși.

Din mulți ieșeau și demoni, care strigau și ziceau: *Tu ești fiul lui Dumnezeu.*

Luc a 9, 38 – 43: Iisus vindecă fiul unui bărbat din mulțime pe care un duh îl apucă și îndată strigă și-l zguduie cu spume și abia pleacă de la el, după ce l-a zdrobit.

Din aceste pasaje înțelegem că:

uneori Scriptura face distincție între „demonizați” și „bolnavi”; – demonii recunosc și se cutremură în fața divinității lui Iisus; vindecarea se produce prin transferul demonilor în alte vietăți sau

„Alungarea” pur și simplu;

credința unei persoane apropiate este necesară pentru vindecarea unui demonizat;

rugăciunea și postul sunt două arme extrem de puternice împotriva unor duhuri rele, îndărătnice.

Bolnavi

Această noțiune apare în special în Noul Testament, fără să se precizeze ce fel de suferință anume.

Regi 17, 17 – 24: Este vorba de copilul văduvei unde locuia Ilie...

și boala lui a fost atât de grea că n-a mai rămas suflare într-însul.

Femeia crede că Ilie – omul lui Dumnezeu, prin venirea lui, i-a pomenit păcatele și a murit fiul ei. Dar copilul învie prin rugăciunile prorocului Ilie.

Luc a 7, 2 – 10: Este vorba de sluga unui sutaș din Capernaum. Aceasta fiind bolnavă, era să moară. Iisus a vindecat-o numai cu cuvântul, după credința mare a sutașului.

Ioan 4, 46 – 54: ... Și era un slujitor regesc, al cănii fiu era bolnav în

Capernaum. Iisus l-a vindecat în ceasul acela (adică al șaptelea) fiind în

Cana Galileei (adică la o mare distanță), unde tatăl copilului L-a întâmpinat și L-a rugat. Vă se coboare și să vindece pe fiul lui.

Ioan 5, 5 – 16: Este vorba de vindecarea de la scăldătoarea Vitezda:

Și era un om care era bolnav de treizeci și opt de ani. Înțelegem că boala lui

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ 257

a fost pentru păcat ele lui de vreme ce Iisus îi spune: Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău.

Ioan 11, 1 – 45: Și era bolnav un oarecare Lazăr din Betania, satul Mariei și al Martei, sora ei.

Iar Iisus auzind a zis: Această boală nu este spre moarte, ci pentru slava lui Dumnezeu, ca, prin ea, Fiul lui Dumnezeu să se slăvească.

Fapte 9, 36 – 42: Se arată învierea Tăviței – o ucenică din lope – prin rugăciunea lui Petru; căci în zilele acelea ea sa îmbolnăvit și a murit.

În aceste pasaje se arată:

posibilitatea de a se îmbolnăvi fiul pentru păcatele mamei;

vindecarea prin credința unei persoane apropiate;

boală pentru păcatele proprii;

precizarea că păcătuirea după vindecare poate atrage o boală (pedeapsă) mai gravă ca prima;

există boli nu spre moarte, ci spre slava lui Dumnezeu, pentru a se dovedi prin ele întregii lumi vindecarea miraculoasă, puterea credinței, puterea atotmăduitoare a lui Iisus și în numele lui Iisus.

Boli digestive

Fapte 28, 8: Tatăl lui Publius, căpetenia insulei Malta, suferea de friguri și de urdinare cu sânge. Apostolul Pavel îl vindecă prin rugăciune și punerea mâinilor.

I Ti în o / ei 5, 23: în scrisoarea către Timotei, Apostolul Pavel îl sfătuiește să bea puțin vin pentru stomacul lui și deseale lui slăbiciuni.

Prezentăm mai departe câteva sinteze legate de patologia care apare în

Biblie:

Pedepsele trimise asupra lui Faraon și Egiptului pentru că nu a

lăsat poporul evreu să plece:

prefacerea apei din râu în sânge;
peștele din râu va muri, râul se va împuți;
broaște în pământul Egiptului;
țânțari în tot pământul Egiptului;
tăuni în casele Egiptenilor și pământul pe care trăiesc ei;
moarte mare în vite;
râni și bășici usturătoare în toată țara Egiptului;
grindină foarte mare și printre grindină, foc;
stricarea inului și a orzului;
lăcuste;

Întuneric în pământul Egiptului;

COLII 15 POMENITE ÎN BIBLIE

moartea întâiului născut al Egiptenilor și dobitoacelor din
pământul

Egiptului (*Ieșirea 7, H*).

Pedepsele pentru încălcarea poruncilor, a legii:

sterilitate (*Geneza 20, 17 – 18; Ieșirea 23, 26*);

friguri (*Leviticul 26, 16; Deuteronomul 28, 22*);

lingoare (*Leviticul 26, 16; Deuteronomul 28, 22; Deuteronomul*

32.

22, 24);

molimă (*Leviticul 26, 25; Deuteronomul 32, 24*);

ciuma (*Deuteronomul 28, 21*);

oftica (*Deuteronomul 28, 22*);

lepra în Egiptului (*Deuteronomul 128, 27*);

trânji (*Deuteronomul 28, 27*);

râie (*Deuteronomul 28, 27*);

pecingine (*Deuteronomul 28, 27*);

nebie (*Deuteronomul 28, 28, 32*);

orbire (*Deuteronomul 28, 28*);

amortirea inimii (*Deuteronomul 28, 28*);

lepră rea (*Deuteronomul 28, 35*);

Inimă tremurătoare (*Deuteronomul 28, 65*);

topirea ochilor (*Deuteronomul 28, 65*);
durerea sufletului (*Deuteronomul 28, 65*);
foame (*Deuteronomul 32, 24*);
lingoare (*Deuteronomul 32, 24*);
molimă rea (*Deuteronomul 32, 24*);
dinții fiarelor (*Deuteronomul 32, 24*);
veninul târâtoarelor din pulbere (*Deuteronomul 32, 24*).

Metehnele pe trupul preoților din neamul lui Aaron, datorită
căroră nu au voie să aducă jertfă Domnului:

orb;
șchiop;
ciung;
picior rupt;
raână ruptă;
ghebos;
mădular uscat;
albeață pe ochi;
cheli;
chelbe;
părțile bărbătești vătămate (*Levit și cu 1 21, 17 – 21*).
Când cineva vorbește împotriva omului lui Dumnezeu:
lepră (*Numerii 12, 10 – 15*).

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

259

Pedeapsă pentru cârtire:
ciumă (*Numerii 14, 12 – 23*).
Grăire împotriva lui Dumnezeu:
șerpi veninoși.

Urmările unei vești proaste, traumatizante:
fractura coloanei vertebrale, moarte (*I Regi 4, 17*);
naștere grea, moarte la naștere (*I Regi 4, 19 – 22*).

Rugăciunea lui Solomon la Sfințirea templului, ca oricine se
roagă aici să fie apărat de:
foamete;

ciumă;
boală molipsitoare;
vânt dogoritor;
pălitură;
lăcustă;
omidă;
dușmani;
orice necaz;

orice boală (*III Regi 8, 37 – 45*).

Când cineva asuprește oamenii lui Dumnezeu:

uscarea mâinii (*HI Regi 13, 4 – 6*).

Cei ce duc pe alții în păcat:

sinucidere (*III Regi 16, 18*).

Idolatria este pedepsită cu astfel de boli:

accidente (*IV Regi 1, 1-17*);

lepră (*IV Regi 5, 15*);

sabie, foamete, ciumă (*Ieremia 44, 1-13; Iezechiel 5, 12 – 17; 6, 11; 7, 15; 32, 27*).

Luare nedreaptă, neascultare și minciună față de dascălul spiritual:

lepră (*ÎV Regi 5, 27*).

Cel care merg la vrăjitori în loc să cerceteze pe Domnul sunt pedepsiți cu:

lepră (*I Paralipomena 10, 4 – 14*).

Când cineva nu a căutat mai întâi pe Dumnezeu, ci pe doctori:

boli de picioare, care s-au întins până la părțile cele mai de sus ale corpului (*TI Paralipomena 16, 1-13*).

Trufia a fost pedepsită cu:

260

BOLILE POMENITE ÎN BIBLIE

lepră (*II Paralipomena 26, 16 – 23*).

Pilda cea mai grăitoare a încercării omului este Iov; boala încercării lui a fost:

lepra (*Iov 2, 7 – 8*).

Pedeapsa pentru cei răi și asupritori:

ciurma (*Io v 27, 13 – 15*).

Cei care nu eliberau robii în al șaptelea an aveau parte de:
sabie;

foamete;

ciumă (*Jeremia 34, 17*).

Îndoiala în fața mesajului divin a fost pedepsită cu:

muțenie (*Luca 1, 20 – 22*).

Când facem un ospăț, trebuie să chemăm pe:

săraci;

neputincioși;

șchiopi (*Luca 14, 13*).

Semnele dărmării Ierusalimului și ale celei de-a doua veniri:

cutremur mare;

foamete;

ciumă;

spaime;

semne mari din cer (*Luca 21, 11*).

Cel ce strâmbă căile Domnului e pedepsit cu:

orbire (*Fapte 13, 9 – 12*).

Cel ce e vrăjitor e pedepsit de asemenea cu:

orbire (*Fapte 13, 9 – 12*).

Pedeapsa asupra celor care au semnul fiarei și asupra celor care
se vor închina chipului fiarei anticeștine:

bubă rea și ucigașă (*Apocalipsa 16, 2, 11*).

PARTEA A CINCEA

VINDECĂRI

...Și puterea Domnului se arăta în tămăduiri.

Luca 5, 17

Raportat la numărul de referiri asupra bolilor, Noul Testament
prezintă de trei ori mai multe vindecări.

De asemenea, din nouă învieri concrete prezentate în Biblie, trei
sunt în

Vechiul Testament și șase în Noul Testament, la acestea mai putând adăuga și alte învieri săvârșite la trimiterea apostolilor și atunci când Iisus a înviat.

Trebuie să înțelegem aceasta ca o evoluție firească în planul divin, pentru că Noul Testament înseamnă vindecare – înviere – viață veșnică.

Sterilitatea

Facerea 12, 7; 13, 15 – 17; 15, 4 – 5; 17, 1 – 8; 17, 16 – 20; 18, 10; 18, 18:

Făgăduința făcută de Dumnezeu lui Avraam că va avea urmași mulți

Facerea 20: Vindecarea de sterpăciune a lui Abimelec, a femeii și a roabelor lui.

Vindecarea se produce:

după ce Abimelec repară greșeala de a fi luat pe Sarra și i-o dă înapoi lui Avraam;

prin rugăciunea lui Avraam.

Facerea 21, 1 – 7: Vindecarea sterilității Sarrei, nașterea lui Isaac.

F a c e r e a 25, 21: Vindecarea sterilității Rebecăi se face prin rugăciunea lui Isaac.

Facerea 30, 22 – 23: Vindecarea sterilității Rahălei; Dumnezeu și-a adus aminte de ea, a auzit-o și i-a deschis pântecele.

Leșirea 23, 25 – 26: Dacă poporul ales va ține poruncile lui Dumnezeu, dacă se va feri de idolatrie, în Țara Făgăduinței nu va fi femeie stearpă.

Judecători 13, 3 – 5: Îngerul Domnului o anunță pe femeia lui Maaoe că se va vindeca de sterpăciunea ei și va naște un fiu, *nazireu al lui Dumnezeu (Samson)*, care va începe să izbăvească pe Israel din mâna Filistenilor.

262

VINDECAM

I Regi 1, 1 – 28: Vindecarea sterilității Anei soția lui Elcana:

potrivnica ei o amăra grozav a (îțând-o ca să cârtească din

pricină că nu i-a dat Domnul prunci;

dar Ana se roagă *cu sufletul întristat*, în ușa cortului Domnului face făgăduințe și El îi ascultă rugăciunea; rămâne însărcinată, iar fiul ce se va naște va fi numit Samuel.

Lu e a 1, 7 – 22: Gavriil Arhanghelul binevestește că Elisabeta și Zaharia vor avea un copil.

Era vremea ca înaintemergătorul să apară.

Evrei 11, 11-12: Apostolul Pavel le scrie evreilor *caprin credință însăși Sarra a primit putere să zămislească fiu...*

Vindecarea sterilității se face:

prin credință;

prin rugăciuni și făgăduințe făcute lui Dumnezeu;

pentru a împlini planurile divine.

Lepra

Leșirea 4, 6 – 7: îmbolnăvirea și vindecarea bruscă de lepră când Moise își bagă mâna în sân – ca un semn miraculos făcut de Dumnezeu, pentru ca poporul să creadă că este trimis de El și face voia Lui.

Le vi ti cul 13 și 14: prezintă ritualul și măsurile de vindecare a leprei; reiese că aveau știința și conștiința contagiozității și a profilaxiei.

Numeri i 5, 1 – 4: Curățirea taberei presupunea și îndepărtarea leproșilor.

IV Regi 5, 1-19: Vindecarea lui Neeman – căpetenia oștirii regelui

Siriei:

el a fost trimis la regele Israelului, dar acesta recunoaște că nu are aici o putere să-i vindecă: Au doară eu sunt Dumnezeu, ca să omor și să fac viu, de trimite el la mine...

prorocul Elisei – fără să-l vadă – îl trimite pe bolnav să se spele de șapte ori în Iordan;

Neeman se îndoiește, dar slugile lui îl conving și se vindecă;

Elisei refuză răsplata;

Neeman făgăduiește că de aici înainte se va închina Dumnezeului lui

Israel.

Matei 8, 1 – 4: Iisus vindecă un lepros:

leprosul *apropiindu-se* l se închină;

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

263

Iisus întinzând mâna, *S-a atins de el*, zicând: *Voiesc, curățește-te*;

Iisus dă o pildă de adâncă smerenie: ... *Vezi, nu spune nimănui...*

Matei 10, 8; Mar cu 1, 40; Luca 5, 12 – 14: Trimițând apostolii ia propovăduire, Iisus îi investește și cu puterea de a-i curați pe leproși.

Matei 11, 5; Luca 7, 22: Curățirea leproșilor este un semn al timpului mesianic.

Luca 4, 24 – 27: Iisus le face cunoscut nazarinenilor că niciun proroc nu e bine primit în patria lui, amintindu-le vindecarea lui Neeman

Sirianul deși *mulți leproși erau în Israel*

Luca 17, 11-19: Cei zece leproși vindecați pe cale; unul singur – și acela samarinean – se întoarce la Iisus să-i mulțumească:

cei zace leproși îl roagă pe Iisus să-i vindece;

Iisus îi trimite la preoți, adică se respectă legea Vechiului Testament;

dar până să ajungă acolo se vindecă prin puterea mesianică a lui Iisus – Noul Testament;

din păcate, pentru firea noastră omenească nerecunoscătoare, demascată în această minune – unul singur din zece *s-a întors cu glas mare slăvind pe Dumnezeu*.

Cecitatea (Orbirea)

Ieșirea 4, 11: Numai în puterea lui Dumnezeu stă să-l facă pe om cu vedere sau orb.

Matei 9, 27 – 31: Vindecarea celor doi orbi:

ei se țineau după Iisus cerând milă;

Iisus îi întreabă, iar ei își mărturisesc credința în puterea Lui tămăduitoare;

Iisus *S-a atins de ochii lor*, ei se vindecă apoi prin cuvântul puternic al lui Iisus: *După credința voastră fie vouă!*

Iisus le poruncește să păstreze tăcere asupra vindecării;

...iar ei, ieșind, L-au vestit în tot ținutul acela.

Matei 11, 5; Luca 7, 22: Vindecarea orbilor este unul din semnele mesianismului lui Iisus.

Matei 12, 22: Un deionizat orb și mut vindecat:

după această vindecare *mulțimile toate se mirau...*

fariseii credeau că Iisus scoate demoni cu căpetenia demonilor;
dar

Iisus le cunoaște gândurile și îi contrazice cu putere;

264

VINDECĂRI

Iisus le atrage atenția că alungarea demonilor cu Duhul lui Dumnezeu este o dovadă *că iată a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu.*

Matei 13, 30 – 31: Mulțime de bolnavi printre care și orbi se vindecau; iar mulțimile care asistau se minunau *șistăveau pe Dumnezeul lui Israel.*

Matei 20, 30 – 34: Alți doi orbi lângă Ierihon, vindecați de Iisus: orbii cereau milă de la Iisus;

mulțimea îi certă ca să tacă ei însă și mai tare strigau

Iisus S-a atins de ochii lor și îndată au văzut...

...și l-au urmat Lui.

Mar cu 8, 22 – 26: Vindecarea orbului din Betsaida:

atingerea ochilor bolnavi cu salivă și cu mâinile;

orbul începe să vadă oamenii *ca pe niște copaci umblând;*

Iisus a pus a doua oară mâinile pe ochii orbului;

bolnavul se vindecă și vede *toate lămurit;*

Iisus îl sfătuiește să nu spună nimănui despre această vindecare.

M ar cu 10, 46 – 52; Luc a 18, 35 – 43: Vindecarea lui Bartimeu,
un cerșetor orb lângă Ierihon:

Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă!

sunt cuvintele bolnavului când aude că Iisus este în preajma lui;

mulțimea îl ceartă să tacă;

dar *el cu mult mai mult striga...*

apoi și-a lepădat haina de pe el și a sărit în picioare;

Iisus îl vindecă cu un singur cuvânt: *Vezi!*
spunându-i apoi: *Credința ta te-a mântuit;*
cel vindecat a urmat lui Iisus;
mulțimea da laudă lui Dumnezeu.

Luc a 7, 20 – 22: Când ucenicii lui Ioan Botezătorul îl întreabă pe Iisus dacă El este Cel ce va să vină, Iisus le aduce dovada de netăgăduit: ...în acel ceas El a vindecat pe mulți de boli și de răni și de duhuri rele și multor orbi le-a dăruit vederea.

Ioan 9, 1 – 41: Vindecarea orbului din naștere în zi de sâmbătă:

Iisus le răspunde apostolilor că boala aceasta nu este nici pentru păcatele părinților, nici pentru păcatele proprii ale bolnavului, *ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu;*

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

265

Într-unul din versetele următoare Iisus spune: *Atât cât sunt. În lume.*

Lumină lumii sunt;

apoi a uns ochii orbului cu tină și salivă;

I-a trimis să se spele în scăldătoarea Siloamului;

și bolnavul *a venit văzând;*

Întrebat de farisei, fostul orb mărturisește despre Iisus *că proroc este;*

fariseii nu cred nici acum în mesianitatea Lui;

bolnavul vindecat, cel care nu vedea trupește, vede acum și duhovnicește, și le aduce fariseilor dovezi zdrobitoare: *Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naștere. De n-ar fi Acesta de la Dumnezeu, n-ar putea să facă nimic;*

dar fariseii în împietrirea lor i-au dat afară;

Iisus îl întâlnește **și**-și mărturisește în fața lui mesianitatea: *Și Cel ce vorbește cu tine Acela este;*

Iar bolnavul vindecat a zis: *Cred, Doamne. Și s-a închinat Lui;*

Iisus spune fariseilor îngâmfați că păcatul rămâne asupra lor deoarece sunt convinși că văd, pe când ei – duhovnicește – erau orbi.

Fapte 9, 8 – 18; 22, 6 – 13: Orbirea și vindecarea Apostolului

Pavel:

Anania, îndemnat în vedenie de Iisus, merge la Apostol și îi zice: *Cel ce ți **S-a** arătat pe calea pe care tu veneai, m-a trimis ca să vezi iarăși și să te umpli de Duh Sfânt;*

Și îndată au căzut de pe ochii lui ca niște solzi; și a văzut iarăși și, sculându-se, a fost botezat.

Lumina care i-a orbit trupul pentru scurtă vreme (3 zile) i-a luminat pentru totdeauna cugetul, fiind o lumină a convertirii.

Muțenia

Ieșirea 4, Zi: Boala și vindecarea stau numai în puterea lui Dumnezeu.

Matei 9, 32 – 35: Vindecarea unui mut *având demon*; ni se spune că fiind scos demonul, *mutul a grăit:*

mulțimile se minunau zicând că *niciodată nu **s-a** arătat așa în Israel;*

dar această vindecare a trezit o părere violentă din partea fariseilor, zicând că Iisus scoate demonii cu *domnul demonilor*;

În versetul următor se arată că Mântuitorul lumii *străbate toate cetățile și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor.*

Matei 12, 22 – 29: Vindecarea unui alt demonizat orb și mut:

și de data aceasta mulțimile toate se mirau;

266

VINDECĂRI

fariseii credeau că Iisus *nu scoate pe demoni decât cu Beelzebut, căpetenia demonilor*;

dar Iisus *cunoscând gindurile /orii* contrazice cu putere, spunându-le că din moment ce El scoate pe demoni cu Duhul lui Dumnezeu, *iată a ajuns la voi Împărăția lui Dumnezeu.*

Matei 15, 30 – 31: Mulțimi multe de bolnavi printre care și muți *i-au pus la picioarele Lui, iar El i-a vindecat.* Mulțimea se minuna și slăvea pe

Dumnezeul lui Israel.

Mar cu 7, 32 – 36: Vindecarea unui surd și mut:

I-a luat la o parte din mulțime;
s-a atins de urechile și limba lui;

Apoi privind la cer a suspinat și a zis: *Effatta! ceea ce înseamnă:
Deschide-te!*

vindeenidu-i, Iisus le poruncea să nu spună nimănui. *Dar, cu cât
le poruncea, cu atât mai mult ei îl vesteau;*

În versetul următor se arată că erau uimiți peste măsură, zicând:
Toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă și pe muți să vorbească.

Marcu 9, 17 – 29: Vindecarea unui bolnav cu duh mut și surd;
după descrierea simptomelor, se pare că era și epileptic:

la rotunjirea cu Iisus, duhul cel rău *îndată a zguduit pe copil;*
tatăl copilului cere milă de la Iisus;

Iisus îi răspunde: *De poți crede, toate sunt cu putință celui ce
crede;*

lacrimile tatălui au o dublă și profundă semnificație ele
exprimând puterea credinței și a smereniei deopotrivă, căci zice: *Cred,
Doamne! Ajută necredinței mele;*

Iisus poruncește duhului cel mut și surd să iasă din copil și să nu
mai intre niciodată;

duhul a ieșit dar *răcnind și zguduindu-l cu putere* și copilul *a
rămas ca mort;*

Dar Iisus apucându-l de mână l-a ridicat...

apostolii îl întreabă pe învățătorul lor de ce ei n-au reușit să-l
vindece pe copil;

răspunsul a fost: *Acest neam de demoni cu nimic nu poate ieși,
decât numai cu rugăciune și cu post.*

Luca 11, 14 – 26: Vindecarea unui demonizat mut:

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

267

*Mulțimile s-au minunat, dar unii dintre ei au zis că vindecările le
face cu*

Beelzebut, căpetenia demonilor. /

*Dar Iisus cunoscând gândurile lor le răspunde cu împotrivire
astfel:*

dacă satana **s**-ar dezbină în sine, împărăția lui **s**-ar pustii;
dacă cu *degetul lui Dumnezeu* se fac aceste vindecări, atunci *iată a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu*.

Cu prilejul acestei vindecări, Iisus le spune tuturor că omul nu poate trăi cu un vid în ființa lui; omul nu suportă vidul, căci *cel ce nu este cu Mine este împotriva Mea; și cel ce nu adună cu Mine risipește*; de aceea, când omul îl alungă pe Iisus din sufletul lui, de îndată vin duhurile cele rele și îl copleșesc:

căci *duhul cel necurat* după ce iese din om negăsind odihnă în locurile fără apă caută să intre din nou în casa lui; dacă găsește acea casă *măturată și împodobită*, adică dacă omul este curățit de patimi și împodobit cu virtuți, duhul cel rău merge și ia cu el *alte șapte duhuri mai rele decât el...* astfel că există riscul ca *cele de pe urmă* ale omului aceluia să se facă mai rele decât cele dinainte.

Scurgere

L eviți cui 15: în acest capitol se prezintă rânduiala pentru curățirea bărbaților și femeilor.

Se prevede:

spălarea hainelor;

spălarea trupului;

aducerea jertfelor rânduite.

Mușcături de șerpi

Num erii 21, 6 – 9: Mușcăturile, șerpilor au venit asupra poporului

Israel deoarece:

...pe drum poporul a început să-și piardă răbdarea;

grăia împotriva lui Dumnezeu și a lui Moise;

nu-și punea nădejdea în Dumnezeu, ci credea că vor muri din lipsă de hrană.

Vindecarea a venit astfel:

recunoașterea greșelii, pocăința;

rugăciunea lui Moise;

Înălțarea șarpelui de aramă pe un stâlp și privirea lui de către oricine avea să se mușcat.

VINDECĂM

lui o an 3, 14 – 15 se spune astfel: Și după cum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului.

Că tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

Fapte 28, 3 – 6: Pavel, apostol al lui Iisus, mușcat de viperă, rămâne sănătos, nepățind nimic.

Ciuma

III Regi 8, 37 – 45: Rugăciunea lui Solomon la sfîntirea templului; orice om bolnav de ciumă se poate vindeca de se roagă cu pocăință la acest templu.

Iezechiel 12, 16: în prorocia lui Iezechiel privind robia Ierusalimului și împrăștierea lor în toate vînturile, se pune că un mic număr vor fi cruțați de sabie, ciumă și foamete ca să povestească popoarelor la care vor merge despre toate ticăloșiile lor și să știe și ele că Eu sunt Domnul.

Boală molipsitoare

III Regi 8, 37 – 45; II Paralipomena 20, 9: Rugăciunea lui

Solomon la sfîntirea templului; el se roagă pentru vindecarea oricărui om cu boală molipsitoare care își cunoaște mustrarea cugetului și se roagă la templul acesta.

Intoxicații alimentare

IV Regi 4, 39 – 41: într-o căldare în care se fierbea ceva pentru fiii prorocilor au ajuns din necunoaștere roadele unei buruieni sălbatice otrăvitoare. Elisei, omul lui Dumnezeu a presărat făină și n-a mai rămas în căldare nimic vătămător.

Bube, puroi, răni

IV Regi 20, 1 – 7; Îs ai a 38: Vindecarea lui Iezechia s-a făcut astfel:

rugăciunea lui Iezechia, cu fața la perete;

...și aplîns Iezechia;

Așa zice Domnul Dumnezeu lui David, strămoșul tău: Am auzit rugăciunea ta și am auzit lacrimile tale; te vei vindeca și a treia zi te vei duce în templul Domnului;

...au luat o turtă de smochine și au pus-o pe rană și s-a însănătoșit

Iezechia.

Luca 22, 50 – 51: Vindecarea slugii arhiereului când a venit să-l aresteze pe Iisus:

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

269

*unul din ucenici l-a lovit și i-a tăiat urechea dreaptă;
dar Iisus, în marea îndurare față de oameni, atingându-Se de urechea lui l-a vindecat.*

Nebunia

Pilde 22, 15: Dacă nebunia se pripășește în inima celui tânăr numai varga certării o va îndepărta de el.

Depresie psihică

Pilde 31, 6: Dați băutură îmbătătoare celui ce este gata să piară și vin celui cu amărăciune în suflet.

Demonizația

Matei 4, 24: Iisus vindecă pe demonizați, lunatici și slăbănogi.

Matei 8, 16: Și făcându-se seara, au adus la El mulți demonizați și a scos duhurile cu cuvântul...

În versetul următor este amintit prorocul Isaia, care zice: Acesta neputințele noastre a luat și bolile noastre le-a purtat.

Matei 10, 8: Iisus îi investește și îi trimite pe apostoli să vindece pe demonizați.

Matei 12, 22: Vindecarea unui demonizat orb și mut mulțimile cred în mesajul acestei vindecări, dar fariseii nu sunt în stare să vadă Duhul lui Dumnezeu și împărăția lui Dumnezeu ajunsă la ei.

Matei 15, 22 – 28; Marcu 7, 25 – 30: Vindecarea fiicei femeii cananeence rău chinuită de demon:

pentru această vindecare îl roagă și ucenicii: slobozește-o că strigă în urma noastră;

Iisus refuză pentru moment, motivând că este trimis doar către oile cele pierdute ale casei lui Israel;

Iar ea, venind, s-a închinat Lui zicând: Doamne, ajută-mă...

Iisus îi răspunde: *Nu este bine să ieipâinea copiilor și s-o arunci câinilor;*

dar ea a zis: *Da, Doamne, dar și câinii mănâncă dinfărâmițurile care cad de la masa stăpânilor lor;*

adânca ei smerenie izvora dintr-o enormă credință, ceea ce l-a făcut pe

Iisus să spună: *O, femeie, mare este credința ta; fie fie după cum voiești. Și s-a tămăduit fiica ei din ceasul acela.*

Mar cu 1, 32 – 39; Luca4, 40 – 42: Vindecările făcute seara când soarele opusese și au adus la El pe toți bolnavii și demonizafii:

270

VINDECĂRI

În continuare se spune că a tămăduit pe mulți care pătimeau de diferite boli și demoni mulți a alungat;

Iar pe demoni nu-i lăsa să vorbească, pentru că L știau că El este Hristos;

Iar El, punându-și mâinile pe fiecare dintre ei, îi făcea sănătoși;

după vindecările făcute seara, în versetul următor, se spune astfel: *Și a doua zi, foarte de dimineață, sculându-Se, a ieșit și S-a dus într-un loc pustiu și. Se ruga acolo;*

apoi a plecat în cetățile și satele învecinate unde propovăduia alungând pe demoni.

Mar cu 5, 2 – 20; L u e a 8, 27 – 36: Vindecarea unui demonizat careâși avea locuința în morminte... rupea lanțurile și obezile le sfărâma, și nimeni nu putea să-l potolească... strigând și tăindu-se cu pietre:

după acest tablou clinic impresionant, aflăm că bolnavul era posedat de o mulțime de demoni: *Legiune este numele meu căci suntem mulți;*

demonii îl roagă să nu-i alunge din ținutul acela și cer permisiunea să intre într-o turmă de porci;

Iisus îi trimite în porci care imediat s-au aruncat de pe țărmul înalt, în mare;

Iar cel care fusese demonizat era acum șezândios, îmbrăcat și întreg la minte;

vindecatul a vrut să-L urmeze pe Iisus, dar Iisus îl îndeamnă să se întoarcă în casa sa și să mărturisească darul și mila Domnului asupra lui;

ceea ce omul însănătoșit a și făcut, vestind**u-L** pe Iisus în Decapole *și toți se minunau*.

Mar cu 9, 17 – 29; Luca 9, 38 – 43: Vindecarea unui bolnav cu duh mut și surd; după descrierea simptomelor, se pare că era și epileptic:

la întâlnirea cu Iisus și la alungarea demonului apar agravări pasagere ale simptomatologiei căci duhul cel rău *a zguduit... cu putere pe copil*;

tatăl copilului intervine prin rugăciune, credință, lacrimi;

Iisus explică apostolilor că *acest neam de demoni cu nimic nu poate ieși decât numai cu rugăciune și cu post*

Luca 4, 33 – 36: Vindecarea unui om având *duh de demon necurat*:

demonul recunoaște prezența divinității în persoana lui Iisus și își vede pierzarea prin întâlnirea cu El;

vindecarea **s-a** făcut prin cuvânt: *Taci și ieși din el*;

Jar demonul, aruncându-l în mijlocul sinagogii, a ieșit din el, cu nimic vătămându-l;

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

271

cei care au asistat au fost cuprinși de frică și nedumerire: *că poruncește duhurilor necurate, cu stăpânire și cu putere, și ele ies*.

Fapte 19, 13 – 17: Unii iudei au încercat să scoată demoni în numele

Domnului Iisus:

dar răspunzând duhul cel rău, *le-a zis: Pe Iisus îl cunosc și îl știu și pe*

Pavel, dar voi cine sunteți;

Și sărind asupra lor omul în care era duhul cel rău și biruindu-i s-a întărâtat asupra lor, încât ei au fugit goi și răniți} din casa aceea.

Lunatism

Matei 4, 24: Printre mulțimea de bolnavi vindecați erau și lunatici.

Matei 17, 14 – 21: Vindecarea unui copil lunatic, același caz din *Marcu 9 și L u e a 9:*

tatăl copilului a căzut în genunchi înaintea lui Iisus;

Iisus a certat demonul și *copilul s-a vindecat din ceasul acela;*

ucenicilor li se răspunde că ei nu au reușit vindecarea din cauza puținii lor credințe.

Slăbănogire

Matei 4, 24: Printre multele feluri de bolnavi pe care-i vindeca Iisus erau și slăbănogii.

Matei 8, 5 – 19: Sluga sutașului vindecată de Iisus era un slăbănog:

sutașul îl roagă pe Iisus să-i vindece sluga care *zace în casă, slăbănog, chinuindu-se cumplit;*

Iisus îi răspunde: *Venind îl voi vindeca;*

apoi apare dovada marii smerenii a sutașului, căci el zice: *Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu...*

și de asemenea marea credință a sutașului, de care se miră însuși Iisus:

ci numai zi cu cuvântul și se va vindeca sluga mea;

Iisus amintește cu prilejul acestei vindecări că *la nimeni în Israel n-a găsit atâta credință și că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția Cerurilor;*

În versetul următor Iisus îi spune sutașului: *Du-te, fie ție după cum ai crezut;*

vindecarea **s**-a produs deci la distanță, prin cuvânt: *Și s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela.*

Matei 9, 2 – 8; M ar cu 2, 3 – 12; Luc a 5, 18 – 26: Vindecarea slăbănogului adus pe pat de patru inși:

272

VINDECĂRI

neputând străbate prin mulțime au adus bolnavul prin acoperiș;

...și Iâsus, văzând credința lor, a zis slăbănogului: îndrăznește,

fiule!

Iertate sunt păcatele tale!

aceste cuvinte au fost interpretate de unii cărturari ca o hulă;

dar Iisus cunoaște inimile lor și le dovedește că *putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele și a zis slăbănogului: Scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta;*

bolnavul a plecat slăvind pe Dumnezeu;

Iar mulțimile, văzând acestea, s-au înspăimântat și au slăvit pe Dumnezeu.

Cel care dă oamenilor asemenea putere.

Metrorație

Matei 9, 20 – 22; Mar cu 5, 25 – 34; Luca 8, 43 – 48: Vindecarea femeii cu scurgere de sânge de doisprezece ani:

Matei 1: Numai să mă ating de haina lui și mă voi face sănătoasă;

Marcu: bolnava multe îndurase de la mulți doctori, cheltuindu-și toate ale sale, dar nefolosind la nimic...

bolnava a înaintat prin mulțime și *s-a atins de poala hainei Lui și îndată s-a oprit curgerea sângelui ei;*

Iar Iisus a zis: S-a atins de Mine cineva. Căci am simțit o putere care a ieșit din Mine.

Este de fapt puterea atotmăduitoare care copleșește timpurile evanghelice;

atunci femeia *căzând înaintea Lui și-a mărturisit boala și vindecarea ei de față cu tot poporul.*

Neputința

Matei 10, 8: Tămăduirea neputințioșilor este unul din semnele propovăduirii și apropierii împărăției lui Dumnezeu.

Surditatea

Leșirea 4, 11: Simțul auzului stă numai în puterea lui Dumnezeu.

Matei 11, 5: Însănătoșirea surzilor prin vindecare miraculoasă e o dovadă că trăim în timpuri mesianice.

Mar cu 7, 32 – 36: Vindecarea unui surd care era și mut:

...și-a pus degetele în urechile lui...

și privind la cer...

...a suspinat...

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

273

și a zis: Effatta! ceea ce înseamnă: Deschide-te!

cu toate că porunca oamenilor să nu spună nimănui, *ei cu atât mai mult îl vesteau;*

Și erau uimiți peste măsură, zicând: Toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă și pe muți să vorbească.

Mar cu 9, 17 – 29: Vindecarea unui demonizat având duh mut și surd.

La vindecarea copilului au concurat mai mulți factori:

rugăciunea fierbinte, credința și lacrimile de smerenie ale tatălui;

Iisus poruncește duhului cel mul și surd să iasă din copil și să nu mai intre niciodată;

Iisus explică apostolilor că acest soi de demoni nu iese decât cu rugăciune și cu post.

Luca 7, 22: ... surzii, aud...

unul din semnele timpurilor mesianice.

În afară de valoarea vindecărilor în sine, există și această valoare simbol pentru că omenirea își deschide auzul ca o vindecare spre Cuvântul evanghelic.

Șchiopă ta re

Matei 11, 5: Vindecarea șchiopilor – semn al timpului mesianic.

Mâna ciungă

Matei 15, 30 – 31: Mulțimea a adus bolnavi printre care și ciungi pe care i-au pus *la picioarele Lui, iar El i-a vindecat.*

Uscarea unui mădular

Mar cu 3, 5; Luca 6, 6 – 10: Vindecarea într-o sâmbătă a omului cu mâna uscată:

Iisus îl invită pe bolnav să se ridice și să stea în mijloc;

apoi, pentru că cei din sinagogă voiau să-L învinuiască pentru lucrarea de sâmbătă, Iisus le zice: *Se cuvine, sâmbătă, a face bine sau a face rău, a mântui un suflet sau a-l pierde?*

și privindu-i pe ei cu mânie și întristându-Se de învârtoșarea inimii lor, a zis omului: întinde mâna ta! Și a întins-o și mâna lui s-a făcut sănătoasă;

după această vindecare miraculoasă, în versetul următor se spune că ieșind, fariseii au făcut îndată sfat cu irodienii împotriva Lui ca să-L piardă.

Friguri

Luca 4, 38 – 39: Vindecarea soacrei lui Petru, care suferea de friguri rele:

Intrând în casa lor, L-au rugat pentru ea;

274

VINDECĂRI

și El, plecându-Se asupra ei, a certat frigurile și frigurile au lăsat-o. Iar ea, îndată sculându-se, le slujea.

Fapte 28, 8: Vindecarea tatălui lui Publius care suferea de friguri și de urdinare cu sânge la care intrând Pavel și rugându-se și-apus mâinile peste el și l-a vindecat.

Boală neprecizată, slăbiciune

Luca 7, 2 – 10: Este vorba despre același caz numit va Matei 7, 5 – 19

slăbănog:

pentru vindecarea slugii, intervin bătrânii iudeilor rugați de sutaș;

ei argumentează astfel: *iubește neamul nostru și el ne-a zidit sinagoga;*

sutașul îl roagă pe Iisus să-l vindece pe bolnav prin cuvânt; fără să se deplaseze acasă.

El dovedește o mare smerenie: s-a socotit nevrednic să vină personal la

Iisus și se socotește nevrednic să vină Iisus sub acoperișul casei sale.

Mântuitorul însuși se miră de această mare credință și sluga se vindecă.

Ioan 4, 46 – 54: Vindecarea fiului unui slujitor regesc:

este o vindecare făcută la mare distanță: Iisus se află în Cana Galileei, iar bolnavul în Capernaum;

când a sosit acasă slujitorul regesc, slugile l-au întâmpinat spun**ându**-i:

Ieri în ceasul al șaptelea l-au lăsat frigurile;

era ora când Iisus spusese: Mergi, fiul tău trăiește.

Ioan 5, 2 - 16: Vindecarea de la scăldătoarea Viteздаân zi de sâmbătă:

din trecut se știa că *la vreme* Îngerul Domnului tulbură apa și cine intră mai întâi se vindecă;

bolnavul îi explică lui Iisus că din cauza neputinței lui și fiindcă nu are om ca să-l arunce în scăldătoare nu reușește să intre primul în apă;

dar Iisus îi răspunde: *Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă;*

Și îndată omul s-a făcut sănătos...

deși la evrei era interzis a-ți lua patul sâmbătă, cel vindecat își ia patul și umblă pentru că *Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis...*

Iisus explică și cauza acestei boli: *...De acum să nu mai păcătuiești ca să nu-ți fie ceva mai rău.*

Fapte 19, 11-12: Vindecările făcute de Dumnezeu prin mâinile lui

Pavel:

Încât și peste cei ce erau bolnavi se puneau ștergare sau șorțuri purtate de

Pavel, și bolile se depărtau de ei iar duhurile cele rele ieșeau din ei.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

275

Gârbovire

Luca 13, 11-17: Vindecarea **într-o** zi de sâmbătă a femeii gârbove (de optsprezece ani):

Femeie ești dezlegată de neputința ta;

Și și-a pus mâinile asupra ei, și ea îndată s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu;

mai departe aflăm că *aceasta, fiică a lui Avraam fiind... a legat-o satana...*

Această întâmplare simbolizează o omenire aplecată și gârbovită de satana, dai vindecată și îndreptată acum prin puterea și statura celestă a

Mântuitorului. Chiar dacă mai marele sinagogii **s-a** mâniat că Iisus a vindecat-o sâmbătă, toată mulțimea se bucura de faptele strălucite săvârșite prin El.

Idropică

Luca 14, 1 – 6: Vindecarea bolnavului de idropică într-o zi de sâmbătă:

Iisus era la masa *uneia dintre căpeteniile fariseilor;*

El a pus o întrebare directă învățătorilor de lege și fariseilor:
Cuvine-se a vindeca sâmbătă sau nu?

Ei însă au tăcut;

Și luându-i, l-a vindecat și i-a dat drumul;

neputându-l răspunde nimic, Iisus a zis către ei: *Care dintre voi, de-i va cădea fiul sau boul înfântână nu-l va scoate îndată în ziua sâmbetei?*

În versetul următor ni se spune că nici la aceasta *n-au putut să-l răspundă.*

Ologire

Fapte 3, 2 – 19: Vindecarea bolnavului olog din pântecele mamei sale:

este prima vindecare făcută de apostoli, după înălțarea lui Iisus, în numele lui Iisus;

Iar Petru, căutând spre el, împreună cu Ioan a zis: Privește la noi;

apoi Petru: *Argint și aur nu am; dar ce am aceea îți dau. În numele lui*

Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă!

Și apucându-l de mâna dreaptă, l-a ridicat și îndată gleznele și tălpile picioarelor lui s-au întărit;

prima reacție a celui vindecat: *...a intrat cu ei în templu, umblând și sărind și lăudând pe Dumnezeu;*

VINDECĂRI

cei care erau de față **s-au umplut de uimire și de mirare pentru ceea ce i s-a întâmplat;**

prima reacție a lui Petru, după această vindecare, a fost o smerenie **t** adâncă exprimată în fața tuturor: *Bărbați israeliți, de ce vă mirați de acest lucru, sau de ce stați cu ochii ațintiți la noi, ca și cum cu a noastră putere sau cucernicie l-am fi făcut pe acesta să umble?*

Apostolul lămurește atunci ca noi să pricepem până astăzi și pentru totdeauna că *Dumnezeul lui Avraam și al lui Isaac și al lui Iacov... a slăvit pe Fiul Său Iisus... Și prin credința în numele Lui, pe acesta pe care îl vedeți și îl cunoașteți, l-a întărit în numele lui Iisus și credința cea întru El i-a dat întregirea aceasta a trupului înaintea voastră a tuturor;*

Îa următorul verset, Petru se folosește de prilejul acestei vindecări cerându-le: *...pocățiți-vă și vă întoarceți ca să se șteargă păcatele voastre.*

Fapte 14, 8 – 18: Vindecarea ologului din Listra – bolnav din pânțele mamei sale și care nu umblase niciodată:

bolnavul asculta la Pavel când vorbea;

Apostolul, văzând că are credință ca să se mântuiască, a zis cu glas puternic: *Scoală-te drept, pe picioarele tale. Și el a sărit și umbla;*

Impresionați, locuitorii au crezut că Pavel și Barnaba sunt zei care **s-au coborât** pe pământ, vrând să-i cinstească cu tauri și cununi;

— Atunci apostolii îngroziți de această rătăcire și vrând să se împotrivească *și-au rupt veșmintele, au sărit în mulțime, strigând, și zicând:*

Bărbaților, de ce faceți aceasta? Doar și noi suntem oameni, asemenea pătimitori ca voi, binevestind să vă întoarceți de la aceste deșertăciuni către

Dumnezeu cel viu, Care a făcut cerul și pământul, marea și toate cele ce sunt în ele...

Paralizie

Fapte 9, 33 – 35: Vindecarea paralticului din Lida care de opt

ani zăcea în pat:

vindecarea se produce în chip minunat prin cuvintele lui Petru care cheamă numele *cel mai presus de orice nume: Enea, te vindecă Iisus Hristos.*

Ridică-te și strânge-ți patul. Și îndată s-a ridicat;

acesta vindecare a adus numeroase convertiri la creștinism: *Și l-au văzut toți cei ce locuiau în Lida și în Saron, care sau și întors la Domnul.*

Boli digestive

Fapte 28, 8: Vindecarea tatălui lui Publius, care suferea *de friguri și de urdinare cu sânge:*

...la care, intrând Pavel și ruguldu-se, și-a pus mâinile peste el și l-a vindecat.

Ti mo tei 5, 23: Sfatul Sfântului Apostol Pavel către Timotei: *De acum nu bea numai apă, ci folosește puțin vin, pentru stomacul tău și pentru desele tale slăbiciuni.*

Învieri

Regi 17, 17 – 24: Este vorba de copilul văduvei unde locuia Ilie:

...și boala lui a fost atât de grea că n-a mai rămas suflare **într-însul**;

femeia crede că Ilie – *omul lui Dumnezeu* – prin venirea lui i-a pomenit păcatele și a murit fiul ei;

dar copilul învie prin rugăciunile prorocului Ilie; prorocul a suflat de trei ori peste copil și a strigat către Domnul: *Doamne, Dumnezeul meu, să se întoarcă sufletul acestui copil în el!*

Și a ascultat Domnul glasul lui Ilie și s-a întors sufletul copilului acestuia în el și a înviat;

În felul acesta femeia a cunoscut că Ilie este cu adevărat *omul lui Dumnezeu.*

IV Regi 4, 18 – 36: învierea copilului unei sunamitence:

mergând la tatăl său la secerători, copilul acuză dureri de cap și moare;

femeia merge în muntele Carmel la Elisei *omul lui Dumnezeu* și imploră să-i salveze copilul;

Elisei îi dă toiagul slugii sale Ghehazi și îl trimite înainte să ajungă și să-l pună pe fața copilului;

Ghehazi face întocmai, *dar copilul nu se trezește;*

În urma lui ajunge și Elisei, vede copilul mort și după ce a intrat, a încuiat ușa după sine și **s-a rugat Domnului;**

apoi **s-a ridicat și s-a culcat peste copil și și-apus buzele lui și ochii săi pe ochii lui și palmele sale pe palmele lui și s-a întins pe el și a încălzit trupul copilului;**

după ce **s-a plimbat prin foișor înainte și înapoi... s-a dus și s-a întins iar peste copil și a strănutat copilul de șapte ori și și-a deschis copilul ochii;**

femeia a căzut la picioarele lui și **s-a închinaptână la pământ apoi și-a luat copilul și a ieșit.**

IV Regi 13, 20 – 21: Elisei a murit și l-au îngropat:

Dar iată, odată, când îngropau un mort, **s-a întâmplat ca cei ce-l îngropau să se sperie de o ceată de Moabiți;**

278

VINDECĂRI

atunci au aruncat mortul în mormântul lui Elisei. Căzând acela, **s-a atins de oasele lui Elisei și a înviat și s-a sculat pe picioarele sale.**

Matei 9, 18 – 26; Mar cu 5, 22 – 24; 35 – 43; Luca 8, 41-42; 49 – 56:

Învierea fiicei lui Iair, mai marele sinagogii:

Iair căzând la picioarele lui Iisus îl roagă să-i salveze fiica;

Între timp, cineva îl anunță pe Iair că fiica lui a murit și nu mai este cazul să-L supere pe învățătorul;

dar Iisus aude aceste cuvinte și îi spune mai marelui sinagogii: Nu te teme; crede numai, și se va izbăvi;

ajungând în casa lui Iair, Iisus nu ia cu El decât pe părinții fetei, pe Petru.

Ioan și Iacov;

...apucând-o de mână a strigat, zicând: Copilă, scoală-te!

Și duhul ei **s-a întors și a înviat îndată; și a poruncit El să i se dea să mănânce;**

...Și **s**-au mirat îndată cu uimire mare.

Matei 10, 8: Când Iisus trimite apostolii către oile cele pierdute ale casei lui Israel, le dă următoarele misiuni: Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați.

*Matei 27, 50 – 53: Când Mântuitorul lumii și-a dat duhul pe cruce, mormintele **s**-au deschis și multe trupuri ale sfinților adormiți **s**-au sculat...*

*Și ieșind din morminte, după învierea Lui, au intrat în Cetatea Sfântă și **s**-au arătat multora.*

Luca 7, 11-16: învierea fiului văduvei din Nain:

*lui Iisus i **s**-a făcut milă de mamă și i-a zis: Nuplânge!*

*apoi **S**-a atins de sicriu... și a zis: Tinere, ție îți zic, scoală-te!*

*Și **s**-a ridicat mortul și a început să vorbească, și l-a dat mamei lui;*

reacția celor care au asistat: ...frică i-a cuprins pe toți și slăveau pe

Dumnezeu...

de asemenea, pentru toți a fost o dovadă că Dumnezeu a cercetat pe poporul Său.

Luca 7, 22: Iisus își mărturisește mesianismul trimițând lui Ioan Botezătorul răspuns că Orbii văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc, surzii aud, morții înviază și săracilor li se binevestește.

Ioan 11, 1 – 45: învierea lui Lazăr:

*când lui Iisus i **s**-a spus despre boala lui Lazăr, a răspuns: Această boală nu este spre moarte, ci spre slava lui Dumnezeu;*

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

279

la vestea bolii lui Lazăr, Iisus mai rămâne încă două zile în locul care era;

mai apoi El îi anunță pe ucenici: Lazăr a murit. Și mă bucur pentru voi, ca să credeți că n-am fost acolo;

când a sosit în Betania, Iisus l-a găsit pus de patru zile în mormânt;

Înainte de-a intra în sat, Iisus o întâlnește pe Marta – sora lui Lazăr – și îi zice: *Eu sunt învierea și viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri va trăi;*

Marta face o mărturisire de credință care vine peste veacuri: *Eu am crezut că Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, Care a venit în lume;*
când a văzut-o pe Maria, cealaltă soră a lui Lazăr, și pe iudei plângând.

Iisus a suspinat cu duhul și **S-a** tulburat întru Sine, apoi a lăcrimat Iisus;

când Iisus cere să se ridice piatra de pe mormânt, lui Matei îi apare o ușoară îndoială: *Doamne, deja miroase, că este a patra zi;*

dar Iisus îi reamintește puterea nemărginită a credinței: *Nu ți-am spus că dacă vei crede vei vedea slava lui Dumnezeu?*

când au ridicat piatra de la mormânt, Iisus și-a ridicat ochii în sus și a zis: *Părinte îți mulțumesc că M-ai ascultat. Eu știam că întotdeauna Mă ascuți, dar pentru mulțimea care stă împrejuram zis, ca să creadă că Tu m-ai trimis;*

Și zicând acestea, a strigat cu glas mare: Lazăre, vino afară!

Și a ieșit mortul...

În versetul următor ni se spune că *mulți din iudei... care văzuseră ce a făcut Iisus au crezut în El.*

Învierea lui Iisus

Matei 28

1. După ce a trecut sâmbătă, când se lumina de ziua întâi a săptămânii

(Duminică), au venit Maria Magdalena și cealaltă Marie, ca să vadă mortul.

2. Și iată **s-a** făcut cutremur mare, că Îngerul Domnului, coborând din cer și venind, a prăvălit piatra și ședea deasupra ei.

3. *Și înfățișarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada.*

4. *Și de frica lui s-au cutremurat cei ce păzeau și s-au făcut ca morți.*

5. *Iar îngerul răspunzând a zis femeilor: Nu vă temeți că știu cape*

Iisus cel răstignit îl căutați.

6. Nu este aici; căci **S**-a sculat precum a zis; veniți și vedeți locul unde a zăcut.

280

VINDECĂRI

7. Și degrabă mergând, spuneți ucenicilor Lui că **S**-a sculat din morți și iată va merge înaintea voastră în Galileea; acolo îl veți vedea. Iată v-am spus vouă.

8. Iar plecând ele în grabă de la mormânt, cu flică și cu bucurie au alergat să vestească ucenicilor Lui.

Marcu 16

1. Și după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui

Iacov, și Salomea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă.

2. Și dis-de-diminează, în prima zi a săptămânii (**Duminică**), pe când răsare soarele, au venit la mormânt.

3. Și ziceau între ele: Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormântului?

4. Dar, ridicându-și ochii, au văzut că piatra fusese răsturnată; căci era foarte mare.

5. Și, intrând în mormânt, au văzut un tânăr șezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veșmânt alb, și **s**-au spăimântat.

6. Iar el le-a zis: Nu vă spăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde **L**-au pus.

Luca 24

1. Iar în prima zi de după sâmbătă (**Duminică**), foarte de diminează, au venit la mormânt, aducând miresmele pe care le pregătiseră.

2. Și au găsit piatra răsturnată de pe mormânt.

3. Și intrând, nu au găsit trupul Domnului Iisus.

4. Și fiind ele încă nedumerite de aceasta, iată, doi bărbați au stat înaintea lor, în veșminte strălucitoare.

5. Și înfricoșându-se ele și plecându-și fețele la pământ, au zis aceia către ele: De ce căutați pe Cel viu între morți?

6. Nu este aici, ci **S-a** sculat. Aduceți-vă aminte cum v-a vorbit, încă în

Galileea.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

281

7. Zicând că Fiul Omului trebuie să fie dat în mâinile oamenilor păcătoși și să fie răstignit, iar a treia zi să învieze.

8. Și ele și-au adus aminte de cuvintele Lui.

Ioan 20

1. Iar în ziua întâia a săptămânii (**Duminica**), Maria Magdalena a venit la mormânt dis-de-dimineață, fiind încă întuneric, și a văzut piatra ridicată de pe mormânt.

2. Deci a alergat și a venit la Simon-Petru și la celălalt ucenic pe care-l iubea Iisus, și le-a zis: Au luat pe Domnul din mormânt și noi nu știm unde

L-au pus.

3. Deci a ieșit Petru și celălalt ucenic și veneau la mormânt.

4. Și cei doi alergau împreună, dar celălalt ucenic, alergând înaintea, mai repede decât Petru, a sosit cel dintâi la mormânt.

5. Și, aplecându-se, a văzut giulgiurile puse jos, dar n-a intrat.

6. A sosit și Simon-Petru, urmând după el, și a intrat în mormânt și a văzut giulgiurile puse jos.

7. Iar mahrama, care fusese pe capul Lui, nu era pusă împreună cu giulgiurile, ci înfășurată, la o parte, **într-un** loc.

8. Atunci a intrat și celălalt ucenic care sosise întâi la mormânt, și a văzut și a crezut.

9. Căci încă nu știau Scriptura că Iisus trebuie să învieze din morți.

10. Și **s-au** dus ucenicii iarăși la ai lor.

11. Iar Maria stătea afară lângă mormânt plângând. Și pe când plângea **s-a** aplecat spre mormânt.

12. Și a văzut doi îngeri în veșminte albe șezând, unul către cap și altul către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus.

13. Și aceia i-au zis: Femeie, de ce plângi? Pe cine cauți? Ea le-a zis:

Că au luat pe Domnul meu și nu știu unde L-au pus.

282

VINDECĂRI

14. Zicând acestea, ea **s-a** întors cu fața și a văzut pe Iisus stând dar nu știa că e Iisus.

15. Zis-a ei Iisus: Femeie, de ceplângi? Pe cine cauți? Ea, crezându-se este grădinarul, I-a zis: Doamne, dacă Tu L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus și eu îl voi ridica.

16. Iisus i-a zis: Maria! întorcându-se, aceea I-a zis evreiește: Rabuni!

(adică, învățătorule!)

17. Iisus i-a zis: Nu te atinge de mine, căci încă nu m-am suit la Tatăl meu.

Mergi le frații mei și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru și la

Dumnezeul Meu și Dumnezeuul vostru.

Fapte 9, 36 – 43: învierea Tăviței din Iope:

ucenița era plină de fapte bune și de milosteniile pe care le făcea; și în zilele acelea ea **s-a** îmbolnăvit și a murit;

atunci l-au chemat pe Apostolul Petru care era în vremea aceea la Lida;

și Petru, scoțnd afară pe toți, a ingenuncheat și **s-a** rugat și, întorcându-se către trup, azis: Tavita, scoală-te! Iar ea și-a deschis ochii și, văzând pe Petru, așezat;

apoi... chemând pe sfinți și pe văduve, le-a dat-o vie;

și văzând această minune mulți au crezut în Domnul.

Fapte 20, 9 – 10: învierea lui Eutihie, tânărul care a adormit și a căzut de la catul al treilea:

Iar Pavel, coborându-se, **s-a** aplecat peste el și, luându-l în brațe, a zis: Nu vă tulburați, căci sufletul lui este în el;

Fiind ziua întâi a săptămânii, a frânt pâinea și a vorbit cu ei mulțână în zori;

Iar pe tânărul-au adus viu și foarte mult **s-au** mângâiat.

Vindecările biblice și învierile sunt miracole fără seamăn.

Dumnezeu le face pentru oameni; ele sunt acte de restaurare a ființei umane, pilde luminoase și pietre de încercare deopotrivă pentru credința noastră **într-un**

Dumnezeu atotțămăduitor.

Parcurend filiera și înțelesul vindecărilor din Biblie, desprindem învățături prețioase:

cel mai adesea, cei vindecați de Iisus erau oameni umili, amărâți, de o condiție socială săracă, necunoscuți, poate cei mai amărâți din societate;

prima tentație, irezistibilă, a celor vindecați, a fost să-l urmeze lui Iisus și să-L vestească;

MEDRFAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

283

asistând la vindecare, poporul, întotdeauna, aduce laude lui Dumnezeu cel Atotputernic;

vindecările sunt o dovadă a mesianismului lui Iisus: *Orbii își capătă vederea și șchiopii umblă, leproșii se curățesc și surzii aud, morții înviază și săracilor li se binevestește;*

punerea mâinilor a fost adesea folosită de Iisus, apoi preluată de Apostoli;

În procesul vindecărilor erau folosite uneori și elemente ale universului fizic sau biologic: tină, salivă, haine, vin, ștergere, șorțuri;

vindecările sunt și o probă (o încercare) asupra celor care asistă la ele, pentru că văzând minunea prin care se fac, unii cred, iar alții nu cred;

vindecările vin uneori ca să se arate lucrurile lui Dumnezeu;

vindecările au atras după sine multe convertiri la credința creștină;

În fața unor vindecări, Iisus *privea la cer și susțina*;

exemple de cuvinte invocatoare sau poruncitoare folosite în vindecări:

Effatta – adică deschide-te; unor duhuri le poruncește cu putere să iasă;...*ție îți zic: Scoală-te!* La învierea lui Lazăr *a strigat cu glas mare*; Petru a zis:

Tavita, scoală-te!

la întâlnirea cu puterea tămăduitoare se pot produce, înainte de vindecare unele agravări ale simptomelor, datorită demonului care agită bolnavul înainte de al părăsi;

vindecarea fiului se poate face prin rugăciunea și intervenția imploratoare a tatălui;

credința este factor hotărâtor pentru vindecare;

lacrimile care exprimă credința și smerenia pot aduce tămăduirea aproapelui;

unii demoni nu pot 11 alungați decât prin rugăciune și post;

unii – în rățacirea lor – credeau că Iisus făcea vindecările cu ajutorul lui

Beelzebut;

vindecările făcute cu duhul (cu degetul) lui Dumnezeu arată că împărăția lui Dumnezeu a ajuns la noi;

se înșală cei care cred că în raport cu duhurile pot fi indiferenți sau neutri; omul nu poate fi gol; dacă alungă pe Iisus și duhurile cele bune, este invadat de Satana;

alungarea unui duh rău presupune întărirea credinței, a rugăciunii, a postului, creșterea virtuților, pentru că există pericolul unui asalt mai mare al demonilor;

284

VINDECĂRI

vindecările se realizează prin două lucrări: ceva care se adresează lui

Dumnezeu: jertfa de laudă și de post, rugăciunea, smerenia, pocăința, lacrimile; ceva care ține de omul fizic: spălarea trupului, a hainelor, leacuri, izolare etc;

vindecarea de mușcături șerpilor, privind la șarpele de aramă este și o prefigurare a principiului similia similibus curantur din medicină;

omul, când cere vindecare, trebuie să-și cunoască mustrarea cugetului;

omul trebuie să dorească și să intervină inclusiv pentru

vindecarea dușmanului pentru că și Iisus a vindecat urechea slugii arhiereului care a participat la arestarea Lui;

certarea este un factor terapeutic pentru nebunul tânăr;

vinul poate ameliora depresia psihică, unele suferințe ale stomacului și slăbiciuni;

Iisus a vindecat pe *toți cei ce se aflau în suferințe, fiind cu boii, și de chinuri, pe demonizați, pe lunatici, pe slăbănogi...*

vindecătorul poartă neputințele bolnavilor;

Iisus investește pe oameni cu puteri tămăduitoare;

Iisus făcea unele vindecări ale bolnavilor și demonizaților, seara – când apunea soarele, iar rugăciunea – *în loc pustiu foarte de dimineață*;

propovăduirea Evangheliei și vindecarea erau activități nedespărțite;

alungarea demonilor înseamnă uneori un transfer (de ex. În porci);

demonii recunosc prezența divinității în persoana lui Iisus și își văd pierzarea prin întâlnirea cu El;

O seamă de vindecări **s**-au făcut prin cuvânt;

când erau mai mulți bolnavi *la picioarele lui Iisus*, punerea mâinilor se făcea pe *fiecare dintre ei*;

Iertarea de păcate și vindecarea se pot împlini deopotrivă prin rugăciunea semenilor apropiati;

cei care asistau la vindecările biblice erau cuprinși uneori de o *însălmântare*, de o frică sfântă;

doctorii pot fi neputincioși;

Iisus investește cu putere tămăduitoare pe Apostoli: *Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoate-ți-i*;

În dar ați luat, în dar să dați;

vindecările făcute sâmbăta: bolnavul cu mina uscată, femeia gârbovă de optsprezece ani, bolnavul de idropică, orbul din naștere, slăbănogul de la scăldătoarea Viteзда;

vindecările miraculoase ale credinței sfiit posibile și la distanță;

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

285

după înălțarea Mântuitorului, Apostolii făceau vindecări – și așa este până astăzi și pentru totdeauna – *în numele lui Iisus*; ei chemau numele Lui la fiecare vindecare;

dacă prima reacție a celor vindecați era slăvirea lui Dumnezeu, prima reacție a Apostolilor cu prilejul fiecărei vindecări era smerenia adâncă;

vindecarea este un prilej pentru a îndemna la pocăință;

bolnavul care ascultă cuvântul evanghelic are mai multe șanse de a se vindeca;

actul vindecării începe prin rugăciune, apoi urmând punerea mâinilor;

Întâlnirea cu un *om al lui Dumnezeu* poate fi un prilej de pomenire a păcatelor;

pentru învierea copilului sunamitencei nu este suficientă numai atingerea de toiagul lui Elisei, ci și rugăciunea lui Elisei făcută în genunchi și atingerea trupului celui mort de către el;

Învierea mortului care **s-a** atins de oasele lui Elisei prefigurează puterea moaștelor sfinților de mai târziu;

Învierea unor *sfinți adormiți* după răstignirea și învierea lui Iisus, care *au intrat în cetatea sfântă*, prefigurează Învierea din zilele de apoi;

Învierile biblice: copilul văduvei din Sarepta Sidonului, copilul sunamitencei, mortul care **s-a** atins de oasele lui Elisei, fiica lui Iair, cei înviați când Iisus îi trimite pe Apostoli către oile cele pierdute ale casei lui Israel, cei înviați când Mântuitorul și-a dat duhul pe cruce, fiul văduvei din Nain.

Lazăr, IISUS, Tavita din Iope, Eutihie;

la învierea lui Lazăr, Iisus își reafirmă divinitatea și mesianismul Său;

În ziua când Iisus l-a înviat pe Lazăr, oamenii (arhieriei și fariseii) au hotărât să-L omoare pe Iisus;

prin lucruri sfințite, încărcate de puterea divină vindecătoare,

Dumnezeu poate ajuta bolnavii, duhurile rele pot fi alungate;
există o răzbunare și un atac al demonilor atunci când cineva
încearcă să-i alunge în numele lui Iisus, fără să creadă în Iisus;
toată puterea oamenilor și darul tămăduirilor vin numai de la
Dumnezeu.

Daniel Vernet consideră următoarele lacuri din Țara Sfântă –
unele cu referințe biblice – ca tămăduitoare: Bethesda, Ein-Guedi, Ein
Boqeq.

Hamme Zohar, Callirhoe, izvoarele termale (70C) sulfuroase,
clorurate, calcice, radioactive de la Hamme-Tveria, Hammath, Gader;
Marea Moartă

286

VINDECĂRI

are o suprasaturare în săruri, de 26% (cloruri de magneziu,
sodiu, potasiu, calciu, bromuri) bitumuri etc. (Foarte indicată pentru
tratamentul psoriazisului.)

Diadoh al Foticeei zice că vântul de la miazănoapte are o „natură
subțire și înseninătoare” în timp ce vântul de la miazăzi „aduce nouri
peste tot pământul”. Deci noi trebuie să stăm întorși „spre vântul pe
care l-a văzut prorocul Iezechiel întru lumina cunoștinței venind de la
miazănoapte”.

Despre munte **S**-a vorbit în multe feluri. Se zice că există în lume
trei munți:

Sinai: muntele Tatălui

Tabor: muntele Fiului

Athos: muntele Simțului Duh.

Despre Sinai se mai spune că este simbolul încercărilor, iar
despre

Ghibeon că este mintea înaltă; muntele contemplației înalte
(Maxim Mărturisitorul).

Cel ce-și zice Smeritul Monah Maxim în Răspunsuri către Talasie
înțelege că vale este trupul sau sufletul, ros de patimi sau furtuni ale
păcatului și zice că „munte este orice înălțime ce se ridică împotriva
cunoașterii lui Dumnezeu” iar „deal e tot păcatul ce se răzvrățește

împotriva virtuții". Mai departe scrie că „munții sunt duhurile care produc neștiință, iar dealurile cele care săvârșesc păcatele”.

Din expresia „toată valea prăpăstioasă se va umple” ... „Și fiecare munte și deal se va coborî”, autorul înțelege astfel: „coborârea munților și a dealurilor spirituale și viclene înseamnă restabilirea trupului și a puterilor firești ale sufletului în rânduiala lor... în urma acestei restabiliri, mintea iubitoare de Dumnezeu, umplându-se în chip natural de bogăția virtuții și a cunoașterii, va străbate neted veacul acesta și va păși întins pe lumea neîmbătrânită și nestricăcioasă a Puterilor spirituale și sfinte”.

Avraam urcă muntele ascultător și supus poruncii divine pentru a-l sacrifica pe Isaac. Dumnezeu însă îi oprește brațul la timp și copilului îi este substituit un miel. Urcarea muntelui a însemnat cea mai puternică victorie a credinței. A. de Souza-nelle zice că „omul care a coborât muntele nu este același cu cel care l-a urcat”.

La începutul lucrării sale mesianice Iisus a fost ispitit în trei feluri, în trei locuri diferite; una din aceste trei ispitiri a fost e *un munte foarte înalt*, unde diavolul *l-a arătat toate împărățiile lumii și slava lor*, promițându-I-le dacă i se va închina. De pe înălțimea acelui munte, Iisus a răspuns diavolului pentru ca lumea întreagă de atunci și pentru totdeauna să audă cuvintele:

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

287

Piei, satano, căci scris este: „Domnului Dumnezeului tău să te închini și Lui singur să i slujești”.

Predica de pe munte este o chintesență a învățaturii evanghelice (*M ateii 5, 6, 7*) căci îi învața pe ei ca unul care are putere...

Muntele este loc de întâlnire și comunicare cu Dumnezeu și loc de rugăciune:

confruntarea dintre prorocul Ilie și preoții politeiști din muntele Cârmei (*III Regi 18, 19*)

mesaje comunicate lui Ilie: A zis Domnul: „Ieși și stai pe munte înaintea feței Domnului! Că iată Domnul va trece” ...

Sionul este muntele cel sfânt al Domnului... (Psalm 2, 6)

Dreptatea Ta ca munții lui Dumnezeu... (Psalm 35, 6)

Cel ce găiești munții cu tăria Ta... (Psalm 64, 7)

Să aducă munții pace poporului Tău și dealurile dreptate (Psalm 71, 3)

...și înălțimile munților ale Luisânt. (Psalm 94, 3)

„Veniți să ne suim în muntele Domnului, în casa Dumnezeului lui Iacov, ca El să ne învețe căile Sale și să mergem pe cărările Sale”.

(Îs ai a 2, 3)

Iar dând drumul mulțimilor, S-a suit în munte, ca să se roage singur...

(Matei 14, 23)

Schimbarea la Față a avut loc pe un munte (Tabor): Și după șase zile.

Iisus a luat cu Sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui, și i-a dus într-un munte înalt, de o parte (Matei 17, 1)

munții pot fi și semn al unei mari credințe: ...și de aș avea atâta credință încât să mul și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt (I Corint era 13, 2).

Părinții Glocalici au lăsat numeroase reflecții asupra vindecărilor:

Antonie cel Mare: „cunoștința și frica de Dumnezeu aduc tămăduire de patimile trupului”.

...” iar stăpânirea mâniei, limbii, pântecelui și plăcerilor e cel mai mare ajutor sufletului”.

Cuvintele lui Marcu Ascetul se pot aplica și pentru darul vindecărilor:

„Cel ce are vreun dar duhovnicesc și suflare împreună cu cel ce nu-l are își păstrează darul prin împreuna-pățimire; iar cel mândru și-l va pierde, scufundându-se în gândurile trufiei”.

Diadoh al Foticeei recomandă medicina ca pe o carte ce se deschide prin voia lui Dumnezeu științei oamenilor, spre ajutorul lor; nădejdea noastră trebuie să ne-o punem în Iisus, nu în doctori.

Calist și Ignatie Xanthopol scriu în „Cele 100 capete” ca „tot darul dumnezeiesc are în noi un organ natural, capabil de el, ca putere,

ca deprindere sau ca dispoziție”;... „iar iubirea firească de oameni e organul harismii lui vindecărilor”; aceasta mai presupune „desființarea desăvârșită a iubirii de sine”.

Aceiași autori vorbind despre însemnătatea demascării răului din noi îl citează pe Scărarul care zice: „Ranele descoperite nu se vor face mai rele, ci se vor tămădui”.

Din scrisorile lui Ioan Scărarul se desprind o serie de reflecții legate de suferință: „Izbăvit de boală, preamărește pe Cel ce te-a izbăvit. Căci mulțumindu-l te va acoperi în veci”.

„Dar înstrăinarea adevărată, ascultarea, paza buzelor, au putut face de multe ori multe și au preschimbat în chip minunat boli de nevindecat”.

Păcătoșii, dacă „se vor îmbolnăvi de toate bolile” și se smeresc – nu numai că se vor vindeca ei înșiși, dar îi vor învăța și pe alții chipurile de vindecare ale fiecărei boli.

„Când vedem pe careva dintre luptătorii lui Hristos supus unor dureri trupești, să nu ne grăbim să socotim că aceasta e o pedeapsă venită din păcătoșenia lui, ci să-l vindecăm mai degrabă primindu-l cu iubire simplă și nevicleană, ca pe un mădular al nostru și ca pe un împreună-luptător cu noi”.

Același Ioan Scărarul are frumoase metafore ale căilor de vindecare:

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

289

plasturele este leacul patimilor văzute, adică al celor trupești;

băutura este bacul patimilor din lăuntru și nimicirea lor;

bisturiul este ocărârea care taie rana, curățește puroiul mândriei;

picăturile sunt curățirea ochilor sufletului întunecat de turbarea mâniei;

briciul este dojenirea care mușcă dar după puțin vindecă;

lama de tăiat vinele este deșertarea grabnică a mirosului cel nearătat;

buretele este mângâierea bolnavului și răcorirea lui de către

doftor, după tăiere prin cuvinte line și blânde;

fierul de ars este hotărârea și regula aspră dată pentru o vreme, spre pocăință;

alifia este mângâierea dată bolnavului după arderea răni, fie prin cuvânt, fie prin puțină hrană;

leac de somn înseamnă a lua povara celui ascultător și a-i da prin supunere odihnă și un somn neadormit și o orbire cuvioasă, ca să nu vadă faptele cele bune ale sale;

legăturile sunt întărirea celor moleșiți de slava deșartă și lăudăroși, prin răbdarea până la moarte;

Iar la urma tuturor, cuțitul este regula și hotărârea și scoaterea trupului mort sufletește și a mădularului plin de puroi ca să nu treacă și la celelalte vătămarea sa.

Doctorul este dator să „vestească înaintea bolnavului pricinile îmbolnăvirii” altfel pot cauza atât bolnavilor, cât și lor înșiși „multă oboseală și chin”.

Un citat din – Ava Dorotei seamănă cu principiul similitudinii din terapeutica medicală: „Deci a venit Domnul nostru, făcându-Se om pentru noi, ca precum zice Sfântul Grigore, să vindece pe asemenea cu asemenea, sufletul cu suflet, trupul cu trup”.

Ava Dorotei și Ava Zosima amintesc că pe rane se pune apă sfințită;

Iar leacurile „pentru nervi și pentru curățenie, de sunt luate neconținut, vatămă”.

Sfântul Isaac Sirul zice că îngerii fac vindecări prin nevoitori care s-au înstrăinat de lume și pustnici pentru că aceștia „au prefăcut pustia în cetate și au făcut-o locuință îngerilor...”

Apoi el amintește de efectul contraria practicat în terapia medicală:

„Ci urmează pilda doftorilor, care vindeca bolile mai fierbinți cu leacuri mai reci, și pe cele mai reci cu cele dimpotrivă”.

Trăitorii ortodocși s-au preocupat mult de diagnosticul diferențial între miracol și fals miracol. Părintele Ilie Cleopa arată criteriile adevăratelor minuni:

VINDECĂRI

să fie vrednice de numele lui Dumnezeu și să fie cuprinse în Sfânta

Scriptură și în Sfânta Tradiție;

să se producă cu mijloacele cu care s-au produs minunile Mântuitorului și ale sfinților;

să nu se tăgăduiască unele pe altele și să nu se opună unele altora;

să nu se contrazică cu Sfânta Scriptură sau cu Sfânta Tradiție;

să urmărească mântuirea sufletului omenesc;

să aducă folos și spor vieții duhovnicești, nu morții și păcatului;

săvârșitorul minunii să grăiască numai adevărul, să ducă o viață fără de pată și să nu urmărească interese personale sau scopuri egoiste;

să îndrepte moravurile la cei ce văd minunea;

să poarte în ele siguranța și puterea Duhului lui Dumnezeu;

să dovedească lucrarea Proniei lui Dumnezeu;

toate minunile cele adevărate se pot face numai în numele lui Iisus

Hristos și prin Biserica lui Hristos.

Daniel Vernet amintește că de-a lungul întregii Biblii este emis un adevăr vindecător: ... „sângele lui Esus ne purifică”.

Transferul de păcate este prefigurat în Vechiul Testament prin cei doi țapi:

unul sacrificat ca victimă expiatorie altul – trimis în pustie după ce a fost încărcat cu păcatele lui Israel prin spovedanie.

Sacrificiul de pe Golgota este „definitiv, nerepetabil, substitutiv și expiator” căci Iisus a luat asupra Lui păcatele întregii lumi. De la El încoace, pentru a ne purifica este suficient să credem în puterea numelui

Lui și în jertfa Lui.

Diane Jerdan remarcă *tnMarcu 3, 7 – 8* că Iisus a vindecat și neevrei;

În felul acesta a dovedit că El a venit pentru toată lumea și are un scop mesianic.

Vindecările făcute de Filip în Samaria dovedesc că toți care cred în Iisus pot lucra cu puterea lată de El, chiar **într-o** țară ostilă.

Aceeași autoare de mai sus face distincție între două moduri de vindecare de care beneficiază omul ca ființă care se naște și trăiește prin grija lui Dumnezeu:

vindecarea miraculoasă: se petrece brusc prin cuvânt, prin punerea manilor, fără participarea medicilor, fără convalescență, bolnavul trecând deodată în starea de sănătate și fără recidive;

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

291

vindecarea naturală, mai lentă, cu perioadă de convalescență, participând la ea medici, leacuri și alte îngrijiri, putând oricând recidiva.

Ian Wilson a scris o carte de 350 pagini asupra Giurgiului de la Torino cu care se crede că a fost învelit trupul lui Hristos în mormânt. Autorul aduce în lumină scrierea lui Eusebiu, episcop al Cesarcei în jurul anului 325

care a scris o Istorie a Bisericii, unde amintește că Abgar al V-lea, rege ai

Edessei între anii 13 – 50, suferea de o maladie incurabilă; de aceea a trimis la Ierusalim un mesager ca să-L cheme pe Iisus să-l vindece.

În secolul al X-lea Istoria Imaginii Edessei îl constituie evanghelizarea Edessei – unul din primele orașe creștine.

Conform acestor surse, după înălțarea lui Iisus la cer, Apostolii au trimis la Edessa un discipol, Taden.

Redăm, preluată prin traduceri (originalul fiind în limba siriacă), întâlnirea între regele bolnav și discipol: „Abgar îl văzu venind de la oarecare distanță și crezu că vede o lumină care strălucea pe fața sa, pe care niciun ochi nu o putea suporta și care provenea din portretul purtat de Taden...

Abgar rămase mut de stupefacție înaintea insuportabilei iradieri

a acestei lumini, și ca și cum și-ar fi uitat boala și paralizia picioarelor pe care o avea de multă vreme, el se ridică din patul său și se strădui să alerge. Fortându-și membrele paralizate să meargă înaintea lui Taden, el resimți aceeași impresie deși de o manieră diferită, ca aceia care văzură pe muntele Tabor acest chip iradiind o ardere splendidă. Și astfel, primind imaginea din mâinile ucenicului... el se interesă cu privire la imaginea reprezentată pe giulgiu. Căci examinându-o cu grijă își dădu seama că nu este întocmită din culori terestre, și rămase uimit de puterea sa... La acestea Taden răspunse explicând ceea ce s-a petrecut în agonie și că această imagine era datorită sudorii și nu datorită coloranților...”

Urmând porunca lui Iisus *tămăduiți pe cei bolnavi*, încă din primele secole creștine, Biserica s-a ocupat de aceste suferințe.

Sfântul Vasile cel Mare întemeiază un „loc special pentru îngrijirea bolnavilor” – adică spitalul de mai târziu.

L’Hotel Dieu din Paris a fost fondat în sec. al VII-lea de către episcopul

Saint Landry.

Spitalul Saint-Jacques a fost înființat în 1320 ca loc pentru îngrijirea pelerinilor în drumul lor spre mormântul Apostolului Iacob în Spania.

Epidemiile cumplite ale evului mediu au fost prilej de groază, repulsie, izolare, părăsire a aproapelui, fugă din fața celor bolnavi; ei rămâneau

292

VINDECĂRI

Într-un tablou groaznic al singurătății și morții. Singuri creștinii îi îngrijeau pe muribunzi. Ciprian și grupul de creștini care îl însoțeau au pătruns și au lucrat în epidemia de ciumă din Cartagina (secolul al III-lea) mângâind, încurajând, tratând, învingând disperarea muribunzilor. Mai mult, după stingerea flagelului, creștinii au fost acuzați că din cauza lor a venit ciuma, iar

Ciprian a suferit martiriul prin decapitare iertându-i pe cei care „nu știau ce fac”.

O statistică arată că între anii 1670 – 1786 în Paris au fost abandonați peste 250.000 copii; toți au fost luați și îngrijiți de biserică.

Pierre Rossi, în cartea *Les hauts lieux de priere et de guérison*, scrie despre nenumăratele vindecări miraculoase. Atât bolnavii cât și cei prin mâna cărora se făceau aceste vindecări, nu le consemnau întotdeauna în cărți savante ci în modeste și sincere semne pe pereții catedralelor, bisericilor, troițelor, caselor – numite *ex-voto-uri*. Aceste semne sunt mici opere de artă (picturi, sculpturi, desene) pe care este scrisă mărturisirea de credință și mulțumire, adresată lui Hristos, Fecioarei sau vreunui sfânt.

Numai în Franța autorul a vizitat 160 biserici și sanctuare și estimează peste 400.000 de *ex-voto-uri*; numai biserica **Notre-Dame-des-Victoires** din Paris are peste 20.000 de asemenea consemnări.

Biserica Notredame de Loghat, aproape de Nice, are 4.000 de *ex-votouri* din care 1.000 au fost clasate ca opere de artă; ele datează după revoluția franceză căci cele dinainte au fost toate arse de revoluționari.

Ex-voto-urile sunt scrise de oameni aparținând celor mai diferite clase sociale; întâmplările exprimate de conținutul lor sunt diverse: boli mai grave sau mai ușoare vindecate, salvări miraculoase din accidente, bombardamente sau naufragii când sute de oameni înjur mureau, orbi care și-au reluat vederea, surzi care au auzit, șchiopi care au mers, muți care au vorbit etc.

Vindecările sau salvările au survenit după o rugăciune fierbinte sau fără nicio rugăciune, ci doar prin bunătatea nemărginită a lui Dumnezeu.

Unele *ex-voto-uri* sunt scrise și iscălite de mâna medicilor.

Padre Pio de la Pietrelcina, numit încă și „răstignitul fără cruce” purtând

50 de ani stigmatele răstignirii, a avut darul vindecărilor; câteva cazuri sunt redată de către Pierre Rossi după Frère Arni Decorte – Institutul Saint-Camille, Bierbeek:

1. Gemma di Giorgi, născută oarbă (absența pupilelor),

vindecată în 18

Iunie 1947; după prima ei confesiune a primit ortio, Padre Pio a pus mâinile pe ochii ei și a binecuvântat-o; ea **s-a** vindecat brusc; patru luni mai târziu

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

293

Gemma a fost examinată de profesorul oftalmolog Caramozza din Perugia; el a declarat că fetița nu va putea vedea niciodată, dar era „o orbire numai pentru știință...”

2. Giovanni Savino lucra la o dinamitare pentru a pregăti terenul spitalului ce avea să se construiască lângă mănăstire; el asista la liturghie în fiecare dimineață înainte de a pleca la muncă; **într-**una din zile, Padre Pio l-a îmbrățișat zicându-i: „Giovani, roagă-L pe Dumnezeu să-ți cruce viața!”

— Cuvinte și gest pe care le-a repetat peste trei zile; peste alte trei zile, la 14

februarie 1949, un accident de dinamitare l-a mutilat pe Savino lăsându-l fără vedere; diagnosticul de cecitate **s-a** pus în clinica din Foggia. Dar el se ruga neconținut în încăpere și și-a dat seama că Padre Pio se roagă pentru el. Mai târziu a avut senzația unei atingeri la tâmpla dreaptă. A părăsit clinica>. vindecat, fără nicio urmă a accidentului, chiar fără nicio cicatrice.

3. Era o vreme când tot colegiul orașului (din vecinătate) era comunist;

primarul Francesco Riccardi era un dușman înfocat al lui Padre Pio; el a dus o adevărată campanie de denigrare și a scris articole contra lui; până în ziua când a făcut un cancer faringian și gastric, în fața căruia medicina a rămas inoperantă; cei apropiați **s-au** rugat pentru convertirea lui. Padre Pio a venit, l-a îmbrățișat, i-a ascultat prima confesiune, i-a administrat ultimele sacramente iar bolnavul... **s-a** vindecat. Francesco Riccardi a devenit cel mai mare admirator al lui Padre Pio.

Therese Neumann (1898 – 1962) din Konnersreuth, purtătoare a stigmatelor, revăzătoare în timp a patimilor Mântuitorului, timp de

35 ani, începând din septembrie 1927 nu **s-a** hrănit decât cu ostia și nu a băut nimic;

vizitată de 3.000 – 5.000 pelerini pe zi, a avut de asemenea darul vindecărilor.

Pierre Rossi redă un caz:

Karl Schultz Wickermann era proprietar al unui atelier de marmură din

Siichtelen, Renania. În urma unei frânări foarte bruște pentru a nu accidenta un copil, două vertebre se deplasează și produc o parțială secționare a măduvei, poartă un corset și nu poate să meargă. În această situație, merge la Konnersreuth. Terese Neumann îi promite să facă împreună o novenă. Bolnavul abandonează după câteva zile, dar revine și, pe drum, se vindecă brusc, fără convalescență și fără sechele.

Jean-Baptiste Viannay, parohul din Ars, avea de asemenea darul vindecărilor. Umil din cazuri este relatat astfel:

Claudine Venet, în urma unei „febre cerebrale” (meningoencefalită – în terminologia de azi) a rămas cu surditate și cecitate. La 1 februarie 1850

294

VINDECĂRI

a fost dusă la Ars. Parohul a condus-o la sacristie, unde a îngenuncheat pentru confesiune. La cuvintele de binecuvântare **s-a** produs o vindecare bruscă: a văzut și a auzit. Dar odată spovedania terminată J.B. Viannay a făcut o predicție stranie: „Ochii sunt vindecați, dar vei rămâne surdă pentru

12 ani”; ceea ce **s-a** și întâmplat îndată ce a plecat de la preot. Bolnava a așteptat calmă și resemnată înțelegând voia divină și bucurându-se de vederea ochilor. La 12 ianuarie 1862, auzul i-a revenit, fiind complet vindecată.

Redăm în continuare câteva reflecții ale lui Pere Tardif, unul din vestiții vindecători prin credință (după Pierre Rossi):

vindecarea trebuie să însoțească întotdeauna mesajul evanghelic: a vindeca „fără a anunța vestea cea bună înseamnă a lucra ca un vraci”;

Dumnezeu a dat o putere specială rugăciunii colective;
puțini oameni au darul vindecărilor, dar multe comunități au acest dar;

sunt oameni care au ochii fixați asupra lor și nu asupra lui Hristos. Ei gândesc mai mult la posibila vindecare prin ei decât la Cel care vindecă;

dacă credem cu adevărat în puterea rugăciunii, îi vom da întâietate în fața tuturor celorlalte activități ale noastre;

revelația se face prin fapte și cuvinte intrinsec legate între ele; faptele manifestă și confirmă doctrina, iar cuvintele proclamă faptele și le explică;

vindecările sunt lumini mărturisitoare ale prezenței vii a lui Hristos, astăzi ca și atunci când vindeca în barmarea și Galileea;

unii oameni nu recunosc vindecările miraculoase pentru a nu le recunoaște semnificația, adică pe Iisus și lucrarea lui veșnică;

lumea este obosită de teorii și „înfloriri literare”, îi este foame de cuvântul viu și eficace care împlinește ceea ce conține;

lumea de astăzi este obosită în a-și urmări măestrîi; vrea doar martori și mărturiile lor;

Iisus nu vindecă pentru a dovedi că este Dumnezeu, ci pentru că este

Dumnezeu;

a vedea semne și a nu crede – este ceea ce Iisus numește păcatul împotriva Duhului Sfânt;

uneori vindecarea fizică ajută convertirea, uneori căința ajută vindecarea;

este necesară rugăciunea personală; a se ruga numai alții este ca și cum alții ți-ar spăla mereu lenjeria murdară.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

295

O relatare a lui Pere Tardif: La Congresul din Montreal în iunie 1977

erau 55.000 persoane pe Stadionul Olimpic la messa de închidere. Era cardinalul Roy, 6 episcopi și 920 preoți. Mai mult de 100

bolnavi în cărucioare erau aproape de altar. Rugăciunea a fost înălțată pentru ei.

Întreaga mulțime lăuda pe Dumnezeu, când rînd pe rînd, 12 paralizați și-au părăsit fotoliile rulante și au început să meargă. Participanții aplaudau și plîngeau. Când Dumnezeu se manifestă nu există om care să fie mare, toți sunt mici.

Pierre Rossi prezintă un caz reluat din cartea doctorului Pierre Solignac

„La nevrose chrétienne”: Jacques G. a ajuns imobilizat printr-un accident care i-a zdrobit 7 vertebre; complet paralizat, medicii au decis să-l opereze în ciuda riscurilor enorme. Rugăciunea unui pastor l-a vindecat brusc și total. Ulterior a fost adus în fața unei comisii de expertiză pentru a hotărî asupra ajutorului de invalid pe care-l primea. După patru ore de studiu în fața acestui caz, comisia medicală a emis două concluzii ca alternativă posibilă:

prima: „Omul care este în fața noastră n-a avut niciodată nimic la coLoana vertebrală”;

a doua: „Omul nu este domnul J.G. care este descris în raport”.

Aceste concluzii arată cât de „științifică” este știința; oricum ele dovedesc un singur lucru: e imposibil oamenilor să facă asemenea vindecări.

Pierre Rossi – același autor citat mai sus – în cartea „Les hauts lieux de prière et de guérison en France” arată numărul enorm de vizitatori ai acestor locuri sfinte:

Ars: 400.000 pelerini pe an

Biserica Sfânta Anadin Auray: 800.000 pelerini pe an

Notredame de la Garde: aici s-a făcut o statistică din 1974 asupra motivației care îi aduce pe vizitatori:

25, 3% – motive estetice

15, 4% – pentru a se ruga lui Dumnezeu

6, 3% – pentru viața lor creștină

23, 3% – pentru a se ruga Fecioarei Maria

12, 2% – pentru a face o cerere specială Fecioarei Maria

7, 9% – pentru a mulțumi

5% – pentru a face făgăduințe
2% – pentru a aprinde o lumânare
2, 7% – pentru motive diverse.

296

VINDECĂRI

Notredame du Tres Saint Rosaire: peste 250.000 pelerini pe an.

Mănăstirea muntelui Sainte-Odile, aproape de Strassbourg:
peste un milion de pelerini pe an.

Kathryn Kuhiman este o predicatoră americană care relatează cazuri de vindecare miraculoasă prin rugăciuni colective. Diagnosticile sunt dintre cele mai diverse: tumori, cecitate, gușă, toxicomanie etc.

Din descrierile bolnavilor reies unele simptome de reacție și de eliminare imediat înaintea și în timpul vindecării:

senzația de arsură hiperlăcrimare vărsături tremurături
senzația de curent senzația de răceală dureri senzația se rupere
senzația de lumină.

Autoarea insistă asupra smereniei pe care trebuie **s-o** aibă vindecătorul, asupra faptului că „atenția trebuie îndreptată spre Hristos nu spre boală”.

și crede ca și noi toți – că „Dumnezeu poate mișca întreaga lume pentru a ajuta chiar și numai un singur suflet”.

Începând din 24 iunie 1981 un grup de copii din Medjugorje au trăit în repetate rânduri viziunea Fecioarei Maria.

În 1984 de pildă, era nevoie de 70 de confesori pentru a sta la dispoziția creștinilor care voiau să se mărturisească aici.

Până în 1987 erau înregistrați peste 10 milioane pelerini și 300 vindecări miraculoase.

Un caz a fost prezentat de H. Joyeux și R. Laurentin în Études médicales, Paris, O.E.I.L., 1986, pag. 130 – 136: Diana Basile, mamă a trei epoi, bolnavă de leuconeuraxită din 1972, prezintă:

nevrită optică retrobulbară ochiul drept (cu cecitate)

tulburări motorii importante la membrele superioare și inferioare cu ipotență funcțională (merge numai ajutată și în cârje)

Incontință urinară.

La 23 mai 1984 a intrat în capela aparițiilor, viața i **s-a** derulat brusc în fața ochilor, ca un film, în timp ce o căldură interioară îi cuprindea toată

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

297

ființa; astfel **s-a** aflat vindecată. A doua zi a parcurs pe jos, desculță, drumul de la hotelul din Ljubski până la Medjugorje, 12 km. Nu a simțit nicio oboseală și în aceeași zi a urcat colina primei apariții.

La 11 februarie 1858, o fetiță de 14 ani, Bernadette Soubirous din

Lourdes – mică așezare **într-o** vale a Pirineilor – a avut prima viziune a

Fecioarei Maria. Mesajele transmise în timpul mai multor apariții conțin îndemnuri la pocăință, îndemnuri la rugăciune, îndemnuri de a spune preoților să întemeieze aici o capelă, un loc de pelerinaj pentru cei bolnavi.

Așa cum se întâmplă de obicei, păreri contradictorii au apărut atunci.

Dar mesajul divin a învins și în 1863, de față fiind și Bernadette, **s-a** celebrat în capelă prima messă.

În 1976, 15 august **s-a** deschis pentru cult Bazilica Superioară (La

Basilique de l'Immaculee Conception) și în 1981 a fost consacrată. Cu această ocazie au participat 35 episcopi, 3.000 preoți și circa 100.000 pelerini.

De-a lungul timpului, alte biserici **s-au** construit; în ultima vreme (1958)

— Bazilica Sfântului Pius X poate primi pentru rugăciune cca. 30.000 persoane odată.

În jurul bisericilor **s-au** ridicat așezăminte spitalicești cu 500 – 600 paturi astfel că astăzi Lourdes este un complex ecleziastico-spitalicesc.

Anual sunt spitalizați aici circa 50.000 bolnavi și alte mii de bolnavi sunt găzduiți în cele peste patru sute de hoteluri.

Trenuri sanitare și avioane care aterizează pe aeroportul internațional de lângă oraș aduc bolnavi din toată lumea.

Bernadette Soubirous a devenit la 22 ani călugăriță la Nevers. A murit la 35 ani bolnavă de astm bronșic și tuberculoză. După 30 de ani de la moartea ei (1909) corpul a fost găsit neputrezit, moaștele ei sunt într-un sicriu de sticlă și pot fi văzute la Nevers. Dr. Dozous, medic și savant al vremii, neîncrezător și pozitivist, a asistat-o pe Bernadette la cea de-a șasea viziune, cu scopul de a demasca în numele științei și al medicinei, întâmplările de la Lourdes. S-a reîntors puternic zguduit, s-a convertit și a devenit unul din principalii martori ai aparițiilor de la Lourdes.

În acest loc – unic în felul lui în lume – au fost și sunt nenumărate vindecări. În primul an, 1858, Dr. Dozous a înregistrat peste 100 vindecări;

Între 1858 și 1914 abatele G. Bertrin a înregistrat 4445 vindecări. În prezent sunt studiate 6.000 dosare.

În zilele noastre controlul vindecărilor se face prin:

298

VINDECĂRI

medicii curanți care însoțesc pelerinajul

Biroul Medical din Lourdes

Comitetul Medical Internațional al Lourdes-ului episcopii diocezeni ai bolnavilor vindecați, totdeauna asistați de o comisie canonică.

Bolnavii pelerinajelor oficiale (organizate) sunt însoțiți de medici într-un procent de 1 la 100. În fiecare an pot fi văzuți la Biroul Medical cca. 1500

medici de toate naționalitățile, dintre care 300 – 400 sunt noi. Ei au asupra lor dosarele medicale ale fiecărui bolnav.

Fiecare caz de vindecare este analizat în Biroul Medical din Lourdes.

Numai dacă mai mult de trei sferturi din medicii prezenți consideră cazul

„Medical inexplicabil” se transmite la Comitetul Internațional.

Acest Comitet are în componența sa specialiști, profesori, agregati privat docenți, specialiști ai spitalelor universitare.

După ce o vindecare a fost etichetată drept „medical inexplicabilă”, cazul este trimis unei anchete și decizii canonice făcute de autoritatea bisericii care se interesează cu privire la viața bolnavului, condițiile în care **s-a** făcut vindecarea, religiozitatea etc.

Dar din mulțimea acestor vindecări, comisii riguroase medico-eceziastice au hotărât ca vindecări miraculoase să fie considerate acelea care întrunesc următoarele criterii:

- să fie boli organice sau cu mare componentă organică;

- să fie o boală gravă, incurabilă sau greu vindecabilă;

- să fie netratată sau nevinedcată prin mijloacele medicinei chiar dacă a fost tratată;

- vindecarea de la Lourdes să se producă brusc, instantaneu;

- vindecarea să fie completă, nu parțială;

- vindecarea nu trebuie să fie precedată de o stare de ameliorare notabilă de ordin natural;

- vindecarea să fie definitivă, fără recidive;

- vindecarea să aibă prin cel vindecat un mesaj de mărturisire a credinței, să producă o transformare de religiozitate, pietate, sfințenie.

Asupra acestei ultime condiții hotărâște biserica, după o observare mai îndelungată a celui vindecat, pentru a exclude falsele miracole. Au fost și cazuri în care **s-a** așteptat peste 20 ani după vindecarea medicală miraculoasă pentru a hotărî și vindecarea miraculoasă spirituală.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

299

În orice caz, pentru ca un bolnav să intre pe lista miracolelor de la

Lourdes, el trebuie să treacă prin toate comisiile amintite și să întrunească toate condițiile prezentate mai sus. Altfel, rămâne o „simplă vindecare de la Lourdes”.

Aceste criterii extraordinar de severe dovedesc o dată în plus dorința de acuratețe, probitate, adevăr, dorința de a face lumină acolo

unde este întuneric. Medicii și clerul care se ocupă de Lourdes înăsprind criteriile pentru noțiunea de miracol, au adus în realitate beneficii religiei creștine și au pus știința în încurcătură.

Dr. A. Olivieri și Dom. Bernard Billet au scris o carte minunată, după ce au petrecut o viață în „Valea Pirineilor”: Y at – îl encore des miracles a Lourdes?

Ei spun că ceea ce are semnificație nu este numărul miracolelor, ci prezența miracolelor.

Profesorul Bariety de la Facultatea de Medicină din Paris scrie: „Gloria și îndurarea lui Dumnezeu nu au nevoie să fie confirmate sau acceptate de noi; numărul mai mare sau mai mic de miracole nu o influențează”.

Oameni de știință, atei sau anticreștini au încercat să explice vindecările de la Lourdes prin apă, aer, climat, psihism, electricitate atmosferică etc. Dar noi nu trebuie să uităm că acești oameni de știință au avut a priori convingerea că miracolul nu există. Apoi, nicăieri în lume, în nicio stațiune balneară nu s-au putut vindeca brusc boli atât de grave și de o mare diversitate. Dr. Olivieri scrie: există 14 tipuri de boli vindecate la Lourdes;

această diversitate exclude posibilitatea ca un singur agent terapeutic natural, fizic sau psihic, să acționeze.

Pe de altă parte, circumstanțele în care survin vindecările sunt foarte diferite: în fața altarului Sainte-Bernadette, în fața grotei aparițiilor, pe

Esplanadă, în timpul procesiunii Sfântului Sacrament, la azilul Notredame, în trenul de întoarcere etc.

Buletinele de analiză a apei arată o „duritate calcară medie și conformă cu normele” iar încărcătura bacteriologică este puțin crescută față de normal.

Un medic englez a cerut permisiunea lui P. Slevin, directorul Pelerinajului „All night vigil”, să vină la Lourdes cu grupul său pentru a studia fenomenul isteriei colective, fiind convins că totul se datorează unei sugestii prin cântece, predici și un entuziasm de exaltare religioasă. Deceționat, el reveni la Lourdes, crezând că a fost ținut la

distanță de un fapt pe care-l considera sigur. Dar destinul lui se schimbă căci **s**-a convertit la catolicism.

300

VINDECĂRI

Faptul că din aceeași categorie de boli și bolnavi unii se vindecă, alții nu, înseamnă că altele sunt criteriile după care se operează aceste vindecări.

Dr. Alexis Carrel, medic, savant, laureat al Premiului Nobel pentru medicină, 1912, **s**-a convertit la creștinism la Lourdes urmărind o vindecare miraculoasă. El a spus: „Vindecările de la Lourdes sunt un fapt contra căruia nicio afirmație nu poate sta în picioare; așa cum trebuie ochi pentru a vedea, așa trebuie „ochi” pentru a discerne semnul supranatural care se ascunde în vindecările miraculoase; este ceea ce se cheamă ochii

Credinței”.

„Înainte de a crede sau a nega trebuie cercetat faptul. Este rolul științei. Știința trebuie să se apere contra înșelăciunii și credulității, dar este datoria ei să nu refuze faptele pentru simplul motiv că par extraordinare și neexplicabile”.

Dr. Olivieri și Dom Bernard Billet amintesc că miracolul are un dublu aspect:

supranaturalul: ceva cu totul neobișnuit, care depășește cu mult căile naturale de vindecare pe care ne-am obișnuit să le vedem semnul, semnificația: recunoașterea în aceste vindecări a „degetului lui

Dumnezeu”, ca un răspuns al bunătății Lui, la rugăciunea sau simpla venire la Lourdes pentru o suferință oarecare.

Pentru cei care uită aceasta, Lourdes și miracolele sale riscă să rămână pentru totdeauna o enigmă.

Miracolele sunt „semne pentru credință”. A recunoaște aceste semne înseamnă „a sesiza o mărturie prin care Dumnezeu se manifestă” (Jean

Mouroux).

După cum încă din primul secol creștin „unii credeau iar alții nu credeau” detractori sistematici vor fi mereu.

În jurul anilor 1860, într-o zi la ospiciul din Lourdes, unul din vizitatori, neîncrezător, o punea pe Bernadette Soubirous să-i povestească aparițiile Madonei.

Bernadette i-a răspuns: „Eu am datoria să vă spun. Eu nu am datoria să vă fac să credeți”.

Până în prezent, pe criteriile mai sus numerate, există o listă de 64 cazuri declarate vindecări miraculoase. O prezentăm din cartea Ya-t-il encore des miracles a Lourdes? scrisă de A. Olivieri și Bernard Billet.

Redăm formularea diagnosticelor așa cum s-a făcut la epoca respectivă, chiar dacă nu se potrivește cu cadrele nosologice de azi:

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

301

Nr						
crt	Nu	Do	Boala	Data	Dat	
me	miciliu			vindecării	a	recunoașterii
I.	C.L	Lo	Paralizie	01.0		
.C.	ubajac	prin	elongația	3.1858		
		plexului	brahial			
		drept				
2.	L.	Lo	Amauroză	mart		
B.	urdes	traumatică	ochiul	ie		
		drept				
				8		
3.	B.S	Lo	Afecțiune	mart		
.	urdes	oculară		ie		
			Mefarită,	858		
		ectropion				

4.	B.	H.	Na	Miozită	28	-
		y (B.-P.)	tifică	a	29.04.	
			sterno-cleidomas		185	
			toidianului	8		
5.		J.B.	Lo	Afeciiune	06.0	
		urdes	tuberculoasă,	7.1858		
			paralizie	a		
			membrelor			
			inferioare			
6.	R.	M.	Na	Hemiplegi	17.1	
		y (B.-P.)	e	talamică,	0.1858	
			afecțiune			
			generalizată			
7.	M.	M.	Ta	Afecțiune	09.1	
		rtas	oculară	1.1858		
		(S	amauroză a unui			
		andes)	ochi			
8.		J.T.	To	Morb Port	08.0	27.
		urs	lombar	9.	10.	
				189		190
				7	7	
9.		Ej	Ar	Tumoare	21.0	04.
	L	ras	albă a	8.	02.	
			genunchiu	189		190
			lui	2	8	
10		S.	Ma	Chist	20.0	05.
	M.	rseille	hidatic al	5.	02.	
			ficatului,	190		190
			flebită a gambei 1	8		
			stângi			
11		M.	Re	Morb Port	31.0	11.
	T.N.	ims	dorso	8.	02.	
			lombar	189		190
				3	8	

.	12	A.	Ev	Scleroză	31.0	11.
.	C.	reux	spinală	8.	02.	190
			antero-lat	3	8	
.	13	R.	Ev	Laringo-br	31.0	25.
.	V.	reux	onșită	8.	03.	190
			probabil	4	8	
.	14	J.D	Na	Ulcer al	13.0	25.
.	.	mur	gambei cu	9.	04.	190
			gangrena	8	8	
.	15	A.	Be	Ftizie	21.0	01.
.	H	auvais	pulmonară	8	05.	190
				5	8	

2	30	VINDECĂRI				
.	16	S.S	—	Cancer	20.	10.0
.	.H	Rodez	intestinal	08.	5.	190
				04	8	
.	17	C.	Pa	Osteoperios	21.	06.0
.	T.	ris	tită	08.	6.	190
			picioar drept	91	8	
.	18	M.	Pa	Tuberculoz	20.	06.0
.	L.	ris	ă pulmo	08.	6.	190
			nară	92	8	
.	19	M.	Pa	Lupus al	20.	06.0
.	L.	ris	feței	08.	6.	190
				18		

					92	8	
.	20	E.	Pa	Peritonită	21.	06.0	
	B.	ris	tuber	culoasă	08	6.	190
					96	8	
.	21	M	Pa	Flegmon al	20.	06.0	
	meF.	ris	brațu	lui drept	08.	6.	190
				larg fistulizat	99	8	
	22	RP	Te	Peritonită	25.	01.0	
	.S	rmes	tuber	culoasă	06	7.	190
					00	8	
.	23	J.D	Pe	Cașexie de	08.	02.0	
	.	rigueux	cauză	necunoscut	08.	7.	190
				ă. Impetigo ambii	04	8	
				ochi			
.	24	P.	Br	Fractură	07.	02.0	
	R.	uges	deschisă	a gambei	04.	7.	190
					75	8	
.	25	M.	Lil	Gastroenter	29.	15.0	
	P.	le	ită	cronică	08.	8.	190
					92	8	
.	26	M.	Ca	Boală	20.	15.0	
	S.	mbrai	mitrală reu	matismală	09.	8.	190
				decompensată	01	8	
.	27	E.	Ev	Peritonită;	21.	30.0	
	M.M	reux	flebită	purulentă	08	8.	190
					93	8	

.	28	AI.	Be	Deviația	21.	10.1
.			auvais	coLoanei	08.	0.
.				vertebrale;	18	190
.				tuberculoză	90	8
.				pulmonară		
.	29	C	Be	Tuberculoz	21.	01.1
.	M		auvais	ă pulmo	08.	1.
.				nară	18	190
.					98	8
.	30	CD	Ve	Peritonită	21.	08.1
.	.		rsailles	tuber	09.	2
.				culoasă	19	190
.					05	9
.	31	M.	Lu	Cecitate;	05.	30.0
.	L.		cpn	atrofie	08.	7.
.				papilară	19	191
.					08	0
.	32	A.	An	Abces rece	28.	05.0
.	A.		gers	tuber	05.	8.
.				culos	19	191
.				fistulizat;	09	0
.				peritonită		
.				tuberculoasă		
.	33	AC	Po	Osteoartrit	21.	08.0
.	.		itiers	ă tuber	08.	9.
.				culoasă a	18	191
.				gleznei și	91	0
.				genunchiului;		
.				carie		
.				osoasă		
.	34	A	Gr	Plagă	10.	06.1
.	M.		enoble	supurată pl	08.	1.
.				ciorul drept	19	191
.					07	0

.	35	M.	Me	Fistulă	22	21-	04.0
.	B.	nde	strecorală			6.	
MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ							
303							
.				a regiunii		08.1	191
.				lombare	907	1	
.	36	A.	Tu	Tuberculoză		01.0	24.
.	B.	lle	pulmo	nară	9.	03.	
.				cavitară	9	188	191
.	37	E.S	Ai	Hipertrofie		29.0	20.
.	.	x	cardi	acă. Edeme	8.	07.	
.				ale membrelor	2	2	191
.				inferioare			
.	38	M.	Ca	Enterită		24.0	08.
.	F.	hors	mucomem	branoasă	6.	09.	
.					1	2	191
.	39	V.	St.	Cistită.		17.0	25.
.	H.		Nefrită	tuberculoas	5.	11.	
.		ude	Clă	ă	8	2	191
.	40	J.O	Lu	Tuberculoză		22.0	18.
.		cpn	pulmo	nară și	7.	10.	
.				meningeală	0	3	191
.	41	F.C	Re	Nefrită		22.0	20.
.	.	nneș	acută.	Edeme	1.	05.	
.				generalizate	7	193	194
.	42	G.	Or	Spondiloză		15.0	18.
.	C.	an			8.	03.	

				reumatisma	194	194
			lă	3	8	
43	IUI	Ni	Cancer	03.0	05.	05.
	ce		uterul	7.	05.	
				7	9	194
44	F.P	Ai	Cecitate.	31.0	31.	
	x		Para	8.	05.	
			lizia	193		194
			membrelor	8	9	
			inferioare			
45	J.F.	Re	Tuberculoză	08.1	20.	
	nnes			0.	11.	
			peritoneală	194		195
				8	0	
46	L.J.	Pa	Tuberculoză	08.1	20.	
	ris		pulmo	0.	11.	
			nară,	194		x95
			intestinală,	8	0	
			peritoneală			
47	M.	Ma	Morb Port;	09.1	06.	06.
	T.C.	rseille	sacro	0.	06.	
			coxalgie	194		195
			dreaptă	7	2	
48	J.G.	Bo	Tulburări	21.0	13.	
	rdeaux		dispep	8.	07.	
			tice,	194		195
			accidente ocluzive	7	2	
49	Co	To	Fistulă	03.1	08.	
	lonel	ulon	postope	0.	12.	
	P.		ratorie	195		195
				0	3	
50	E.F	Au	Boala	12.0	18.	
	stria		Addison	8.	05.	

					0	195	195
.	51	E.	Ita	Boala	6.	02.0	31.
	G.	lia	Hodkin			05.	
						195	195
.	52	AC	Po	Scleroză în	5.	16.0	16.
		itiers	plăci			07.	
						195	195
.	53	M.	Re	Hemiplegie;	2	10.1	15.
	B.	nnes	ceci	tate;	953	08.	
				surditate	954	6	195
.	54	H.	Ni	Morbul	7.	03.0	04.
	B.	ce	Port;	paraplegie		06.	
					4	7	195
.	55	L.	Sai	Fistule	0.	11.1	05.
	B.	nt	tubercu			08.	
			Ra	loase		193	195
		phael	multiple		0	8	
.	56	Y.F	Li	Causalgie	8.	19.0	14.
	.	moges	simpa			11.	
		Pa	că membrul		194		195
		ris t			5	9	

304

VINDECĂRI

				superior			
.	57	M.	Ita	Tuberculoz	8.	15.0	02.
	C.	lia	ă peri	toneală și		06.	
						1948	196

				pulmonară		0	
.	58	L.S	Elv	Scleroză în	30.0	18.	
.	.	eția	plăci	4.	12.		
					1952	196	
					0		
.	59	T.	Ge	Scleroză în	20.0	28.	
.	A.	rmania	plăci	5.	06.		
					1950	196	
					1		
.	60	G.	Ca	Maladia	21.0	31.	
.	N.	rmaux	Budd	9.	05.		
				Chiari	1954	196	
					3		
.	61	J.T.	Ma	Fistulă;	17.0	11.	
.		iseille	osteo	7.	05.		
				periozită a	1959	196	
				femurului	5		
.	62	E.	Ita	Tuberculoz	05.0	26.	
.	A.	lia	ă osteo	6.	05.		
				articulară	1958	196	
				cu fistule	5		
.	63	V.	Ita	Sarcom al	06.1	25.	
.	M.	lia	coapsei stângi	963	06.		
						197	
					6		
.	64	S.P	An	Hemiplegie	01.0	17.	
.	.	gers	reci	5.	06.		
				divantă	1970	197	
				organică	8		

În paginile următoare prezentăm in extenso trei cazuri din aceeași carte mai sus citata:

1. Thea Angela din Tettaang, Wurtenberg (Germania). Scleroză în plăci din 1944. Vindecată la 20 mai 1950. Miracol recunoscut la 28 iunie

1961.

Thea Angela, născută în 24 septembrie 1921 la Oberlangensee, comuna Neukirch (Germania) își făcea meseria de stenotipist la Tettaang. Ea veni la Lourdes la 20 – 21 mai 1950 cu peleginul german Pax Christi.

Omenește vorbind, era „o epavă” la sosirea sa, boala fiind în stadiul cel mai avansat. După mai multe băi în piscină s-a vindecat deplin imediat după procesiunea Sfântului Sacrament în 20 mai 1950.

Istoricul bolii: operată de gușă în 1938 (era plonjantă, compresivă);

apendicectomie 1940; histeropexie 1942. Boala pentru care a făcut pelerinajul la Lourdes a debutat în 1944 cu deficit motor la cele patru membre, predominant la extremități. Dureri iradiind de-a lungul membrilor cu caracter de radiculo-nevrite.

Evoluția progresivă. Mersul devine treptat foarte dificil, membrul inferior drept fiind mai afectat. Reflexele tendinoase exagerate mai ales în dreapta unde era și un clonus. Reflexele cutaneo-abdominale – abolite;

semnul Babiński bilateral. Diferite tulburări senzitive: diminuarea sen – MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

305

sibilității superficiale, mai ales în dreapta, dureri provocate prin percuția coloanei vertebrale. Tulburări de coordonare: tremur intențional, agravarea deficitului motor până la impotență funcțională. Poziția ortostatică și mersul au devenit în scurt timp imposibile. Vorbirea sacadată. Diplopie – la debutul bolii, care apoi s-a remis. Tulburări sfinteriene: micțiuni dificile, constipație. Amenoree. Slăbire considerabilă. Dr. Kohler îi pune diagnosticul de scleroză în plăci și o consideră inaptă de muncă. În 1945, situația se înrăutățește după ce bolnava a fost acoperită în cursul unui atac aerian pe drumul spre Tiibingen. Dr. Kohler notează: paretezii fesiere, la nivelul gambelor și degetelor, tulburări de vedere agravate, insecuritatea mersului; din august nu mai părăsește patul. Din 29 august 1945 până la 4 ianuarie

1946 este spitalizată la clinica neurologică din Tiibingen. Apoi

au urmat alte spitalizări: Clinica din Lindan, Constance (1946, 1947), Spitalul Tett nang (1947, 1948). Simptomele au progresat: constipația însoțită de vărsături zilnice. În octombrie – decembrie 1949 apar crize de contractură fixând corpul în opistotonus. Crize de cefalee foarte violente; vărsături. Este hrănită pe sondă. Doctor Schweizer din Weingarten îi face alcoolizări ale lanțului simpatic la nivelul D12, după care încetează durerile și se poate alimenta singură, dar cu dificultate. În februarie 1950 spasmele reapar; se practică a doua alcoolizare dar fără rezultat. Din martie 1950 alimentația devine imposibilă. Din aprilie – vorbirea imposibilă, stare de torpoare. La

15 mai 1950, pleacă la Lourdes, cu trenul. Dr. Modder, medicul pelegrinului, o descrie ca pe o muribundă. Prima noapte petrecută la Lourdes a fost cu dureri atroce. După prima baie Dr. Wimmer care o însoțea are impresia că vede pe fața bolnavei un surâs. Bolnava primește la 17 mai le

Sacrement de l'Extreme-Onction. În 19 mai face două băi, după care poate bea puțină apă și suc de portocală și lămâie. Pareza deglutiției dispare.

Durerile dispar. Sâmbătă 20 mai merge la piscină pentru a patra oară. Dr.

Wimmer declară ca la ieșirea din apă bolnava este surâzătoare și poate întoarce capul singură; acuză o foame exagerată și, ajunsă la azil, se alimentează bine. După procesiunea Sfântului Sacrament a putut să-și miște brațul stâng, iar când a fost condusă la Biroul Constatărilor Medicale, a strâns cu putere mâna doctoriței și putea să-și miște membrele inferioare.

Constatările Biroului Medical: pe stânga, genunchiul poate fi ridicat din planul patului. Toate mișcările sunt posibile dacă bolnava e ajutată; la dreapta, forța musculară e mai mică dar toate mișcările sunt posibile. La nivelul membrelor superioare recuperarea e mai rapidă pe stânga decât pe dreapta. Bolnava poate ridica brațul. Poate să se așeze dacă e ajutată ușor.

Reflexe rotuliene vii pe dreapta, normale. Sensibilitatea este normală la toate nivelele. Vedere, auz, reflexe pupilare normale. Dr. Wimmer a consemnat: „paralizia dispăru sub ochii medicilor”. În 21 mai – o nouă baie în piscinele de la Lourdes și participare la procesiunea Simțului Sacrament.

Forța musculară **s**-a recuperat progresiv și a mers singură pe un scurt traseu până la capela azilului. Când a ajuns acasă a coborât singură din autobuz. La

17 iunie medicul Casei de asigurări din Württemberg consemnează că nu mai există niciun semn clasic de scleroză în plăci. A ajuns de la 34 la 38 kg.

Mai târziu: controale repetate peste 2 ani, peste 5 ani, peste 10 ani – arată lipsa oricăror semne de scleroză în plăci. Din 1955 a devenit călugăriță cu numele Marie-Mercedes la Lourdes. În 1961, pe un raport al Prof.

Thibbaut, Comitetul Medical International a hotărât în unanimitate că vindecarea este medical inexplicabilă. Episcopul de Tarbes și Lourdes a convocat o comisie canonică care a hotărât „caracterul miraculos al acestei vindecări”. Dr. C. Thozet menționează cazul în teza sa în 1975 și constată că nu a avut nicio recidivă și nu are niciun semn de scleroză în plăci.

2. Vittorio Micheli, născut la 6 februarie 1940 la Scurelli (Italia). Sarcom al șoldului stâng. Vindecat la Lourdes în iunie 1963. Miracol recunoscut la 26 mai 1976.

Vittorio Micheli a făcut serviciul militar la vânători de munte; boala a debutat la 22 ani și a dus la o distracție totală a hemibazinului. Vindecarea **s**-a produs între 29 mai – 6 iunie 1963 prin dispariția sarcomului și reconstituirea completă a osului iliac.

Istoricul bolii: în timpul serviciului militar este internat în 1962 la spitalul din Verona pentru dureri la nivelul coloanei lombosacrate, șoldului și coapsei stângi iradiate și pe membrul inferior respectiv. Obiectiv se constată o formațiune voluminoasă prost delimitată; semiconsistentă în profunzimea regiunii iliace stângi și o mobilitate redusă a articulației șoldului stâng. Nimic deosebit în antecedentele

personale și familiale. La internare VSH 42/70. Hematii 4.960.000. Leucocite 3.400/m³. Tratament:

ACTH, vit. E și B₁₂, fără rezultat; mersul e din ce în ce mai dificil.

Radiografia arată alterarea structurală a osului iliac cu osteoliză care interesează jumătatea inferioară a aripiei iliace stângi și acetobulare. La 29

mai se practică biopsie; interpretarea se face în Institutul de Anatomie

Patologică din Verona, la 4 iunie: sarcom cu celule fuziforme caracterizat printr-o proliferare masivă de elemente celulare alungite sau cu tendința de a se rotunji, cu nudei atipici; fragmentele osoase arată un aspect necrotic. Bolnavul este imobilizat într-un aparat pervi-pedios și primește

MEDI –tație LA MEDICINA BIBLICĂ

307

extracte hepatice. La 22 iunie o nouă radiografie arată distrucția aproape completă a hemibazinului stâng; rămânând doar o parte din ramurile ischio și ilio-pubiană și treimea superioară a aripiei iliace; foarte mare osteoporoză a capului femural. La 1 august este transferat la Spitalul civil San Lorenzo din Borgo Valsugana pentru cobaltoterapie. După 10 luni evoluție proastă.

La 13 nov. 1962 radiografia arată: luxație, capul femural ascensionat cu 5

cm. Impotență funcțională totală a membrului inferior stâng. În mai 1963

examenul obiectiv arată o formațiune de consistență păstoasă, mare, deformând toată zona articulației șoldului. În acest stadiu pleacă la Lourdes.

După mai multe băi apare o creștere a apetitului și a forței musculare și diminuarea durerilor astfel că a renunțat la antalgice. Se reîntoarce la

Spitalul Militar din Trente. Starea generală se ameliorează. Mersul redevine posibil. Crește în greutate. Durerile au dispărut total. În 1964 o radiografie arată: refacerea țesutului osos a hemibazinului

stâng; capul femural și-a creat o nouă cavitate cu 4 cm mai sus decât cealaltă.

La Comitetul Medical International să cerut o contraexpertiză la catedra de anatomie patologică de la Facultatea din Toulouse: Tumoare malignă de origine conjunctivă și nu osteogenică.

La 26 mai 1976 Arhiepiscopul din Trente a convocat o comisie medicală diocezană unde **S**-a acceptat această vindecare ca fiind miraculoasă.

Mai târziu: Vittorio Micheli a revenit de mai multe ori la Lourdes ca brancardier. **S**-a căsătorit în 1971 și nunta a fost binecuvântată la Lourdes.

3. Serge Perrin, născut la 13 februarie 1929 la Hennebont (Morbihan).

Hemiplegie și leziuni oculare cu stenoză de carotidă. Vindecat la Lourdes la 1 mai 1970. Miracolul recunoscut la 17 iunie 1978.

Bolnavul a venit la Lourdes la vârsta de 40 ani cu un pelerinaj al diocesei sale. El suferea de 17 luni de o hemiplegie dreaptă cu tendința la bilateralitate și leziuni oculare legate de tulburările organice și circulatorii cerebrale. **S**-a vindecat brusc la 1 mai, puțin după ce a primit 1 Onction des malades la Bazilica Sfântul Pius X.

Istoric: Antecedente: otită stângă supurată în copilărie, cu pierderea auzului pe această parte; o insolație cu crize de cefalee care a necesitat supraveghere medicală; un sindrom hipoanabolic la 20 de ani, pentru care a fost refuzat la stagiul militar (42 kg).

Debutul bolii: la 4 februarie 1964 a apărut o cefalee violentă, dificultate la mers, tulburări de vorbire, greșeli de calcul aritmetic. În aceeași zi Dr.

Sourice constată o hemiplegie dreaptă predominant crurală. Face tratament vasodilatator și anticoagulant. Își reia munca fără sechele, după 3 luni.

308

VINDECĂRI

În 1965 – colecistectomie. La sfârșitul anului 1968, tabloul clinic se repetă:

cefalee, lipotimie. Dr. Sourice regăsește tabloul clinic din 1964 cu impotență funcțională a membrului inferior drept. În februarie 1969, la trei luni după debutul acestui episod, nicio ameliorare nu a survenit și este trimis la Prof. Pecker la Rennes unde se constată și o scădere a acuității vizuale la ochiul stâng. Arteriografia confirmă o tromboză carotidiană stângă. Două luni mai târziu, după tratamente intensive vasodilatatoare, nu există nicio ameliorare. Examenul neurologic consemnează: o tendință labilitateralizare a sindromului de insuficiență circulatorie centrală și o limitare a câmpului vizual. În luna mai 1969 merge la Lourdes, dar fără nicio ameliorare. În iunie 1969, starea se agravează apărând tulburări de conștientă sub forma unor crize care se repetau de 2 – 3 ori pe săptămână spre sfârșitul anului. În octombrie 1969 era deja dependent de îngrijirea altei persoane. La începutul anului 1970 Prof. Pecker constată: hemiplegie dreaptă, hemianopsie laterală stângă, sindrom piramidal stâng. În primele luni ale anului

1970 starea bolnavului era deplorabilă: deficit motor important la ambele membre inferioare, predominant în dreapta; acuitate vizuală 1/10 la dreapta, 1/20 la stânga; TACR: 78 – 120 dreapta, 56 – 100 la stânga. La 26 aprilie pleacă pentru a doua oară la Lourdes, dar complet descurajat și mai mult la insistențele soției și ale medicului său curant. Participând la Onction-Communautaire des Malades la Bazilica Sfântului Pius X a încercat senzația bizară că totul se agravează... dar totuși... se vindecă. Mai întâi a avut impresia că poate merge în cârje, dar a fost sfătuit să nu-și schimbe nimic în comportament. După amiază, în fața grotei aparițiilor, la Binecuvântarea bolnavilor, și-a dat seama că vederea a redevenit normală. Seara a luat trenul spre casă și și-a dat seama că-și poate folosi membrele inferioare. Primul control medical autorizat s-a făcut la Angers: acuitate vizuală O.D. 9/10, O.S. 10/10, câmp vizual normal; fund de ochi: artere fine, semnul încrucișării, discreta decolorare a sectoarelor temporale. TACR:

OD-40, OS-35. Prof. Pecker îl revede și consemnează la 12 mai 1971: o infimă asimetrie facială, sechelă a paraliziei faciale drepte, o vivacitate a reflexelor rotuliene și un semn Hoffman bilateral. În rest

examenul neurologic este normal. Câmpul vizual normal. La 30 mai arteriografia arată o completă permeabilitate (fără stenoză, fără tromboză) la nivelul carotidei stânga.

La Biroul Medical din Lourdes, bolnavul a revenit de 4 ori între 1970 – 1972 și cei 21 medici au hotărât în unanimitate să prezinte dosarul la

Comitetul Medical Internațional care în 1975 constatând și lipsa oricărei

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

309

recidive a hotărât că vindecarea este neobișnuită din punct de vedere medical.

Comisia diocezană constituită de Episcopul de Anger a declarat vindecarea miraculoasă la 17 iunie 1978.

La fel ca în vindecările biblice, bolnavii vindecați aveau la început reacții vegetative, fenomene parestetice și senzoriale, trăiri deosebite, deschiderea unor emonctorii:

Impresia că o forță intervine senzația de foame ușoară agravare creșterea foamei senzația de curent cald palpitații zgomote în urechi sincopă frică transpirații creșterea diurezei revenirea menstriei

Un tânăr a scris astfel despre pelerinajul său: „Sunt sigur că fiecare are miracolul lui la Lourdes, chiar dacă nu printr-un braț care se ridică sau o gambă amputată care se reface, dar în mod sigur printr-o inimă care se schimbă...”

Am prezentat mai detaliat Lourdes pentru că într-un secol și jumătate acest fenomen a atras milioane de pelerini, mulți oameni de știință și mulți teologi din toate zărilor lumii. În plus, este foarte bine studiat și consemnat în presa de specialitate, cărți, analize de laborator, rapoarte medico-ecclesiastice – mărturii de netăgăduit.

Dar în întreaga lume creștină în timpul și spațiul mesianic pe care-l trăim, asemenea ruguri de foc arzând a mărturie își spun mesajul lor christic.

În spațiul ortodox, în duhul smereniei și al netrâmbițării actelor sacre

(Matei 9, 30), hârtia și cerneala nu au putut consemna vindecările miraculoase. Ele se petrec în inima mănăstirilor, la răscruce de drumuri, în casele oamenilor, și – ca o veste tainică – sporesc credința cea văzută și nevăzută.

310

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

Călugări smeriți și trăitori, cu trupul și sufletul subțiate de post și priveghere, se roagă și binecuvântează și se roagă...

Dovada puterii lor este nepieirea lor...

Annick de Souzenelle arată că în traducerea simbolică a limbii ebraice, Egipt înseamnă ape primordiale, nedespărțite.

Firea omenească, la fel ca poporul evreu, a fost robită. Vindecarea presupune dorința de a pleca din țărâmul robiei și trecerea grea prin pustie spre Țara Făgăduinței. Paradoxal „umanitatea preferă aservirea în locul libertății” căci evreii nu voiau inițial să plece din Egipt. Este ca și când omul ar avea „teamă de a fi vindecat”. Dar Dumnezeu le spusese prin

Moise: *...am să vă izbăvesc cu braț înalt și cu pedepse mari* – ceea ce s-a și întâmplat, pentru că întreaga istorie a umanității este o bucurie divină aspră, dar sublimă, spre vindecarea și restaurarea ființei umane.

PARTEA A ȘASEA

SĂNĂTATEA ȘI TERAPIA PRIN CREDINȚĂ

Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica...

Iacov 5, 15

Nu trebuie să uităm că există o igienă a vieții creștine: trupești, morale, spirituale. Respectarea ei este cea mai bună profilaxie a îmbolnăvirilor.

Dacă boala ne lovește într-un fel sau altul, trebuie să ne intensificăm trăirile și strădaniile vieții creștine, iar semenii noștri să ni se alăture cu efortul lor de rugăciune, post și îngrijire medicală și socială.

Căile de stăpânire a duhurilor, de trăire între granițele sănătății

trupești și mintale, ca și căile de mântuire, sunt multe și specifice fiecărui om.

Noi prezentăm doar câteva cerințe cu caracter general pe care e bine să nu uităm a le practica, cu conștiința că îmbolnăvirea – dacă survine totuși – nu trebuie să fie pricină de poticnire, ci numai prilej de autocontrol și treaptă de autodepășire.

Ființa umană este înzestrată – prin creație și prin Duhul lucrător – cu o putere homeostazică de autovindecare. Când un om descoperă credința în

Iisus Hristos – marele taumaturg – și este înzestrat cu puterea nădejdi, practic poate învinge orice boală.

În noi există o forță care devine lucrătoare în lupta cea bună. Ea capătă dimensiuni fantastice când chemăm Numele Domnului Iisus Hristos.

Omul creștin în alcătuirea lui a dovedit performanțe biologice autodepășitoare în înrâncenarea cu forțele păgâne, atee sau anticreștine.

Pentru a dovedi cât de tare poate fi omul – practic invincibil – prin

Hristos, redăm foarte sintetic atacurile asupra trupului și sufletului suferite de martirii creștini din primele secole și până azi:

trași pe roată arși cu foc puși pe cioburi aruncați în cuptor dați la fiare loviți cu pietre spânzurați

312 SĂNĂTATEA ȘI TERAPIA PRIN CREDINȚĂ

zdrobiți strujiți cu gheare de fier întinși bătuți cu băte, cu vine tari împunși cu țepi aruncați în mare aruncați de pe aripa bisericii legați și târați prin pietre răstigniți înfometăți însetați cu ochii scoși puși sub pietre mari spre strivire otrăviți cu dinții smulși spânzurați de picioare cu o piatră mare legată de cap îngropați de vii și călcați de cai arși în smoală jupuiți de pielea capului tăiați pe tot trupul cu briciul bătuți cu băte pe pânțele sfâșiați la pânțele cu unghii de vulturi spânzurați pe lemn și împunși pe tot trupul cu cuțite săgetați unși cu miere și lăsați în soare la viespi, albine, gărgăuni întinși pe lemn ca niște corzi de vioară legați de mâini și de picioare între patru stâlpi

legați de stâlpi în râu în timp de ger până al înghețare mutilați prin tăierea limbii și mâinilor băgați în oțet și sare și strujiți cu unghii de fier până se vedeau oasele puși sub butuci cu care li se sfărâmau gamba ferecați în obezi așezați pe un pat de fier înroșit așezați în plumb, smoală, pucioasă, legați în lanțuri cu 20 de cuie de fier bătute în călcâi trași de cai cu degetele zdrobite cufundați în untdelemn fierbinte

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

313

jupuiți spânzurați de un picior, cu un fier legat de piciorul celălalt încălțați în papuci cu piroane puși pe pat de aramă, iar dedesubt cărbuni, ulei, smoală, în timp ce-i băteau cu vergi subțiri apăsați cu drugi de fier înroșiți obligați să țină în mână jar și tămâie mutilați prin tăierea treptată a mădurelor de dimineața până la al nouălea ceas acoperiți pe cap cu un coif din fier mroșit străpunși cu piroane înroșite prin urechi și creier bătuti cu toiege ascuțite peste obraz și cap întemnițați pentru mulți ani

Ei au suportat schingiuirea fizică, psihică și morală pentru ca să ne dovedească nouă, oamenilor de rând, că în fiecare clipă și în orice loc există un triumf al vieții asupra morții.

* * *

Cele create au fost aduse la ființă sub litera legii supreme a armoniei.

Omul este încununarea creației divine. Cine nu descoperă pecetea

Creatorului pe ființa lui trăiește ca un rătăcit al Universului. Legile sublime și necruțătoare ale armoniei divine îi vor aduce aminte mai devreme sau mai târziu.

Credința este o putere, un verb al luptei celei bune, o virtute creștină.

Credința în Sfânta Treime este puterea Noului Testament. Noi trebuie să mărturisim această credință neîncetat, în singurătate și în fața oamenilor.

Prin mărturisirea de credință, spunând Crezul zilnic, puterile

cerești ne acoperă ca pe o ființă bine cunoscută... Iar duhurile răutății se îndepărtează neputincioase.

Crezând în atotputernicia Sfintei Treimi, credem în puterea ei atotmăduitoare.

În smerenie, cu lacrimi în ochi, să zicem precum tatăl lunaticului:
Cred.

Doamne! Ajută necredinței mele.

În Vechiul Testament se cerea ca pârga fiecărui rod să fie închinată lui

Dumnezeu. Sfinții părinți înțeleg din aceasta că și primul gând al dimineții trebuie să fie închinat lui Dumnezeu; Sfântul Ioan Scărarul scrie: „Există un așa numit înaintemergător al duhurilor, care ne ia în primire îndată ce ne deșteptăm din somn și întinează primul nostru gând. Dă pârga zilei tale

Domnului, căci ea va fi a celui ce o ia mai înainte”. Când trecem din som

314

SĂNĂTATEA ȘI TERAPIA PRIN CREDINȚĂ

nul cel de noapte la lucrarea zilei, mintea noastră nu trebuie să fie copleșită nici de greșelile mizeriei existențiale (ale bogăției sau sărăciei), nici de foame, nici de sete, ci trebuie să-și înceapă veghea noii zile cu un gând de laudă pentru Creator, o clipă de minunare pentru cele create și o mulțumire că Dumnezeu ne-a adus sănătoși și în putere în pragul unei noi zile din calendarul vieții. Așa cum de pildă sună *Psalmul 8, 1: Doamne.*

Dumnezeul nostru, cât de minunat este numele Tău în totpământul! Că s-a înălțat slava Ta, mai presus de ceruri.

rugăciunea este cale deschisă spre Dumnezeu, este comunicarea cu

Dumnezeu, este descoperirea celor nevăzute, neauzite, nerevelate, este cunoaștere pornită de pe pământ spre cer, este autocunoaștere deopotrivă, este scara, este urcare a minunatei noastre alcătuirii, este coborâre a tainelor, este slăbiciune **într-o** mare putere, este putere **într-o** mare slăbiciune.

Maxim Mărturisitorul arată atributele și scopurile rugăciunii astfel:

Învățătura despre Dumnezeu înfierea prin har egalitatea în cinste cu îngerii împărtășirea de viață veșnică restaurarea firii ca să se încline spre ea însăși în chip nepătimaș desființarea legii păcatului surparea celui rău care ne stăpânește prin înșelăciune

„Înclinarea firii spre ea însăși în chip nepătimaș” este importantă în medicină pentru că susține echilibrul, homeostazia spirituală și trupească, favorizează autocunoașterea, vederea clară a cauzelor îmbolnăvirii.

Rugăciunea este un act de atitudine filială, conștiința acestei apartenențe dă încredere, optimism, sentiment de protecție, curaj în fața bolii.

Ce înseamnă rugăciunea, care poate fi conținutul ei?

cerere, implorare;

miuțumire;

laudă;

mijlocire;

Iertare;

Îngăduință (atenuează sindroamele reactive);

unire, comuniune;

curățește mintea și o pregătește spre contemplația lucrurilor

(Maxim

Mărturisitorul); în felul acesta omul scapă de suferința cauzată de observarea fără înțelepciune a răului în lume;

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

315

vindecă de slava deșartă (inclusiv de interpretarea paranoidă a realității); smerita cugetare este o rugăciune neîntreruptă (Maxim Mărturisitorul);

sabie împotriva gândurilor potrivnice (remediu împotriva patologiei obsesivo-fobice, paranoidismului, reactivității); Ilie Ecdicul zice că rugăciunea trebuie să rămână în minte ca o rază în soare;

rugăciunea trebuie făcută din inimă, cu credință, cu smerenie, în

post, în taină sau cu voce tare;

când ești sănătos și neîmpiedicat **s-o** faci altfel, rugăciunea se face în picioare sau în genunchi, bărbatul cu capul descoperit, femeia cu capul acoperit;

fazele rugăciunii:

I. Mulțumire pentru toate câte ni le dai, Doamne.

II. Cerere de iertare a păcatelor: cele cu voie și fără voie, cele cu știință și fără știință, cele cu cuvântul și cu fapta.

III. Cerere de ajutor: curățire a inimii de orice patimă, boală, înținăciune, trufie, gânduri deșarte, duhuri necurate etc, putere de smerenie, păstrarea sănătății, vindecarea bolilor, binecuvântarea lucrării inimii și mâinilor noastre etc

Sunt destule cazuri în Biblie în care un bolnav a fost vindecat prin rugăciunile celor apropiați. Să nu uităm să ne rugăm pentru bolnavi, să le cerem celor apropiați bolnavului să se roage pentru el, iar când suntem bolnavi să le cerem celor apropiați nouă să se roage pentru noi.

Rugăciunea lui Iisus este o practică străveche în monahismul răsăritean, este o armă de foc în lupta cea bună a omului pe pământ, este puternică, este apărătoare, este susținătoare, este alungătoare de puteri malefice, este echilibrantă, este ridicătoare atunci când am căzut. Ea constă din rostirea cu credință în taina a următoarelor cuvinte: Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul (păcătoasa).

Cei mai mulți sfinți părinți recomandă – fără caracter obligator – ca rugăciunea să fie corelată cu respirația astfel:

În timpul inspirului se spune Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui

Dumnezeu, pauză, în timpul expirului se spune miluiește-mă pe mine, păcătosul

(păcătoasa).

„În ortodoxie, ca în multe alte tradiții, rugăciunea este în general de trei feluri, pe care trebuie să le considerăm ca nivele amestecându-se unele cu celelalte mai curând decât ca etape succesive: rugăciunea buzelor (rugă

ciunea vocală), rugăciunea intelectului (rugăciunea mentală), rugăciunea inimii (sau a minții în inimă)” (Kallistos Ware, Puterea Numelui).

Această rugăciune este complexă: pomeneste Numele lui Iisus, îl recunoaște ca Domn și Fiu al lui Dumnezeu, imploră milă, cel mai acoperitor sentiment creștin, și mărturisește păcatele proprii prin cuvintele pe mine, păcătosul.

În plus, una din bazele biblice ale acestei rugăciuni este o vindecare, aceea a orbului din Ierihon.

Rugăciunea lui Iisus este bine a fi practică de către sănătoși și bolnavi, în clipele de răgaz și de lucrare, în case și pe cale, la trezire și la sfârșitul zilei, în așteptare și mergând, în clipele de stăpânire și de pericol, în zilele de pace și de război, în ceasurile de foame și de sete, în fața unor decizii hotărâtoare ale mântuirii, în fața morții.

Puterea Numelui lui Iisus ridicată din această rugăciune face din viața noastră o corabie de nezdruncinat.

Crucea este altarul cel mai sfânt din lume, este altarul altarelor, pe care **s-a** adus jertfa supremă.

Semnul crucii, pe care creștinul îl înalță văzut și nevăzut este apărător și deschizător în fața multor piedici.

Petru Damaschin scrie că „prin semnul cinstitei și de viață făcătoarei cruci se izgonesc dracii și felurite boli”... Iar mai apoi zice că „simboalele acestui sfânt semn ni l-au predat Sfinții Părinți”.

cele două degete și o singură mână arată pe Domnul nostru Iisus Hristos cel răstignit, cunoscut în două firi și **într-un** singur ipostas, dreapta amintește de puterea Lui nemărginită și de șederea de-a dreapta Tatălui, coborând ea de sus, ne arată pogorârea Lui din ceruri până la noi, trecând de la dreapta la stânga, izgonește pe vrăjmași și arată că prin puterea Sa nebiruită a biruit Domnul pe diavol care stă la stânga, lipsit de tărie și întunecat.

Brațul vertical al crucii unește cerul cu pământul, iar brațul orizontal îmbrățișează lumea.

Citirea Psaltiri este profilactică și tămăduitoare în același timp. Aceasta înseamnă că trebuie să citim zilnic câțiva psalmi, iar unii Sfinți Părinți recomandă în caz de boală îndeosebi *P sal mii 3, 30, 50, 142*.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

317

Participarea la Liturghie este momentul sublim al vieții noastre. Cenușa și negreala zilelor lucrătoare se spală, se curățește Duminica la Sfânta

Liturghie; atunci Hristos, îngerii și Sfinții cei dispăruți vin alături de noi, sunt cu noi la Liturghie, sunt ceasurile transcendente când cerul vine sub cupola bisericii, iar noi ne întărim prin puterea comunicării de care nu ne poate despărți nimeni.

Apa sfințită, anafura, tămâia, o casă sau **q** haină sfințită, flacăra unei candelă, icoanele sunt elemente ale universului nostru material cu încărcătura de spiritualitate creștină, cu credința că totul poate fi sfințit în jurul nostru spre o bună conlucrare (*Ioan 5, 4; Evrei 10, 22; I Ioan 5*.

6; I Ioan 5, 8; Mat ei 2, II; Luca 1, 10, 11; Apocalips a 5.

8; 8, 3, 4; Fapte 19, 12).

Ele nu au putere prin ele însele, ci prin credință, rugăciune și faptele noastre bune.

Pelerinajele la locurile sfinte, acolo unde Dumnezeu se manifestă vizi.

bil **intr**-un chip minunat, au o dublă menire pentru bolnav: exprimă râvna lui, credința lui în miracol și – pe de altă parte – îi dă posibilitatea să se raporteze la alți suferinzi. Pelerinajele sunt adesea prilejuri de convertire pentru bolnavi și medici.

rupul se curățește prin post, iar sufletul prin milă și adevăr – zice flie

Ecdicul.

Postul este un instrument, o soluție la îndemâna sănătosului și a bolnavului, el te ajută să revii „la vechea vrednicie” (pentru că Adam a căzut prin tentația gustării).

Postul este la fel de important pentru omul sănătos, pentru

omul bolnav și pentru medic (*M a tei 17, 21*) căci anumiți demoni nu pot fi alungați decât prin rugăciune și post.

Postul se duce pe cât posibil în taină.

aina Botezului, Taina Ungerii cu Sfântul Mir, Taina Spovedaniei.

Sfânta Taină a împărtășaniei, Taina Sfântului Maslu, Taina Nunții sunt cetăți de apărare și redate de luptă ale creștinului între naștere și moarte.

318

SĂNĂTATEA ȘI TERAPIA PRIN CREDINȚĂ

Din Taină în Taină urcăm din putere în putere.

Mărturisirea are în Noul Testament două sensuri: „recunoașterea și exprimarea în public, în fața oamenilor a adevărilor de credință descoperite de Evanghelie” și „mărturisirea păcatelor proprii” (Dicționar al

Noului Testament, 1984, LMircea).

Spovedania sau mărturisirea păcatelor este o sfântă terapie:

descoperă și recunoaște răul din noi;

aduce răul acesta la suprafață gata să fie alungat, demascat;

demascarea scade sau anulează puterea dușmanului din noi;

spovedania păcatelor trebuie să se asocieze cu pocăința;

viața omului este o scară care se descoperă progresiv, din treaptă în treaptă: spovedania și pocăința sunt condiția esențială, vitală pentru a ne descoperi dorul și voința de urcare, ele îndepărtează vâlul treptelor următoare, fără ele riscăm să rămânem veșnic pe orizontală, condamnați numai la evoluția și performanțele biologice; mărturisirea păcatelor și pocăința sunt primele care ne desprind de pământ și prin ele omul „va primi o simțire dumnezeiască și nu-i va scăpa creșterea sau scăderea proprie” (Calist

Catafygiotul);

conștientizarea greșelilor te face stăpân peste ele.

Mărturisirea păcatelor are o valoare profilactică pentru omul sănătos, și o valoare terapeutică pentru omul bolnav.

Sfânta Taină a împărtășaniei este o concorporalitate cu Hristos, purificatoare și vindecătoare deopotrivă. Apostolul Pavel atrage

atenția însă, că pentru ca Harul sfințitor al acestei taine să lucreze spre apărarea și salvarea noastră, trebuie să fie precedată de spovedanie și pocăință altfel am lua această taină cu nevrednicie și puterea trupului și sângelui lui Hristos arzând păcatul îngropat în noi ne-ar face neputincioși sau bolnavi (*I Corint era 11, 27 – 30: De aceea mulți dintre voi sunt neputincioși și bolnavi și mulți au murit*).

Taina Sfântului Maslu are o bază biblică în *Mar cu 6, 13 și Iacov 5, 14 – 15*. Constă în rugăciuni de iertare și vindecare și ungerea cu untdelemn sfințit în numele Domnului.

Să nu uităm toate virtuțile căci ele însele și lupta noastră de a ajunge la ele sunt toate apărătoare și tămăduitoare deopotrivă:

mila;

credința;

nădejdea;

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

319

dragostea;

smerenia;

curățenia;

nevorbirea de rău a aproapelui;

uimirea în fața creației și lauda Creatorului;

dreptatea;

cinstirea și trăirea adevărului.

...Și încă multe altele care fac în jurul nostru o platoșă și țin ființa în armonioase legături atitudinea față de boală este foarte importantă în procesul vindecării.

Mai întâi, de boala noastră nu trebuie să facem niciodată vinovați pe alții.

Marcu Ascetul zice așa: „Dacă, potrivit Scripturii, tot ce ni se întâmplă fără voie își are pricina în cele săvârșite cu voie, nimeni nu e atât de dușman omului ca el însuși”.

Boala trebuie să fie un prilej de meditație, autojudecată, sondare a propriei ființe, a obiceiurilor, agresiilor biologice, morale, spirituale.

Boala nu trebuie să fie prilej de deznădejde. Ea nu trebuie să ne

facă mai răi, ci mai buni.

Toate greutățile și necazurile care nu sunt răbdate au în ele un chin îndoit – zice Isaac Sirul.

Boala are o valoare inițiatică.

Prin credința în Sfânta Treime orice boală poate fi învinsă.

Nădejdea în vindecare este o esență a creștinismului.

Despre leacuri găsim astfel de mențiuni:

Iezechiel 47, 12: ha fiu, pe amândouă laturile lui, vor crește tot felul de arbori care dau hrană. Frunzele lor nu se vor veșteji și fructele din ei nu se vor mai isprăvi. În fiecare lună se vor coace fructe noi, pentru că apa pentru ele vine din locul cel sfânt; fructele lor se vor întrebuița ca hrană, iar frunzele la leacuri.

Înțelepciunea lui Iisus Sirah 38, 4: Domnul a zidit din pământ leacurile, și omul înțelept nu se va scârbi de ele.

320

SĂNĂTATEA ȘI TERAPIA PRIN CREDINȚĂ

5.: Au nu din lemn s-a îndulcit apa, ca să se cunoască puterea lui?

Apocalips a 22, 2: Și în mijlocul pieții din cetate, de o parte și de alta a fiului crește pomul vieți, făcând rod de douăsprezece ori pe an, în fiecare lună dându-și rodul; și frunzele pomului sânt spre tămăduirea neamurilor.

Este sigur că unele tămăduiri din aceste versete au în primul rând un înțeles simbolic, în sensul de vindecare spirituală.

Medicul este o persoană importantă în ecuația vindecării, dar el trebuie să aibă conștiința dependenței lui totale de Marele Taumaturg.

Redăm câteva versete:

Apoi a poruncit Iosif doctorilor, slujitori ai săi să îmbălsămeze pe tatăl său și doctorii au îmbălsămat pe Israel: F a c e r e a 50, 2.

Cinstește pe doctor cu cinstea ce zise cuvine că și pe el l-a făcut Domnul:

Ec des iast icul 38 le-a de la cel Preaînalt este leacul și de la rege va lua dar:

Eccles iast icul 38, 2.

Știința doctorului va înălța capul lui și înaintea celor mari va fi

minynat:

Ecclesiast ic ui 38, 3.

Și El a dat oamenilor știința ca să se mărească întru leacurile Sale cele minunate: Ecclesiast icul 38, 6.

Și doctorului dă-i loc că și pe el l-a făcut Domnul și să nu se depărteze de la tine că și de el ai trebuință: Ecclesiast icul 38, 12.

Că este vreme când și în mâinile lui este miros de bună mireasmă: Ecclesiast icul 3813.

Că și el se va ruga Domnului ca să dea odihnă și sănătate spre viață:

Ecclesiast icul 38 14.

Dar, auzind, Iisus le-a zis: Nu cei sănătoși au nevoie de doctor ci cei bolnavi: Mar cu 2, 17.

Și multe îndurase de la mult doctori, cheltuindu-se toate ale sale dar nefolosind nimic, ci mai mult mergând înspre mai rău: Mar cu 5, 26.

...Doctore, vinăcă-tepe tine însuși!... Luca 4, 23

Vă îmbrățișează Luca, doctorul cel iubit; Coloseni 4, 14.

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

321

Înțelegem din aceste versete:

că tehnica îmbălsămării o dețineau medicii;

medicul trebuie cinstit cu cinstea ce i se cuvine;

știința doctoriilor și a leacurilor sunt prilej de a preamări pe

Dumnezeu;

medicul se roagă lui Dumnezeu pentru bolnavi;

cei sănătoși nu au nevoie de doctori;

există cazuri când medicii nu reușesc să fie de ajutor;

bolnavii vor ca medicul să fie el însuși sănătos;

unul din apostoli era medic.

Smeritul Monah Maxim scrie în „Răspunsuri către Talasie” că darurile vindecărilor le primește „cel ce a ajuns la iubirea naturală de oameni după înlăturarea totală a iubirii păcătoase de sine”.

Un cuvânt al lui Ioan Scărarul se referă în special la bolile spirituale. îl reproducem ca atare: „pe cei neînfrânați poate că-i vor

tămădui oamenii, pe cei vicleni, îngerii, iar pe cei mândri, Dumnezeu”.

Există un mare risc pentru medic: acela de a cădea în păcatul mândriei, închipuindu-și că vindecările îi aparțin. Sfântul Isaac Sirul zice că „cel ce dorește să se facă minuni prin mâinile lui este ispitit de dracul care râde de el”.

Petru Damaschin scrie că cel ce se cunoaște pe sine este „între măreție și smerenie” iar Sfântul Maxim zice așa: „a te închipui ceva nu te lasă să ajungi ceea ce te închipui”.

Medicul zilelor noastre să nu uite că înaintea lui o listă mare de savanți ai lumii s-au închinat în fața Creatorului Divin: Medler, Flammarion.

Kepler, Ampere, Cuvier, Mendeleev, Linne, Galilei, Boyle, Pascal, Kant.

Herschel, Emerson, Ramsay, Albright, Heine, Dickens, Rousseau.

Diderot, Goethe, Faraday, Leonhard, Paulescu, Kelly, Newton, Pestalozzi.

Eddington, Einstein, Branly, Pavlov, Fabre, Rouvière, Roux, Carrel, Tournier.

Dintr-o statistică făcută pentru secolul al XIX-lea de către R. PLE – ymien citat de Daniel Vernet reiese că: din 432 savanți la 34 nu li se cunoaște atitudinea religioasă, 15 sunt indiferenți sau agnostici, 16 ateï și 367 credincioși (adică cca. 85%).

Medicul trebuie să îmbine în mod fericit sensurile profunde ale cuvintelor fizicianului Eduard Branlay: „Știința este o străduință spre Creație, religia este o străduință spre Creator”.

Annick de Souzaenelle scrie că cea mai bună medicină este cea care găsește „vocația divină a Omului”.

322

SĂNĂTATEA ȘI TERAPIA PRIN CREDINȚĂ

Medicul este un om obișnuit prin care Dumnezeu vindecă bolnavi.

Răspunderea sacerdotală a medicului aceasta este: în smerenie profundă să se ostenească să învețe arta și știința tămăduirii, să asiste cu devotament omul suferind, să se roage pentru el și să fie convins în

orice clipă că numai

Dumnezeu este atot tămăduitor.

Preotul – prin harul preoției – trebuie să se roage pentru bolnavi.

Cei din jur, familia, prietenii, rudele bolnavului trebuie să-și unească eforturile și rugăciunea pentru cel bolnav.

Suferința semenului nostru este o piatră de încercare pentru noi. Ea trebuie să ne mobilizeze pentru a asista medical, social și spiritual ființa de lângă noi. Implicarea sau neimplicarea noastră în actul vindecării ne raportează la Divinitate și poate fi mai târziu criteriu de judecată: *bolnav am fost și M-ați cercetat...* (Matei 25, 36)

PARTEA A ȘAPTEA

ANEXE

Foaie de observație spirituală

Date de stare civilă:

Nume: ...

Prenume: ...

Prenumele părinților:

Data nașterii: ...

Locul nașterii: ...

Data consultației: ...

Antecedente

1. Antecedente heredo-colaterale: boli, chiuretaje, sinucideri în familie sau rude apropiate, crime.

2. Antecedente personale: boli, tentative de sinucidere, chiuretaje proprii ori făcute sau mijlocite altora, omucideri, violuri, acte de cruzime ieșite din comun.

324

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Viața morală și spirituală

Confesiunea?

Botezat sau nu?

Căsătorit religios sau nu?

Are duhovnic?

Se spovedește?
Se împărtășește?
Participă Duminica la Sfânta Liturghie?
Se roagă? Da. Nu. Sporadic? Zilnic?
Postește și pomeneste rudele în viață și adormite?
Urăște?
Își judecă aproapele?
Semănieușor?
Are obiceiul să blesteme?
Înjură, drăcuiește?
Are mândrie exagerată?
Prigonește?
Minte?
Îi plac banii? Bogățiile?
Are momente de deznădejde?
E lacom la mâncare?
În ce relații este cu părinții? Cu copiii? Cu colegii?
Cu vecinii? Cu ceilalți oameni cunoscuți?
Ce atitudine are față de săraci și bolnavi, ologi, orbi?
Crede orbește în vise?
Ce atitudine are față de alte fenomene spirituale
(yoga, sufism, teozofie, antroposofie, parapsihologie etc.)
Consumul de alcool, droguri etc?
Viața sexuală:
Excese, adulter, perversiuni?

ANEXE

325

Istoricul bolii

1. Debutul: se leagă de vreun abuz (mâncare, alcool, droguri, diverse) sau de vreun păcat?

2. Evoluția: legătura agravărilor cu abuzuri, păcate;
legătura ameliorărilor sau vindecărilor cu viața spirituală creștină...?

Diagnosticul medical.

Caracterizare moral-spirituală.

326

326

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Despre teoria evoluționistă

Darwin și ceilalți evoluționistă spun că:

nu există decât materie;

omul ar fi apărut din maimuță în urma unei evoluții din ființe inferioare;

Întâmplarea a jucat rolul important în această evoluție;

% selecția naturală, adică victoria celui mai puternic asupra celui mai slab, ar fi legea care guvernează progresul în lume;

asemănările dintre organismele vii ar atesta originea lor comună.

Această concepție a fost îmbrățișată de oamenii de știință din multe țări. Ea a servit pentru răspândirea și inocularea ateismului într-o masă largă de oameni. Unor popoare li s-a predat în școli ca singura învățătură valabilă, fără ca oamenii să mai aibă acces și la alte opinii.

Pentru a argumenta evoluționismul s-au scris mii de pagini.

Noi nu opunem creaționismul evoluționismului, întrucât adevărul nu are nevoie să fie prezentat în opoziție cu minciuna pentru a dovedi că este adevăr.

Dorim numai ca pe câteva pagini să combatem darwinismul așa cum combați minciuna și răufăcătorii, să facem o demascare a unei arme ateiste.

D-na Hopp, o contemporană a lui Darwin, scrie în memoriile ei că l-a vizitat pe evoluționist la el acasă spre sfârșitul vieții și l-a găsit cu Biblia în mîna A citind Epistola către evrei pe care el o numește „cartea împărătească”.

Apoi o rugă pe D-na Hopp ca pe „veranda de vară în grădină” să predice Evanghelia „servitorilor, chiriașilor și vecinilor” asigurându-o că și el „se va uni la cântarea comună”. Ernst Haeckel a fost un elev devotat și mare susținător al lui Darwin.

Petru Popovici în „Biblia este totuși adevărată” citează în traducere lucrarea „Istoria celor trei clișee” apărute în „Die Wahrheit über weltrâtsel”.

ANEXE

327

de dr. E. Dennert: în anul 1868, E. Haeckel publica prima ediție a lucrării sale „Naturliche Schdpfungsgesebichte”. În această lucrare caută să dovedească că embrionii diferitelor mamifere și ai omului nu prezintă nici cea mai mică deosebire. În scopul acesta arată la pagina 242 figurile embrionilor de om, maimuță și câine, iar la pagina 248 figurile embrionilor de câine, găină și broască țestoasă.

Puțin după apariția acestei cărți, un alt învățat, Rutimeyer, profesor de zoologie și anatomie comparată la Basel, Elveția, a dovedit în „Archiv fur

Anthropologie” voi. 8, 1866, pagina 300, că Haeckel „a inventat figurile și că altele au fost modelate și generalizate în mod arbitrar”.

O cercetare amănunțită a celor două rânduri de figuri a dovedit că toate cele trei imagini au fost tipărite pe rând cu același clișeu sau cel puțin că cele trei clișee au fost făcute de fiecare dată de pe aceeași planșă. Cu alte cuvinte, Haeckel arată, cu una și aceeași figură, o dată embrionul omului, apoi pe cel al maimuței și pe cel al câinelui; și tot așa făcu și cu ceilalți embrioni.

Mai târziu, profesorul de anatomie din Leipzig, V. His, reluă chestiunea și dovedi lui Haeckel și alte noi falsificări în lucrarea „Unsere kdrperfomi und das physiologische Problem ihrer Entstehung” apărută la Leipzig în 1875.

Demascat cu probe incontestabile, Haeckel răspunde: „Recunosc bucuros că în utilizarea figurilor schematice am mers uneori prea departe și regret că multe (parte din ele din cauza propriei mele greșeli, parte din greșelile fabricantului de planșe) au ieșit foarte greșite”.

În lucrarea „Apologetisches Schlubwort der Anthropogenie” savantul mincinos mărturisește: „Specialiștii experți știu că e vorba de o prostie foarte nesocotită pe care am comis-o bona fide la restaurarea

pripită a celor câteva ilustrațiuni pentru prima ediție a „Istoriei Creațiunii Naturale”.

(1866). Am ilustrat cu trei figuri identice trei obiecte foarte asemănătoare, atât de asemănătoare încât după cum se știe niciun embriolog nu este în stare să găsească deosebire între ele.

În ediția a doua am îndreptat această greșală formală, care mi-a atras aparența de a fi făcut în mod intenționat descrieri false”.

În „Christlicher Haustreund” Nr. 45/1919, la pagina 362, Haeckel este bătrân și – cum se întâmplă – își părăsește propriile minciuni, «cei mai mulți cercetători din timpul din urmă au ajuns la rezultatul că teoria evoluției și mai ales „darwinismul” sunt o eroare care nu mai poate fi ținută în picioare».

E.M. Spieker citează o mulțime de geologi care consideră că „nu numai structurile din cambrian, ci și structurile tuturor erelor sunt suprapuse direct pe complexul cristalin”.

328

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

W. E. Lammerts arată că sunt foarte puține cazurile când „succesiunea”.

straturilor este de la cele mai simple la cele mai complexe organisme”.

Acest cercetător are în arhiva lui peste 500 de probe geologice „care indică o succesiune inversă, adică formele mai simple suprapuse peste formele complexe”.

Teoria darwinistă nu poate admite ca un om să fi fost contemporan cu un dinozaur; la această dată (în urmă cu 140 milioane de ani) nici măcar primatele nu începuseră să evolueze. Totuși în albia râului Paluxy, de lângă

Glen Rose, Texas, care se identifică drept o formație din cretacic, au fost descoperite urme de dinozaur, brontozaur, probabil tyranosaur și om.

Cu atât mai mult teoria evoluționistă, care plasează apariția omului la câteva milioane de ani, nu ar admite urme de om în carbonifer (acum 340

milioane de ani). Dar Albert C. Ingalls relatează despre aceste urme pe terenurile ce se întind din Virginia și Pennsylvania până la Kentucky.

Illinois, Missouri și spre vest până la Munții Stâncoși.

La începutul acestui secol geologul dr. Charles Dawson a descoperit în localitatea Piltdown din sudul Angliei, un craniu uman împreună cu un maxilar ce indică trăsături de maimuță; peste puțin timp prof. Sir Arthur

Smith-Woodward a descoperit un al doilea craniu împreună cu un dinte, în aceeași regiune. A apărut convingerea că s-a descoperit o verigă importantă ce lipsea până atunci din evoluția omului de la strămoșii săi inferiori. Noua descoperire a fost numită Coanthropus dowsoni.

Doctorii J.S. Steiner, K.P. Oakley și prof. Le Gros Clark lucrând în laboratoarele Universității Oxford și British Museum din Londra, au publicat în 1953 o lucrare comună despre coanthropus. Concluziile lor sunt următoarele: sau cineva a falsificat în mod conștient descoperirile, sau a jucat o farsă; craniul primei descoperiri este o fosilă de om modern din pleistocenul superior (dovada – conținutul scăzut de azot și fluor); dar maxilarul se dovedește (prin aceleași analize) a fi al unei maimuțe din zilele noastre; mai mult – conținutul de fier și crom dovedesc că maxilarul a fost pătat cu bicromat de potasiu și săruri de fier ca să pară vechi; dinții au fost umani (constatare făcută prin analiza cu raze X); uneltele au fost falsificate cu cremenea din jurul șantierului.

Poate este mai semnificativ și faptul că prof. Smith-Woodward nu a permis decât unui număr foarte mic de oameni de știință să vadă sau să studieze craniul original.

ANEXE

329

Rapoartele științifice cu privire la farsa de la Piltdown pot fi citite în în vâsla Nature nov. 28, 1953, pagina 981; dec. 12, 1953, pagina 1110; iulie

10, 1954, pagina 60; aprilie 2, 1955, pagina 569.

Numeroase fapte demonstrează că există o constanță a speciilor,
nu o

BVoluție:

frunzele de ferigă, stejar, ulm, tei, găsite în carbonifer sunt ca
cele de î zi;

despre peștele oelocanthus **s**-a crezut că este o fosilă, dispărut
în urmă cu milioane de ani; dar în ultima vreme au fost prinse mai
multe exemplare

<K oelocanthus; ele seamănă perfect cu peștele-fosilă ca și când
nimic nu **f** a întâmplat milioane de ani;

la fel au fost găsite albine și alte insecte păstrate (**fosile**) în
rășini întru

Utul asemănătoare cu cele de azi;

În rocile de ardezie de la Solenhaffen **s**-au găsit libelule ca cele
de azi;

În unele straturi de chihlimbar **s**-au găsit păianjeni și furnici cu
nimic i îi osebiți de cei din vremea noastră;

În unele straturi de cărbuni au fost găsite reptile, raci, scoici
asemănătoare cu cele de azi;

fosilele din depozitele de pe coasta Pacificului datează din eocen
(55

milioane de ani), rechinii, balenele și diferitele specii de pești
sunt identice

OU cele din epoca modernă;

țânțari asemănători cu cei de azi **s**-au găsit fosilizați în agatele
din

I ittioada cambriană (550 – 570 milioane de ani);

din cele 13 diviziuni în care sunt clasificate animalele, după
diverse surse i unifice, 9 până la 12, sunt reprezentate în fosilele
perioadei cambriene;

(irauballemanden-ul, Borremosemanden-ul și
Tollundmanden-ul sunt mumii găsite în nordul Europei și aparținând
epocii fierului; asemănarea

(îi na menii moderni este perfectă;

f, i în găsit în mormintele faraonilor, alunele din locuințele palustre, lucerna și trifoiul găsit la celți, puse în pământ, au încolțit și au dat plante i cele din zilele noastre;

< 1 i ngo-biloba – copac cu habitat asiatic nu s-a schimbat deloc din erele bi imare până în prezent;

rechinii arată astăzi ca acum 150 milioane de ani în era secundară.

330

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

În alte cazuri cercetătorii au forțat nota anunțând descoperirea unor hominizi sprijiniți numai pe câteva „fragmente mizerabile” (fălci, dinți, oase izolate). Astfel, Ramapitecus și Kenyapitecus au fost afirmați numai pe câțiva dinți și fragmente de maxilar; australopitech din Africa de sud și de vest au capacitatea craniană de 400 – 650 cm, o treime din cea a omului, apropiată de cea a gorilei, omul din Kenya reprezentat prin tibii și bucăți de craniu de 2, 6 milioane de ani, descoperit în august 1972 de către antropologul Richard Leakey într-un strat de tuf vulcanic pe țărmul lacului

Rodolphe, are după reconstituire o capacitate craniană de 880 cm – deci tot ca la maimuța, pitecantropi de Java și sinantropi de Pekin, numiți astăzi

Homo erectus, au mandibula pronunțată, fruntea teșită iar capacitatea craniană între 860 – 1076 cm – toate caractere ale maimuței

Fosilele arată în cele mai multe cazuri animale cu talia mai mare decât descendenții lor din zilele noastre, aceasta trădează mai degrabă o involuție, nu o evoluție.

Cercetările geologice evidențiază în trecut specii care au dispărut pe parcursul timpului și care astăzi nu se mai găsesc nicăieri pe pământ; pe de altă parte majoritatea speciilor care ființează în prezent s-au găsit și sub formă de fosile, ceea ce demonstrează că fenomenul dispariției speciilor este obișnuit, iar cel al apariției de specii noi nu există.

Daniel Vernet în „Biblia și știința” pune următoarea întrebare:

„Dacă a fost evoluție, atunci cum **s**-a făcut trecerea de la nevertebratele inelare

(anelide, moluște...), care sunt hiponeurale (cu sistem nervos ventral), la organizarea exact inversă – epineurale (cu sistem nervos dorsal) a vertebratelor?”

Profesorul A.E. Wilder Smith de la Universitatea din Illinois pune în mare dificultate teoria evoluționistă prin**tr**-un raționament biologic și biochimic care o trădează drept farsă ridicolă: „Reptilele nu-și alăptează puii și – firește – nu posedă mamele. În consecință mamelele trebuie să fie, conform teoriei, organe în procesul de dezvoltare evolutivă, după „faza reptilă”. În felul acesta mamelele trebuie considerate organe în dezvoltare, în evoluție inclusiv la mamiferele de parte bărbătească. Dacă aceste organe masculine în evoluție ar fi fost inutile, ele nu **s**-ar fi putut dezvolta deloc, căci nu le-ar fi dat posesorilor lor niciun avantaj la selecția naturală. Dar noi vedem bine că în prezent ele nu folosesc la nimic. Atunci înseamnă că ori vor folosi în viitor când mamiferele de parte bărbătească vor alăpta pui mici, ori, dacă funcția mamelonilor bărbătești rezidă în trecut, atunci

ANEXE

331

trebuie să presupunem că bărbatul a fost acela care a alăptat copii odinioară-și că această funcție a fost preluată doar recent de femeie”.

Același autor amintește că darwiniștii bazâ**ndu**-se pe unii anticorpi, grupe de sânge etc. ale maimuțelor, asemănătoare cu ale omului, au tras concluzii asupra originii lor comune. Cum **s**-ar spune „ce-i bun pentru gâscă e bun și pentru gânsac”. Dar în acest caz, faptul că bărbatul are organe ancestrale feminine și secretă hormoni feminini înseamnă că ei au fost cândva femei sau au exercitat funcții femeiești? Femeia și mamiferele feminine de asemenea au organe ancestrale masculine și secretă hormoni masculini; aceasta înseamnă că ele au fost cândva bărbați sau au exercitat funcții masculine?

Autorul citat mai sus mai aduce o piedică mare în calea

evoluționismului: ...proteinele vii sunt întotdeauna active din punct de vedere optic;

sinteza de laborator și produsele chimice întâmplătoare produc racemaze, adică inactivitate optică; mai mult, lăsarea în părăsire a produselor optice active perioade îndelungate de timp adeseori este suficientă pentru a le distruge activitatea optică”.

Omul, prin intervenția lui, poate ameliora în niște limite, soiurile create;

asa se întâmplă cu caii, porumbeii, dinii, căpșunile etc, dar în momentul când sunt părăsite și lăsate în mediul lor natural și „întâmplător” aceste soiuri

„Decad” la originea lor, se sălbătesc, în niciun caz nu-și continuă

„Evoluția” nici măcar spre un cal înaripat, cu atât mai puțin spre o maimuță.

Experimentele genetice ale acestui secol nu pot obține trecerea unei specii în alta pentru simplul motiv că depozitul genetic nu este comun.

Substanțele absolut esențiale sistemelor vii nu pot fi formate decât de acele sisteme vii.

Reproducerea unei reacții sau fenomen nu exclude Creatorul, a ca și cum un fabricant de televizoare după ce și-a pus fabrica pe roate ar susține că inventatorul televizorului nu a existat niciodată.

Asemănarea nu este dovada unei relații genetice; există „oameni dubluri” care se aseamănă atât de mult încât pot fi confundați, dar care genetic nu au nimic comun pentru că, în afară de sarcinile gemelare monozigote, nu există doi indivizi identici din punct de vedere genetic.

Ochiul caracatiței se aseamănă foarte mult cu ochiul omului, dar conform teoriei evoluției ontogeneza lor are puțin comun cu filogeneza lor; lupul marsupial (*Tylacinus cynocephalus*) se aseamănă cu lupul mamifer, dar între ei nu există nicio înrudire genetică.

332

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Wallace a fost împreună întemeietor cu Darwin al teoriei

selecției naturale, dar ulterior **s**-a interesat de spiritism, apoi a adus un argument împotriva propriei teorii; astfel el face observația că facultățile mintale potențiale ale celui mai înapoiat sălbatic sunt doar cu puțin inferioare celor existente la cea mai civilizată dintre rase; aceasta ar demonstra că un organ **s**-a dezvoltat înainte de a fi apărut cerințele celui ce-l posedă, deci selecția naturală este desființată.

Evoluționiștii susțin că pentru apariția vieții și înfăptuirea evoluției au fost necesare obligatoriu perioade foarte mari de timp. Dar este clar pentru oricine (chiar fără să fii om de știință) că orice este viu este degradabil și finit. În acest caz, cu cât prelungești timpul unei anumite etape a viului cu atât crește riscul involuției și nu șansa evoluției.

În altă ordine de idei, Huxley a spus că dacă pui niște maimuțe să bată la mașina de scris timp de milioane și milioane de ani ar putea ieși cândva un sonet de Shakespeare; așa înțeleg darwiniștii rolul pozitiv al întâmplării, dar nevinovatele maimuțe n-ar ști niciodată că sonetul „este ceva bun și poate duce la alte lucruri bune” și sunt capabile să mai bată câteva milioane de ani ca proastele... fără ca sonetul să se transforme **într-o** piesă de teatru.

Omul, produsul cel mai perfecționat al evoluției (ca să-i cităm pe evoluționiști), este cel mai planificat dintre viețuitoare, își planifică totul, de la întoarcerea zilnică a ceasului până la călătoria în cosmos, și totuși evoluționiștii susțin că el a ajuns așa datorită întâmplării oarbe, a lipsei totale de planificare...!?

A. E. Wilder Smith spune că nu este logic și just să folosești teoria evoluției pentru a demonstra valabilitatea teoriei evoluționiste.

Dacă în lumea viului au produs rătăcire și confuzie, evoluționiștii nu pot răspunde nimic despre organizarea perfectă, armonioasă, calmă, constantă din lumea neviului.

Care sunt roadele darwinismului? În timp ce Dumnezeu nostru este al celor slabi, blânzi și smeriți, teoria selecției naturale dă câștigul luptei celor puternici, celor tari, sub călcâiul cărora cei neputincioși ar urma să piară.

Dreptul celui mai tare, războiul, lupta pentru „accelerarea

binelui” în interiorul speciei, au fost glorificate; conform acestei teorii, cei mai slabi sau „cei considerați mai slabi” pot și trebuie să dispară spre binele și propășirea biologică a celor care se cred mai tari. Tirani ai acestui secol au gândit și au acționat de pe pozițiile unei rase superioare transpunând darwinismul biologic într-un darwinism social, în unele țări fiind doctrină

ANEXE

333

de stat, oficială; victoria darwinismului, care nu crede decât în materie, trebuie să fie aici pe pământ și, în numele acestei idei sau „victorii finale”, cel slab sau lipsit de vigilență trebuie lichidat; lipsa unei convingeri eshatologice îi determină pe darwiniști să se grăbească în a face rău pentru obținerea „binelui selectat” din jungla lor biosocială.

Religia creștină, cerând să-i înconjurăm cu iubire de oameni inclusiv pe vrăjmașul nostru, ne învață un respect sacru față de om, ca ființă creată;

darwinismul încearcă să desființeze acest respect pentru că în conștiința lor goală de Dumnezeu prezintă materia ca singura merituoasă și stăpână. Dar materia este comună ca utilizare întregului regn vegetal, animal și omului.

Prof. Smith atrage atenția că în acest caz, dacă materia n-ar avea o ordine impusă cu măsură din afară spre creșterea și individualizarea fiecărei ființe, atunci „gândurile tuturor indivizilor ar trebui să fie infectate de gândurile tuturor indivizilor...”, sau cu alte cuvinte, savanții ar putea orăcăi ca broasca sau gâsca ar putea fi un mare biolog predând în școală inclusiv teoria evoluționistă... etc.

334

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Despre medicina creștină

Bolile apar ca urmare a păcatelor proprii sau în cadrul pedagogiei divine, pentru încercarea noastră, pentru binevenita smerire a noastră, pentru ca să se arate prin vindecare slava lui Dumnezeu.

Știința de a trata este de la Dumnezeu.

Darul vindecărilor este ontologic.

Leacurile aparțin creațiunii și credința în ele mai puternică decât în

Creatorul lor este idolatrie.

Bolnavii nu se vindecă prin puterea terapeutului, a medicului, ci prin darul și puterea lui Dumnezeu.

Iisus este marele taumaturg.

Medicul creștin nu condiționează material îngrijirea.

Rugăciunile Bisericii, participarea la Sfânta Liturghie, rugăciunea individuală, postul, virtuțile creștine (credința, nădejdea și dragostea) și toate celelalte virtuți și lucrări creștine (smerenia, nedorirea bogățiilor, nejudicarea aproapelui, propovăduirea Sfintei Evanghelii ele.), faptele bune sunt factori de profilaxie și tratament.

Sfintele Taine: Botezul, Spovedania, împărtășania, Maslul au cea mai mare valoare terapeutică.

Bolile care duc fatalmente spre moarte nu-l înspăimântă pe creștin pentru că el crede în Viața de Apoi. De aceea, nici chiar în timpul celor mai înspăimântătoare epidemii creștinii nu au încetat de a se îngriji unii pe alții.

Pentru adevăratul creștin nu există stare de neființă; moartea este doar o trecere, părăsirea trupului doar o treaptă superioară în viața duhovnicească. Este de datoria nu numai a preotului, ci și a medicului să pregătească bolnavii în acest sens.

Simbolul medicinei este Crucea, pe care se jertfește perpetuu, spre învierea noastră, a tuturor, pacienți și medici – deopotrivă bolnavi –, fisus

Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului, căruia fie slava și stăpânirea în veci! Amin.

M

BIBLIOGRAFIE

1. Acatistier. Ed. a III-a. Editura Institutului biblic și de misiune al BOR.

București, 1987.

2. Dr. Antonie Plămădeală Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă.

Cu pagini de Pateric românesc și o prefață de Dr. Dumitru Stăniloae.

Sibiu, 1983.

3. Ardelean, Teodor, Fariseii lui Iehova, Ed. Politică, București, 1983.

4. Sfântul Atanasie cel Mare, Scrieri, partea I. Cuvânt împotriva elinilor.

Cuvânt despre întruparea Cuvântului, Trei cuvinte împotriva arienilor. Trad. introducere și note de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Ed.

Institutului biblic și de misiune al BOR, (Col. Părinți și scriitori bisericești), București, 1987.

5. Sfântul Atanasie cel Mare, Scrieri, partea a doua. Trad. din grecește, introducere și note de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae. Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București, 1988. (Col. Părinți și scriitori bisericești, 16)

6. Fericitul Augustin, Scrieri alese, partea întâia. Confessiones – mărturisiri, traducere și note de Pr. Prof. Dr. Ioan Rămureanu, Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București, 1985. (Col. Părinți și scriitori bisericești, 64)

7. Bailey, A. Alice, Le retour du Christ, Edition Lucis, Genève, Suisse.

8. Bailey, A. Alice, De Bethleem au Calvaire, Edition Lucis, Genève.

Suisse.

9. La Bibbia di Gerusalemme, Edizioni Dehoniane Bologna.

10. Biblia, Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București, 1982.

11. Borrelly, Andre, Qui est preș de moi est preș du feu. Prbface d'Olivier

Clement. Theophanie, Desclée de Brouwer.

12. Dr. Brătescu, G. și Dr. Lucian, M., Epidemiile de-a lungul timpurilor.

Ed. Științifică, București, 1968.

13. Pr. Prof. Dr. Bria, Ion, Dicționar de teologie ortodoxă, Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București, 1981.

14. Cabasila, Nicolae, Tâlcuirea dumnezeieștii liturghii și Despre viața în

Hristos, Ed. Arhiepiscopiei Bucureștilor, 1989.

15. Chiara Augusta, Sainați Santa Chiara d'Assisi, Îl edizione. Protomonastero S. Chiara – Assisi. Edizioni Proziuncola.

336

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

16. Arhim. Cleopa Ilie, Despre credința ortodoxă, ed. all-arev. și adăugită.

Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București, 1985.

17. Prof. Dr. Doc. Constantinescu, D. Gr. și Dr. Farm. Hațieganu-Buruiană, Elena, Biologia moleculară a celulei vegetale, Ed. medicală, București, 1983.

18. Dr. Crisveil, W.A., A apărut omul la întâmplare?, Trad. de Petru

Popovici.

19. DoweU, Josh Mc, Mărturii care cer un verdict.

20. Dr. Drobotă, Mari-Ann, Cultura smochinului în gospodărie, Ed.

Ceres, București, 1986.

21. Monahul Gamaliil Păvăloiu, Vămile văzduhului și tainele vieții viitoare.

Editată de Sfânta Mănăstire Sihăstria, 1990.

22. Ghinea, Lucian, Viața în sol, Ed. Ceres, București, 1985.

23. Graham, Billy, Oameni noi pentru o lume nouă, Cele opt cuvântări ținute la Euro 70.

24. Sfântul Grigorie de Nyssa, Scrieri, partea întâia. Trad. de Pr. Prof. D.

Stăniloae și Pr. Ioan Buga, note Pr. D. Stăniloae, indice Ioan Buga.

Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București, 1982.

25. Halley, Henry H., Manual Biblic – un comentariu biblic abreviat. Trad.

din limba engleză de Dom Motz, Ed. Door of hope, 1983.

26. Dr. O. Hallesby, Despre rugăciune, trad. de Victoria Moreno.

27. M.R. de Haan M.D., Divinitatea lui Iisus Hristos, Prezentată în cele 7

minuni amintite în Evanghelia după Ioan, Ed. Lumina Lumii.

28. H.L.H. Duhul Sfânt este o Persoană Divină.

29. Conf. Univ. Ifrim, Mircea și Prof. Dr. Doc. Niculescu, Gh. Compendiu de anatomie, Ed. științifică și enciclopedică, București, 1988.

30. Ionescu, Nicolai, Umpleți vidul!

31. Ieromonah Ioanichie Bălan, Mărturii românești la locurile sfinte, Ed.

Episcopiei Romanului și Hușilor, 1986.

32. Ieromonah Ioanichie Bălan, Vetre de sihăstrie românească, secolele

IV – XX, Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București, 1982.

33. Pr. Dr. Ioan, Mircea, Dicționar al Noului Testament Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București, 1984.

34. Dr. Ionescu-Târgoviște, C, Substanțe minerale în alimentație, Ed.

Sport-turism, București, 1982.

35. Jerdan, Diane, GueYisons extraordinaires et resurrection, Editions

Atlantic.

36. Pastor Hodoroabă, Jeremie, Neemia, paharnicul de la Susa, col.

„Glasul îndrumătorului Creștin”, 1970.

37. Keller, Werner, și Biblia are totuși dreptate.

BIBLIOGRAFIE

337

38. B. McKenna, H. Libersat, I miracoli accadono dawero,

Editrice

Ancora Milano.

39. Kuhirnan, Kathryn, 10.000 Miles for A Miracle, Dimension Books.

40. Kuhlman, Kathryn, Eu cred în minuni.

41. Laurentin, R., Apparitions de Marie a Medjugorje. Ou est la verite?

Editions du Berger.

42. Lefevre, Pierre, Courte histoire des reliques, Les Editions Rieder.

Paris.

43. Legiehn, Hans, Biruitori prin credință, Ed. Lumina Lumii.

44. Lewis, C.S. – Miracles, Collins, Fontana Books.

45. Sfântul Maxim Mărturisitorul, Ambigua, Tâlcuiri ale unor locuri cu multe și adânci înțelesuri din Sfinții Dionisie Areopagitul și Grigorie

Teologul. Trad. din greacă, introducere și note de Pr. Prof. Dumitru

Stăniloae, Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București.

1985 (Col. Părinți și scriitori bisericești, 80).

46. De Miribel, Elisabeth, La mémoire des silences, Vladimir Ghika 1873

1954, Preface de Maurice Schumann, Fayard.

47. Dr. Moses Rosen, The paper bridge, Essays on judaism. Bucharest.

1973.

48. Dr. Moses Rosen, Eseuri iudaice, 1988.

49. Dr. Moses Rosen, în lumina Torei. Ed. A II-a, București, 1980.

50. Dr. Moses Rosen, învățături biblice. Ed. a N-a. Federația comunităților evreiești (M) din R.S.R. București, 1979.

51. Dr. A. Olivieri et Dom Bernard Billet, Y a-t-il encore des miracles a

Lourdes? 21 dossiers de gucrisons (1949 – 1978), nouvelle bdition remaniee, P. Lethieuleux, Oeuvre de la Grotte de Lourdes.

52. Origen, Scrieri alese, partea a III-a. Peri Arhon (Despre principii)

Studiu introductiv, traducere, note de Pr. Prof. Teodor Bodegae;
Convorbiri cu Heraclide. Studiu introductiv, note Pr. Prof. T.
Bodegae. Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București.
1982. (Col. Părinți și scriitori bisericești, 8)

53. Pr. Petrescu, Nicolae, Explicarea Apostolelor duminicale,
Manual pentru Seminariile teologice, Ed. Institutului biblic și de
misiune.

București, 1975.

54. Popovici, P., Graiul Prorocilor, Ed. Lumina Lumii.

55. Psaltirea prorocului și împăratului David. Ed. a VII-a, Ed.
Institutului biblic și de misiune, București, 1984.

56. Prof. Dr. Robacki, Raoul, Anatomia funcțională a omului cu
incursiuni în anatomia dezvoltării, voi I, Anatomia generală și aparatul
locomotor, Ed. „Scrișul românesc” Craiova, 1985.

338

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

57. Rossi, Pierre, Les hauts lieux de prière et de guérison en
France, Le

Courrier du Livre.

58. Sanders, J.O., Să devenim maturi în Hristos, Ed. Lumina
Lumii.

59. Schuler, Wolfgang C, M.D., The Mystery of healing and the
New

Testament. An Evaluation of New Testament Healing and its
Application from a Physician's Point of View.

60. Sinelnikov, R.D., Atlas de anatomia humana, Estudios del
sistema nervioso, organos de los sentidos y organos de secreción
interna.

I-III, Traducción del surso por Humberto Valdés Tergas, Tercera
edición, Editorial Mir.

61. Souzenelle, Annick de Le symbolisme du corps humain, De
l'arbre de vie au schéma corporel, Troisième édition, Editions Dangles.

62. Spurgeon, Ch., Viață din belșug, Col „Glasul îndrumătorului creștin”.

1974.

63. Stănescu, Valeriu, Formarea petrolului și a zăcămintelor de petrol, Ed.

tehnică, București, 1983.

64. Pr. Prof. Dr. Stăniloae, Dumitru, Spiritualitate și comuniune în liturghia ortodoxă, Ed. Mitropoliei Olteniei, Craiova.

65. Pr. Prof. Dr. Stăniloae, Dumitru, Teologia dogmatică ortodoxă, vol.

LIIIn. Ed. Institutului biblic și de misiune, al BOR, București, 1987.

66. Pr. Prof. Dr. Stăniloae, Dumitru, Chipul nemuritor al lui Dumnezeu.

Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1987.

67. Dr. Toma, Doina-Liana, Dr. Manoliu, Alexandru, Dr. Zanolvski.

Valeriu, Planta – o uzină vie, Ed. Ceres, București, 1988.

68. Tournier, Paul, Bibel und Median, Humata Verlag Harold S. Blume.

69. Pr. Trifa, Iosif, Duhul Simt, Cartea I.

70. Țon, Iosif, Credința adevărată, Societatea Misionară Română, 1988.

71. Tucker, Paul, Iisus răstignit pentru mine.

72. Ursu, Pascu D., Atmosfera și poluarea, Ed. științifică și enciclopedică.

București, 1981.

73. Vernet, Daniel, Biblia și știința. Col. Glasul îndrumătorului Creștin.

Paris, 1986.

74. Vernet, Daniel, Medicine et Mediciens devant la Bible, Hier et aujourd'hui, La Cause.

75. White, Ellen G., Străbătând neamurile, trad. din engleză.

76. Wilder, Smith, Originea omului, destinul omului.

77. Wilson, Ian, Le suaire de Turin, Linceul du Christ? Traduit de Panglais par Raymond Albeck, Ed. Albin Michel.

BIBLIOGRAFIE

339

78. XXX Actele martânce, Studiu introductiv, traducere, note și comentarii de Pr. Prof. Ioan Rămureanu. Ed. Institutului biblic și de misiune al

BOR, București, 1982. (Col. Părinți și scriitori bisericești, 11).

79. x x x Ordinea rugăciunilor pentru toate zilele anului. Ritual complet pentru uzul familiilor și în special pentru uzul școlilor israelite din țări. Trad. În limba română, schițe asupra originii rugăciunii și asupra autorilor lor însoțite de notițe liturgice, cronologice și istorico-literare de A.S. Gold.

80. XXX Carte de învățătură creștină ortodoxă, București, Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, 1978.

81. XXX Breviar de statistică sanitară - 1987, Ministerul Sănătății, 1988.

82. x x x Teologia dogmatică și simbolică, manual pentru institutele teologice, Ed. Institutului biblic și de misiune al BOR, București, 1958.

83. x x x Versuri pentru Maica Domnului și învățături pentru suflet, Sf.

Mănăstire Sihăstria, 1989.

84. XXX Jesus. Genies etrbalites, Chene.

85. XXX Filocalia sau Culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curați, lumina și desăvârși. vol. VI. Simeon Noul

Teolog, Cele 225 de capete teologice practice; Capetele morale.

Cuvântările morale întâi și a cincea. Nichita Stithatul, Cele 300 de capete despre făptuire, despre fire și despre cunoștință; Vederea

Raiului. Traducere, introducere și note de Pr. Prof. Dumitru

Stăniloae, Ed. Institutului biblic și de misiune ortodoxă, București.

1977.

86. x x x Filocalia sau Culegeri din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curați, lumina și desăvârși. Voi V. Petru Damaschin.

Învățăături duhovnicești. Simeon Metafrastul. Parafrază la Macarie

Egipteanul. Traducere, introducere și note de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Ed. Institutului biblic și de misiune ortodoxă, București.

1976.

87. XXX Filocalia sau Culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curați, lumina și desăvârși. vol. VII. Scrieri de: Nichifor din Singurătate, Teolipt al Filadelfiei, Sfântul Grigorie Sinaitul, Sfântul Grigorie Palama. Traducere, introducere și note de

Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Ed. Institutului biblic și de misiune ortodoxă, București, 1977.

88. XXX Filocalia sau Culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curați, lumina și desăvârși. vol. III. Sf. Maxim 340

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

Mărturisitorul, Răspunsuri către Talasie, Sibiu, 1948, Tipografia arhidiocezană.

89. x x x Filocalia sau Culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curați, lumina și desăvârși. vol. VIII. Scrieri de Calist

și Ignatie, Calist Patriarhul, Calist Angelicude, Calist Catafygiotul și alții, precum și un Studiu al traducătorului despre istoria isihasmului în Ortodoxia Româna, cu câteva texte filocalice ale unor călugări români. Traducere, introducere și note de Pr. Prof. Dumitru

Staniloaie. Ed. Institutului biblic și de misiune ortodoxă, București.

1979.

90. x xx Filocalia sau Culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curați, lumina și desăvârși, vol. IV. Traducere

din grecește de Pr. Prof. Dr. Dumitru Staniloaie, Sibiu, 1948, Tipografia arhidiocezană.

91. x x x Filocalia, vol. IX, Scara Sfântului Ioan Scărarul și învățăturile lui

Ava Dorotei. Traducere, introducere și note de Pr. Prof. Dr.

Dumitru Staniloaie, Ed. Inst. biblic și de misiune ortodoxă, București.

1980.

92. x xx Filocalia sau Culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curați, lumina și desăvârși, vol. X, Sfântul Isaac Sirul.

Cuvinte despre Sfintele Nevoințe. Traducere, introducere și note de

Pr. Prof. Dr. Dumitru Staniloaie, Ed. Inst. biblic și de misiune ortodoxă, București, 1981.

93. XXX Filocalia sau Culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curați, lumina și desăvârși, vol. I, ed. a N-a, traducere din grecește de Prof. Stavr. Dr. Dumitru Staniloaie, Ed. Inst. de arte grafice „Dacia Traiana” S.A.

94. XXX Filocalia sau Culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curați, lumina și desăvârși, vol. II, Din scrierile Sf.

Maxim Mărturisitorul. Tradusa din grecește de Prof. Stavr. Dr.

Dumitru Staniloaie, Sibiu, 1947, Tipografia arhidiocezană.

95. x x x Viața Fericitului Icreraa Valahul. Prelucrare după Teodosio da

Volți, Ion Kristist (Ven. Fra Geremia da Valacchia). Arhiepiscopia romano-catolică, București, 1988.

96. XXX SCnți români și apărători ai legii strămoșești. Editura Institutului biblic și de misiune ortodoxă, București, 1987.

97. Raymond, Edman V., Ei au găsit secretul, Ed. Lumina lumii.

INDEX SELECTIV DE CUVINTE*

A

Abținere 181

Absolvit 113
Abuz 185, 230
Accident 253
Adevăr 17, 49, 51, 70, 75, 83, 107, 119, 158, 164, 250, 317
Adorare 158
Adult 70
Aer 34, 35
Agravare 283
Ajunare 180, 184
Alcool 210, 211
Aliment 186, 187, 208, 211
Alimentație 179, 213, 214, 215
Altar 162
Amintire 223
Amorțire 252
Anafura 317
Anxietate 232
Apa 16, 35, 43, 49, 197, 254, 267, 274, 289, 317
Apă de orz 204
Articulație 70
Asceză 184, 227
Asemănare 326, 331
Ateism 326
Ateu 230
Atingere 233
Auz 44, 48, 50, 239, 272
B
Balsam 69
Barbă 39
Bărbat 68
Bătătură 240

Am alcătuit acest indiceselectiv atât în privința termenilor, câtșia trimiterilor – cu scopul de a ghida cititorul spre ideile care ni se par a fi cele mai semnificative în această carte.

	Bătrâneț	140 – 141
e	Băutură	186, 187
	Beție	197
	Bine	63, 104 – 105
	Binecuvâ	64, 65, 101, 189
ntare	Binefacer	241
e	Bioritm	173 – 178
	Biruință	72
	Biserică	11, 31, 97, 158, 162, 163, 164
	Blestem	165, 229, 236, 231, 239
	Blândețe	123
	Boală	65, 218 – 230, 231, 236 – 237, 260, 264, 288, 319, 321. 334
	Boală	257, 276, 277
digestivă	Boală	268
molipsitoare	Boală	274
neprecizată	Bolnav	256 – 257, 266, 270
	Botez	43, 317, 334
	Bubă	245 – 246, 268
	Braț	65, 240
	Bucurie	17, 26, 36, 43, 49, 57, 83, 164, 202, 310
	Bunătate	123
	Buză	39

C

Cadavru	99, 100
Cale	70, 71
Candelă	201, 317
Cap	37, 51-67, 69, 73, 250
Caracter	94
Carne	31, 32, 68, 69, 209
Cădere	35, 51, 53, 72, 73, 74, 84
Căscat	54
Cecitate	263 – 265
Cer	43, 44, 45, 46, 48, 50, 52, 53, 63, 64, 71, 72, 73, 75. 76, 81, 283
Chel	246
Chelos	246
Chin	224
Chip	38, 39, 41, 85, 186, 203

INDEX ALFABETIC

343

Cinstire	158, 163, 243, 259
Circulație	71
Ciumă	243 – 244, 245, 267, 292
Ciung	239, 273
Coapsă	239
COL –	69, 70
oană vertebrală	
Concorpo	318
ralitate	
Conștiință	92, 93, 103, 104
ă	
Contempl	51
ație	

	Convertir	234, 265, 283
e	Copilărie	139 – 140
	Cordon	14
ombilical	Corp	15, 16, 51, 71, 96, 110, 112, 158 – 172
	Cranium	69
	Creație	158
	Creațiuni	326
sm	Credincio	163
s	Credință	42, 45, 50, 64, 73, 91, 102, 116 – 117, 158, 164, 203. 231, 233, 252, 256, 266, 269, 270, 271, 283, 313, 334
	Creier	48, 50, 66, 91, 108, 109
	Cretin	161, 334
	Creștinis	31, 66
m	Cruce	31, 37, 53, 158, 288, 316, 334
	Crucificar	72
e	Cult	158
	Cunoaște	27
re	Curaj	126
	Curățire	18, 26, 44, 83, 216, 253
	Cutremur	244
	Cuvânt	49, 50, 69, 75, 76, 97, 179, 263, 270, 271, 273, 274. 283, 294

D

	Dar	239, 334
m	Darwinis	326 – 333
	Deal	286
	Deductie	107
	Deget	66, 67

344

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

	Demon	252, 256, 263, 266, 267, 269, 270, 271, 283, 285
at	Demoniz	255, 266, 270
(fizică)	Depresie	251
te	Desăvâș	40
rire	Descope	60
punere	Descom	160, 161, 172
	Destin	17
iune	Deșertăc	42
nism	Determi	94
ment	Devota	17
re	Dezbina	131
jde	Deznăde	250, 251
ic	Diagnost	301

	Diavol	58
	Dimensi	113
une	Dinte	40, 79 – 80
	Drac	57, 58
	Dragost	42, 43, 112, 288, 334
e	Dreptate	33, 124 – 126
	Dor	113
	Duh	8, 9, 10, 19, 31, 32, 43, 54, 64, 72, 97, 166, 221, 227.
		232, 238, 267, 271, 273, 283, 313
	Durere	250, 288
	E	246
	Eczemă	
	Educație	94
	Element	159, 160
	Elixir	334
	Energie	73
	Entitate	110
	Entorsă	73
	Epidemi	334
e	Epileptic	266
	Evoluție	326 – 333
	Evoluție	326 – 333
nism	F	
	Față	
		17, 19, 35 – 40, 43

INDEX ALFABETIC

Febră	244
-------	-----

tifoidă

	Femeie	39, 68
	Fericire	51, 104, 113, 114, 134 – 136
	Ființă	158
	Fiziolog	116 – 178
ie		
	Flacăra	201
	Foame	179, 183
	Foamet	244
e		
	Foc	42, 43, 64, 71, 200
	Fosilă	330
	Fractur	73
ă		
	Frică	27, 30, 45, 120 – 122, 164
	Friguri	273
	Frumus	42
ețe		
	Frunte	35, 38
	Ftizie	245
	Furunc	246
ule		
	G	
	Genunc	73 – 75
hi		
	Gambă	73
	Ghebă	240
	Gât	38
	Glas	83, 236
	Glucide	16, 34
	Gleznă	73
	Grație	232
	Grâu	187 – 194, 216

	Gură	75 – 79
	Gând	18, 43, 54, 83, 91, 222, 223, 313, 314
	Gândire	52
dre	Gârbov	240, 275
	II	
	Haină	240, 246, 283
	Har	25, 37, 45, 160, 161, 163, 164, 322
	Harism	288
ă	Hematii	33
	Hemogl	34
obina		
		346
	MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ	
	Hidropiz	252
ie	Hrană	34, 203, 205, 215, 216, 267
	I	76, 165
	Iad	
	Icoană	28, 38, 97, 158, 163, 186, 317
	Idol	244
	Idolatrie	259, 261
	Idropică	252, 275
	Iertare	124, 284
	Igienă	179, 215 – 218, 311
	Incompa	163, 164, 166
tibilitate		
	Inimă	16, 17 – 30, 36, 44, 45, 48, 49, 53, 55, 56, 57, 67, 69.

	74, 75, 82, 88, 89, 91, 188, 216, 231, 237, 239, 251.
	252, 272
Inițiere	334
Insomni	232, 252
e	
Instinct	179 – 209
Intoxicație (alimentară)	253
Intuiție	107
Ispită	52, 179
Istorie	310
Iubire	20, 33, 40, 45, 51, 64, 112, 117, 119, 188, 281, 334
Iuțime	83
Izolare	284
Izvor	42, 162
Î	254
îmbătrânire	
Îmbolnă	310
vire	
Împărăți	173
e	
Împărtă	334
șanie	
Împărtă	161, 173, 317, 318
șire	
Înălțare	52, 72, 75, 334
Încercar	334
e	
Încheiet	239
ură	
Încreștin	161
are	

ală	Îndrăzne	126
ezeire	Îndumn	20, 163

INDEX ALFABETIC

347

rmare	Infi	183, 184
er	Îng	57, 58, 289
mnire	Înle	240
oire	Înn	53
mplare	Întâ	326
istare	Într	128 – 130, 225
neric	Întu	44, 46, 228
lepciune	Înțe	56, 67, 122
pături (de	Înțe	Insecte) 246
ere	Învi	11, 28, 46, 51, 69, 96, 111, 158, 163, 277 – 282, 285.
	J	334

fă	Jert	18, 32, 53, 73, 236, 239, 240, 246, 253, 258, 267, 284
ecată	Jud	76, 130

	L	42, 43, 44, 45, 46, 48, 59, 266, 270, 283,
	Lac	284
rimă		
	Lau	284
dă		
	Lap	205 – 206
te		
	Lea	43, 288, 259, 334
c		
	Leg	71, 72, 93, 103, 236, 242, 246, 313
e		
	Len	54
e		
	Lep	241-244
ră		
	Leu	38
cocite		
	Lib	63, 90, 92, 93, 94, 95, 105, 119
ertate		
	Lim	38, 75 – 79
bă		
	Lin	244
goare		
	Lini	49, 78, 215
ște		
	Lini	25, 27, 45
știre		
	Lipi	16, 34
de		
	Litu	50, 317
rghie		
	Lu	35, 36, 37, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 47,
mină		58, 71, 203.
		228, 265

doză	Lor	70
	Lun	252, 271
atic	Lun	271
atism		

348

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ

M

Malarie 245

Malformație 254

Mană 208 – 209

Mahramă 38, 39

Martir 310

Maslu 317, 318, 334

Materie 89, 90, 96, 106 – 114, 159, 166, 203, 326

Mădular 10, 12, 17, 18, 34, 35, 41, 48, 67, 68, 70, 75, 80, 188.

239, 240, 273

Măduvă 69

Mărturisire 122, 313, 318

Măslin 203

Măslină 201-203

Mândrie 65, 72, 128

Medic 321, 322, 334

Medicină 334

Memorie 89

Menometroragie – 235, 236

Mers 83

Mesaj 294

Meteahnă 258

Metroragie 235 – 236, 272

Milă 26, 83, 236, 241, 263, 266, 317

Milostenie 181, 186, 201, 204

Minciună 75, 132, 250
 Minte 37, 43, 44, 45, 46, 52 – 53, 97, 223
 Minune 33, 45, 59, 75, 159, 161, 162, 164, 166, 208, 234, 282.
 290
 Mir 161
 Miracol 29, 48, 231, 289, 299, 300, 317
 Mirare 127
 Miros 161
 Mister 113, 114
 Mâhnire 82, 252
 Mână 43, 62 – 67, 73, 165, 239, 240, 273, 274
 Mânie 131
 Mântuire 10, 42, 53, 54, 63, 76, 158, 310
 INDEX ALFABETIC
 349

	Moarte	28, 31, 32, 44, 51, 75, 81, 84, 87, 95, 98, 105, 111. 115, 148 – 158, 160, 164, 166, 179, 251, 257, 313, 334
	Moaște	158 – 160
	Molimă	214, 245
	Moralit	104 – 105
ate	Mort	229
	Muceni	161
c	Munte	286, 287
	Must	198
	Mușcăt	267
ură	Mut	237 – 238, 263, 273
	Muțeni	265
e	Muzică	50

N		
	Narină	38
	Nas	38
	Nașter	137 – 139, 235
e		
	Nădej	10, 18, 32, 40, 82, 117, 287, 319, 334
e		
	Nălucir	60, 250
e		
	Neant	158
	Nebuni	242, 247 – 250
e		
	Neființ	334
ă		
	Nemur	31, 33, 90, 95 – 98, 101, 102, 105, 111,
ire	179	
	Neprih	126
ănire		
	Neputi	254
ncios		
	Neputi	272
nță		
	Nevino	72
văție		
	Noapte	53, 55
	Număr	174
	Număr	243, 244
are		
	Nume	70, 285, 334
		* * *
	Numer	173 – 178
ologie		

	Nuntă	70, 317
	O	252
ate	Obezit	
	Obraz	38
	Ochi	39, 40 – 48, 84, 236, 237
	350	
	MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICĂ	
	Oftică	245
	Olog	241
e	Ologir	241, 275
	Om	161, 173, 267, 310, 313, 328, 332, 333
	Orb	48, 236 – 237, 231, 239, 263 – 265
	Orbir	233, 234, 263 – 265
e		
e	Ordin	104
	Orz	187, 203 – 204
	Os	68 – 71, 73, 161, 163
	Ospăț	239
	Ovula	12, 13
	P	
	Pace	17, 31, 32, 41, 72
	Pacie	334
nt		
zie	Parali	39, 276
	Pas	71
ă	Patim	95, 225 – 227, 228

gie	Patolo	257
	Păcat	12, 19, 35, 37, 40, 46, 51, 64, 72, 79, 83, 132 – 134. 160, 164, 203, 221, 231, 232, 239, 240, 257, 264. 265, 284, 290, 294, 334
	Păduc	247
he		
at	Pămâ	35, 40, 43, 46, 51, 52, 53, 55, 64, 69, 70, 71, 73, 75
	Păr	80 – 82
	Pecin	242, 246
gine		
ogie	Pedag	334
	Pedea	257 – 260
psă		
naj	Peleri	317
	Pescu	205
ire		
	Pește	204 – 206
	Picior	69, 71-73, 165, 240
	Piele	34, 159, 164, 246
	Pizmă	252
	Pâine	187 – 194, 203, 208
	Pânte	183, 184
ce		
ntă	Place	13
	Plajă	246
	Plasm	33
ă		

INDEX ALFABETIC

351

Plămâni 34

Pleoapă 47

Plâns 40, 42, 44, 45, 46, 57, 127

Pocăință 42, 43, 73, 74, 232, 267, 268, 284, 285, 318

Poftă 42

Port 32, 36, 43, 74, 83, 180 – 186, 228, 233, 252, 256, 270.
283, 284, 317, 334

Preot 322, 334

Priveghere 54, 83, 184, 202

Privire 40, 41, 43, 83

Profilaxie 334

Progres 326

Pronie 69, 80, 83

Protide 16, 17

Psaltire 316

Punerea mâinilor 283, 284, 285, 290

Pumn 67

Puroi 245 – 246, 268

Putere 72, 166, 257, 288, 334

Putreziciune 160, 161

Rabie 244

Raclă 166

Rai 165

Rană 202, 245 – 246,
268, 288, 289

Rațion 106, 330

ament

Rațiun 49, 52, 83, 91, 92,

e 112

Rătăcir 52

e

nire	Răstig	10, 12, 31, 39
	Rău	63, 72, 104 – 105,
	223	
e	Răutat	131
nare	Răzbu	128
te	Realita	108, 114
ție	Revela	98
	Rid	38, 39
	Rinichi	34, 67 – 68
	Râie	242, 246

352

MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA

	Răs	57, 83
	Râvnă	72
	Rob	82
	Robie	310
	Restaura	310
re	Revelație	294
	Ritm	173, 174
e	Rugăciun	37, 43, 49, 53, 54, 63, 65, 66, 73, 74,
		163, 180, 186.
		204, 233, 252, 256, 261, 267, 268,
		270, 277, 283.
		284, 285, 288, 294, 310, 313 – 316,
		322, 334

	S	265, 283
	Salivă	
	Sarcină	14
	Sare	199 – 201
	Sărbătoa	162;!!» &
re		
	Sănătate	218 – 230, 312 – 321
	Schelet	70
	Scurgere	253, 267, 272
(curgere)		
	Selecție	326, 332
	Semn	83, 236, 237, 238, 239, 245, 252, 263, 272, 273, 288. 294, 300
	Senzație	109
	Sfințire	27
	Sfânt = cuvântul principal al cărții, care luminează	
fiecare pagină		
	Sfințenie	115
	Simț	43, 44, 46, 48, 55, 84, 223
	Sinucider	250
e		
	Sinteză	257
	Simbol	112, 273
	Sistem	247 – 252
nervos		
	Sânge	29, 30 – 35, 39, 46, 49, 69, 70, 99, 197, 203, 210, 272. 290
	Slavă	63, 80, 238, 250, 257, 285, 334
	Slăbănog	271
	Slăbănogi	240, 271
re		
	Slăbiciun	41, 254, 274

e

Slăbire 236

INDEX ALFABETIC

353

ie Smeren 18, 27, 37, 40, 41, 43, 72, 73, 75,
122, 180, 200, 266.

269, 271, 274, 276, 284, 285, 296,

313, 334

Smochi 203

ne

Somn 53 – 55, 218

Spaimă 232, 244, 251, 284

Spațiu 46, 55, 173

Spălare 267

Specie 330

Sperma 12, 13

tozoid

Speranță 55

ă

Spirit 100, 106 – 114, 107, 180, 205

Spinare 240

Spital 291

Spoved 317, 318, 334

anie

Sprânc 38

eană

Stăpâni 334

re

Sterilita 234 – 235, 261-262

te

Stigmat 293

Stigmat 143 – 148

izați

ră e ță e ă	Stomac	183
	Structu	108
	Strugur	195 – 199
	Substan	108
	Sudoar	39
	Suferinț	55, 83, 221, 322
	Suflet	8, 9, 11, 37, 42, 43, 46, 53, 55, 57, 59, 82 – 115, 159. 163, 216, 220, 221, 229, 250, 288, 317
	Sunet	50
	Suprav	158
	enerare	
re	Suprare	223
	Supune	123
te	Surd	48, 238, 266, 272, 273
	Surdita	238 – 239, 272
ș		
Șarpe (veninos) 246, 267		
Șchiopătare 273		
Șchiop 239, 273		
354		
MEDITAȚIE LA MEDICINA BIBLICA		
Șorț 283		
Ștergar 283		
T		
Taină		
		46, 63, 158, 173, 317, 318, 334

	Talpă	43, 54
turg	Tauma	310, 320, 334
	Tăcere	78 – 79
uire	Tămăd	43, 63, 166, 288, 320
	Tămie	317
	Teamă	40
u	Templ	53, 160, 161, 268
e	Terapi	310, 318
	Tibie	70
	Timp	46, 55, 64, 173, 332
	Tină	265, 283
irație	Transp	39
ă	Treapt	334
e	Tristeț	45
	Trânji	242, 252
	Torace	70
e	Trecer	334
	Trufie	40, 64, 75, 128, 207, 230
	Trup	8, 9, 10, 11, 12, 17, 26, 30, 31, 37, 46, 51, 54, 59, 69. 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 95, 96, 97, 100, 105, 107. 114, 158, 159, 160, 161, 163, 164, 165, 173, 180, 188 216, 223, 228, 317
	Tuberculoză	245

Tumoare 253

T

Țesut 70

Țânțar 246

U

Uimire 127

Umăr 240

Umbră 166

INDEX ALFABETIC 355

	Umilint	
ă 43		
	Ungere	37, 317, 318
	Untdele	01-203
mn 2		
	Unire	
126, 227		
	Ură	132
	Ureche	45, 48 – 51, 284
	V	
	Vale	
286		
	Vas 252	
	Vedenie	43, 55 – 62, 203, 265
	Vedere	36, 40, 41, 42, 45, 48, 50, 83, 234, 236, 263
	Veghe	53, 55
	Venerar	158
e		
	Verb	313
	Vestire	72, 233
	Veșnici	112, 158, 173
e		
	Vertebr	69, 70
ă		

	Viață	18, 19, 33, 37, 45, 46, 51, 54, 69, 70, 75, 105, 111,
	113.	141-143, 160, 161, 165, 173, 310, 313, 334
	Vid	267
	Viespe	246
re	Vindecă	39, 83, 202, 232, 233, 234, 236, 237, 240, 256, 261
		310, 319, 321, 334
	Vin	33, 195 – 199, 202, 210, 216, 254, 283, 284
	Viperă	247
	Virtute	83, 105, 115, 183, 313, 318, 334
	Vis	55, 55 – 62
vie	Viță-de-	195, 196, 203
	Viziune	55
	Vânt	286
	Vorbire	83, 237 – 238
	Z	53
	Zi	
	Zidire	52
	CUPRINS	
	<i>Cuvânt înainte... I</i>	
	<i>Partea întâia</i>	
	Minunata alcătuire a ființei umane... 7	
	<i>Partea a doua</i>	
	Igiena... 179	
	<i>Partea a treia</i>	
	Despre sănătate, despre boală... 21, 9	
	<i>Partea a patra</i>	
	Bolile pomenite în Biblie... 231	
	<i>Partea a cincea</i>	
	Vindecări... 261	
	<i>Partea a șasea</i>	

Sănătatea și terapia prin credință...311

Partea a șaptea

Anexe... 323

Bibliografie... 335

Index selectiv de cuvinte... 341

Sumele încasate din vânzarea acestei cărți vor fi folosite de
asociația CHRISTIANA

pentru construirea unui mare institut medical creștin, în
București.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

ISBN 973 – 95098 – 0 – 0